

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
TEFSİR BİLİM DALI

KUR'AN-I KERİM VE ESKİ AHİT'E GÖRE
İSRAİLOĞULLARI'NIN LÂNETLENMESİ

Said AKBIYIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Hakan UĞUR

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	SAİD AKBIYIK
	Numarası	17810601254
	Ana Bilim / Bilim Dalı	TEMEL İSLAM BİLİMLERİ / TEFSİR
	Programı	YÜKSEK LİSANS
	Tez Danışmanı	DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN UĞUR
	Tezin Adı	'KUR'AN-I KERİM VE ESKİ AHİT'E GÖRE İSRAİLOĞULLARI'NIN LANETLENMESİ'

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan 'Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'e Göre İsrailoğulları'nın Lanetlenmesi' başlıklı bu çalışma 18/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	DR. ÖĞR. ÜYESİ	HAKAN UĞUR	
2	DR. ÖĞR. ÜYESİ	AYŞE BETÜL ORUÇ	
3	DR. ÖĞR. ÜYESİ	İRFAN ÇAKICI	

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	SAİD AKBIYIK		
	Numarası	17810601254		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Temel İslam Bilimleri / Tefsir		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	'KUR'AN-I KERİM VE ESKİ AHİT'E GÖRE İSRAİLOĞULLARI'NIN LÂNETLENMESİ'			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

SAİD AKBIYIK

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Said AKBIYIK		
	Numarası	17810601254		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Temel İslam Bilimleri / Tefsir		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi HAKAN UĞUR		
Tezin Adı	'KUR'AN-I KERİM VE ESKİ AHİT'E GÖRE İSRAİLOĞULLARI'NIN LÂNETLENMESİ'			

Bu tez genel itibariyle, Kur'an-ı Kerim'de ve Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle ilgili âyetleri ve bu bağlamda ifade edilen kavramları kapsamaktadır. Giriş, üç ana bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırmada incelenen sorun, bu sorunu çözmek için kullanılan yöntem ve araştırmada yararlanılan kaynaklar genel olarak tanıtılmıştır. Birinci bölümde, lânet kavramı ve türevleri, Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'te lânet kelimesinin kullanıldığı kalıplarla ve konunun daha iyi anlaşılması için İsrailoğulları'nın tarihi, İslam ve Yahudi kaynaklarına göre incelenmiştir. İkinci bölümde, Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın lânetlenmesi ile ilgili pasajlar incelendi. Üçüncü bölümde, Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğulları'nın lânetlenmesi ile ilgili ayetler incelendi. Ayrıca bu ayetler müfessirlerin yorumlarıyla değerlendirilmeye çalışıldı. Sonuç bölümünde, yapılan çalışmayla alakalı genel bir değerlendirme yapıldı.

Anahtar Kelimeler: 'Lânet', 'Kur'an-ı Kerim', 'Eski Ahit', 'Tevrat', 'İsrailoğulları', 'Yahudilik'

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Said AKBIYIK			
	Student Number	17810601254			
		Temel İslam Bilimleri / Tefsir			
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X		
		Doctoral Degree (Ph.D.)			
	Supervisor	ASSISTANT PROFESSOR Hakan UĞUR			
Title of the Thesis/Dissertation	‘THE CURSING OF JEWS ACCORDING TO THE QUR'AN AND SACRED BOOK’				

This study comprises some verses about The cursing of Jews in the Noble Qur'an and old testaments and in this context expressed notions in general. Introduction consist of three main sections and a result. In the introduction, the problem examined in the research, the method used to solve this problem and the resources used in the research are introduced in general. In the first chapter, "The curse" word and its kinds, the forms in which the word "the curse" is used in the Noble Qur'an and old testament are examined and to be better understand, Isralities history is tried to envoy according to Islamic and Jewish historical sources . In the second chapter, the verses about the cursing of the Israelites in the Old Testament are examined. In the third chapter, the verses about the cursing of the Israelites in the Noble Qur'an are examined. Also this verses are tried to evaluate with the interpretations of the commentators. In conclusion part, general evaluation is made about study.

Key Words: 'Curse', 'The Noble Qur'an', 'Old testament', 'Torah', ' Isralities', 'Judaism',

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	vi
ÖNSÖZ	viii

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu ve Temel Kaynakları	1
2. Araştırmanın Amacı	1
3. Araştırmanın Yöntemi	2

I.BÖLÜM

KONUyla ALAKALI BAZI BİLGİLER

A. Lânet Kavramı.....	3
B. İsrailoğulları'na Atfedilen Bazı İsimler.....	5
1. İbrani.....	6
2. İsrâil.....	6
3. Yahudi.....	6
4. Ehl-i Kitab.....	7
C. İsrailoğulları'nın Tarihi	7
1. Eski Ahit'e Göre İsrailoğulları'nın Tarihi	7
2. Kur'an-ı Kerim'e Göre İsrailoğulları'nın Tarihi	13

II. BÖLÜM

ESKİ AHİT 'TE İSRAİLOĞULLARI'NIN LÂNETLENMESİ

A. Putperestlik Yapmak	20
------------------------------	----

B. Peygambere İsyân Etmek.....	32
C. Şabat Gününü İhlal Etmek.....	37
D. Zina Yapmak.....	41
E. Adam Öldürmek.....	45
F. Anne-Babaya İsyân Etmek.....	47
G. Hırsızlık Yapmak.....	49
H. Yahudi Şeriatına Göre Diğer Bazı Lânetlemeler	
1. Bazı Peygamberlerin Zemmedilmesi	52
2. Allah (c.c)'ın Adının Boş Yere Ağza Alınması.....	57
3. Kadınların Erkeklerle, Erkeklerin Kadınlara Benzemesi.....	58
4. Kutsal Yere Yaklaşma Cezası.....	59
5. Hayvanların İç Yağının Yenilme Cezası.....	60
6. Bayramlarda Mayalı Ekmek Yemek.....	61
7. Sihir ve Büyü Yapmak.....	62
8. Ticarete Hile Yapmak.....	63
9. Kurban İbadetini Usulüne Uygun Yapmamak.....	64

III. BÖLÜM

KUR'AN-I KERİM'DE İSRAİLOĞULLARI'NIN LÂNETLENMESİ

A. Âhiretle İlgili Yanlış Düşünceleri.....	69
B. Allah (c.c.)'ın Ayetlerini Tebdil veya Tahrif Etmeleri	
1. Allah (cc)'ın Ayetlerini Gizlemeleri.....	74
2. Allah'ın (cc)'ın Ayetlerini Tebdil ve Tahrif etmeleri.....	77
C. Allah (c.c.)'ı Fakirlik ve Cimrilikle ve İtham Etmeleri	
1. Allah'ı Fakirlikle İtham Etmeleri.....	82
2. Allah'ı Cimrilikle İtham Etmeleri.....	82
D. Allah (c.c.)'a Çocuk İsnat Etmeleri ve Hahamları Rab Edinmeleri	
1. Allah (c.c)'a Çocuk İsnat etmeleri.....	87
2. Hahamları Rab Edinmeleri	91
E. Cumartesi Yasağını İhlâl Etmeleri.....	92
F. Dînî Asabiyete Sahip Olmaları.....	99
G. Peygamberleri Öldürmeleri.....	106
Değerlendirme.....	110
SONUÇ	112
KAYNAKÇA	114
EKLER LİSTESİ (HARİTA, TABLO VE FOTOĞRAFLARIN LİSTESİ)	121
ÖZGEÇMİŞ	125

KISALTMALAR

a.g.e	:	Adı Geçen Eser
a.g.md.	:	Adı Geçen Madde
Ayrıca bkz	:	Ayrıca Bakınız
bkz.	:	Bakınız
c.	:	Cilt
c.c.	:	Celle Celalühü
çev.	:	Çeviren
DİA	:	Diyanet İslâm Ansiklopedisi
DİB	:	Diyanet İşleri Başkanlığı
dğr.	:	Diğerleri
Ed.	:	Editör
H.z.	:	Hazreti
md.	:	Maddesi
M.Ö.	:	Milattan Önce
M.S.	:	Milattan Sonra
müt.	:	Mütercim/Mütercimler
nşr.	:	Neşreden (yayına hazırlayan)
ö.	:	Ölüm Tarihi
r.a	:	Radiyallâhü Anh
r.anhâ	:	Radiyallâhü Anhâ

s./ss.	:	Sayfa / Sayfalar
s.a.s	:	Sallallâhü Aleyhi ve Sellem
tah.	:	Tahkik Eden
ts.	:	Basım Tarihi Yok
vb.	:	Ve Benzeri
vd.	:	Ve Diğerleri
ys.	:	Yayınevi Yok

ÖNSÖZ

Allah (c.c), insanları en güzel bir sûrette yaratmıştır. Onları yarattıktan sonra başıboş bırakmamış, evreni onlar için dizaynetmiş, her şeyi onların hizmetine âmâde kılmış ve onlara sayamayacakları kadar nîmetler vermiştir. Rızık veren, güçlü ve çok kuvvetli olan Yüce Allah (c.c), bahşettiği nimetler için kimseden kulluktan başka bir şey istememiştir. Allah (c.c), insanoğlunun ilk yaratılmasından itibaren onlara istikamet üzere yaşamaları için peygamberler ve kitaplar göndermiştir. Bu bağlamda Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'i (her ne kadar tahrif edilen yerler olsa da) incelendiğinde ana noktalarda aynı menbâdan beslendikleri, aynı hedef doğrultusunda hareket ettikleri görülmektedir.

İsrailoğulları'na Allah (c.c) tarafından kitaplar ve peygamberler gönderilmiştir. Allah (c.c) gönderdiği peygamberler ve kitaplar vasıtasıyla onları doğru yolda gitmeleri, yanlış yollara sapmamaları için uyarmıştır. Fakat defalarca uyarılmalarına rağmen, isyan etmelerinden ve emirlerini hafife almalarından dolayı Allah (c.c)'ın lânetine uğramışlardır. Bu tezde İsrailoğulları'nın lânetlenmesi ile alakalı özellikle Kur'an-ı Kerim âyetleri ve Eski Ahit pasajları, bunların yanında kitap, makale ve tezlerden de istifade edilerek konu açıklığa kavuşturulmaya çalışılacaktır.

Bu tez üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde lânet kavramı ve bu kavramın türevleri, Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'te hangi anlamlarda kullanıldığına kısaca değinilmeye çalışıldı. Ayrıca konuya ışık tutacağı ve yol göstereceğini düşünerek İsrailoğulları tarihini, İslam ve Yahudi kaynakları açısından aktarılmaya çalışıldı. İkinci bölümde, Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı pasajlar başta Orta Çağ Yahudi âlimlerinden Sa'adya Gaon'un tefsiri olmak üzere farklı makâle ve kitaplardan istifâde edilerek yazılmaya çalışıldı. Üçüncü bölümde, Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı âyetler, İslam âlimlerinin yazmış olduğu tefsirler, konuyla bağlantılı makâleler ve kitaplardan faydalanılarak yazılmaya çalışıldı.

Çalışmam boyunca mesâi mefhumu gütmeyerek her zaman bilgi ve tecrübesinden istifâde etme olanağını sağlayan kıymetli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi

Hakan UĞUR'a, tezimi hazırlarken bana önemli katkılar sunan Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALTUNTAŞ ve Dr. Öğr. Üyesi İsmâil Hilmi BİLGİ hocalarıma şükranlarımı sunarım. Ayrıca tezimi hazırlarken bana desteğini hiç esirgemeyen aileme çok teşekkür ederim.

Said AKBIYIK

Konya-2019

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu ve Temel Kaynakları

Araştırmanın konusu, Eski Ahit (Tevrat) ve Kur'an-ı Kerim bağlamında İsrailoğulları'nın Allah (c.c) tarafından lânetlenmesi ve bu lânetlenmenin arkasında yatan sebepleri Eski Ahit pasajları ve Kur'an-ı Kerim ayetlerine sâdik kalarak, gerekli yerlerde muhtelif kaynaklardan da istifâde ederek aktarmaktır. Konunun ana unsuru İsrailoğulları'nın lânetlenmesidir. Lânetlenme kavramı hem Kur'an-ı Kerim'de hem de Eski Ahit'te muhtelif kimseler ve toplumlar için kullanılmıştır. Bu tezde, lânet kavramının İsrailoğulları'na mahsus olan kısımları ele alınarak aktarılmaya çalışıldı.

Tez konusu Kur'an-ı Kerim'de ve Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı ayetler ve pasajlar seçildi ve tez bunun üzerine oluşturulmaya çalışıldı. Aynı zamanda konuyu dağıtmadan, gerekli olan yerlerde tefsirlerden, makale ve muhtelif kitaplardan yararlanılarak konu açıklığa kavuşturulmaya çalışıldı.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit ayetleri baz alınarak sadece İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı kısımları merkeze alarak incelenmesi, bu ayetlerin ilk muhataplarına yönelik anlamının ve buna dayalı meşru yorum sınırlarının ortaya konulmasıdır. Bu tezi hazırlarken elden geldiğince bu sınırların içerisinde kalmaya gayret edildi. Bu tezin diğer amacı Tevrat metinlerindeki bir konunun Kur'an-ı Kerim'de ne kadar benzerlik gösterdiğini ispatlamaktır. Tevrat pasajları ve Kur'an-ı Kerim ayetlerinde İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı karşılaştırma yapıldığında; bozguncu olmaları, isyânkar olmaları, ahde vefa göstermemeleri, dünyaya düşkün olmaları, Allah (c.c)'ın şeriatine baş kaldırmaları vb açıklamalarda benzerlik gösterdiği görülmektedir. Mesela "...aramızdaki ortak olan bir söz'e gelin..."¹ ayeti birçok noktadan Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'in benzerlik gösterdiğini Allah (c.c) kullarına duyurmaktadır.

¹ Âl-i İmran 3/64.

Bu da göstermektedir ki bu kitapların hepsi aralarında ne kadar uzun zaman dilimleri olsa da aynı amaç ve hedef doğrultusunda hizmet ettikleri anlaşılmaktadır.

3. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi yapıldı. Araştırmada tümevarım yönteminden faydalanıldı. Kur'an-ı Kerim ayetleri ve Eski Ahit pasajlarında benzerliklerin olduğu yerlerde karşılaştırmalar yapıldı. Araştırma verileri yazıldıktan sonra sonuç kısmında konunun analiz ve sentezi yapıldı.

Verileri toplarken öncelikle Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'te tez konusuyla alakalı detaylı bir tarama yapıldı. Bu kaynakların içerisindeki lânetlemeyle alakalı tüm ayetler teker teker tarandı. Tez hazırlanırken üç bölüme ayırmak gerektiği kanaatine varıldı. Birinci bölümde, lânet kavramı ve türevlerini anlattıktan sonra Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'te geçen lânet kavramının anlamları kısaca özetlenmeye çalışıldı. Ayrıca tezin anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşüncesiyle İslam ve Yahudi kaynaklarında Yahudilerin tarihi kısaca aktarıldı. İkinci bölümde, Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı ayetler incelendi. Bu ayetler incelenirken konuyla bağlantılı olan makale ve tezlerden, ilgili kitaplardan yararlandı. Bu konuda özellikle Eski Ahit üzerine yazılmış ve Türkçe'ye çevrilmiş belki de en kapsamlı tercüme olan Orta Çağ Yahudi âlimlerinden Sa'adya Gaon'un Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye adlı eseri başta olmak üzere çeşitli kitap, makale ve tezlerden faydalanıldı. Üçüncü bölümde, Kur'an-ı Kerim ayetlerinde geçen, Yahudilerin lânetlenmesiyle alakalı ayetler incelendi. Bu ayetler incelenirken muhtelif tefsir kaynaklarından, özellikle İslam âlimlerinden İbn Kesîr, Taberî, Bursevî ve Elmalılı tefsirleri olmak üzere konuyla bağlantılı kitap, makale ve tezler tarandı. Konu Kur'an-ı Kerim bağlamında düşünüldüğünde araştırma konulu tefsir çalışması tarzında icra edilmeye çalışıldı. Konuyu dağıtmamak adına açıklamalar, iki kitaba (Kur'an-ı Kerim ayetleri ve Eski Ahit pasajları) sadık kalınarak hazırlanmaya çalışıldı.

I.BÖLÜM

KONUyla ALAKALI BAZI BİLGİLER

A. Lânet Kavramı

B. İsrailoğulları'na Atfedilen Bazı İsimler

1. İbrani
2. İsrâil
3. Yahudi
4. Ehl-i Kitab

C. İsrailoğulları'nın Tarihi

1. Eski Ahit'e Göre İsrailoğulları Tarihi
2. Kur'an-ı Kerim'e Göre İsrailoğulları Tarihi

Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'e Göre İsrailoğulları'nın Lanetlenmesi konusuna geçmeden önce lânet kavramı ve türevleri, Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'te lânet kavramının kullanıldığı yerler, İsrailoğulları'nın tarih içerisinde kullandığı farklı isimler ve teze katkı sağlayacağı düşüncesiyle İsrailoğulları'nın tarihi Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit merkezli olarak aktarılmaya çalışılacaktır.

A. Lânet Kavramı

Sözlükte Allah (c.c)'ın sevgi ve ilgisinden mahrum olma, kovma ve uzaklaştırma manalarında kullanılmaktadır. ² “اللعن” (el-La‘nu) hayırdan uzaklaştırılmak ve kovulmak, hakaret ve beddua anlamındadır. “اللعن والملاعنة” (el-La‘nu-vel‘Mülâanetü) iki kişi arasında Lânetleşmedir. “اللعين” (el-La‘în) genellikle şeytan için kullanılan bir sıfattır. Çünkü o Allah (c.c)'ın rahmetinden uzaklaştırılmıştır. “التلاعن” (et-Telaû‘n) karşılıklı Lânetleşmedir. Kur'an-ı Kerim'de lânet azap anlamındadır. Sa‘leb'e göre İsrâ sûresi 60. ayette geçen “وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ” ifadesi zakkum ağacı anlamındadır. Başka bir görüşe göre; onu (zakkum ağacı) yiyenin lânetli olduğu ifade edilmektedir. “مُلَا‘انَة و اللعان” “Mülâ‘ane ve Lia‘n”³

² Parlatır, İsmail ve diğerleri, ‘Türkçe Sözlük’, Türk Dil Kurumu, 8. Baskı, Ankara, 1998, II/1453.

³ Li‘ân; Kadının kendisini zina ile itham eden kocasıyla yeminleşmesini ifade eden bir fıkıh terimidir.

mübâhâle anlamına da gelmektedir.⁴ “التلعين” “Tel‘în”, lânetleme, lânet okumak demektir.⁵ “الملعون” “Mel‘ûn” kelimesi ise, Allah (c.c) tarafından lânetlenmiş olan, lânetli anlamına gelir.⁶ Tarlalarda kuşları korkutmak için kullanılan korkuluklara da bu isim verilmiştir.⁷ Allah (c.c) Teâlâ tarafından vuku bulan lânet, dünyada hayır ve tevfikten/başarıdan, âhirette ilâhî lütuf ve rahmetten uzaklaştırılmak manasını ifade etmektedir. Halk tarafından yapılan lânetler, sövme ve beddua anlamında kullanılmaktadır.⁸

Kur’an-ı Kerim’de ‘*Şu muhakkak ki, Allah (c.c.) kâfirlere Lânet etmiştir...*’⁹ ifadesiyle asıl lânete inkâr ehlinin maruz kaldığı belirtilmektedir. Kur’an-ı Kerim’de Allah (c.c)’ın lâneti ifadesi genelde tek başına kullanılmaktadır.¹⁰ Allah (c.c)’ın lâneti dünyada mahrumiyet, ahirette cezalandırma şeklinde gerçekleşirken, yaratılmışların lâneti ise daha çok kötü söz kullanma ve Allah (c.c)’ın gazabını temenni şeklinde gerçekleşmektedir.¹¹

Kur’an-ı Kerim’de lânet kelimesi ve türevleri 41 yerde geçer. Asıl konumuz olan Yahudilerin lânetlenmesinin yanı sıra 19 zümre daha Allah (c.c)’ın lânetine uğramıştır. Bunlar:

Allah (c.c)’ı ve Rasûlünü incitenler,¹² Âd Kavmi,¹³ bir Mü’mini öldürenler,¹⁴ Ehl-i Kitap,¹⁵ fesat ve fitne çıkarıcılar,¹⁶ Firavun,¹⁷ hakkı ketmedip gizleyenler,¹⁸ Hıristiyanlar,¹⁹ İblis/Şeytan,²⁰ Kâfirler,²¹ Lânetli Ağaç,²² Li’an/Mülâ’ane,²³

⁴ İbn Manzûr, ‘*Lisanu’l-‘Arab*’, Dar’ul-Kitab’ul-İlmiyye, Beyrut, 2009, V/4044, 4045.

⁵ Parlatır, ‘*Türkçe Sözlük*’, s.2180.

⁶Parlatır, ‘*Türkçe Sözlük*’, s.1529.

⁷ Zemahşeri, ‘*Esasu’l-Belağa*’, ys, Beyrut, 1979, II/345.

⁸ el-İsfahanî, Rağıb ‘*Müfredat: Kur’ân Kavramları Sözlüğü*’, çev. Güneş, Abdalbaki ve Yolcu, Mehmet, Çıra yayınları, İstanbul 2010, s. 961. Ayrıca bkz. Karaman, Fikret vd., ‘*Dini Kavramlar Sözlüğü*’, DİB yayınları, Ankara, 2006, ss. 394, 395.

⁹ Ahzab 33/64.

¹⁰ Bakara 2/88, 89, 156.

¹¹ Razi, Ebû Abdillâh Fahrüddîn Muhammed b. Ömer b. Hüseyin (ö.606); ‘*Mefâtihu’l-Gayb - et-Tefsîru’l-Kebîr*’, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992, VII/113.

¹² Ahzâb 33/57.

¹³Hûd 11/ 59, 60.

¹⁴ Nisâ 4/93.

¹⁵ Nisâ 4/ 51-52. Ayrıca bkz. Mâide 5/60.

¹⁶ Ahzâb 33/60-62.

¹⁷ Hûd, 11/98-99. Ayrıca bkz. Kasas 28/39-42.

¹⁸ Bakara 2/159, 160.

¹⁹ Âl-i İmrân 3/61.

²⁰ Nisâ 4/118. Ayrıca bkz. Sâd 38/71-78; Hicr 15/28-35.

Münâfıklar,²⁴ nâmuslu kadınlara iftira atanlar,²⁵ Putperestler,²⁶ reisler ve büyükler (insanları saptıran lider ve yöneticiler),²⁷ sözden cayanlar, sıla-yı rahmi terk edenler ve fesatçılar,²⁸ yalancılar,²⁹ zâlimler.³⁰

Tevrat (Eski Ahit)'ta da İsrailoğulları birçok kere ve birçok konuda lânetlenmişlerdir. Bu lânetleme Tevrat'ta farklı isimlendirmelerle ifade edilmiştir. Mesela, toplumdan dışlanmak, boğarak, taşlayarak, yakarak ve kılıçla öldürülme, başka milletlerin eline teslim edilme, sürgün, vaat edilmiş topraklara sokulmama, yılanlarla cezalandırılma, yıldırım düşmesi, Sinay Dağı'nın³¹ halkın üzerine getirilmesi, bulaşıcı hastalıkla telef etme, yerin dibine geçirme vb. şekillerde lânetlemeler gerçekleşmiştir. Bu Lânetlemeler kimi zaman şahıs bazında kimi zaman toplumun bir kısmını, hatta tüm İsrailoğulları'nı kapsayacak şekilde gerçekleşmiştir. Lânetlemeyi gerektiren davranışlar işlenen suçun özelliğine göre farklılık arz etmektedir. Özellikle putperestlik, zina, hırsızlık, anne-babaya lânet okuma ve onlara eziyet etme, peygamberlere zulmetme, Allah (c.c)'nın kutsallarına saygısızlık gösterme vb kusurlar sayılabilir.

B. İsrailoğulları'na Atfedilen Bazı İsimler

Her kavim veya milleti tarih sahnesine çıkaran bir geçmişi vardır. Tarihte, özellikle Kur'an-ı Kerim'de önemli bir yere sahip olan Yahudiler de tarihte çeşitli adlarla anılmışlardır.

Kur'an-ı Kerim'de önemli bir yer tutan ve Ehl-i Kitabın bir bölümünü oluşturan İsrailoğulları gerek bu adla, gerekse Yehûd (Yahudiler) adıyla yer

²¹ Bakara 2/89; 2/161, 162. Ayrıca bkz. Âl-i İmrân 3/ 86, 87; A'râf 7/37, 38; Tevbe 9/68; Ahzâb 33/64, 65.

²² İsrâ 17/60.

²³ Nûr 24/6-9.

²⁴ Tevbe 9/68. Ayrıca bkz. Fetih 48/6.

²⁵ Nûr 24/23, 24.

²⁶ Ankebût 29/25.

²⁷ Ahzâb 33/66-68. Ayrıca bkz. A'râf 7/38.

²⁸ Ra'd 13/25. Ayrıca bkz. Muhammed 47/ 22, 23.

²⁹ Hûd 11/18, 19. Ayrıca bkz. Âl-i İmrân 3/61.

³⁰ A'râf 7/44, 45. Ayrıca bkz. Mü'min 4/52; Hûd 11/18.

³¹ İsrâiloğulları'nın Mısır'dan çıktıktan sonra kaldıkları dağın adı. Besalel, Yusuf, 'Yahudilik Ansiklopedisi', Gözlem Gazetecilik Basım ve Yayın A.Ş., İstanbul, 2002, III/608.

almaktadır. Aynı zamanda İsrailoğulları'na da gönderilen Hz. Mûsâ ise Kuran-ı Kerim'de en çok bahsedilen peygamberdir.³²

1. İbrani: İsrailoğulları'na, el-İber kelimesinden onlara İbraniyyûn ve İbriyyûn diye isimler verilir. Bu da, onlara en büyük cedleri olan Hz. İbrâhim'in, Fırat nehrini geçmesinden dolayı denmektedir.³³

2. İsrâil: İsrailoğulları'na, Allah (c.c)'ın nebisi İsrâil'e nisbetle, İsrâiliyyûn veya Beni İsrâil adları da verilir ki, Kur'an-ı Kerim'de iki yer hariç³⁴ İsrâil Peygamberden maksat, Ya'kub (a.s)'dur. Müfessirler, "İsrâil'in, Yâkub b.İshak b.İbrâhim olduğunda ittifak ettiler. Onlar şöyle derler: İsrâil'in manası Abdullah (Allah'ın kulu)'dır. Çünkü "İsrâ" İbranicede "Kul" manasında, "îl" de Allah (c.c) manasındadır. "Cibril" ve "Mikâil" de aynı şekilde Allah (c.c)'ın kulu manasına gelmektedir. Kaffal da şöyle demiştir: "اسرا", "İsra" kelimesinin İbranice'de insan manasına geldiği söylenmiştir. Sanki buna göre, "اسرائيل", "İsrâil" kelimesi ile "Allah (c.c)'ın adamı" denilmektedir. Cenâb-ı Allah (c.c.)'ın (Ey İsrailoğulları!) hitabı Medine'de bulunan Ya'kub (a.s)'un soyundan gelmiş olan yahudi topluluğudur.³⁵ Ya'kub peygamberden sonra gelen bütün kabilelere de İsrâil ismi verilmiştir. Bu ismi taşıyan kabileler de yok olunca, "اسرائيل", "İsrâil"³⁶ ismi umumi olarak onların özel adı haline gelmiştir.³⁷ Ben-i İsrâil (İsrailoğulları) adı Kur'an-ı Kerim'de 41 yerde geçmektedir.

3. Yahudi: İsrailoğulları'na, "هادر و هود", Hud ve Hadu gibi kelimeler de ad olarak kullanılmışsa da "يهودا", Yahuza'dan mülhem olan "يهود", Yehud kelimesi diğer kelimelerden daha çok kullanılmaya başlamıştır. Bundan dolayı Ya'kub'un bütün nesline "يهودا", Yehuda ismi verilmiştir. Aslında Yahuza, Ya'kub peygamberin dördüncü evladı olarak bu kabilenin ceddidir. "تهود هوده يهود هاد" Hade, Yehudu,

³² Öztürk, Y.Nuri 'Kur'an'daki İslam', Yeni Boyut Yayınları, 7. Baskı, İstanbul 1994, s. 669.

³³ Tabbara, Afif Abdü'l-Fettah 'Kur'an Açısından Yahudi Menşei ve Karakteri', Rabita Yayınevi, İstanbul, 1978, s.19.

³⁴ Bu iki ayet; Âl-i İmran 3/93 ve Meryem 19/58.

³⁵ Er-Râzi, Fahrudin, *Mefâtihu'l-Gayb - et-Tefsîru'l-Kebîr*, II.cilt, s. 444.

³⁶ İsrail kelimesine ilk defa, II. Ramses'in oğlu Mineptap (m.ö. 1232-1224) tarafından diktirilen ve 'İsrail Anıtı' diye anılan kitabede rastlanmaktadır. Tümer, Günay; Küçük, Abdurrahman 'Dinler Tarihi', Ocak Yayınları, Ankara, 1988, s. 135.

³⁷ Tabbara, 'Kur'an Açısından Yahudi Menşei ve Karakteri', s. 19.

Hudeh, ve Tehevvüd: Günahlardan tevbe etmek ve hakka dönmek anlamına gelir. Kur'an-ı Kerim'de geçen kelime bu anlamda kullanılmıştır. "انا هدنا اليك" 'inna hudna ileyke' (biz sana tevbe ettik). "اليهود", El-yehud, kelimesi de "هادو" Hadu'dan türetilmiştir. Böylece bunun da anlamı (tevbe ettiler ve hakka döndüler) demektir. Yahudiler "يهود"(Yehud) deyimini Kur'ân'da 41 yerde geçer. Bir tanesi (Al-i İmran, 3/67) tekil "يهودي"(yehudi), diğerleri çoğuldur.

4. Ehl-i Kitap: Kur'an-ı Kerim, İsrailoğulları hakkında "اهل الكتاب", "Ehlu'l Kitâb" tabirini kullanmıştır. Fakat bununla yazmayı bilen bir cemaat değil de Semavi bir kitap olan Tevrat'a sahip oluşları kastedilmiştir. Bu tabire, aynı şekilde Hıristiyanlar da girmektedir. Çünkü onlar da aslen Semavi olan İncil'e sahiptirler. Böylece Kur'an-ı Kerim'de kullanılan Ehlu'l Kitap tabiri ile Yahudiler³⁸ ve Hıristiyanlar kastedilmektedir.³⁹

C. İsrailoğulları'nın Tarihi

Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit'e Göre İsrailoğulları'nın lânetlenmesi konusuna geçmeden önce iki kutsal kitabın verileri ışığında İsrailoğulları'nın ortaya çıkışları ve onların karakter ve davranışları hakkında kısa bir giriş yapılmıştır.

1. Eski Ahit'e Göre İsrailoğulları'nın Tarihi

Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın Allah (c.c) tarafından zemmi konusuna geçmeden önce İsrailoğulları'nın Eski Ahit'teki tarihi serüvenine göz atmakta fayda olacağı kanaati hâsıl olmuştur. Tamamen Eski Ahit'e bağlı kalınarak hazırlanmış aşağıdaki bilgiler asıl konuyu daha iyi kavrayabilme açısından faydalı olacaktır.

İsrailoğulları'nın tarihçesi, onların kutsal tarihini oluşturan mukaddes kitaplarına dayanır. Eski Ahit, kâinatın, dünyanın ve ilk insanın yaratılışından, peygamber Malaki'ye kadar geçen olayları içinde barındırır.

³⁸ Bazı Yahudi tarihçiler her ne kadar Yahudilik dinini Yahudi ırkından ayırmaya çalışsalar da aslında Yahudilik ve Yahudi dini kavramı birbirine mezc olmuş et ile kemikten oluşun ve birbirinden ayrılması mümkün olmayan bir yapıdadır. Dolayısıyla Yahudi dini Yahudilerin hem etnik unsurunu hem de dini yapısını temsil etmektedir. Gürkan, Sâlime Leyla 'Yahudilik', DİA, Ankara, 2013, XXXXIII/187, 188.

³⁹ Tabbâra, 'Kur'ân Açısından Yahudi Menşei ve Karakteri', s.20. Ayrıca bkz. Tümer, 'Dinler Tarihi', ss. 110, 111.

Samî ırkından sayılan İbrânîler, Kildânilerin Ur şehrinden çıkıp Harran'a gelirler.⁴⁰ Yahve (Allah (c.c), Abram'a (Hz. İbrahîm) Harran bölgesinden, Ken'ân diyarına göçmesini buyurur. O da karısı Saray'ı, kardeşinin oğlu Lût'u (Hz. Lût) ve Harran'da kazandıklarını da yanına alarak Ken'ân diyarına varırlar. O zamanlar orada Ken'ânîler bulunmaktaydı. Allah (c.c), Abram'a görünüp o ülkeyi, onun nesline vereceğini bildirir. Abram da, kendine görünen Allah (c.c) için bir mezbah (kurban kesme yeri) yapar. Memlekette kıtlık çıkınca Abram, Mısır'a gitmek için yola çıkar. Mısır'a yaklaştıklarında Abram, karısı Saray'a şöyle der: Sen güzel bir kadınsın. Eğer şehre girdiğimizde senin benim karım olduğunu öğrenirlerse, o zaman seni elde etmek için beni öldürürler seni de alıkoyarlar. Eğer sen kendini benim kız kardeşim olarak tanıtırsan o zaman benim canımı bağışlarlar dedi. Abram'ın karısı Saray şehre girdiklerinde kendisini Abram'ın kız kardeşi olarak tanıttı. Bunun üzerine orada bulunanlar Saray'ın güzelliğini Firavun'a anlattılar. Firavun da Saray ve Abram'ı sarayına aldı. İkisine de iyi davrandı. Fakat Allah (c.c) Firavun'un Saray'ı kendisine eş olarak almasına razı olmadı. Firavunun sarayına zarar verdi. İşi anlayan Firavun, Abram'ı yanına çağırarak şöyle dedi: *'Bana bu yaptığın nedir? Bunun senin karın olduğunu niçin bana bildirmedin? Niçin, Bu benim kız kardeşimdir' dedin, ben de onu karı olarak aldım ve şimdi, işte karın, al ve git!'* Ve onların hakkında Firavun adamlara emretti. Onu ve karısını ve kendisine ait olan her şeyi gönderdiler"⁴¹

Abram ve beraberindekiler, Mısır'dan böylece ayrıldılar. Çok zengindirler. Çobanları arasındaki bir tartışmadan sonra Abram'la Lût birbirinden ayrılırlar. Hz Lût, doğuya doğru gider. Abram ise, Ken'ân diyarında oturur. Abram, bulunduğu bölgede hâkimiyetini kabul ettirir ve bu arada esir edilen kardeşi⁴² Lût'u kurtarıp yanına alır.⁴³

Bu olaylardan sonra Rab, rüyâsında Abram'a görünür, ona yardım edeceğini bildirir. Abram, O'ndan zürriyet ister. Allah (c.c) da vereceğini vâdeder. Karısı Saray'ın teklifi üzerine câriyesi Hacer ile evlenir ve ondan İsmâil doğar. Bu sırada

⁴⁰ Tekvin 9/27-30.

⁴¹ Tekvin 12/1-20.

⁴² Daha önce kardeşinin oğlu olarak belirtilir. Tekvin 12/5. Ayrıca bkz. Tekvin 14/14-16.

⁴³ Tekvin 13, 14. bâb.

Abram, seksen altı yaşındadır.⁴⁴ Doksan dokuz yaşına geldiğinde Allah (c.c) ona görünür ve onun zürriyetini çoğaltacağını bildirir. Bunun üzerine Abram, yüzüstü düşer ve Allah (c.c), onunla şöyle konuşur: "*Ben ise, işte, ahdim seninledir ve birçok milletlerin babası olacaksın ve artık adın Abram (yüce baba anlamında) çağırılmayacak, fakat İbrâhim (cumhûr -halk, umûm-'un babası anlamında) olacak; çünkü seni birçok milletlerin babası ettim. Ve seni ziyâdesiyle semereli kılacağım ve seni milletler yapacağım ve senden sonra zürriyetini, Tanrı olmak için seninle ve senden sonra zürriyetinle benim aramda ahdimi, nesillerince ebedî ahid olarak sabit kılacağım. Ve senin gurbet diyarını, bütün Ken'ân diyarını, sana ve senden sonra zürriyetine ebedî mülk olarak vereceğim ve onların Tanrısı olacağım*"⁴⁵

Allah (c.c), İbrâhim'den ve zürriyetinden gelecek olanlardan ahid olarak her erkek çocuğun sünnet edilmesini ister. Yine Allah (c.c), İbrâhim'e, karısı Saray'ın, bundan sonra Sara (prenses anlamında) olarak çağırılmasını ve ondan bir oğul vereceğini, adının da İshak olacağını bildirir. Böylece Sara, Hacer'i kıskanmaktan kurtulmuş olacaktır.

İbrâhim ahid gereği, kendisi doksan dokuz, İsmâil de on üç yaşında iken, aynı gün sünnet olurlar. Öte yandan Sara, İshâk'ı doğurur. İbrâhim, oğlu İshâk'ı sekiz günlükken sünnet ettirir. Çocuk büyüyüp süttten kesildiğinde İbrâhim, oğlu için büyük bir ziyâfet verir. Bu sırada İsmâil'in güldüğünü gören Sara, İbrâhim'den, onu kovmasını ister. Bu durum İbrâhim'e kötü görünür. Ancak Allah (c.c), İbrâhim'e, Sara'nın dediğini yapmasını, çünkü neslinin, İshâk'ın adıyla çağrılacağını söyler. Hacer, İsmâil'i alıp çöle gider.⁴⁶

Bir gün Allah (c.c), İbrâhim'i denemek için, ondan biricik oğlu İshâk'ı kurban etmesini ister. İbrâhim emri yerine getirmek üzere bir mezbah yapıp bıçağı eline aldığı anda Rabb'in Meleği göklerden ona çağırıp çocuğu boğazlamamasını, çünkü emri yerine getirdiğini bildirir. Bunun üzerine İbrâhim, gözlerini kaldırdığında, çalılıkta bir koçun hazır olduğunu görür ve onu kurban eder. Bu olay üzerine Allah (c.c) ona sözünü yerine getirdiğinden dolayı, zürriyetinin düşmanlarının kapısına

⁴⁴ Tekvin 11-14. bâb.

⁴⁵ Tekvin 17/1-8.

⁴⁶ Tekvin 17/19-27.

hâkim olacağını ve zürriyetinden gelen bütün milletlerin mübarek kılınacağını bildirir.⁴⁷

İbrâhim, yüz yetmiş beş yaşında iken ölür. Bunun üzerine oğulları İshak ve İsmâil babalarını defnedirler. Allah (c.c), İbrâhim'in ölümünden sonra İshak'ı mübarek kılar.⁴⁸

İshâk'ın çocuğu olmadığından Allah (c.c)'a yalvarır, Esav ve Yâkub adlı iki oğlu olur. Bir gün ülkesindeki kıtlık sebebiyle İshâk, Filistîlerin kralı Abimelek'in ülkesi Gera'ya gider. Orada karısını, kız kardeşi olarak tanıtır. Durumu anlayan Kral, niçin böyle yaptığını sorar. O da, elinden alınıp kendisine zarar gelme korkusundan böyle yaptığını söyler. Bunun üzerine Kral, onları korur. Varlık sahibi olurlar. Ancak, Filistîler, onları kıskanarak ülkelerinden çıkarırlar.⁴⁹

İshâk artık yaşlanmış ve gözleri görmez olmuştur. Bunun üzerine Yâkub, babasının sevdiği Esav'ın yerine, hîle ile kendisini mübârek kıldırır. Bunu öğrenen Esav çok sinirlenir ve onu öldüreceğini söyler. Yâkub, Harran'a gitmek üzere oradan ayrılır. Gecelediği yerde, rüyâsında, yerden göğe doğru yükselen bir merdiven görür. Bu merdivenden, Allah (c.c)'ın melekleri çıkıp inmektedir. Baş, göklere ermiştir. Rab, ona şöyle der: "*İbrâhim'in Allah (c.c)'ı ve İshâk'ın Allah (c.c)'ı benim. Üzerinde yatmakta olduğun diyarı sana ve senin zürriyetine vereceğim; ve senin zürriyetin, yerin tozu gibi olacak ve garba ve şarka ve şimâle ve cenuba yayılacaksın ve yerin bütün kabîleleri senden ve zürriyetinde mübârek kılınacaktır...*"⁵⁰

Yâkub, uyanınca, "*Burası Allah (c.c) 'ın evidir ve bu, göklerin kapısıdır*" deyip oraya "*Beyt el-Lehem*" 'Allah (c.c)'ın evi' adını koyar; yoluna devam edip Harran'a ulaşır. Orada annesinin kardeşi Laban'ın yanında çalışır; onun iki kızı yanında, iki de câriyeden on iki oğlu ve bir de kızı olur. Onları alıp Ken'ân'a babasının yanına döner.

⁴⁷ Tekvin 25/1-20.

⁴⁸ Tekvin 25/8-11.

⁴⁹ Tekvin 28/13-15.

⁵⁰ Tekvin 27/1-29.

Hz Yâkub, çocuklarından en çok Hz Yûsuf (Yosef)'u sever. Bu yüzden kardeşleri onu kıskanırlar. Yûsuf, bir rüya görür ve kardeşlerine anlatır. Bu rüyâda, *"kardeşleriyle birlikte bir tarlada buğday demetleri bağladıklarını, kendi demetinin dik durduğunu, ötekilerin demetlerinin ise, kendisinininkinin çevresini kuşatıp eğildiklerini"* söyler. Kardeşleri, bu rüyâdan onun, kendilerine hâkim olacağı anlamını çıkarırlar, ona karşı kin ve kıskançlıkları artar. Hz Yûsuf, bir başka rüyâsında güneş, ay ve on bir yıldızın, kendisine secde ettiğini görür. Bu rüyâyı babası ve kardeşlerine anlattığında, babası onu azarlayıp, *"Gerçek ben ve anan ve kardeşlerin yere kadar sana eğilmek için mi geleceğiz?"* der. Kardeşleri onu kıskanırlar, babası da bu sözü yüreğinde tutar. Hz Yâkub, Hz Yûsuf'u sürüleri otlatmakta olan kardeşlerinin yanına gönderince onlar da onu, elbiselerini çıkararak bir kuyuya atarlar. Daha sonra da kuyudan çıkarıp onu, Mısır'a giden tüccarlara yirmi gümüşe satarlar. Babalarına, kardeşlerini bir canavarın yediğini söyleyip, onun kana batırılmış entarisini gösterirler.

Hz Yûsuf, Mısır'da Firavun'un bir memuru olan Potifar tarafından satın alınır. Potifar'ın karısı Hz Yûsuf'a aşık olup, ilgisine karşılık görmeyince iftira ederek onu hapse attırır.⁵¹ Hz Yûsuf, hapisteyken, Firavun'un gördüğü bir rüyâyı tâbir ederek (yorumlayarak) hapisten kurtulur ve Firavun'un yanında önemli bir mevkie yükselir.⁵² Daha sonra Filistin'de bulunan babası Yâkub ve kardeşlerini Mısır'a getirtir. İsrailoğulları, böylece Mısır'a yerleşmiş olurlar.⁵³ Önceleri burada rahat bir hayat geçiren İsrailoğulları, zamanla büyük sıkıntılara, köleliğe düşerler.⁵⁴ Onları bu sıkıntıdan kurtarıp *"Arz-ı Mev'ûd"*a (Vâdolunmuş toprak Filistin'e) döndüren Moşa (Hz. Mûsâ) olur.⁵⁵

Mûsâ, Firavun ve ordusunun Kızıldeniz'de boğulmasından sonra İsrailoğulları'nı Sina Dağı'nın eteklerine getirir. Burada, Sina Dağı'nda, Hz. Mûsâ'ya, Tevrât ve On Emir verilir. İsrailoğulları Sina çölünde kırk yıl dolaşırlar. Mûsâ'dan

⁵¹ Tekvin 39/20.

⁵² Tekvin 41/40.

⁵³ Tekvin 43. bâb.

⁵⁴ Çıkış 1/12-13.

⁵⁵ Tah. m.ö. 1250.

sonra Yeşu onları Filistin'e götürür.⁵⁶ Filistin'de Hâkimler ve Krallar devrinden sonra Kral David,⁵⁷ Kudüs'ü alır ve İsrailoğulları'nın en parlak devresini başlatır.⁵⁸ Oğlu Kral Şelomo,⁵⁹ babası tarafından hazırlatılan yere kutsal Mâbed'i inşa ettirir. O zamana kadar bir çadırda korunan ve içinde On Emir tabletleri bulunan mukaddes Ahid Sandığı, Mâbed'in bir odasına konulur.⁶⁰

Hz. Süleymân'ın ölümünden sonra krallık, güneyde Yuda (Yahuda), kuzeyde İsrâil olmak üzere ikiye ayrılır.⁶¹ On kabîle, İsrâil; ikisi de, Yuda Krallığına bağlanır. Önce İsrâil Krallığı, Asurlular tarafından M.Ö. 721'de; sonra da Yuda Krallığı Bâbilliler tarafından M.Ö. 586'da yıkılır. Mâbed tahrîb edilir ve İsrailoğulları, Bâbil'e sürgün edilir. Sürgünde İsrailoğulları, Ezra'nın çevresinde birleşir ve M.Ö. 538'de Kudüs'e döner. Mâbed, M.Ö. 520'den sonra yeniden onarılır.⁶²

Eski Ahit, önceki peygamberler kadar, sonraki küçük peygamberlere de yer verir. Bâbil Sürgünü döneminde İşaya, Yermiya (Yeremya) gibi peygamberler gelmiştir. İlyâ-Mesih'ten önceki peygamber, Malaki'dir.

İsrailoğulları, tarihinde Kudüs, İskender'den sonra Ağidler, Selefki'lerin eline geçti. Mâbed (Tapınak), M.Ö.168'de yağma edildi. Makkabi'ler, yeniden hâkimiyeti sağladılarsa da, M.Ö. 63'de başlayan Roma esâreti dönemi, M.S. 70'de Roma'lı komutan Titus'un, Kudüs'ü ve burada bulunan Süleyman Mabedini de yakıp-yıkmasıyla sonuçlandı. Bu olaydan sonra İsrailoğulları, dünyanın her tarafına dağıldılar. Mâbed'den arta kalan Batı Duvarı (Ağlama Duvarı) yüzyıllarca onlarda millî ve dinî şuûru ayakta tutmuştur. Mesîh inancının verdiği ümit, onlarda bu şuûrun devamlı varlığını sürdürmesini temîn etmiştir.⁶³

⁵⁶ Mısır'dan Çıkış 7-40. Ayrıca bkz. Yeşu, 1-24. bâb.

⁵⁷ Hz. Dâvûd, m.ö. 1013-973.

⁵⁸ II. Samuel 5-9. bâb.

⁵⁹ Hz. Süleymân, m.ö. 973-933.

⁶⁰ I. Krallar 5-9. bâb.

⁶¹ I. Krallar 11, 12. bâb.

⁶² Daniel, Ezra, Ester.

⁶³ Ayrıca bkz. Tümer, 'Dinler Tarihi', ss.111-114.

2. Kur'an-ı Kerim'e Göre İsrailoğulları'nın Tarihi

Kur'an-ı Kerim'de, İsrailoğulları'ndan bahsedilen âyetlerin sayısı oldukça fazladır. Onlardan "بنی اسرائیل" "Ben-i İsrâil", "يهود", "Yahûd" vb. tabirlerle söz edilen âyetler bulunduğu gibi, bir bölümünde bazı peygamberler (Hz. Yâkub... gibi) konu edilirken, Yahudilerle alakalı bilgi de verilir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'deki "Ehlu'l Kitâb" deyiminin şümûlüne, onlar da girerler.

İsrailoğulları'nın tarihçesiyle ilgili olarak Kur'an-ı Kerim'de, Hz. Musâ'ya kadar olan dönem hakkında yer alan bilgiler şu şekilde özetlenebilir.

Hz. İbrâhim, Allah (c.c)'ın seçkin kıldığı peygamberlerden biridir.⁶⁴ O, ne Yahudi ve ne de Hıristiyan'dır. O, müşriklerden de değildir. Allah (c.c.)'ı "bir" tanıyan gerçek Müslümanlardandır.⁶⁵ Allah (c.c), onu dost edinmiştir.⁶⁶ O çok içli, yumuşak huylu, konuksever ve kendini Allah (c.c)'a adanmış, dosdoğru bir kimsedir.⁶⁷ O, görevini tam olarak yapan⁶⁸ ve kendisine suhuf verilen⁶⁹ bir peygamberdir. Ona, göklerin ve yerin sırları, yakînî bilgi bahşedilmiştir. Bununla ilgili olarak Kur'an-ı Kerim'de şöyle denir: "*Biz İbrâhim'e, yakînen bilenlerden olması için, göklerin ve yerin melekûtunu şöylece gösteriyorduk.*"⁷⁰ Hz. İbrâhim, Allah (c.c)'ı bırakıp putlara, ay, güneş ve yıldızlara tapınan babası Azer ve kavmine karşı, görmeyen, batan, zeval bulan şeylere ve şeytana tapınılmayacağını anlatmaya çalışır. Kendisinin yüce Allah (c.c)'a tapındığını, O'na hiçbir şeyi ortak koşmadığını, onları ve yonttuklarını Allah (c.c)'ın yarattığını, dolayısıyla Allah (c.c)'a ibadet ve şükür etmeleri gerektiğini, çünkü O'na döneceklerini bildirir. Onlar, hattâ babası, bu dâvete uymadılar. Ona, babalarını da böyle bulduklarını söylediler.⁷¹ Hz. İbrâhim, düşmanının putlar; dostunun da âlemlerin Rabbi olduğunu belirterek şöyle diyor:

64 Âl-i İmrân 3/33, 34. Ayrıca bkz. Meryem 19/58, 59.

65 Âl-i İmrân 3/67, 95. Ayrıca bkz. Meryem 19/43, 47.

66 Nisâ 4/125.

67 Hûd 11/75; Tevbe 19/14; Meryem 19/41.

68 Bakara 2/124.

69 A'lâ 87/19.

70 En'âm 7/75.

71 En'âm 6/74-80. Ayrıca bkz. Enbiyâ 21/58-67; Sâffât 37/85-95; Meryem 19/44; Ankebût 29/17; Şuarâ 26/70-82.

وَالَّذِي هُوَ يُطْعَمُنِي وَيَسْقِينِ وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ وَالَّذِي يُبَيِّنُنِي لِمَا كُنْتُ غَافِلًا وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ

"Beni yediren de, içiren de O'dur. Hasta olduğumda bana O şifâ verir. Beni öldürecek, sonra da diriltecek O'dur. Âhiret gününde bağışlamasını umduğum O'dur."⁷²

Hz. İbrâhim, görevini yapmış, tebliğde bulunmuştur. Onu ateşe atarlar, fakat yüce Allah (c.c) onu ateşten kurtarır.⁷³

Kur'an-ı Kerim, Hz. İbrâhim ile ilgili kıssalarda insanlara, Allah (c.c) ve âhiret inancı konusunda yol göstermekte, ibret vermekte ve onları düşünmeye dâvet etmektedir.⁷⁴

Allah (c.c), Hz. İbrâhim'i ve onun soyundan gelenleri peygamber kıldı.⁷⁵ Onlara iyi işler işlemelerini, namaz kılmalarını, zekât vermelerini emretti.⁷⁶ Hz. İbrâhim, Allah (c.c)'tan, iyilerden olacak bir çocuk istedi.⁷⁷ Allah (c.c) da ona ihtiyarlığında İsmâil ve İshâk'ı verdi.⁷⁸

İsmâil çocukken babası, rüyasında onu kurban ettiğini gördü ve bunu ona açtı. İsmâil, babasına emrolunduğu şeyi yapmasını, kendisini sabredenlerden olacağını söyledi. Böylece Hz. İbrâhim, oğlunu kurban etmek için yanı üzere yatırdı. Yüce Allah (c.c), rüyasındaki emre bağlılıkları sebebiyle bir kurban gönderdi.⁷⁹ Hz. İsmâil doğru, uysal, sabırlı, sözünde sâdık bir kimse olarak Cebrâil aracılığıyla kendisine vahyedilen, Allah (c.c)'ın bir peygamberidir; çevresine zekâtı, namazı emretmiştir.⁸⁰

72 Şuarâ 26/79-82.

73 Ankebût 29/24. Ayrıca bkz. Enbiyâ 21/70; Sâffât 37/93.

74 Bakara 2/260. Ayrıca bkz. En'âm 6/76-79; Sâffât 37/85-94.

75 İsrâiloğulları'na gönderilen peygamberler hakkında bilgi için bkz. Esgin, Mehmet 'Kur'an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler', Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1990, ss. 106-135.

76 Enbiyâ 21/73.

77 Sâffât 37/100, 101.

78 İbrahim 14/39.

79 Sâffât 37/102-107.

80 Sâffât 37/101. Ayrıca bkz. Meryem 19/54, 55; Enbiyâ 21/85; Sâd 38/48; Bakara 2/156; Âl-i İmran 3/84.

Hız. İşhâk da doğru, Sâlih, mübârek kılınmış, hidâyete erdirilmiş, âhîret yurdunu düşünen, gönülden Allah (c.c)'a bağlı bir peygamberdi.⁸¹ İşhâk, annesi çok yaşlıyken Allah (c.c)'ın bir lütfu olarak bahşedilmiş ve annesi bu olaya çok sevinmiştir.⁸² Hız. İşhâk da, Hız. İbrâhim ve Hız. İsmâil gibi, kendisine vahyolunan peygamberlerden olmuştur.⁸³

Hız. Yâkub, Hız. İşhâk'ın ardından müjdelenen, kendisine vahiy indirilen peygamberlerden, dinde kuvvetli, hâlis, sâlih, sabırlı, hidâyete erdirilmiş bir kimse idi.⁸⁴ Hız. Yâkub'un en sevgili oğlu Hız. Yûsuf; ihlâslı, ilim ve hikmet sahibi, güzel bir yaratılışa sahip, Rüyâ tâbirini bilen, kendisine vahiy gelen peygamberlerdendi.⁸⁵

Hız. Yûsuf, çocukluğunda bir gün babasına:

" إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي "

"Rüyamda on bir yıldız, güneş ve ayın sana secde ettiklerini gördüm."⁸⁶ der. Bu rüyâyı dinleyen babası ona, bunu kardeşlerine anlatmamasını söyler.⁸⁷ Ayrıca Hız. Yâkub, ona, Allah (c.c) tarafından seçileceğini, kendisine rüyâ tâbiri öğretileceğini, daha öncekilere olduğu gibi, Allah (c.c)'ın hem ona, hem Yâkub âilesine nîmetini tamamlayacağını söyler.⁸⁸ Kardeşleri, rüyâsında gördüğu gibi, Hız. Yûsuf'u kıskanırlar. Onu, ortadan kaldırmayı plânlarlar. Babalarının iknâ ederek onu yanlarında götürür ve kuyuya atarlar. Onu bir kurdun yediğini söyleyip, kanlı gömleğini babalarına gösterirler. Bir yolcu kafilesi, Hız. Yûsuf'u kuyudan çıkarıp beraberlerinde Mısır'a götürerek bir vezire satarlar. Vezirin karısı, Hız. Yûsuf'a âşık olur ve kendisine sahip olmasını ister. Hız. Yûsuf reddedince de kadın, ona iftirâ eder ve Hız. Yûsuf zindana atılır. Zindanda, rüyâ tâbir eder. Mısır Melîki, bir rüyâ görür. Bu rüyâyı, kimse tâbir edemez. Hız. Yûsuf'un iki hâpishane arkadaşı, onu Melîke tavsiye ederler. Melîkin rüyâsını yorumlayan Hız. Yûsuf, saraya alınır ve Mısır hazînesine memur yapılır. Bir süre sonra, zahîre almak üzere Mısır'a gelen kardeşleri,

81 Enbiyâ 21/72. Ayrıca bkz. En'am 6/84; Saffât 37/113; Sâd 38/45-47.

82 Zâriyât 51/29, 30. Ayrıca bkz. Hûd 11/72, 73; Meryem 19/49; Sâffât 37/112.

83 Nisâ 4/163; Hûd 11/71.

84 Bakara 2/136. Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/84; Nisâ 4/163; Hûd 11/71.

85 Yûsuf 12/4-8,15, 21-24. Ayrıca bkz. En'âm 6/84; Mü'min 40/34.

86 Yûsuf 12/4.

87 Yûsuf 12/5.

88 Yûsuf 12/6.

onun huzûruna çıkarlar. Hz. Yûsuf, kardeşlerini tanır, bir vesileyle ailesini Mısır'a getirir. İsrailoğulları, böylece Mısır'a yerleşirler.⁸⁹

Hz. Yûsuf zamanında Mısır'a yerleşmiş olan İsrailoğulları, daha sonra Firavun'un zulmüne uğrayarak, uzun bir esâret hayatı yaşamaya başlarlar. Onları bu sıkıntıdan Hz. Mûsâ kurtarır.

İsrailoğulları'nın Kur'an-ı Kerim'de büyük yer tutması, Allah (c.c)'ın başka hiçbir ümmete nasip olmayan nimetlere (Kudret helvası, bıldırcın, denizin yarılması vb.)⁹⁰ kavuşmalarına ve Allah (c.c)'ın onlardan çok şey beklemesine rağmen değil iyi bir kul olmak, tam tersine ihanetlerle Allah (c.c)'ın nebilerini öldürmek, zulüm ve inkâr vb. adi hareketlerle gelecek nesillere ibret olmaları yüzündendir.

İsrailoğulları, Kur'an-ı Kerim'de hem en büyük zulümleri yapmak, hem de en büyük zulümlere uğramak gibi garip bir kaderin temsilcileri oldular.

Beni İsrâîl'in en çarpıcı özelliği nankörlükleridir. Allah (c.c) onlara her nimet bahsettiğinde bu nimetlerden yüz çevirmişler ve Allah (c.c)'ın lânetini üzerlerine çekmişlerdir. Mesela, kudret helvası ve bıldırcın etini beğenmeyerek soğan, sarımsak gibi daha aşağı nimetler isteyince Allah (c.c) onlara "Mısır'a gidin, orada istediğinizi bulacaksınız." demiş ve onları hak ettikleri sefil ve aşağı duruma sürüklemiştir.⁹¹

İsrailoğulları kıyamete kadar lânetlenip rahmetten kovulmalarının asıl nedeni onların peygamberlere yaptıkları kötülükler ve özellikle bazı nebileri katletmeleridir. Bu dehşetli suç nedeniyledir ki, İsrailoğulları kıyamete kadar lânetlik, zelil ve rezil kılınmıştır. Ahiret âlemindeki azaplarının büyüklüğü de bu sebeptendir.⁹²

İsrailoğulları'nın Allah (c.c)'ın rahmetinden kovulup lânetlenmesi sadece nebileri öldürmeleri değil, fesat çıkarma,⁹³ haram yeme,⁹⁴ ilahi kitapları tahrif,⁹⁵ vb. nedenlerle olmuştur.⁹⁶

89 Yûsuf 12/7-100.

90 Bakara 2/40, 47, 57, 122. Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/93.

91 Bakara 2/61.

92 Bakara 2/61. Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/21, 112, 181; Nisâ 4/155.

93 Mâide 4/64. Ayrıca bkz. İsrâ 17/4, 5.

94 Mâide 4/41, 42.

Yukarıda kısaca bahsedilen ve bundan sonra daha detaylı olarak işlenecek lânetlenmeyle alakalı ayetler sadece İsrailoğulları'na değil aslında onların nezdinde tüm ümmete bir uyarı nazarıyla değerlendirilmelidir.

⁹⁵ Nisâ 4/46; Mâide 5/41-44.

⁹⁶ Ayrıca bkz. Tümer, '*Dinler Tarihi*', ss. 114-116.

II. BÖLÜM

ESKİ AHİT'TE İSRAİLOĞULLARI'NIN LÂNETLENMESİ

Lânetlemeyle alakalı pasajlar ilk beş kitaptan özellikle Tevrat (Torah) olarak da adlandırılan Mısır'dan Çıkış, Levililer, Sayılar ve Tesniye kitaplarında yoğun olarak geçmektedir. Bu kitaplar Hz. Mûsâ döneminde indirilmiş kitaplardır.⁹⁷ Tevrat ismi aslında tüm İsrailoğulları peygamberlerine gönderilmiş vahiylerin genel ismidir. Bununla beraber İslam literatüründe Mûsâ (a.s)'ya verilen kitab Tevrat olarak adlandırılmasından dolayı ayrıca Yahudi dininde, '*Mûsâ'nın Şeriatı*'⁹⁸, '*Rabbin Şeriatı*'⁹⁹, '*Şeriat Kitabı*'¹⁰⁰, '*Mûsâ'nın Kitabı*'¹⁰¹ olarak adlandırdıkları Torah yani ilk beş kitab (Tekvin, Çıkış, Levililer, Sayılar, Tesniye)'ı bu tezde ana umde olarak ele alınacaktır. Çünkü Yahudiler ilk beş kitabı Mûsâ (a.s)'ya verilen ve hiç değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiş olarak görürler ve kayıtsız şartsız kabul ederler.¹⁰² Onlara göre Mûsâ (a.s)'ya verilen kitap hiç değişikliğe uğramadan kıyamete kadar da bâki kalacaktır.¹⁰³ Bu yüzden Yahudi şeriatinde çok önemli bir yere sahip olan Tevrat (Torah)'ta geçen lânetlenmeyle alakalı pasajlar konunun ana merkezine konuldu. Fakat Eski Ahit'in diğer kitapları olan Neviim (Peygamberler) ve Ketuvim (Kitaplar) bölümlerinden de yeri geldikçe faydalanıldı.

Kur'an-ı Kerim ayetleri incelendiğinde Hz. Mûsâ'ya gönderilen kitap olarak Tevrat ismi hiçbir ayette zikredilmez.¹⁰⁴ Kur'an-ı Kerim'de '*Biz Mûsâ'ya Kitab'ı verdik*'¹⁰⁵, '*Doğru yola girersiniz diye, Mûsâ'ya Kitâb'ı ve Furkan'ı (doğruyu yanlış ayırabilme gücü) vermiştik*'¹⁰⁶ bu ve buna benzer âyetlerde geçen 'el-Kitâb' lafzını tefsir âlimleri 'Tevrat' olarak isimlendirmişlerdir.

⁹⁷ Gürkan, Salime Leyla; 'Anahatlarıyla Yahudilik', İsam Yayınları, Ankara, 2016, s. 49.

⁹⁸ I.Krallar 2/3. Ayrıca bkz. Ezra 7/6.

⁹⁹ II.Tarihler 31/3.

¹⁰⁰ Yeşu 1/8.

¹⁰¹ Yeşu 8/31.

¹⁰² Tanyu, Hikmet, '*Yahudiliğin Kutsal Kitapları ve Esasları İlmî İnceleme ve Tenkidi*', Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı:XIV, Ankara, 1986, s.98.

¹⁰³ Harman, Ömer Faruk, '*Metin, Muhteva ve Kaynak Açısından Yahudi Kutsal Kitapları*', Yayınlanmamış Doktora Takdim Tezi, İstanbul, 1988, s.41.

¹⁰⁴ Özsoy, Ömer ve Güler, İlhami, '*Konularına Göre Kur'an*', Fecr Yayınları, Ankara, 1997, s. 215.

¹⁰⁵ Secde 32/23.

¹⁰⁶ Bakara 2/53.

Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı pasajlar; Hz. Mûsâ'nın İsrailoğulları'nı Mısır'dan Firavun'un zulmünden kurtarması ve toplu olarak Sina Çölü'ne ulaşmalarından sonra başlamıştır. Aşağıda konuyla ilgili özet bir bilgiye yer verilmiştir.

Hz. Yûsuf'un İsrailoğulları'nı Ken'ân topraklarından Mısır'a getirmesinden sonra bir asır süren bir refah dönemini yaşamışlardır. Bu refah döneminin ardından yeni gelen Firavunların yönetiminde köleleştirilen İsrailoğulları'nın bu durumuna Levi soyundan gelen Mûsâ (Moşe) peygamber son vermiştir. İsrailoğulları'nın Allah (c.c) tarafından görevlendirilen Mûsâ –ve kardeşi Hârûn- önderliğinde Mısır'daki kölelik evinden kurtarılıp Kızıldeniz'den geçirilmeleri, ardından Sina Dağı'nda Allah (c.c) ile ahitleşmeleri ve O'ndan Tevrat'ı almaları, İsrailoğulları tarihinde İbrâhim ile yapılan ahitten sonraki ikinci dönüm noktasına karşılık gelmektedir. '*Sina Ahdi*' diye isimlendirilen bu ikinci ahitle İsrailoğulları'na Ahit hükümlerine (Tevrat) uymaları karşılığında Allah (c.c)'ın has kavmi olma ve ataları İbrâhim'e vaad edildiği üzere Kenan topraklarını mülk edinme ayrıcalığı bahşedilmiştir.¹⁰⁷

Ancak İsrailoğulları Mûsâ peygamber zamanında Ken'ân topraklarına girememişlerdir. Mısır'dan çıkan bu ilk nesil, Mûsâ'nın Allah (c.c)'tan ahit sözlerini (On Emir) içeren levhaları almak üzere Sinay Dağı'na çıkıp orada kırk gün kalması sırasında ondan ümitlerini keserek altından buzağı heykeli yapmaları ve bunu ilah edinmeleri, daha sonra Ken'ân topraklarında yaşayan halkla savaşımayı reddederek peygamberlerine isyan etmelerine karşılık, vaad edilmiş topraklardan (Arz-ı mev'ud)¹⁰⁸ men edilmiş ve kırk yıl boyunca çölde yaşayıp burada ölmeye mahkûm kılınmıştır.¹⁰⁹ Sinay'daki ahitleşmenin ardından çölde geçirilen bu süre, İsrailoğulları'nın Allah (c.c)'ın istediği kul olma yolunda imtihandan geçirilmeleri olarak yorumlanmıştır. Bu kırk yıllık zaman diliminde içerisinde Ahit Sandığı ve On Emir'in de bulunduğu tapınak (Kutsal Çadır) çevresinde ve Hz. Mûsâ önderliğinde yaşamışlardır. Hz. Mûsâ ömrünün sonuna doğru İsrailoğulları'nı son bir kez daha

¹⁰⁷ Gürkan, Saime Leyla '*Yahudilik*', İsam Yayınları, 5. Baskı, İstanbul, 2015, s.27. Ayrıca bkz. Mısır'dan Çıkış, 19, 20; Tesniye, 4, 5.

¹⁰⁸ Vaat edilmiş topraklar (Arz-ı Mev'ud) için bkz. Durant, Will, Lambelin, Roger; '*Yahudi tarihi ve Siyonist Liderlerin Protokolleri*', çev. Sami Sabit Karaman, İnkılap Yayınları, İstanbul, 1992, ss. 21-24.

¹⁰⁹ Gürkan, '*Yahudilik*', s.27. Ayrıca bkz. Mısır'dan Çıkış 32; Sayılar 13, 14.

Allah (c.c)'in buyruklarına uyma, yasaklarından kaçınmaları için Sinay Dağı'nda yapılan ahdi yenilemiş ve ahde sadık kalmamaları halinde Allah (c.c)'in lânetine ve gazabına uğrayacakları konusunda uyarmıştır.¹¹⁰ Bu ahitleşmeye rağmen İsrailoğulları birçok kez Allah (c.c)'nin buyruklarını çiğnemiş ve yasaklarına karşı birçok kez O'nun lânetine uğramışlardır.

Allah (c.c)'in İsrailoğulları'nı lânetlemesi farklı şekillerde cereyan etmiştir.¹¹¹ Şimdi bu lânetlemeleri konu bütünlüğü sağlanması ve okuyucunun zihninde bir harita oluşturması açısından başlıklar halinde sunulacak, sonrasında bu başlıklar üzerine açıklamalar yapılacaktır.

A. Putperestlik Yapmak

Putperestlik, çok Tanrılı dinlerde Tanrısal varlıkları sembolize eden çeşitli figürlere tapınmayı ifade eder.¹¹²

Hız. Mûsâ'ya verilen On Emir'deki, '*Benden başka*¹¹³ *Tanrın olmayacak*¹¹⁴, *kendine yukarıda gökyüzünde ya da yer altındaki sulara yaşayan herhangi bir canlıya benzer put*¹¹⁵ *yapmayacaksın*¹¹⁶. *Putların önünde eğilmeyecek*¹¹⁷, onlara

¹¹⁰ Gürkan, '*Yahudilik*', s.27. Ayrıca bkz. Tensiyeye 26/30.

¹¹¹ Konumuzla alakalı olması nedeniyle Yeni Ahit'te yer alan bir ayeti aktarmakta fayda olacağı kanaatindeyiz. '...Taşlandılar, testereyle biçildiler, kılıçtan geçirilip öldürüldüler. Koyun postu ve keçi derisi içinde dolaştılar, yoksulluk çektiler, sıkıntı yaşadılar, kötü muamele gördüler. Dünya onlara layık değildi. Çöllerde, mağaralarda, dağlarda, yer altı oyuklarında avare gibi dolaşip durdular.' İbranilere Mektup 11/37, 38. Bu ayette İsrailoğulları'nın lanetlenmeleri nedeniyle dünyada başlarına gelen musibetler zikredilmiştir.

¹¹² Güç, Ahmet; '*Putperestlik*', DİA, Ankara, 2004, 38/366.

¹¹³ 'Benim önümde (veya huzurumda)' şeklinde anlamda vermiştir. Gaon, '*Tefsiri't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 845, 1.dipnot.

¹¹⁴ Burada Tanrı var olduğu müddetçe İsrailoğulları hiçbir zaman ne başka ilahlara tapmak, putların önünde eğilmek, onlara saygı ve ihtimam göstermek, onları imal etmek veya satmak, onlara kurban veya şarap sunmak kesinlikle haram (yasak) kabul edilmektedir. Gaon, '*Tefsiri't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 845, 3.dipnot.

¹¹⁵ Fromm'a göre Eski Ahit'te geçen put ifadesi cansız ve somut bir varlıktır. İnsanı yaşam severliğe değil, ölüm severliğe götürmektedir. Ona göre para, kariyer, ideolojiler, dinler ve hatta bizzat Tanrı bile, otoriter bir yapıda ise put olabilir. O halde putlara tapınılması gerekir. Ona göre hümanist bir Tanrıya tapmak gerekir. Bu insanı özlüğe götürecektir en kestirme yoldur. Çünkü putlar insanın kendi güçlerine yabancılaşması olduğu için Eski Ahit ve diğer kutsal kitaplar bu duruma karşı çıkarlar. Putlar ölüdür ve insanları ölüye dönüştürür. Karacoşkun, Mustafa Doğan; '*Kutsal Metin Seküler Analizi*', Çamlıca Yayınları, İstanbul, 2013, s. 146. Ayrıca bkz. Sa'adya Gaon da put kelimesini eserinde '*değersiz ve hakir*' anlamlarında kullanmıştır. Gaon, '*Tefsiri't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 845, 4.dipnot.

¹¹⁶ Yahudilikte gökyüzündeki gezegenler, yıldızlar vb gök cisimlerini ve gökyüzünü temsil eden melekleri, ayrıca yer yüzünde veya yeraltında canlı veya cansız her türlü varlığın şeklini çizmek veya

tapmayacaksın...'¹¹⁸ ifâdesiyle putperestlik kesin bir şekilde yasaklanmıştır. Tevrat'ta buna benzer başka yasaklayıcı ifadeler de bulunmaktadır.¹¹⁹ Mesela Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın Allah (c.c)'ı bırakıp putlara tapmalarını evli bir kadının başka erkeklerle birlikte olmasına benzetilmiştir. Yahudi dini geleneğinde evli bir kadının başka bir erkekle zina yapması kocanın onur ve haysiyetini zedeleyici çok çirkin bir suç sayılmış, o yüzden taşlanarak (recm) öldürülme cezası gibi ağır bir cezaya çarptırılmışlardır. Eski Ahit'te aynı zamanda putperestliğin cezası da ölümdür.¹²⁰ Yahudi inancında en büyük iman esası Allah (c.c)'ın varlığına ve birliğine inanmaktır. O yüzden putperestlik de en büyük suç sayılmıştır.¹²¹ İsrailoğulları her ne kadar Allah (c.c)'ın varlık ve birliğine iman vurgusu yapsalar da O'na antropomorfik¹²² özellikler atfetmekten de geri durmamışlardır. Mesela İsrailoğulları'na göre Allah (c.c) yorulur, unuttur, pişman olur, kıskanır,¹²³ ava gider, güreşir¹²⁴ vb. şekilde fanilerin özelliklerine sahiptir. Belki bu düşünce onlara putperest kavimlerin Tanrı kavramı ve vasıflarından geçmiş olabilir. Bu düşünceleri nedeniyle de sık sık putperest eğilimler göstermişlerdir.¹²⁵

Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın putperestlik yapmaları ilk olarak İcl Hadisesi olarak da bilinen '*Altın Buzağı*' hadisesinde geçer. İsrailoğulları Mısır'da Firavun'un şerrinden kurtulup vaat edilmiş topraklara doğru yol alırken Tur Dağı'na yakın bir yerde dururlar. Hz. Mûsâ Allah (c.c)'ın buyruğu üzerine İsrailoğulları'nın başına

heykelini yapmak (bunlar tapınma amacı olmadan da yapılsa) yasak (haram)'dır. Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 845, 5.dipnot.

¹¹⁷ Tekvin 18/3 de geçen Hz. İbrahim'in melekler karşısında (onları kralın elçisi sanmış) secde etmesi bizim bildiğimiz manada namaz secdesi gibi algılanmamalıdır. Buradaki secde ifadesi o dönemin bir adeti olarak yapılan başı hafifçe öne eğmekten ibarettir. Yani değil tanrıya yapıldığı gibi namaz secdesi gibi secde yapmak, başını hafifçe öne eğmek (saygı amaçlı) bile yasaklanmıştır. Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 410, 1.dipnot.

¹¹⁸ Mısır'dan Çıkış 20/3-5.

¹¹⁹ Tesniye 4/15-19; Ayrıca bkz. Tesniye 5/6-9; Levililer 26/1.

¹²⁰ Gürkan, '*Yahudilik*', s. 225. Yahudilik'te Allah (cc)'tan başkasına tapmanın ve O'na şirk koşmanın cezası, her kim olursa olsun, taşlanarak öldürmektedir. Eğer bu durum umumilik gösterirse, o yöre halkının tamamının kılıçtan geçirilmesi, hayvan ve diğer mallarının şehrin ortasına toplanarak yakılıp telef edilmesi emredilmektedir! . Geniş bilgi için Bkz. Tesniye 13/1-18.

¹²¹ Uğur, Hakan; '*Tevrat'ın Kur'an'a Arzı*', Emin yayınları, Bursa, 2011, s. 374.

¹²² İnsan biçimcilik olarak da adlandırılır. İnsani özelliklerin başka bir varlığa atfedilmesidir.

¹²³ Geniş bilgi için bkz. Yıldırım, Murat Hakan; '*Yahudi ve Hıristiyan Kaynaklarında Tanrı İmgesi*', Ozan Yayıncılık, İstanbul, 2010, ss. 109,110.

¹²⁴ Bkz. Yıldırım, a.g.e, ss. 106, 107. Ayrıca bkz. Dinç, Hasan; '*Kutsal Kitaplar Ortak Konular Farklı Hükümler*', TDV, Ankara, 2005, ss. 20-32.

¹²⁵ Şimşek, M. Sait; '*Kur'an Kıssalarına Giriş*', Kitap Dünyası Yayınları, Konya, 2013, ss. 24, 25.

kardeşi Hz. Hârûn'u bırakarak Tur Dağı'na çıkar. Tur Dağı'nda 40 gün kalır. Halk Mûsâ'nın dağdan inmediğini, geciktiğini görünce,¹²⁶ Hârûn'un çevresine toplandı. Ona, «Kalk, bize öncülük edecek bir ilah¹²⁷ yap» dediler, «Bizi Mısır'dan çıkaran adama, Mûsâ'ya ne oldu (Mûsâ denen adamın durumunu)¹²⁸ bilmiyoruz!» Hârûn, «Karılarınızın, oğullarınızın, kızlarınızın kulağındaki altın küpeleri çıkarıp¹²⁹ bana getirin» dedi. Herkes¹³⁰ kulağındaki küpeyi çıkarıp Hârûn'a getirdi. Hârûn altınları topladı,¹³¹ oymacı aletiyle buzağı biçiminde dökme bir put yaptı.¹³² Halk, «Ey İsrâilliler, sizi Mısır'dan çıkaran Tanrınız budur!» dedi. Hârûn bunu görünce, buzağının önünde bir sunak yaptı, «Yarın RAB'bin onuruna bayram olacak» diye ilan etti.¹³³ Ertesi gün halk erkenden kalkıp yakmalık sunular sundu, esenlik sunuları getirdi.¹³⁴ Yiyip içmeye oturdu, sonra kalkıp çılgınca eğlendi.¹³⁵ RAB Mûsâ'ya, «Aşağı in¹³⁶» dedi, «Mısır'dan çıkardığın halkın¹³⁷ baştan çıktı.¹³⁸ Buyurduğum

¹²⁶ Musa as'ın Sina dağında kırk gün kalmış, inmesi gecikmemiştir. İsrâiloğulları'nın hesabına göre ise Hz Musa bir gün gecikmiştir. (mö.29 Haziran 1311'de dağdan inmesi gerekirken mö 30 Haziran 1311'de Sina'dan inmiştir.). Bu gecikmeden dolayı onun ölmüş olabileceğini ve başsız kaldıklarını düşünerek Hz Harun'dan kendilerine bir ilah yapmasını istemişlerdir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 956, 1.dipnot.

¹²⁷ Burada kullanılan ilah veya Tanrı ifadesini Sa'adya Gaon 'önümüzde gidecek' şeklinde tercüme etmiştir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 956, 2.dipnot.

¹²⁸ Bu kelime 'Şu Moşe denen adam' anlamında 'ki ze Moşe' olarak Hz Musa'yı küçümser şekilde alaycı bir ifadedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 956, 3.dipnot.

¹²⁹ Burada aslında Hz Harun Hz Musa belki yetişir düşüncesiyle zaman kazanmak için öncelikle kadınların ve çocukların takılarını istemiştir. Öncelikle kadınlardan ve çocuklardan istemesinin nedeni onların takılarını getirmede isteksiz davranacaklarını zannetmesidir. Ancak Hz Harun'un beklediğinin aksine takılarını çabucak getirmişlerdir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 956, 4.dipnot.

¹³⁰ Halkın tamamı takılarını çıkarıp getirdiler. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 957, 1.dipnot.

¹³¹ Sa'adya Gaon, 'onlardan aldı' şeklinde yorumlamıştır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 957, 2.dipnot.

¹³² Tevrat metninde her ne kadar Hz Harun'un putu kendisinin yaptığı ifade edilse de Gaon'a göre Hz Harun putu başka birisine yaptırmıştır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 957, 3.dipnot.

¹³³ Hz. Harun'un putun yapıldığı günü değil de ertesi günü bayram ilan etmesi belki Hz Musa yetişir düşüncesinden dolayı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Hz Harun bu yapmış olduğu hatadan dolayı (put yapmak) ancak mezbahta bir koç ve bir buzağı kurban ettikten sonra bağışlanmıştır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye (Tevrat (Tora) Tefsiri)', s. 957, 6. dipnot.

¹³⁴ Burada sunulardan kasıt 'şelamim kesimi' olarak zikredilen bu kurban hakkında detaylı bilgi için bkz. Levililer 3/1.

¹³⁵ İsrâiloğulları bu puta tapma eylemini uyguladıktan sonra artık diğer sapkınlıklar da beraberinde geldi. Çılgınca eğlendiler ve sınırı aştılar. Hatta Hur adında bir ermişin uyarılarını dikkate almadıkları gibi onu öldürdüler. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 957, 9.dipnot.

¹³⁶ İsrâiloğulları Altın Buzağı olarak adlandırılan putu yapmaya koyuldukları sırada Hz Musa da Allah (c.c.)'tan 'On Emir'i alıyordu. Ezra, 5/44.

¹³⁷ RaŞY, 'halk' tan kastedilen bireylerin Mısır'dan İsrâiloğulları'yla beraber çıkan diğer milletlerin olduğunu ifade eder. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 958, 2. dipnot.

yoldan hemen saptılar. Kendilerine dökme bir buzağı yaparak önünde tapındılar, kurban kestiler. 'Ey İsrâilliler, sizi Mısır'dan çıkararak ilahınız budur!' dediler.» RAB Mûsâ'ya, «Bu halkın ne inatçı¹³⁹ olduğunu biliyorum» dedi, «Şimdi bana engel olma, bırak öfkem alevlensin,¹⁴⁰ onları yok edeyim. Sonra seni büyük bir ulus yapacağım.» Mûsâ Allah (c.c)'a yalvardı: 'Ey Rabbim! Senin kavmine karşı gazabın şiddetlenmesin. Sen ki bu aciz kullarını güçlü elile kurtardın.¹⁴¹ Onları ellerinden kurtardığın Mısır halkı 'İsrailoğulları'nın Tanrısı onları yeryüzünden silmek¹⁴² için Mısır'dan çıkardı' demesinler. Ya Rab! Sen İsrailoğulları'nı vaat edilmiş topraklara ulaştıracağım ve onların sayısını yıldızlar kadar artıracacağım dememişmiydin. Yalvarıyorum sana onları affet, diye yakardı.' Bunun üzerine Allah (c.c) İsrailoğulları'nın tamamını yok etmekten vazgeçti.¹⁴³ Bunun üzerine Mûsâ (a.s) halkı uyarmak ve günahkârları cezalandırmak için dağdan halkın yanına indi.¹⁴⁴ Elinde Allah (c.c)'ın buyrukları yazılı olan taş levhalar vardı. Mûsâ (a.s) aşağıya indiğinde Yeşu,¹⁴⁵ ile karşılaştı. Ben içeriden eğlence ve müzik sesleri¹⁴⁶ duyuyorum dedi.¹⁴⁷ Halkı görünce onların putun etrafında ona taparak oynadıklarını gördü. Buna çok

¹³⁸ Yani 'yaratıcının yolundan döndüler, Tanrıya şirk koşucu oldular.' demektir. Bu nedenle Tanrı daha vereceklerini tamamlamadan Hz Musa'ya kavminin yanına gidip onları uyarmasını istedi. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 958, 3.dipnot.

¹³⁹ Yani 'kalın kafalı, serkeş, dik başlı ve inatçı' olarak adlandırılan İsrâiloğulları, söz dinlemeyen, vaatlerinden her defasında dönen, bunun yanında kendi bildiklerinin doğru olduğunu savunarak tabir caizse 'burnunun dikine giden' bir topluluk olmuşlardır. bu yüzden Tevrat'ta inatçı ve enseleri demir gibi sert olarak vasıflandırılmışlardır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 958, 4.dipnot.

¹⁴⁰ Burada ifade edilen 'öfke ve alevlenmek' ifadesine işaret eden deyim, 'burnum soluyacak' şeklindedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 957, 5.dipnot.

¹⁴¹ Tevrat'ta 'be-yad hazaka' olarak ifade edilen bu 'el' tabiri için bkz. Mısır'dan Çıkış 3/19.

¹⁴² Bu ifadenin yerine 'burnunun solumasından dön' tabiri de kullanılmıştır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 959, 4.dipnot.

¹⁴³ Burada Tanrı'nın tamamen İsrâiloğulları'nı bağışladığı söylenemez. Belki de suçluların cezalandırılmasını geciktirdi dersek daha uygun olacağı kanaatindeyiz. Çünkü bu suçlulardan bir kısmı zaten ilerleyen ifadelerden de anlaşılacağı gibi Hz Musa'nın tâlimatıyla öldürülecekler. Geriye kalanlar ise daha sonra cezalandırılacaklardır. Gaon 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 959, 6.dipnot.

¹⁴⁴ Yani 'arkalı önlü her iki tarafı da yazılı' demek. Bkz. Mısır'dan Çıkış, 31/18.

¹⁴⁵ Yeşu b. Nun hakkında bkz. Mısır'dan Çıkış 17/9. Ayrıca bkz. Tesniye 32/44.

¹⁴⁶ Bir başka nüshada 'çalgi, dans ve musiki sesleri' şeklinde ifade edilir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 960, 2.dipnot.

¹⁴⁷ Yeşu'nun ezgiler duyuyorum ifadesini beğenmemiş ve ona çıkışarak, 'ileride bu kavmin başına geçecek olan kişinin savaş narasıyla çalgı ve müzik sesinden nasıl ayırt edemez' diyerek ilk hıncını ondan çıkardığı ifade edilmektedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 960, 3.dipnot.

sinirlenen¹⁴⁸ Mûsâ (a.s) elindeki levhaları¹⁴⁹ kırdı.¹⁵⁰ Daha sonra Altın Buzağı'yı parçalayarak tozlarını suya serpti. Suyunu halka içirdi.¹⁵¹ Bu sefer Hz Hârûn'a dönerek halka neden sahip çıkmadığını söyledi. Hz Hârûn da mecbur kaldığını¹⁵² Altın Buzağı'yı¹⁵³ kendisine zorla yaptırdıklarını ve kendisine kızmamasını¹⁵⁴ söyledi. Bunun üzerine Mûsâ (a.s) ordugahın önüne geçerek başıboş kalmış halkın¹⁵⁵ dizginlerini tekrar ele almak için şöyle seslendi: 'Allah (c.c)'tan yana olanlar yanıma gelsin. Allah (c.c)'tan yana olan herkes eline kılıcını alarak kapı kapı dolaşsın. Allah

¹⁴⁸ Başka bir ifadeyle, 'burnu (öfkeden) tütüü' şeklindedir. Musa ve Yeşu halka yaklaşınca onların Tanrıya hakaretler içeren sözler sarfetmeleri ve buna ilaveten ulu orta yerde zina yapmaları nedeniyle İsrâiloğulları'na karşı kızgınlığının daha da arttığı ifade edilmektedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 960, 5.dipnot.

¹⁴⁹ Taştan iki levha olarak da ifade edilmektedir. Ayrıca levhalar hakkında bkz. Mısır'dan Çıkış 31/18.

¹⁵⁰ Hz Musa'nın taş levhalarla gelince; bu levhaları görüp belki halk nedamet eder diye düşünmüş ancak onlardan herhangi bir tövbe emaresi görmeyince sinirlenerek kırmıştır. Ayrıca taş levhaları kırarak belki nedamet ederler diye umut beslemiştir. Ancak İsrâiloğulları'nda böyle bir pişmanlığı da görmediği anlaşılmaktadır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 960, 7.dipnot.

¹⁵¹ Hz Musa'nın bu şekilde yapmasındaki amaçlardan biri bu suyu içip de içerisinde putperest eğilimleri olan gizli suçluları açığa çıkarmaktır. Çünkü bu suyu içenlerden putperest meyilleri hala devam edenler ölmüşlerdir. Sayılar, 5/12-28. Bir başka rivayette Hz Musa'nın bunu yapmaktaki amacı sözde ilah olanları kendi dışıkları haline getirip değersizleştirmektir. Bunların yanında Tanrı'nın İsrâiloğulları'na bir bakıma nimet olarak verdiği ve Mısır'dan çıkarken komşularından sanki daha sonra iade edeceklermiş gibi aldıkları onca altın heva ve heveslerine tabi oldukları için heba olmuştur. Mısır'dan Çıkış, 3/22. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 960-961, 8.dipnot.

¹⁵² Diğer bir rivayette; 'Musa onların yoldan çıkmış olduklarını gördü. Çünkü Harun onların baskıları karşısında yoldan çıkmıştı' şeklindedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 962, 2.dipnot.

¹⁵³ Bir sonraki kitap olan Levililerde, Hz. Harun'un yapmış olduğu bu yanlış nedeniyle kohen olarak göreve başlamasından sonra (m.ö. 28 Şubat 1312) Hz Musa'nın öğrettiği şekliyle mezbahta kesmiş olduğu bir koç bir buzağıyı Tanrıya sunmasından sonra affedildiği ifade edilmektedir. Levililer, 9/8; 23-24. Kur'an-- Kerim'de ise Hz Musa dağa çıktığında yerine vekil olarak Hz Harun'u bırakmış. Fakat İsrâiloğulları'ndan Samiri adlı bir şahıs halkı kandırarak put yapılmasını sağlamış. Hz Harun'un tüm uğraşlarına rağmen bir türlü iflah olmayan halkı daha fazla karışıklık çıkmasını diye Hz Musa gelinceye kadar kendi halinde bırakmıştır. Hz. Musa dağdan inince suçun müsebbibi Samiri'yi lanetleyerek halkın arasından kovmuştur. Bunun yanında Kur'an-ı Kerim'de Hz. Harun hakkında senâkarâne sözlerden başka bir ifade de yoktur. A'raf 7/142; Taha 20/85, 90; 92-98; Saffat 37/120. Detaylar için; Harman, Ö.Faruk; 'Harun', DİA, İstanbul, 1991, XVII/254-256.

¹⁵⁴ Bu ifade yerine Tevrat'ta, 'Efendimin burnu (öfkeden) tütmesin' ifadesi de yer alır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 961, 1.dipnot.

¹⁵⁵ İsrâiloğulları'nın yapmış oldukları bu günah bir bakıma ahde vefasızlık ve nankörlük örneği olarak tarih sayfalarındaki yerini alacaktır. Çünkü yaratıcının büyük nimetlerine muhatab olmalarına rağmen nefisleriyle baş başa kalınca hemen ahde vefasızlık göstererek isyan etmişler ve bunun cezasını da hem kendileri hem de kendilerinde sonra gelecek nesillere çecktireceklerdir. Altın Buzağı hadisesi sadece İsrâiloğulları değil aynı zamanda ahde vefasızlık örneği olarak diğer kavim ve milletler için de bir ibret levhası olarak tarih sahnesindeki yerini alacaktır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 962, 1.dipnot.

(c.c): ¹⁵⁶ 'Her kim putperestlik yapmışsa onu öldürün.' diyor. Bunun üzerine Levililer ¹⁵⁷ hemen geldiler. Kapı kapı dolaşarak ¹⁵⁸ putperestlik yapan herkesi öldürdüler. O gün ölenlerin sayısı üç bin civarındaydı. ¹⁵⁹ Mûsâ (a.s) bunun üzerine: 'Bugün kendinizi yaratıcıya adanmış oldunuz'¹⁶⁰ dedi. 'Ertesi gün Mûsâ (a.s) halka şöyle dedi: 'Dağa çıkıp Allah (c.c)'tan af dileyeceğim. Belki sizi affeder dedi.'¹⁶¹ Dağa çıktığında Rabbe şöyle yalvardı: 'Ey Rabbim! Benim adımları tarih sayfalarından sil. ¹⁶² Ben bu utançla yaşayamam' dedi. Bunun üzerine Allah (c.c): 'Kim bana karşı günah işlediyse onun adını sileceğim'.¹⁶³ 'Şimdi halkının yanına git. Meleğim¹⁶⁴ vaat

¹⁵⁶ RaŞY; Hz Musa'ya o anda vahiy gelmediği ancak önceki kısımlarda geçen (Mısır'dan Çıkış 22/19) kısımlara atıf yaparak 'Tanrının dışında diğer mabudlara (bütün putlar) kurban kesenler öldürülür' emrinde amel ettiği kanaatindedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 962, 4.dipnot.

¹⁵⁷ İsrâiloğulları'ndan sadece Levilioğulları toplu halde buzağıya tapma olayından uzak kalan topluluktu. Levilioğulları aynı zamanda Hz Musa'nın mensup olduğu kabileydi. Aslında bu olayın hemen öncesinde İsrâiloğulları'nı sevk ve yönlendirme işi ilk doğanlar denilen bir zümreye (behorim) aitti. Fakat altın buzağı hadisesinde pasif kalmaları nedeniyle bu görev onların elinden alınarak; hem puta tapmamaları, hem de Hz Musa'nın emri üzerine hainleri hiç tereddüt etmeden öldürmeleri nedeniyle Levilioğulları'na ve bunların içinden de kohenlere verilmiştir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 962, 3.dipnot.

¹⁵⁸ 'Kapıdan kapıya dönün' şeklinde de ifade edilmiştir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 963, 1.dipnot.

¹⁵⁹ Bu Hz Musa'nın İsrâiloğulları'na ikinci darbesidir. (Birinci darbe 20. pasajda anlatılmaktadır.) Suç büyük olduğu için cezası da büyük olmuştur. Çünkü onlar hem puta tapmışlar ve Tanrı'ya hakaret etmişler. Aynı zamanda bu yaptıkları ahlaksızlıkları herkesin gözleri önünde ve başkalarını da teşvik eder mahiyette yapmalarından dolayı (Tesniye 13/14) ortadan kaldırılmışlardır. Bunların dışında kalanlar yani puta tapmayanlar diğerlerine engel olmadıkları için bir bakıma lekeli duruma düşmüşlerdir. Ancak bu kayıtsız güruh Levililer'in günahkarları öldürmelerine engel olmadıkları gibi aynı zamanda Levilioğulları'na yardım da ettikleri için tevbe imkanına kavuşmuşlar ve temizlenmişlerdir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 963, 2.dipnot.

¹⁶⁰ Bu ifade başka nüshalarda 'üzerinize düşeni yapın' manasında 'ellerinizi doldurun' şeklindedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 963, 3.dipnot.

¹⁶¹ Hz Musa'nın daha sonra Sina'ya tekrar çıkarak (m.ö. 1 veya 2 Temmuz 1311) orada kırk gün kalıp Tanrıya İsrâiloğulları'nın günahlarından dolayı af dilediği rivayet edildiği gibi; Sina'ya kısa süreliğine çıkıp tekrar kavminin yanına döndüğü ve kavminin yanında kırk gün Tanrı'dan af dilediği bilgi de vardır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 963, 4.dipnot.

¹⁶² Burada Hz. Musa 'beni kitabından sil' derken Türkçedeki, 'bir kimsenin artık adını anmamak ya da dostluğundan çıkarmak' anlamında 'defterden silmek' manasındadır. RaŞY, Hz Musa'nın bu şekilde bir ifadeyi kullanmasının nedeni olarak eğer Hz Musa sadece af ve mağfiret dileseydi o zaman sonraki dönemlerde yaşayacak insanların günahkar İsrâiloğulları'nın bağışlanması amacıyla Tanrı'dan af ve mağfiret dileyebilecek kadar değersiz biri olduğunu söylememeleri için bu ifadeyi kullandığını kanaatindedir. Ayrıca bu cümlenin devamında Gaon, 'ben de rahat edeyim' ifadesini eklemiştir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 964, 1.dipnot.

¹⁶³ Kimi rivayetlerde Hz Musa'nın bu duasının kabul olduğu, halk arasındaki putperestleri ortadan kaldırdıktan sonra Tevrat'ın en azından bu kısımdan isminin silindiği ifade edilmiştir.(Mısır'dan Çıkış 27/20-21'den başlayıp 30/1-30 arasında Hz Musa'nın adı hiç geçmemektedir. Yahudi geleneğindeki Tevrat kısımlandırılmasında 'tetsave' bölümü olarak isimlendirilmektedir. Bu kısmın en önemli özelliği Hz Musa'nın andın hiç geçmemesidir.) Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 964, 2.dipnot.

edilmiş topraklara giderken size yol gösterecektir. Ancak İsrailoğulları'nın işlemiş oldukları bu günahın cezasını ileride onlardan alacağım.¹⁶⁵ *Allah (c.c) halkı cezalandırdı.*¹⁶⁶ Çünkü onlar Hârûn'a zorla put yaptırdılar.'¹⁶⁷ Bu durum gösteriyor ki İsrailoğullarının Mısır'da benliklerine kadar işleyen putperestlik (buzağı sevgisi) kendisini açığa çıkarmış, aynı zamanda Peygambere ve Allah (c.c)'a karşı inançlarının ne kadar bayağı ve çürük olduğunu ortaya koymuştur.¹⁶⁸

Hız. Mûsâ kendisinden sonra Allah (c.c)'ın şeriatı dışında başka milletlerin putlarına tapmamaları konusunda İsrailoğulları'nı uyarmış, eğer Allah (c.c)'ın çizdiği yoldan ayrılacak olurlarsa lânete uğrayacaklarını ifade etmiştir. Özellikle bu kötü davranışa yönelmeleri vaat edilmiş topraklara giderken karşılaştıkları milletlerin putperest inançlarına meyletmeleri şeklinde olmuştur. Allah (c.c) her defasında aynı kötü adetlerine döndükleri için onları bu davranışlarından dolayı cezalandırmıştır.¹⁶⁹

İsrailoğulları vaat edilmiş topraklara doğru giderken Sihon ve Og kavimlerini mağlub ettikten sonra Filistin'e ulaşmadan önceki Şittim bölgesinde dinlendiler. Bu yer Filistin topraklarına ulaşmadan dinlendikleri son yerdir. Buraya ulaştıklarında buranın halkını (Moav ve Medyen) putperest olarak buldular. Şittim bölgesinde yaşarken, İsrailoğulları'ndan bazıları orada bulunan yabancı kadınlarla zina etmeye ve putlarına tapmaya başladılar. Bunun üzerine Allah (c.c) peygamberi Hz. Mûsâ'ya

¹⁶⁴ Bu meleğin Yahudilerin 'esenlik meleği' dedikleri 'Mikail' veya 'gökler meleği Metatron' olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca bkz. Mısır'dan Çıkış 23/20.

¹⁶⁵İbn Ezra, bu 'hesap günü'nden kasıt (*Yahudi anlayışına göre*) insanların kaderlerinin belirlendiği 'yıl başı' (*roş ha-šana*)'dır. RaMBaN (12.yy da yaşamış Ortaçağ Yahudi âlimlerinden Musa b. Meymun'un künyesi)'a göre, bu ifade edilen bu hesabın hemen değil, gitmekte oldukları Ken'an topraklarına ulaştıktan sonra İsrailoğulları'ndan sorulacağını ifade eder. Çoğu Yahudi âlime göre ise bu hesabın ilerleyen yıllarda İsrailoğulları'nın başına gelecek sürgünlerle beraber gerçekleşeceği kanaatinde dirler. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 965, 2.dipnot.

¹⁶⁶ Bu cezalandırma için salgın hastalık verdi denilmektedir. Fakat bu salgın hastalık İsrailoğulları Sina'dan ayrılmasından sonra gerçekleşmiştir. Daha önceden günahları açıkça işleyenler kılıçla veya altın suyu ile cezalandırılmışlardı. Bu salgın hastalık ise kriptoputperestler içindir. Çünkü dışarıdan bu kimselerin putperest oldukları kestirilememektedir. Tanrı bu son cezalandırma ile altın buzağı heykeline açıktan veya kalben taraftar olanların hepsini ortadan kaldırmış oluyor. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 965, 3.dipnot.

¹⁶⁷ Mısır'dan Çıkış 32/1-35. Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 9/6-29.

¹⁶⁸ Yetik, Zübeyir 'Yahudi', Pınar Yayınları, İstanbul, 2012, s.62. Altın Buzağı olayı için ayrıca bkz. Güllökü, 'İnsanlığın Apocrypha'sı (Tora ve Tevrat'a Dair Bir Ta'likat)' ss. 160-169.

¹⁶⁹ Tesniye 7/1-5.

bu çirkin fiilleri yapanları lânetlediğini derhal bu kişilerin öldürülmesini emretti.¹⁷⁰ Bu hadise Tevrat'taki pasajlarda şöyle anlatılmaktadır:

‘İsrâilliler Şittim'de¹⁷¹ yaşarken, erkekleri Moavlı kadınlarla zina yapmaya başladı.¹⁷² Bu kadınlar kendi ilahlarına kurban sunarken İsrâillileri de çağırdılar.¹⁷³ İsrâil halkı yiyeceklerden yedi ve onların ilahlarına taptı.¹⁷⁴ Böylece Baal-Peor'a¹⁷⁵ bağlandılar. Allah (c.c) bu yüzden onlara öfkeleni.¹⁷⁶ Mûsâ'ya, «*Bu halkın bütün önderlerini gündüz benim önümde öldür*» dedi, «*Öyle ki, İsrâil halkına öfkem yatışsın.*»¹⁷⁷ Bunun üzerine Mûsâ İsrâil yargıçlarına, «*Her biriniz kendi adamlarınız arasında Baal-Peor'a¹⁷⁸ bağlanmış olanları¹⁷⁹ öldürün*» dedi.¹⁸⁰ O sırada İsrâilli bir

¹⁷⁰ Sayılar 25/1-17. Ayrıca bkz. Mezmurlar 106/28-31.

¹⁷¹ ‘Akasya’ manasında ‘Şittim’, Lut Gölü’nün (Ölüdeniz) kuzeyinde, İsrâiloğulları’nın Sihon ve Og’u mağlup ettikten sonra Filistin’e ulaşmadan önceki dinlendikleri son yerdir. Buraya ulaştıklarında buranın halkını (Moav ve Medyen) putperest olarak buldular. Tevrat yorumcularına göre İsrâiloğulları’nın burada sapkınlığa düşmesinin baş müsebbibinin Bil’am olduğu yönündedir. Zira Bil’am İsrâiloğulları’nı yoldan çıkarmanın yolunun yabancı kadınların onları baştan çıkarmasıyla gerçekleşebileceğini düşünmektedir. Bu kadınlar önce İsrâiloğulları’nı zinaya alıştırmışlar daha sonra onları kendi ilahlarına tapmaya sevk etmişlerdir. Halk daha Musa peygamber içlerindeyken ve Tanrı’nın emirleri de daha vahyedilmeye devam ettiği süre içerisinde bu olayların cereyan etmesi, üstüne üstlük Şim’onlular’ın kabile reislerinden Zimri ben Salu’nun Medyenli bir kadınla, Tanrı’ya başkaldırıcısına yaptığı zina sebebiyle Tanrısal bir ceza olarak 24 bin kişinin öldüğü yerdir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1481, 1. ve 2.dipnot.

¹⁷² Her ne kadar Tevrat yorumcularına göre İsrâiloğulları’nın zinaya sapmasını Bil’am’ın Balak’a yaptığı tavsiye üzerine Moavlı ve Medyenli kadınlardan kaynaklandığı söylene de aslında zinaya İsrâiloğulları’nın Moavlı ve Medyenli kadınları davet ederek ve onları baştan çıkararak teşebbüs ettikleri ve emellerine de ulaştıkları rivayet edilmektedir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1482, 1.dipnot.

¹⁷³ İsrâiloğulları önce zina yaptılar ardından ardından zina yaptıkları kadınlar onları putlarına tapmaya ve onlara sunular sunmaya davet ettiler. Sonuçta günahın sarhoşluğu onları şirke sürüklemiştir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1482, 2.dipnot.

¹⁷⁴ Moavlı kadınlar kendileriyle zina yapmak isteyen İsrail erkeklerine önce yanlarında getirdikleri putlara taptıktan sonra onlarla zina yapacaklarını söylediler. Sonuçta İsrail halkından birçok erkek bunu kabul etti. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1482, 3.dipnot.

¹⁷⁵ Moavlıların taptığı put olan ‘Ba’al Pe’or’ esasında Kenan halkının putudur. Moavlılar Moav Dağı’nda bu put için özel bir mabed yapmışlardır. İsrâiloğulları da buradayken bir süre bu puta tapmışlardır. Bu puta tapan kişiler önce soyunup kendilerinden geçinceye kadar içki içer daha sonra putun yanında büyük abdestlerini bozarlar daha sonra cinsel organlarını puta doğru kaldırarak secde ederlerdi. Bu puta tapmanın en göze çarpan özelliği, kişilerin kışkırlarını açıp ona secde etmeleri şeklindedir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1482, 4.dipnot.

¹⁷⁶ Bir başka ifadeyle ‘Tanrı’nın burnu (öfkeden) tütü’ şeklindedir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1482, 5.dipnot.

¹⁷⁷ Tanrı, Hz Musa’dan puta tapanları cezalandırmasını istemiştir. Bu arada zina yapan ve puta tapanlar çok fazladır. O yüzden suçluların kabile reislerinin desteğiyle cezalandırılmasını istemiştir. Suçlular cezalandırılırken yakınları hiçbir müdahalede bulunmayacaklardır. Ancak bu şekilde yani müdahale etmedikleri takdirde suçluların günahına engel olmadıkları için günahkar duruma düşen yakınlarını Tanrı affedebilecektir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1483, 3.dipnot.

¹⁷⁸ Ba’al Peor putu hakkında genel bilgi için bkz. Sayılar 23/28; 25/3.

adam¹⁸¹ geldi, Mûsâ'nın ve Buluşma Çadırı'nın girişinde ağlayan İsrâil topluluğunun¹⁸² gözü önünde kardeşine Midyanlı bir kadın¹⁸³ getirdi. Bunu gören Kâhin Hârûn oğlu Elazar oğlu Pinehas¹⁸⁴ topluluktan ayrılıp eline bir mızrak aldı.¹⁸⁵ İsrâilli'nin ardına düşerek çadıra girdi ve mızrağı ikisine birden sapladı. Mızrak hem İsrâilli'nin, hem de Midyanlı kadının karnını delip geçti. Böylece İsrâil'i yok eden hastalık dindi. Hastalıktan ölenlerin sayısı 24 000 kişiydi.

Hz. Mûsâ'dan sonra onun yerine İsrailoğulları'nı Allah (c.c)'in davetini anlatmakla görevlendirilen Yeşu¹⁸⁶, Eliyahu,¹⁸⁷ İşaya, Yeremya,¹⁸⁸ Hoşea¹⁸⁹ ve

¹⁷⁹ Ba'al putuna tapanların tespiti bir rivayete göre şöyle olmuştur: Gökyüzünün tamamı bulutlarla kaplanmış ve puta tapan İsrâiloğulları'ndan kim varsa onun üzerine güneş ışığı gelecek şekilde (*spot lambasının bir kişiyi aydınlatması gibi*) o kişiyi aydınlatmasıyla belirlenmişlerdir. Bu şekilde puta tapanlarla tapmayanlar birbirinden ayrılmışlardır. Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1482, 5.dipnot.

¹⁸⁰ Hz Musa kabile reislerinden her birinin en az iki kişiyi idam etmesini istemiştir. O sırada İsrâiloğulları'nda toplam 78 bin 600 yönetici (İsrâiloğulları'nın yöneticileri onbaşı, ellibaşı, yüzbaşı ve binbaşı şeklinde idi.) vardı. Bu yöneticilerin en az iki kişiyi idam ettiğini varsayacak olursak toplamda 157 bin 200 kişi puta tapmaları nedeniyle öldürüldüğü anlaşılmaktadır. Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1483, 6.dipnot.

¹⁸¹ Bu adamın adı Sayılar 25/14. Pasajda ifade edildiğine göre *'Zimri b. Salu'*dur.

¹⁸² Tevrat'ın farklı bir nüshasında *'kardeşlerinin'* şeklinde ifade edilmiştir. Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1484, 1.dipnot.

¹⁸³ Bu kadının ismi bu bâbın 15. Pasajında ifade edildiği gibi Medyan reislerinden Tsur'un kızı *'Kozbi'*dir.

¹⁸⁴ Pinehas, Hz. Harun'un torunudur. Zimri b. Salu'nun Tanrı'ya meydan okurcasına cezalandırılmaların devam ettiği bir sırada Kozbi'yi yanına alıp zina için çadıra götürmesinin ardından Pinehas eline bir mızrak alarak onların arkasından çadıra girmiş ve mızrağı saplayarak ikisine birden öldürmüştür. Mızrağı eline alıp onları öldürme teşebbüsünde bulunmadan önce Hz Musa'dan izin almıştır. Rivayete göre o Hz Musa'ya gelmiş ve ona putperest bir kadınla yatanın öldürülebileceği kuralını hatırlatmıştır. Bunun üzerine Hz. Musa da, *'fermanı okuyan fermanın gereklerini yerine getirsin'* demiş ve bunun üzerine Pinehas da gereğini yapmıştır. Ayrıca bu hareketinden dolayı Tanrı'nın takdirini kazanmıştır. Eğer bu şekilde yapmasaydı belki de Tanrı bütün İsrâiloğulları'nı cezalandırabilirdi. Ayrıca diğer bir rivayete göre Pinehas bu katli gerçekleştirirken birçok Tanrısal yardım aldığı da ifade edilmektedir. Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1484, 3.dipnot.

¹⁸⁵ Pinehas'ın o esnada Buluşma Çadırı'nın avlusunda olduğu rivayet edilir. Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye (Tevrat (Tora) Tefsiri)*', s. 1484, 4.dipnot.

¹⁸⁶ Hakimler 2/1-5. Ayrıca bkz. Yeşaya 24/14-15. Dünya'nın yaratılışının 2489. yılında İsrâiloğulları Filistin'e girdi ve Yeşu b. Nun öldü. Arslantaş,Nuh *'Dünyanın Kısa Tarihi'*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2014, s. 37.

¹⁸⁷ I.Krallar 19/1-18. Ayrıca bkz. II.Krallar 22/8-20, 23/26,27; II.Tarihler 34/1-2, 34/8-28. İslam kaynaklarında ismi İlyas Peygamber olarak bilinir. (bkz. K.Kerim; En'am 6/85; Saffat 37/123, 130). Eliyahu (ya da İlyas), Kral Ahab'ın Samiriye'de yaptırmış olduğu put evine karşı mücadele etmiş; kralın putperestliğini destekleyen bütün yalancı peygamberleri öldürtmüştür. Tanrı, Eliyahu'ya İsrâiloğulları'nın içinde putperestlikle mücadele etmeleri için Hazael'i Suriye'ye, Yehu'yu İsrail'e kral yapmasını, Elişa'yı (İslami kaynaklara göre Elyesa') da kendi yerine peygamber olarak kutsamasını emretmiş; ancak Eliyahu verilen bu üç görevden sadece üçüncüsünü yerine getirebilmiştir. Ahd-i Atik'te Elişa'yı yerine Peygamber olarak seçen (II. Krallar 17/1; 19/15-16, 21; II.Krallar 8/19; 9/1) Tevrat'ta ifade edildiğine göre Eliyahu'nun ölmeden gökten inen ateşten inen bir

Amos¹⁹⁰ putperestliğe karşı savaş açmış ve kendi dönemlerinde putperestliğe yönelen halkı uyarılmışlardır.¹⁹¹ Bu peygamberlerden İşıya, Bâbil’de Tanrı olarak adlandırılan putları şiddetle eleştirmiş¹⁹² kendilerine bile faydası olmayan putların, hayvanların sırtlarında taşınarak hayvanlara eziyet edilmesinden bahsetmiştir.¹⁹³ Tüm uyarılarına rağmen İsrailoğulları putperest temayüller göstermişler.¹⁹⁴ Muhtelif zaman dilimlerinde aya, güneşe, Astarte ve Baal gibi Tanrı olarak adlandırılan şeylere tapınmışlardır.¹⁹⁵

İsrailoğulları kavmi M.Ö 935 yılına gelindiğinde İsrâil ve Yahuda olarak ikiye ayrılmışlardır. Yarovam’ın (M.Ö 851-843) yönettiği kuzeydeki İsrâil Krallığı’nda Hz. Mûsâ döneminde yaşanan ‘*Altın Buzağı*’ yönelişi tekrar canlandırılmıştır. Tevrat’ta geçen olay şöyledir:

İsrâil halkı ibadet için Yahuda topraklarındaki mabede gidip Allah (c.c)’ya kurban sunuyorlardı. İsrâil kralı Yarovam, halkının kendisine değil de Dâvûd soyundan gelen Yahuda kralı Rehavam’a bağlanırlar düşüncesiyle kendi ülkesinde iki tane altın buzağı yaptırıp halkın bu puta tapmasını emretti. Bu sırada orada bulunan İsrâil peygamberlerinden biri kral Yarovam’ı uyardı. Yarovam elini peygambere doğru uzatarak; ‘*bunu yakalayın*’ dedi. Yarovam’ın uzattığı el felç oldu. Yaptığı hatayı anlayan kral sunakları kırdırdı ve peygamberden kendisini affetmesini istedi. Peygamber Allah (c.c)’ya dua ederek elinin iyileşmesini sağladı.

İsrailoğulları putperestliğe yönelirlerse onları cezalandıracağını ifade eden uyarıcı bilgileri de Allah (c.c) Eski Ahit’te dile getirmiştir. Eski Ahit’te Allah (c.c)’ın

at arabasına bindiği, bir kasırgayla göğe çekildiği ifade edilmektedir. (II. Krallar 2/11); Ayrıca bkz. Arslantaş, ‘*Dünyanın Kısa Tarihi*’, s. 38, 44.dipnot.

¹⁸⁸ Yeremya; Yeoşıya, Yeoahaz, Yehoyakim ve Yehoyakin’in krallıkları döneminde peygamberlik yapmıştır. Arslantaş, ‘*Dünyanın Kısa Tarihi*’, s. 41-42.

¹⁸⁹ Hoşea; Oziya, Yotam, Ahaz ve Hizkiya’nın krallıkları döneminde peygambelik yapmıştır. Arslantaş, a.g.e, s. 40.

¹⁹⁰ Amos; Amatsya, Oziya, Yotam, Ahaz ve Hizkiya’nın krallıkları zamanında peygamberlik yapmıştır. Arslantaş, ‘*Dünyanın Kısa Tarihi*’, s. 40.

¹⁹¹ I. Krallar 13/1-32. Ayrıca bkz. I.Krallar 18/22-40; Amos 2/4; Hoşea 4/12-13; Yeşaya 2/20, 17/7-8, 30/22.

¹⁹² Yeşaya 44/14-17.

¹⁹³ Yeşaya 46/1-2.

¹⁹⁴ Hakimler 3/5-6; Ayrıca bkz. Hakimler 7/1-13, 8/22-27.

¹⁹⁵ Hakimler 10/6. Ayrıca bkz. I. Samuel 7/4, 12/10; I. Krallar 11/7,33; II. Krallar 17/30-31, 21/1-9, 23/4-14; Yeremya 2/8, 7/9.

en çok nefret ettiği şey insanların putlara tapması olarak ifade edilir. O yüzden Allah (c.c); puta tapanların, put yapanların, çocuklarını puta (İlah Molek)¹⁹⁶ kurban edenlerin hem kendilerini hem de soyundan gelecek kişileri lânetleyeceğini,¹⁹⁷ topraklarını bereketsizleştireceğini ve onların ülkelerini yok edeceğini¹⁹⁸ bildirmektedir.¹⁹⁹

Bu ve buna benzer ayetlerde İsrailoğulları birçok kez yaptıkları çirkin davranış nedeniyle Allah (c.c) tarafından uyarılmış, tehdit edilmiş, daha dünyadayken farklı şekillerde cezalandırılmışlardır.

Putperestlik, Allah (c.c)'nın en nefret ettiği suç olmasından dolayı cezası da büyük olmalıdır. Eski Ahit'te putperestlik yapanların bazıları öldürülerek cezalandırılmıştır. Bunlardan biri yukarıda da zikredildiği gibi Altın Buzağı Hadisesi sonucunda Allah (c.c)'in buyruğuyla Hz. Mûsâ gerçekleştirmiştir. Bu olayın dışında Allah (c.c) birçok kez bu şekilde bir cezalandırma yöntemi kullanmıştır.²⁰⁰ Yine putlardan medet ummaları nedeniyle çeşitli milletlerin eliyle kimi zaman sürgüne

¹⁹⁶ Amonluların putu olan ancak o dönemde Ken'anlılar'ın da taptığı putlardandır. Bu put için kız ve erkek çocukları kurban etme adeti vardı. Kurban edilecek çocuk din adamına teslim eldir. O da bu çocuğu ateşten geçirirdi. Bu uygulamada nadir de olsa sağ kurtulan çocuklar olurdu. Bkz. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1182, 4.dipnot. İsrâiloğulları'ndan herhangi bir kişi eğer Moleh putuna çocuk kurban edecek olursa halk onu şehri önünde taşıyarak öldürmelidir. Eğer halk bunu yapmakta gevşeklik gösterirse hem ona hem de ailesine Tanrı'nın öfkeyle bakacağını ve lanetleyeceğini mutlaka halkın arasından atılması gerektiği bildirmiştir. Ancak bu şekilde toplum temizlenebilecektir. Levililer 20/1-5. Ayrıca Bkz. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1201, 6.dipnot.

¹⁹⁷ Mısır'dan Çıkış 20/5. Bu ayette anlatılmak istenen bir insan, ceddinin bıraktığı günah mirasını benimser; bunlara karşı koyma imkanına sahip olmasına rağmen karşı koymayıp hem yapar hem de kendisinden sonra gelen nesle aktarırsa; Tanrı'nın cezasına layık olur. Bkz. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 846, 1.dipnot. Ayrıca bkz. Mısır'dan Çıkış 34/6-7 Burada Tanrı'nın yeryüzündeki kötülerin ve kötülüklerin had safhaya ulaşması ve artık adaletsizlik ve günahların zirve yapması nedeniyle tövbe ihtimali ortadan kalkınca da, nesilden nesile aktarılan bu günahların hesabının teker teker sorulabilecek kudrette oluşu kastedilmektedir. Bkz. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 976, 2.dipnot. ; Sayılar 14/33 Tevrat'ta 'oğullarınız otlayıp duracaklar' şeklinde ifade edilir. Koyunlar ot bulmak için nasıl dolaşırlarsa çocuklarımızda aynı bu koyunlar gibi çölde avare dolaşacaklar diye yapmış oldukları günah nedeniyle hem kendileri hem de çocuklarının cezalandırılacağı dile getirilmektedir. Bkz. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1391, 3.dipnot. ; Yasa'nın Tekrarı 5/9-12, 6/14, 15, 7/9-11, 8/19, 20.

¹⁹⁸ Yasa'nın Tekrarı 27/15; Ayrıca bkz. Mısır'dan Çıkış 20/4, 34/17; Levililer 19/4, 26/1; Yasa'nın Tekrarı 4/15-18, 5/8; Yasa'nın Tekrarı 11/26-29.

¹⁹⁹ Yasa'nın Tekrarı 11/16, 17.

²⁰⁰ Sayılar 25/1-17. Ayrıca bkz. I. Krallar 19/1-18.

gönderilerek, kimi zaman ülkeleri talan edilerek cezalandırılmışlardır.²⁰¹ Yapmış oldukları bu eylem sebebiyle kimi zaman kıtlık belasıyla da cezalandırılmışlardır.²⁰²

Putperest yönelişler İsrailoğulları'nı yöneten krallar vasıtasıyla da olmuştur. Bu krallar Allah (c.c) tarafından görevlendirilen peygamberler tarafından yanlış yollarından dönmeleri için uyarılmışlardır. Putperestlikte inat eden yöneticiler kendileri, ailelerini ve halkı da içine alacak şekilde lânetlenerek cezalandırılmışlardır. İsrailoğulları'na krallık yapan Yarovam(m.ö. 851-843)²⁰³, Revaham ve Aviyam(m.ö. 914-912)²⁰⁴, Yeoahaz (m.ö. 609), Yehoyakim(m.ö. 609-597),²⁰⁵ Hoşea,²⁰⁶ Baaşa, Zimri, Omri,²⁰⁷ Ahav,²⁰⁸ Azarya(m.ö. 785-734), Yehoram(m.ö. 851-843), Ahazyam(m.ö. 842-841), Yoaş(m.ö. 835-794), Amatsya(m.ö.793-783), Ahaz(m.ö. 727-?), Manaşşe(m.ö. 698-643),²⁰⁹ putperestlikte ısrar edince kendileri ve bazen aileleri de lânetlenmiştir.²¹⁰ Krallar döneminden birkaç örnek verilecek olursa:

Yahuda kralı Ahav, hem kendisi hem halkını putperestliğe yönlendirmiş, aynı zamanda putperest bir kavimden İzabel adında bir kadınla evlenmiştir. Ahav'ın zamanında peygamber olan Hz.İlyas'ın uyarılarına rağmen sapkınlıklarına devam etmesi sonucu Allah (c.c) tarafından lânetlenmiş ülkeye uzun yıllar kuraklık belası verilmiştir.²¹¹

Peygamber Yeremya zamanında Yahuda halkının putperestlik yapmaları ve Şabat gününü ihlal etmeleri nedeniyle Allah (c.c) onları lânetlemiş uzun yıllar

²⁰¹ Yasa'nın Tekrarı 31/14-18. Ayrıca bkz. Yeremya 16/1-21; Hakimler 2/1-4, 2/10-23, 3/4-9, 4/1-4, 10/6-10, 13/1; I. Samuel 12/9-10; 1. Krallar 14/14-19, 14/22-29, 15/3; II. Krallar 13/1-6, 17/5-24, 18/9-13, 21/1-17, 24/1-5, 24/18-25, 21, 25/1-22; I. Tarihler 5/24-26, 9/1; II. Tarihler 12/1-12, 13/1-21, 33/1-20, 36/9-10, 36/11-23; Mezmurlar 106/19-43; Yeşaya 57/6-13, 65/1-16, 66/3-6; Yeremya 17/1-7, 13, 18, 18/1-18, 19/1-15, 20/4-7, 21/1-11, 21/11-14, 22/5-10, 39/1-10, 52/1-30, 52/12-23, 52/24-27.

²⁰² Yasa'nın Tekrarı 11/16-17. Ayrıca bkz. I.Krallar 17/1; 18/1-45.

²⁰³ I.Krallar 14/14-19. Ayrıca bkz. II.Tarihler 13/1-21.

²⁰⁴ I.Krallar 14/22-29, 15/3. Ayrıca bkz. II.Tarihler 12/1-12.

²⁰⁵ II.Krallar 13/1-7.

²⁰⁶ II.Krallar 17/5-24, 18/9-13. Ayrıca bkz. I.Tarihler 5/24-25; Yeşaya 8/1-10, 10/1-12.

²⁰⁷ m.ö. 9. yy

²⁰⁸ I.Krallar 16/29-34, 17/1-17, 18/1-45. Ayrıca bkz. Nehemya 9/26; Hakimler 2/11-16.

²⁰⁹ II.Krallar 21/1-17, 24/1-5. Ayrıca bkz. II.Tarihler 33/1-20.

²¹⁰ I.Krallar 12/25-33; 13/1-10, 33-34, 14/1-18, 15/16-24, 16/3-8, 15-20, 25-27, 30-34, 22/1-40. Ayrıca bkz. II.Krallar 10/18-32, 11/2-18, 15/3-6; II.Tarihler 21/2-20, 22/1-10, 24/17-26, 25/1-28, 26/16-23, 28/1-27, 33/1-14, 36/5-9; Yeremya 22/13-30.

²¹¹ I.Krallar 16/29-34, 17/1-17, 18/1-45. Ayrıca bkz. Nehemya 9/26; Hakimler 2/11-16.

şiddetli bir kıtlığa maruz kalmışlar ve başka milletlerin eliyle cezalandırılarak esir edilmişlerdir.²¹²

Peygamber Yoel, halkını putperestlik ve diğer ahlaksızlıklarından dolayı İsrailoğulları'nı defaatle uyarmasına karşın gittikleri kötü yoldan dönmemeleri nedeniyle Allah (c.c) tarafından lânetlenerek büyük bir çekirge afatına maruz kalmışlar, bütün ekinlerinin telef olması nedeniyle şiddetli bir kıtlık yaşamışlar.²¹³

Allah (c.c) tektir ve hiçbir zaman bir ortak kabul etmemektedir. İsrailoğulları tarihine baktığımızda ne zaman onlar putperest bir eğilim gösterecek başlarına muhakkak belalar ve musibetler gelmiştir. Tarihte bunun çok miktarda örneği mevcuttur.

B. Peygambere İsyân Etmek

Allah (c.c) insanlara emirlerini yapma ve yasaklarından kaçınma noktasında peygamberleri aracılığıyla uyarılarda bulunmuştur. Kimi zaman bu emir ve yasaklar insanlar tarafından alaya ve basite alındığından cezaya maruz kalmışlardır. İsrailoğulları da peygamberlere ve dolayısıyla Allah (c.c)'a isyan eden kavimlerdenidir.

Allah (c.c), peygamberleri aracılığıyla İsrailoğulları'na emretmiş olduğu selametli yolda giderlerse her zaman ödüllendireceğini²¹⁴ ancak emir ve yasaklarını göz ardı edip nefisleri peşinden giderlerse onları lânetleyeceğini defalarca dile getirmiştir.²¹⁵

Allah (c.c) görevlendirmiş olduğu peygamberlere karşı çıkmalarından dolayı İsrailoğulları'nı bazen şahıs bazında, bazen tüm toplumu kapsayacak şekilde lanetlemiştir.

²¹² Yeremya 10.bâbdan - 28.bâba kadar.

²¹³ Yoel 1/ 2-20.

²¹⁴ Yasa'nın Tekrarı 28/1-14. Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 29/1-18, 30/15, 16.

²¹⁵ Yasa'nın Tekrarı 28/15-68. Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 29/19-29, 30/17-18; Yeremya 45/1-5.

Hız. Mûsâ dönemi, İsrailoğulları'nı Allah (c.c)'ın inayetiyle Mısır'da Firavun'un elinden kurtaran bir peygamberdir. Kendisine Tevrat ve on emir verilmiştir. Hız. Mûsâ ve kardeşi Hız. Hârûn onları devamlı surette Allah (c.c)'a itaatkâr olmalarını ve O'na karşı gelmemelerini tenbihlemelerine rağmen her fırsatta isyan ve başkaldırı girişiminde bulunmuşlardır. Allah (c.c) da peygamberlerini dinlemeyen asileri lânetleyerek onları cezalandırmıştır. Eski Ahit'te yer alan bu lanetlemeler kısaca aktarılmaya çalışılacaktır:

İsrailoğulları Mısır'da Firavun'un şerrinden kurtulup vaat edilmiş topraklara doğru yol alırken Sinay Dağı'na yakın bir yerde dururlar. Hız. Mûsâ Allah (c.c)'ın buyruğu üzerine İsrailoğulları'nın başına kardeşi Hız. Hârûn'u bırakarak Sinay Dağı'na çıkar. Sinay Dağı'nda 40 gün kalır. Hız. Mûsâ Sinay Dağı'na Allah (c.c)'la görüşmeye gidince İsrailoğulları O'nu beklemeye başladılar. Mûsâ (a.s)'nın gelişi gecikince içlerinden bazıları Hız Hârûn'a Mûsâ'nın belki de gelmeyeceğini düşünerek kendilerine tapınacakları bir put yapmalarını istediler. Hız Hârûn da kadınların takılarını getirmesini istedi. Bu takıları alıp bir buzağı heykeli yaptı. Hârûn bu sizin tanrınızdır dedi. Artık buna tapacaksınız.²¹⁶ Sonra da halk erkenden kalkarak eğlendiler ve yeni tanrılarına adaklar sundular. Hız. Mûsâ'ya Allah (c.c): *'Biliyor musun senin kavmin çok çirkin bir iş yaptı? Git ve onları cezalandır dedi.'* Mûsâ (a.s) Sinay Dağı'ndan iner inmez İsrailoğulları'nın bir buzağı heykelinin etrafında raks ettiklerini gördü. Bu duruma çok sinirlenip elinde kutsal ayetlerin yazdığı levhayı (On Emir) dağın eteklerinde kırdı. Daha sonra İsrailoğulları'nın tanrı edindikleri Altın Buzağı heykelini toz oluncaya kadar kırdı. Altın Buzağı'nın tozlarını suya serperek bu suyu İsrailoğulları'na içirdi. Ardından Hız Hârûn'un saç ve sakalından tutarak *'Bu halk sana ne yaptı ki, onları bu korkunç günaha sürükledin?'* dedi. Hız Hârûn: *'Senin gelmeyeceğini düşünerek bize tapınacağımız bir put yap dediler. Ben de yaptım,'* dedi.²¹⁷ Bunun üzerine Mûsâ (a.s) ordugâhın yanında

²¹⁶ Bu olay Kur'an-ı Kerim'de İcl hadisesi olarak geçmektedir. Tâhâ sûresi 83-98. ayetlerde putu (Altın Buzağı) İsrailoğulları'na yapan Hız Harun değil, Samiri'dir. Hatta Hız. Harun İsrailoğulları'nı yapmış oldukları kötü davranıştan vazgeçirmek için var gücüyle çalışmıştır.

²¹⁷ Hız Musa'nın, Hız. Harun'un saç ve sakalından tutması olayı Kur'an-ı Kerim'de de aynen geçmektedir. Fakat Hız Harun, Eski Ahit'te putu yapan kişi iken, Kur'an-ı Kerim'de put yapılmasına engel olmaya çalışan kişidir. Ancak Samiri'nin halkı etkileyip kendisine bağlamasından dolayı Hız. Harun bu olayı engelleyememiştir. Tâhâ Suresi 20/92-94.

durarak Allah (cc)nın yanında olanlar O'na sadık olanlar yanımda toplansınlar dedi. Levililer Mûsâ (a.s)'nın yanında toplandılar. Mûsâ (a.s): *'Şimdi kılıçlarınızı kuşanın ve puta tapan herkesi öldürün dedi.'* O gün İsrailoğullarından üç bin kişi öldürüldü. Daha sonra Mûsâ (as) şimdi bağışlaması için Allah (c.c)'a yalvaracağım. Mûsâ (as) Allah (c.c)'a onları bağışlaması için dua etti. Allah (c.c) da şimdilik onlara bir şey yapmayacağım. Ama sonra onları cezalandıracağım dedi.²¹⁸

Peygamberlerin vazifesi Allah'ın emir ve yasaklarını insanların anlayacağı şekilde anlatmaktır. İnsanlara hidayet vermek peygamberlerin vazifesi değildir. Nitekim Hz. Musa ve Hz. Harun görevlerini hakkıyla yapmalarına rağmen kalpleri kirlenmiş olan bir kısım insanlar uyarıları dikkate almamışlar ve sonuçta Allah (c.c)'ın gazabına maruz kalmışlardır.

Altın Buzağı olayından sonra Allah (c.c) İsrailoğulları'na inatçı ve söz dinlemez olmalarından dolayı onlara çok öfkeli olduğunu vaat ettiği kutsal topraklara gidemeyeceklerini bildirir.²¹⁹ İnatçılıkları ve söz dinlememeleri nedeniyle İsrailoğulları her daim sıkıntı içinde kalmışlardır.

İsrailoğulları Şittim bölgesinde yaşarken, İsrailoğulları'ndan bazıları orada bulunan yabancı kadınlarla zina etmeye ve putlarına tapmaya başladılar. Bunun üzerine Allah (c.c) peygamberi Hz. Mûsâ'ya bu çirkin fiilleri yapanları lânetlediğini derhal bu kişilerin öldürülmesini emretti.²²⁰

İsrailoğulları'nın girmiş olduğu bir savaşta Allah (c.c) onlara düz ovada savaşmaları gerektiğini söylemesine rağmen nefislerine uyararak dağlık alanı tercih etmelerinden dolayı Allah (c.c)'ın lânetine uğrayarak büyük bir bozguna uğramışlardır²²¹

İsrailoğulları Mûsâ (as) maiyetinde Sina çölünde ilerlerken halk sıcaktan ve sıkıntıdan hayıflanmaya ve peygambere ileri geri konuşmaya başlayınca Allah (c.c)

²¹⁸ Mısır'dan Çıkış 32/1-35. Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 9/6-29.

²¹⁹ Mısır'dan Çıkış 33/1-6.

²²⁰ Sayılar 25/1-17. Ayrıca bkz. Mezmurlar 106/28-31.

²²¹ Yasa'nın Tekrarı 1/41-45.

ordugâhın etrafına ateş göndererek onlara gözdağı verir. Halk bundan çok korkmuş olacak ki Mûsâ (a.s) gelip Allah (c.c)'ın kendilerini affetmesini talep eder.²²²

Allah (c.c) Mûsâ (a.s)'nın peygamberliği döneminde İsrailoğulları'na Sina çölünde ilerlerken aç kalmaları diye men²²³ adı verilen bir yiyecek gönderdi. Bir zaman ondan yediler. Ancak gün geçtikçe bazıları hayıflanmaya ve Peygamberden Allah (c.c)'a yalvarmasını ve kendilerine et göndermesini istediler. Mûsâ (a.s) durumu Allah (c.c)'a iletince Allah (c.c) onlara bildircinlar gönderdi. Ancak bu bildircinlar aslında imtihan için göndermişti. İsrailoğulları'ndan bu bildircinlari yiyenler lânete uğradılar ve oldukları yerde öldüler.²²⁴

Sina çölünde vaat edilmiş topraklara doğru ilerlerken İsrailoğullari yolculuğun zorluğundan hayıflandılar Mûsâ (a.s) ve Hz Hârûn'u çadırda taşladılar,²²⁵ bu da yetmiyormuş gibi Allah (c.c)'ın emirlerini daha önceden on kez ihlal etmelerinden dolayı lânete uğradılar. Allah (cc), Mûsâ (as)'ya yirmi yaşın üzerindeki hiç kimsenin vaat edilmiş topraklara gidemeyeceklerini bildirdi.²²⁶ Eski Ahit'in başka bir bölümünde Mûsâ (a.s) ve Hz Hârûn'un Allah (c.c)'a karşı sadakatsizliklerinden dolayı vaat edilen topraklara götürmeyeceklerini bildirir.²²⁷

Allah (c.c)'ın İsrailoğullari'ndan şu an yaşayan kimse vaat edilmiş topraklara gidemeyecek sözünden sonra İsrailoğullari topluluğundan Korah, Datan ve Aviram iki yüz elli kişiyi peşlerine takarak Kutsal Çadır'ın önüne gelip Mûsâ (a.s) ve Hz. Hârûn'a başkaldırdılar. Bunun üzerine Mûsâ (a.s) çadırdan çıkarak isyan edenlerle konuştu. Fakat onların iflah olmayacaklarını anlayınca Allah (c.c)'nın buyruğunu onlara ilettili. Sonuçta Allah (c.c) isyan edenleri lânetleyerek ölüme mahkûm etti. Fakat Mûsâ (a.s) ve Hz. Hârûn'un Allah (c.c)'a yalvarmaları sonucu sadece ismi

²²² Sayılar 11/1-3.

²²³ Harman, Ömer Faruk, 'Men ve Selva', TDV, Ankara, 2004, XXIX/107-108.

²²⁴ Sayılar 11/31-35. Ayrıca bkz. Mezmurlar 78/23-31.

²²⁵ Sayılar 14/10-13. Ayrıca bkz. Mezmurlar 106/13-15.

²²⁶ Sayılar 14/20-39, 26/63-65; 32/10-14. Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 1/34-41, 2/13-15; Yeşu 5/6.

²²⁷ Sayılar 20/9-13.

zikredilen üç kişiyi aileleriyle beraber yere batırdı ve bu üç kişi aileleriyle birlikte helak oldular.²²⁸

Yine Hz. Mûsâ ve Hz. Hârûn'a baş kaldıran İsrailoğulları'nı, Allah (c.c) defâlarca uyarmıştır. Bu uyarıları umursamayanlar lânetlenmişlerdir. Bu lânetlemeler bazen toplu ölümle²²⁹, bazen salgın hastalıkla²³⁰, bazen yılanlarla²³¹ olmuştur.

Allah (c.c), Tevrat'ta kutsal olan eşyalara sadece seçilmiş veya temiz kişilerin dokunabileceği bildirilmiştir. Dolayısıyla kirli olan veya seçilmiş olmayan kişilerin böyle bir şeye girişmesi onların lânetlenmesine sebep olacağını dile getirmiştir. Tevrat'ta konuyla alakalı Beytşemeşliler'in başına gelen feci hadiseden bahsedilir. Antlaşma Sandığı'na izinsiz ve yetkisiz bakan Beytşemeşliler Allah (c.c)'ın lânetine uğradılar. Rabbin Antlaşma Sandığı'nın içine baktıkları için, Allah (c.c) Beytşemeşliler'den yetmiş kişiyi yok etti. Halk Allah (c.c)'ın başlarına getirdiği bu büyük yıkımdan dolayı yas tuttu.²³² Yine buna benzer bir hadise kutsal eşyalara dokunmanın yasak olmasına rağmen Akan ve ailesinin bu kutsallardan bazılarını çalmaları nedeniyle Allah (c.c)'ın lânetine maruz kalmalarıdır. Yahudi şeriatinde bir kişi uğursuzluk getirecekse ya oradan kovulur ya da öldürülürdü. O zaman Hz. Mûsâ'nın yerine peygamber olarak gönderilen Yeşu, Allah (c.c)'tan aldığı buyruk gereği Akan ve ailesini taşlatarak öldürmüştür.²³³

Hz. Mûsâ kendisinden sonra Allah (c.c)'ın şeriatı dışında başka milletlerin putlarına tapmamaları konusunda İsrailoğulları'nı uyarılmış, eğer Allah (cc)'ın çizdiği yoldan ayrılacak olurlarsa lânete uğrayacaklarını ifade etmiştir.²³⁴ Allah (c.c), İsrailoğulları'nın peygamberlerin getirdiklerine uymaları gerektiğini yoksa lânete uğrayacaklarını dile getirmiştir.

²²⁸ Sayılar 16/41-50. Ayrıca bkz. Çölde Sayım 16/1-35; 20:1-13.

²²⁹ Çölde Sayım 16/41-50. Ayrıca bkz. Çölde Sayım 14/20-38, 26/63-65, 32/10-14; Yasa'nın Tekrarı 1/34-41, 2/13-16; Yeşaya 5/6.

²³⁰ Çölde Sayım 14/10-13, 16/41-50.

²³¹ Çölde Sayım 21/6.

²³² I. Samuel 6/19-20.

²³³ Yeşu 7/1-26.

²³⁴ Tesniye 7/1-5.

“Adıma konuşan peygamberin iletği sözleri dinlemeyeni ben cezalandıracağım.”²³⁵

Bâbil sürgünü dönüşünde İsrailoğulları geride bıraktıkları şehirlerinin harabe haline geldiğini görmüşlerdir. Peygamber Hagay önce Allah (c.c.)’ın tapınağının onarılması gerektiğini söylemesine rağmen halk onu kale almaz, kendi evlerini yaparlar tarlalarıyla ilgilenirler. Bunun üzerine Allah (c.c.); ‘Siz güzel evlerde oturacaksınız tapınak da virane kalacak öyle mi?’ diye onları lânetleyip o sene yetiştirdikleri tüm ürünleri kurutmuştur.²³⁶ İsrailoğulları’nın başına gelen tüm bu cezalandırmalar Allah (c.c.)’ın görevlendirmiş olduğu peygamberlere karşı çıkmalarından dolayı gerçekleşmiştir.²³⁷

C. Şabat Gününü İhlal Etmek

Şabat (sebt)²³⁸’ın kelime anlamıyla alakalı farklı rivayetler vardır. İbadet, neşe, istirahat, bir işi ve bir eylemi durdurma, tamamlama gibi anlamlara gelmektedir. Şabat’ın kökeniyle alakalı ortaya atılan görüşlerden en kuvvetli olanı Bâbil geleneğinde ayın on beşinci günü dolunay zamanını için kullanılan ‘tamamlama’ anlamlarına gelen ‘şapattu(m) veya ‘şabattu(m)’dan geldiği; şabattu(m)’un da kalp dinlenmesi ve ara dinlenme anlamında Sümerce ‘Şabat’a dayandığı düşünülmektedir. Yahudiliğin aksine Bâbil kültüründe Şabat, Allah (cc)ların öfkesini dindirilmesi için kefarete vurgusu yapılan bir gün olarak anılır. Yahudilik’te ise iki şeyi temsil eder. Birincisi, Allah (c.c.)’ın kâinatı altı günde yarattığını ve yedinci günü dinlenmesini temsil eder. İkincisi, İsrailoğulları’nın Mısır’dan Firavun’un zulmünden kurtulma gününü temsil eder.²³⁹ Yahudi kutsal

²³⁵ Yasa’nın Tekrarı 18/19. Ayrıca bkz. Yeremya 42/13-22; 44/7-30.

²³⁶ Hagay 1/3-11, 2/15-19.

²³⁷ Kur’an-ı Kerim’de peygamberlere mutlak itaat edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Eğer görevlendirilen peygambere isyan edilirse, bu isyan edenlerin dünyada zillete mahkum olacakları ahirette de şiddetle cezalandırılacakları bildirilmektedir. Bkz. 6/10-11; 9/65-66; 13/32-33; 15/11-12; 21/41-42; 36/30-31; 43/7-8.

²³⁸ Tekvin 2/3; Mısır’dan Çıkış 20/11. Sebt’in (Şabat), Allah (c.c.) için haftada bir gün dinlenme günü olması gibi, ‘şemita’ adı verilen ‘sebt yılı’ da her yedi yılda bir toprak için dinlenme, Yahudiler için Tanrı’ya bir yaklaşma vesilesi olarak kabul edilmektedir. Gaon, ‘Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’, s. 1245, 1.dipnot.

²³⁹ Gürkan, Sâlime Leyla ‘Sebt’, DİA, İstanbul, 2008, XXXVI/270. Ayrıca bkz. Şimşek, ‘Kur’an Kıssalarına Giriş’ s. 173.

kitabında *'sebtlerimi muhafaza edin'* ifadesi yer almaktadır. Bu ifadede sadece cumartesi yasağı değil sebtle alakalı hükümlerin icra edildiği diğer önemli günleri de temsil etmektedir. Allah (c.c) bu günlere dair tüm hükümlere harfiyen riayet edilmesini emreder. Sebt (Şabat) ise diğer bütün emirlere denk olup diğer sebtler içerisinde en kutsalı kabul edilmektedir.²⁴⁰ Müslüman âlimlerden İbn Manzur'a göre Yahudilerin sebtle alakalı düşünceleri yanlıştır. Ona göre sebtin manası dinlenmek değil, bir işe veya faaliyete ara vermektir. İstirahat bir yorgunluk ve acizlik alametidir bu ise Allah (c.c)'ın kudretine yakışmayan bir durumdur. Hakikaten Şabat'ın İbranice köküne bakıldığında İbn Manzur'un düşüncesinin ne kadar doğru olduğu anlaşılmaktadır. Zira İbranice'de sebt (Şabat) iş bırakmak, grev, işe ara vermek anlamlarında *'şevita'*dır. Günümüzde Kitab-ı Mukaddes'in Türkçe çevirilerinde ve diğer yazılı ve basılı yayın organlarında sebt (Şabat), *'dinlendi, istirahat çekildi'* anlamında kullanılmaktadır.²⁴¹ Yahudi geleneğinde sebt (Şabat); İsrailoğulları'na Mara bölgesinde verilen Nuh'un yedi kanununa ilaveten verilen üç görevden biri olduğu belirtilmektedir.²⁴²

Şabat (cumartesi ibadeti), haftalık olarak sinagog/havralarda cumartesi günü yapılan ibadete verilen addır. Haftada bir defa yapılan bu ibadet on emirden biri kabul edilir.²⁴³ Hatta on emirde dile getirilen tek müstakil ibadet günüdür. Şabat, cuma akşamı güneşin batmasıyla başlar, cumartesi akşamı güneşin batmasıyla sona erer. Tevrat'ta Şabat yasaklarıyla ilgili detaylı bilgi yoktur.²⁴⁴ Şabat yasakları ayrıntılı olarak Talmud'da yer almaktadır.²⁴⁵ Şabat günü otuz dokuz sınıf işten uzak durulmalıdır. Bu yasaklar iş sınıfına giren fiillerde genellikle fiziki manada efor gerektirip gerektirmeme özelliğinden ziyade sonuç itibariyle kâinatta bir değişiklik meydana getirip getirmeme durumuyla bağlantılıdır. O gün ateş yakmak, çalışmak,

²⁴⁰ Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*, s. 1188, 4.dipnot.

²⁴¹ Alalu, Suzan ve dğr., ed. Altıntaş, Yusuf *'Yahudilikte Kavram ve Değerler'*, İstanbul, 1996, s. 180. Ayrıca bkz. Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*, s. 270, 2.dipnot.

²⁴² Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*, s. 806, 3.dipnot.

²⁴³ Aslında Şabat (sebt) ile ilgili hükümler on emir verilmeden önce Mara suyu yakınlarında konakladıkları sırada verilmiştir. Fakat On Emir'in içinde de zikredilmesi bu güne ayrı bir önem katmıştır. Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*, s. 1622, 9.dipnot.

²⁴⁴ Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*, s. 257. Detaylı bilgi olamamasın rağmen ateş yakmak, yük taşımak, ekin biçmek, seyahat etmek, üzüm sıkmak, yük taşımak vb. işlerin yasak olduğu ifade edilmiştir. Gürkan, *'Yahudilik'*, s. 256-258.

²⁴⁵ Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*, s. 847.

hatta taşıt kullanmak bile²⁴⁶ yasaktır. Şabat gününde oruç tutmak ve yas tutmak yasaktır. Ancak Yahudilerin en önemli günü kabul edilen Yom Kipur (Kefaret Günü)²⁴⁷ Şabat gününe denk gelirse o gün oruç tutulur. Çünkü kefarete gününde oruç tutmak Yahudi dini geleneğinde çok önemlidir. Söz konusu Şabat yasaklarının ancak yaşam kurtarma ve hayati tehlike durumunda ihlal edilmesine izin verilmiştir. Şabat kurallarını ihlal eden bir kimseye bazen kusurunun derecesine göre herem²⁴⁸ cezası da uygulanmaktadır.²⁴⁹ Cumartesi resmi tatil günüdür. Bu ibadetin yani Şabat'ın cumartesi yapılmasının iki nedeni vardır: Birincisi, Allah (c.c)'ın kâinatı altı günde yaratıp yedinci gün olan cumartesi dinlenmesini temsil etmesinden dolayı; ikincisi, İsrailoğulları'nın Mısır'daki kölelik düzeninden kurtulma günü olmasından dolayı cumartesidir.²⁵⁰ Bâbil sürgününden sonra (M.Ö 539-538) Şabat'a neşe ve kutlama unsurları eklenmiştir. Şabat, Yahudi kimliğini ayakta tutan yegâne unsurlardan biridir.²⁵¹

Yahudi geleneğinde Şabat'ı uygulamak çok önemlidir. O kadar önemlidir ki Allah (c.c) bu günü ihlal edenleri lânetleyeceğini ve cezalandırılması gerektiğini Tevrat'ın birçok yerinde dile getirmiştir.

Hz. Mûsâ'ya verilen on emirde Şabat günü ile ilgili şu ifadeler yer almaktadır:

Cumartesi günün kutsaldır, o gün daima hatırlanmalıdır.²⁵² Haftanın altı günü çalışılmalı,²⁵³ yedinci günü herhangi bir kişi ve o kişiye misafir²⁵⁴ olan kişi ve

²⁴⁶ Günümüzde bazı Yahudi gruplar bu Şabat kurallarından bazılarını esneterek kendilerine göre yorumlamışlardır. Mesela Reformistler arabayla sinagoga gitmeye sakınca görmezken, Muhâfazakarlar sinagogun bulunduğu sokağa kadar arabayla gidip geriye kalan yolu yürürler. Ortodoks Yahudiler ise Şabat kurallarına uymada son derece dikkatli davranmaya çalışırlar.

²⁴⁷ Yom Kipur için bkz. Güllökü, 'İnsanlığın Apocrypha'sı (Tora ve Tevrat'a Dair Bir Ta'likat)', ss. 189-191.

²⁴⁸ Herem, Hristiyanlıktaki aforoz cezasına benzer olan ve bir kişinin suçunun durumuna göre toplumdaki uzaklaştırma cezasıdır. Bu ceza bir ay olabileceği gibi devamlı da olabilmektedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 775, 1.dipnot.

²⁴⁹ Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 775, 1. dipnot.

²⁵⁰ Bazı rivayetlerde şabat aslında yaratılıştan ziyade, Mısır'dan çıkış gününü temsil etmektedir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1623, 1.dipnot.

²⁵¹ Gürkan, 'Yahudilik', s.205.

²⁵² Bir Yahudinin her gün sabah duasında hatırlaması ve bunu bizzat dile getirmesi gereken on önemli kuraldan biri de Şabat'tır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 847. Her ne olursa olsun Şabat gününe uymalısınız demektir. Hatta tanrının meskeni bile yapılacak olsa sebt

hayvanları²⁵⁵ bile mutlaka çalışmayı bırakmalıdır.²⁵⁶ Eğer bir kişi çalışmanın yasak olduğu günde iş yaparsa halkın içinden atılmalı²⁵⁷ ve öldürülmelidir. Allah (c.c) bunun nedenini ise şöyle açıklamaktadır: ‘Çünkü ben, Rab yeri göğü altı günde yarattım, yedinci gün işe son verip dinlendim.’²⁵⁸

Eski Ahit’te, Şabat günü mutlaka dinlenilmesi gerektiği dile getirilmektedir. Hatta kural o kadar serttir ki eğer herhangi bir kişi bu kuralı çiğnerse öldürülecektir.²⁵⁹ Eski Ahit’te genel itibariyle o gün dinleneceksiniz ifadesiyle beraber bazı kavramlar üzerinden de çalışmama vurgusu yapılmaktadır. Mesela bir ayette ateş yakmayacaksınız²⁶⁰ derken başka bir Tevrat pasajında o günde yük taşıyanların şiddetli şekilde cezalandırılmasından bahsetmektedir.²⁶¹ Başka bir pasajda ise Şabat günü odun toplayan birinin taşlanarak öldürülmesinden bahseder.²⁶² Şabat gününde yapılması yasak olan şeyler otuz dokuz iştir. Bir Yahudi Şabat günü bu otuz dokuz işten uzak durmalıdır.²⁶³ Bunların yanında Allah (c.c)’ın

gününe gelindiğinde mutlaka işe ara verilmeli ve Şabat günü kuralları uygulanmalıdır. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 952, 11. dipnot.

²⁵³ Pazar gününden cuma gününe kadar. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye (Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 847.

²⁵⁴ Misafir, ‘*kapına sığınan kimse*’, ‘*yabancı, garip ya da sığıntı*’ veya ‘*Yahudiler arasında, Yahudi olmaksızın ya da geçici olarak ikamet eden*’ anlamında düşünülmüştür. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye (Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 847 dipnot.

²⁵⁵ Yaşadığın yer ifadesi, ‘*şehir, köy, kasaba*’ gibi yerleşim birimi sınırları içerisini temsil eder. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 847.

²⁵⁶ Mısır’dan Çıkış 20/8-11. Ayrıca bkz. Yasa’nın Tekrarı 5/6-21.

²⁵⁷ Yahudi hukuk literatüründe ‘*karet*’ olarak ifade edilen ceza hakkında bkz. Mısır’dan Çıkış 12/15; Yahudi âlimlerinden Sforno’ya göre; Şabat gününü bilerek ihlal eden ve hafife alanlar mutlaka idamla cezalandırılmalıdır. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 953, 2. dipnot.

²⁵⁸ Mısır’dan Çıkış 31/14-16, 35/2. Ayrıca bkz. Çölde Sayım 15/32-36; Yeremya 17/23-27.

²⁵⁹ Mısır’dan Çıkış 31/13-17. Ayrıca bkz. Mısır’dan Çıkış 20/8-11, 23/12, 31/15, 34/21, 35/2; Levililer 23/3; Yasa’nın Tekrarı 5/12-14.

²⁶⁰ Mısır’dan Çıkış 35/3.

²⁶¹ Yeremya 17/23-27.

²⁶² Çölde Sayım 15/32-36. Burada bahsedilen hadisede; Hz Musa döneminde bir adam (rivayete göre bu adam Tselofhad’dır Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s.1499, 2. dipnot.) Cumartesi günü odun toplamanın yasak olduğunu bile bile odun toplamaya çıkmıştır. Halkın tüm uyarılarına rağmen toplama devam edince cumartesi gün batımından sonra onu Hz Musa’ya götürünceye kadar hapse atmışlardır. Hz Musa başlangıçta bu adama nasıl ceza verileceğini bilmediği için Allah (c.c)’tan vahiy beklemiştir. Daha sonra Allah (c.c)’tan Hz. Musa’ya gelen vahiyde, ‘*o kişinin ordugahın dışına çıkarılarak öldürülünceye kadar taşlanması (recm) istenmiştir.*’ Bu şekilde ancak halkın temizleneceğini bildirmiştir. Allah (c.c) Şabat gününü ihlal eden bu şahsı lanetleyerek diğer insanlara da ibretlik bir ders vermiştir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1401, 3-7.dipnotlar.

²⁶³ Toplanma Çadırı’nın yapımında başvurulduğu kabul edilen söz konusu yasak işler için bkz. Mısır’dan Çıkış 16/23, 29-30; 34/21; 35/2-3. Ayrıca bkz. Sayılar 15/32-36.

Şabat gününü ihlal etmeleri nedeniyle bu yasağı çiğnemeye devam ettikleri takdirde lânetleneceklerini dile getiren uyarılarda da bulunmuştur.²⁶⁴

D. Zina Yapmak

Tevrat'taki On Emir'den birisi de zina²⁶⁵ ile ilgilidir ve kesin olarak yasaklanmıştır.²⁶⁶ Tevrat'ta geçen zina ile ilgili ifadeler, '*azgınlaşmak, sapmak, yoldan çıkmak vb*' anlamlarda kullanılmıştır.²⁶⁷ Yahudi inancına göre zinanın yasak olmasının asıl nedeni evlilik dışı ilişki veya toplum ahlakının korunmasından ziyade, erkeğin (baba ve koca) onurunun ve namusunun korunmasıdır. Aynı şekilde kadının iffet ve namusundan ziyade, baba ve kocanın onur ve haysiyetinin korunması amaçlanmıştır.²⁶⁸ Bazı Tevrat yorumcularına göre ise, evli olanların zina yapması özellikle bu zina yapanlar birbirine komşu iseler nesebin karışması ve toplum düzeninin bozulmasına neden olan en büyük tehlikelerden biri kabul edilmektedir.²⁶⁹ Kadın bekâr olduğu zaman bir erkekle cinsel ilişkiye girse bu ilişki Yahudilikte zina olarak adlandırılmaz.²⁷⁰ Bekâr bir kıza tecavüz eden bir erkek, tecavüz ettiği kızla evlenmek zorundadır. Eğer kız 12,5 yaşından küçükse o zaman kızın babasına 50 gümüş şekel (dirhem) vermek zorundadır.²⁷¹ Aynı zamanda böyle bir erkek kadın istemezse ömrü boyunca boşanma hakkına da sahip değildir.²⁷² Eğer evli olan bir kadın, yabancı bir erkekle zina yaparlarsa²⁷³ bu kişilerin cezası öldürülmedir

²⁶⁴ Mısır'dan Çıkış 20/8-10; 35/2. Günümüzde Şabat günü yasaklarını üç farklı Yahudi mezhebi üç farklı şekilde uygulamaktadırlar. Ortodoks Yahudiler; bütün yasakları harfiyen yerine getirmeye çalışırlar. Reformist Yahudiler; cumartesi günü iş yapma yasağından kastedilenin, iş'ten kar ve kazanç elde etmek olduğunu kastederek bunun dışındaki sınırlamalara ve yasaklamalara karşı çıkarlar. Muhafazakar Yahudiler, Reformcu ve Ortodoks Yahudiler arasında mutedil kısmı oluştururlar. Ne tamamen katı bir yasaklamayı kabul ederler. Ne de tam bir serbestiyeti kabul ederler. Muhafazakar Yahudiler, cumartesi günü elektrik yakılması, sinagoğun önüne kadar araba kullanılmasına izin verirler. Galip Atasagun, '*İlahi Dinlerde Dini Semboller*', Sebat Ofset Matbaacılık, Konya, 2002, s. 149, 150.

²⁶⁵ Güllökü, '*İnsanlığın Apocrypha'sı (Tora ve Tevtat'a Dair Bir Ta'likat)*', ss. 197-199. Ayrıca bkz. Dinç, *a.g.e.*, ss.184-189.

²⁶⁶ Baş, '*Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam*', s. 237.

²⁶⁷ Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1172, 5. dipnot.

²⁶⁸ Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 219.

²⁶⁹ Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 849, 2. dipnot.

²⁷⁰ Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 223, 118. dipnot.

²⁷¹ Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1752, 6. ve 7. dipnot.

²⁷² Tensiye 22/28-29. Ayrıca bkz. Gürkan, '*Yahudilik*', s. 227, 132. dipnot.

²⁷³ Zina yapanların ölümle cezalandırılabilmesi için en az iki şahidin gözleriyle görmeleri şarttır. Bkz. Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1752, 2. dipnot.

(boğularak)²⁷⁴. Ancak bu şekilde halkın içerisindeki uğursuzluğu ve lânetin kalkacağı ifade edilmektedir.²⁷⁵ Eğer bir adam nişanlı bir kızla zina yaparsa o zaman durum biraz farklıdır. Eğer kız ve erkek şehrin içinde zina yaparlar ve kız herhangi bir şekilde adamın elinden kurtarılmak için bağırmasa,²⁷⁶ o zaman kızın kendi isteğiyle zina yaptığı anlaşılacağından, hem kız hem erkek şehrin kapısının önünde taşlanarak öldürüleceklerdir. Eğer adam nişanlı olan kızla şehrin dışında zina yapacak olursa o zaman kız bağırsa bile başkası tarafından duyulamayacağı düşünülerek kıza herhangi bir ceza verilmezken, erkek suçlu kabul edilecek ve öldürülecektir.²⁷⁷ Yahudi bir kadının, kocası dışında herhangi bir erkekle zina yapması Yahudi şartlarında üç büyük günahtan biri kabul edilir²⁷⁸ ve en şiddetli şekilde cezalandırılırlar. Fakat Bir Yahudi erkek gentile (Yahudi olmayan kadın) ile zina yaparsa Eski Ahit'te' de ifade edildiğine göre bu tür bir ilişki insanla hayvan arasındaki günaha denk sayılan bir ilişkidir. Böyle bir durumda sadece gentileye ölüm cezası verilir. Bu kadın ister 3 yaşında bir çocuk, ister yetişkin olsun ister evli ister bekâr olsun fark etmez. Yahudi

²⁷⁴ Tevrat'ta bir kişinin herhangi bir suçtan öldürülmesi gerektiği belirtilir ancak nasıl öldürüleceğine dair herhangi bir ifade yer almazsa bu tarz suç işleyen kişilere verilen cezalardan biri de boğarak öldürmedir. Ancak zina eden kız eğer bir kohen kızı ise onun cezası yakılarak katledilmektedir. Ama eğer bu kadın tecavüze uğramışsa suçsuzdur (masumdur). Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1204, 4. dipnot. Ayrıca bkz. Levililer 21/9. Verilecek cezaların belirlenmesinde de Tivrât hukukuyla Rabbiler hukuku arasında bir farklılık olduğuna işaret edilmelidir. Nitekim boğma şeklindeki idam cezasının icadı ve mâlî cezalandırmada tazminatın uygulanması bu türden ilavelerdir. Eldar Hasanov; *'Yahudi Hukukunda Zina ve Benzeri Suçlar'*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniv., İstanbul, 2007, s.16. Talmud'un ölüm cezasına karşı tutumu oldukça yumuşamıştır: Rabi Eleazar Ben Azarya, "70 yılda bir dahi, bir adamı ölüme mahkum eden bir Sanedrin'in kana susamış olarak adlandırılabilirliğini" söylemiştir. Talmud'da ayrıca ölüm cezasının ifa edilmesine ilişkin iki yöntem daha konu edilmektedir: Kılıçtan geçirme ve boğma. Talmud, vücudun en az tahrip olacağı ve mahkumun en az ıstırap çekeceği yöntemleri önermektedir. Bu durumda taşlamaktansa, mahkumun belirli bir yükseklikten boşluğa bırakılması daha uygun gösterilmektedir. Ancak idam cezaları, en az 23 kişilik mahkemeler tarafından verilebilirdi ve en az iki görgü tanığı gerekmekteydi. Tanıklar, mahkumun akrabası olamazlar ve somut deliller esas alınırdı. Bu arada mahkuma merhamet gösterilmesi gerektiğine ilişkin maddeler de bulunduğundan, tatbikatta ölüm cezasının uygulanması pek zor olmuştur. Ölüm cezasının yetenekli bir Sanedrin'in emri ile verilmesi zorunluluğu, günümüzde bu cezayı verecek bir Yahudi kurumu bulunmadığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla günümüzde uygulama olarak öldürme cezası uygulanmamaktadır. Besasel, *'Yahudilik Ansiklopedisi'*, Gözlem Gazetecilik Basım ve Yayın A.Ş., İstanbul, 2002, III.

²⁷⁵ Tesniye 22/22. Ayrıca *'lian'* için bkz. Çölde Sayım 5/11-31.

²⁷⁶ Bağırıp çılgık atması onun bu işe razı olmadığını göstermektedir. Şehrin içinde olunmasından dolayı bu bağırma birinin duyabileceği düşünülmüştür. Kız eğer 12 yaşından küçükse o zaman cezalandırılmaz. Eğer 12-12,5 yaş arasında ise recm edilerek öldürülür. Eğer daha büyükse boğularak öldürülür. Gaon, *'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1752, 6. dipnot.

²⁷⁷ Tesniye 22/23-27. Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 22/23-29;Baş, *'Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'*, s. 237, 238.

²⁷⁸ Bu üç günah, 'adam öldürme, putperestlik ve zinadır.' Harman, Ömer Faruk; *'Günah'*, TDV, İstanbul, 1994, XIV/278-282.

adama ise kırbaç cezası uygulanır. Eğer bu adam kohen sınıfına mensub bir ailedense iki katı kırbaç cezası uygulanır. Eğer Yahudi olan adam gentile olan kadına tecavüz ederse o zaman yine kadın ölüm cezasına çarptırılır. Çünkü bu kadın Yahudi şeriatinde hayvan derekesinde olduğu için adam hayvana tecavüz suçuyla işlem görür. Aynı zamanda Yahudi, gentile sebebiyle sıkıntı çekmiştir. Ayrıca Yahudi şeriatinde tüm gentileler fahişe sayılmaktadır.²⁷⁹ Eski Ahit'te âdetli olan kadınlara kesinlikle yaklaşılmaması da emredilmektedir.²⁸⁰

Bunun dışında Tevrat'ta kimlerle cinsel ilişkide bulunmanın yasak olduğu şöyle anlatılmaktadır:

Yahudi şeriatinde zinayla beraber ensest ve homoseksüel ilişkinin cezası da recmdir.²⁸¹ Bir kişinin öz annesiyle veya öz annesi olmasa dahi babasının evli bulunduğu bir kadınla zina yapması yasaklanmıştır. Bu işi yapan bir adam, babasının ayıbını açmıştır. Böyle bir kimse Allah (c.c) katında lânetlenmiştir. Öldürülmesi vaciptir. Bu tarz kişiler taşlanarak öldürülmektedir.²⁸² Bir kişinin geliniyle zina yapması akıl almaz bir sapıklık sayılmış ve kesinlikle öldürülmeleri gerektiği ifade edilmiştir.²⁸³ Bir erkek başka bir erkekle yatarsa bu iğrenç ve tiksindirici bir iş olmasından dolayı her ikisi de taşlanarak öldürülmelidir. Ancak bir kadınla başka bir kadın yatarsa bu da iğrençlik olarak ifade edilmekle birlikte Tevrat'ta lezbiyenlikle ilgili bir ceza yer almadığı için bu kişiler kırbaçla cezalandırılmalı ve bu özellikleri bilinen kadınlardan başka kadınlar kesinlikle uzak durmalıdır.²⁸⁴ Bir kimsenin bir kadınla ve o kadının annesiyle birlikte evlenmesi ya da bir kadın ve onun kızıyla birlikte evlenmesi yasaktır. Burada yasaklanan durum bir kadın ve onun yakın akrabasıyla aynı anda beraber olmaktır. Böyle bir şey yapılması Allah (c.c)

²⁷⁹ Israel Shahak, 'Yahudi Tarihi ve Yahudi Dini' Düşün Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 171-172.

²⁸⁰ Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1182, 1.dipnot. Ayrıca bkz. Ağaoğlu, Ahmet 'İslamiyet'te Kadın', nşr. Hasan Ali Ediz, Ankara, 1985, s. 24; Arslantaş, Nuh 'Hz. Muhammed Döneminde Yahudiler', Kuramer Yayınları, İstanbul, 2016, s. 319-320.

²⁸¹ Gürkan, 'Yahudilik', s. 226. Homoseksüellik (Lûtilik), Kur'an-ı Kerim'de iğrençlik ve sapıklık olarak dile getirilmektedir. 7/80,81; 27/54; 29/28, 29.

²⁸² Levililer 18/6-8; 20/11. Ayrıca bkz. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1204, 5 ve 6. dipnot; Yasa'nın Tekrarı 22/30, 27/20; I. Krallar 5/1.

²⁸³ Levililer 18/15, 20/12. Ayrıca bkz. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1205.

²⁸⁴ Levililer 18/22, 20/13. Ayrıca bkz. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1205, 4. dipnot.

tarafından büyük bir azgınlık ve hayâsızlık olarak ifade edilmektedir. Bu kişilerin yaptıklarının fuhuştan farklı olmadığı belirtilmekte ve mutlaka hepsinin yakılarak öldürülmesi gerekmektedir.²⁸⁵ Özellikle yakın akrabalarla zina yapılması son derece çirkin ve murdar bir iş olarak adlandırılmıştır. Tevrat'ta bir kişinin kız kardeşiyle (ister üvey ister öz), oğlunun kızıyla, hala, teyze, adet gören bir kadınla cinsel ilişkiye girerlerse o toplumun temizlenmesi ve lânetlenmemesi için mutlaka bu günahı işleyenlerin toplumdan atılması gerekir. Ancak bu şekilde toplum temizlenebilir.²⁸⁶ Bir kişi kardeşinin karısıyla, amcasının karısıyla, komşusunun karısıyla veya bir hayvanla cinsel ilişkiye girerse her ikisi de öldürülmelidir.²⁸⁷ Tüm bu ahlaksızlıkların Allah (c.c) tarafından yasaklandığı, bu ve benzeri ahlaksızlıkları terk etmezlerse Allah (c.c)'in onlara karşı beslediği merhametinin gazaba döneceği, önlerinden sürdüğü milletleri onlara Mûsâllat ederek lânetleyeceği bildirir.

Tevrat'ta genel itibariyle zina ve putperestlikle ilgili kısımlar beraber yer almaktadır. İkisinin birçok yerde beraber zikredilmesi ikisinin de toplum düzenini bozmada çok yıkıcı tesire sahip olmasına bağlayabiliriz. Mesela Tevrat'ta putperestlik yapan bir kişi evli bir kadınla zina yapan bir adama benzetilmiştir. Evli bir kadınla zina yapan bir adam nasıl neslin bozulmasına sebep oluyorsa, putperestlik de Allah (c.c) inancına karşı manevi olarak nesillerin bozulmasına sebep olacağından Allah (c.c) bu ikisini şiddetle yasaklamış ve lânetlemiştir.²⁸⁸

²⁸⁵ Levililer 18/17, 20/14. Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 27/23.

²⁸⁶ Levililer 18/6-23; 20/10, 17-21. Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı, 27/22.

²⁸⁷ Ayrıca bkz. Gaon, 'Tefsiri't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1206, 1207.

²⁸⁸ Kur'an-ı Kerim'de evli ve bekar kişilere uygulanacak zina cezası farklı şekilde ifade edilmiştir. Bekar kişilerin zina yapmasının cezası olarak her ikisine yüz sopa vurulması istenmiştir. Ceza gerçekleşirken de bir grup insanın cezalandırma olayını izlemesi istenmiştir. Cezanın gerçekleştirilebilmesi için zina hadisesini gözleriyle gören dört şahit olması gerekir. 4/15,16, 25; 17/32; 24/2,3, 26; 25/68; 60/12. Peygamberimiz (s.a.s) zina cezasıyla ilgili şu bilgileri vermektedir: 'Zina edenlerle ilgili hükmü benden alınır: Allah onlar için bir çıkış yolu belirlemiştir. Bekarlara da yüz sopa vurulur ve bulunduğu yerden bir sene sürgün edilir. Evli olup da zina edenlere de yüz sopa vurulur ve recmedilir.' Müslim, Hudûd 12-14; Ebû Dâvûd, Hudûd 23; Tirmizî, Hudûd 8; İbn-i Mâce, Hudûd 7.

E. Adam Öldürmek

Yahudi şeriatinde bir kişiyi kasten öldürmenin cezası kısasa kısas yani öldürülmektir.²⁸⁹ Kısas uygulamasında mağdur yakınlarının diyet karşılığında suçluyu affetme hakkı yoktur. Öldürülen kişi eğer hür ise durum bu şekildedir. Yani mutlaka öldürülene kısas uygulanmalıdır.²⁹⁰ Eğer öldürülen köle veya cariye ise o zaman diyet cezası uygulanır.²⁹¹ Tevrat'ın bu hükmüne rağmen M.S 3. yy'da yazılan aynı zamanda Sözlü Tevrat olarak da adlandırılan Mişna'yı yorumlamaya girişen Yahudi âlimlerince adam öldürme cezasında kısas tamamen kaldırılarak yerine tümüyle diyet cezası getirilmiştir.²⁹²

Konuyla alakalı olarak Tevrat'ta şu ifadelere yer verilmektedir.: “*Bir adam, vurduğu ölürse, mutlaka öldürülecektir.*”²⁹³ Bu pasajda anlatılan öldürme fiilini yapacak görevliye ‘*bet din*’ adı verilirdi. Her önüne gelen bu cezayı yerine getiremezdi. Tevrat'ta, ‘*öldürülür*’ denildiği ancak nasıl öldürülmesi gerektiğiyle ilgili herhangi bir açıklama yapılamadığı durumlarda Yahudi âlimleri bunu boğarak idam etme olarak anlamış ve o şekilde uygulamışlardır. Bu boğma eyleminde suçlu önce dizlerine kadar toprağa gömülür. Daha sonra iki ip veya iki bez parçasıyla boğazı sıkılarak öldürülür.²⁹⁴ Tevrat'ın başka bir pasajında bir kimse eğer bir arkadaşını hile ile öldürürse, o kişi²⁹⁵ mezbahın yanında dahi olsa (yani kazaen adam öldürenlerin sığındıkları ve emniyette oldukları yer) oradan zorla alınıp öldürülmesi gerektiği ve bu şekilde yapıldığında toplumun temizleneceği yoksa Allah (c.c)'ın

²⁸⁹ Günümüz Yahudileri düşünce olarak farklı gruplara ayrılmışlardır. Genel olarak isimlendirecek olursak Ortodoks, Reformist ve Muhafazakar olmak üzere üç ana gruptan bahsedebiliriz. Ortodoks grup gelenekçi bir yapıdadır. Tevrat'teki emirleri harfiyen yerine getirmeye çalışırlar. Reformist grup Tevrat'ın günümüze uyarlanmasını savunurlar. Muhafazakar grup ise bahsettiğimiz iki grubun arasında mutedil grubu teşkil etmektedir. Her ne kadar Tevrat'ta bazı yasaklamalar ve cezalandırmalardan bahsedilse de günümüzdeki uygulamalarda farklılık göstermektedir. İsmail Başaran; ‘*Muhafazakar Yahudilik*’, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul, 2017, s. 23.

²⁹⁰ Sayılar 35/32.

²⁹¹ Baş, Erdoğan; İnci, Salih; ‘*Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam*’, Erkam Yayınları, İstanbul, 2004, s. 236.

²⁹² Adam, Baki; ‘*Kur'an'ın Anlaşılmasında Tevrat'ın Rölü*’, İslami Araştırmalar, Ankara, 1996, sy. 1. 2, XI/3, 4.

²⁹³ Mısır'dan Çıkış 21/12. Ayrıca bkz. Çölde Sayım 35/16-29.

²⁹⁴ Gaon, Sa'adya; ‘*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, I. Baskı, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, İstanbul, 2018, s. 856, 3.dipnot.

²⁹⁵ Kastan adam öldüren kişi kohen dahi olsa veya kohenlerin arasına sığınsa veya en kutsal mabede de saklansa fark etmez. Gaon, ‘*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 857, 1.dipnot.

gazabını ve nefretini celbedecekleri ifade edilir. “*Ve gözün acımayacak can yerine can, göz yerine göz, diş yerine diş, ayak yerine ayak feda edilecektir.*”²⁹⁶ Görüldüğü gibi Yahudi hukukuna göre adam öldürmenin cezası kısastır.²⁹⁷ Tevrat’ın başka bir yerinde katilin kanının mutlaka akıtılması gerektiği,²⁹⁸ yok eğer akıtılmazsa ülkenin lânetlenip kirleneceği ifade edilmektedir.²⁹⁹ Adam öldürme cezası olan idamın gerçekleştirilebilmesi için en az iki kişinin şahitliği gerekmektedir. Bir kişinin şahitliği yeterli görülmemiştir.³⁰⁰

Bir insan bir hayvanı öldürürse veya herhangi bir hayvan başka bir hayvanı veya bir hayvan bir insanı öldürürse bunların bile cezası vardır.

“*Hayvan öldüren yerine bir hayvan verecek, adam öldüren öldürülecektir.*”

³⁰¹ Burada kısasa kısas cezası uygulanması istenmiştir.

“*Eğer bir boğa³⁰² bir erkeği ya da kadını³⁰³ boynuzuyla vurup öldürürse, kesinlikle taşlanacak ve eti yenmeyecektir. Boğa ister erkek, ister kız çocuğunu öldürsün, aynı kural uygulanacaktır.*³⁰⁴ *Eğer boğa bir erkek ya da kadın köleyi öldürürse, kölenin efendisine otuz şekel gümüş verilecek ve boğa taşlanacaktır.*”³⁰⁵

Bu ayete dikkat edilirse hür bir kişinin öldürülmesinde kısas uygulanırken, kölenin

²⁹⁶ Yasa’nın Tekrarı 19/21. Ayrıca bkz. Levililer 24/17-23.

²⁹⁷ Baş, ‘*Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam*’, s. 236.

²⁹⁸ Filistin toprakları kutsal olmasından dolayı burada kan dökmek, adam öldürmek, suçluyu bilerek cezalandırmamak, diğer coğrafyalara göre daha büyük bir günahdır. O yüzden Tanrı özellikle toplumun temizlenmesi ve lanetlenmemesi için mutlaka suçlunun cezalandırılması gerektiğini ifade etmektedir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s.1571, 2.dipnot.

²⁹⁹ Mısır’dan Çıkış 21/12-32; 35/33, 34.

³⁰⁰ Çölde Sayım 35/30. Ayrıca bkz. Yasa’nın Tekrarı 17/6, 19/15.

³⁰¹ Çölde Sayım 35/16-29.

³⁰² Burada boğa zikredilmiştir. Ancak bu hayvan sadece temsilidir. Yani diğer hayvanlardan da insanı öldüren olursa aynı cezaya çarptırılmalıdır. İster yabani, ister evcil hayvan olsun; ister süserek, ister başka şekilde (ısırma, tekmeleme vb.) olsun fark etmez. Her halükarda bu hayvan öldürülmelidir. Bu hayvanın etinden ve diğer parçalarını kullanmak Yahudilere haramdır. Ancak Yahudi olmayanlar istedikleri gibi kullanabilirler. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 860, 1.dipnot.

³⁰³ Burada Yahudi erkek veya Yahudi kadın kastedilmektedir. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 860, 1.dipnot.

³⁰⁴ Burada boğanın sahibi uyarılmasına karşın dikkatli olmamasından dolayı bu tür bir cezaya müstehak olmuştur. Böyle bir durumla karşılaşıldığında iki farklı uygulama yapılır. Eğer olayı en az iki şahit görmüş ve mahkemede kısas uygulanmasına karar vermişse hem hayvanın sahibi, hem de hayvan öldürülür. Ancak yeterli şahit bulunamaz ve mahkeme reisi diyete hükmederse o zaman hayvanın sahibi diyetin tamamını ödedikten sonra ölüm cezasından kurtulur. Gaon, ‘*Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s.860, 2.dipnot.

³⁰⁵ Mısır’dan Çıkış 21/28-32.

öldürülmesinde para cezası uygulanmaktadır. Tevrat kanununa göre köleler ve cariyeler mal hükmündedir.³⁰⁶

Sadece adam öldürme değil eğer bir kişi başka bir kişiyi zorla tutsak edip ona eziyet ederse veya onu satarsa bu kişiler de mutlaka cezalandırılmalıdır.

*“İsrâilli kardeşlerinden birini kaçırıp ona kötü davranan ya da onu satan adam yakalanırsa ölmeli. Aranızdaki kötülüğü ortadan kaldıracaksınız.”*³⁰⁷

Sonuç olarak; haksız yere adam öldürmek Allah (c.c) tarafından çok çirkin ve toplum düzenini zedeleyen bir davranış olarak görülmüştür. Bundan dolayı bu suçu işleyenleri lânetlediğini, toplumun başına bir bela gelmemesi için suçluların şeriatin öngördüğü şekilde cezalandırılması gerektiği, eğer suçlular cezalandırılmazsa o zaman tüm toplumun mesul olacağı ve Allah (c.c)’nın tüm toplumdan intikam alacağı dile getirilmiştir.³⁰⁸

F. Anne ve Baba Hakkı Çiğnemek

Yahudi şeriatinde anne-babaya kati surette saygı gösterilmelidir. Hz. Mûsâ’ya verilen on emirde ana ve babaya kesin itaat emredilmiştir.³⁰⁹ Tevrat’ta anne veya babasına vuran, onları döven bir evlat ister haklı olsun, ister haksız olsun öldürülmelidir.³¹⁰ Tevrat’ta suçlunun (anne-babaya isyan eden veya ona vuran-eziyet

³⁰⁶ İslam şeriatine göre de köleler ve cariyeler mal hükmündedir. Baş, *‘Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam’*, s. 236.

³⁰⁷ Yasa’nın Tekrarı 24/7.

³⁰⁸ Kur’an-ı Kerim’de bir kişinin başka bir kişiyi haksız yere öldürmesi katilin de öldürülmesini gerekli kılar denilmektedir. Kısas da hayat olduğu ifade edilmektedir. Öldürülen ister hür, ister köle olsun fark etmez. (Fakat Eski Ahit’te hür olan bir kişi köleyi öldürürse kısas cezası uygulanmaz. Katil para cezası öder.) Ancak eğer maktûlün akrabaları katilin diyet vermesini kabul ederlerse o zaman katil diyeti ödeyerek ölümden kurtulur. Bakara 2/178, 179, 194. Furkan suresi 25/68-69. ayetlerde haksız yere bir insanı öldürüp daha sonra tövbe etmeyenlerin gideceği yerin cehennem olduğu ifade edilir. Bu şekilde Allah (c.c) katili lanetlemiş olmaktadır. Çünkü ebedi olarak orada kalacaklardır. Mâide suresi 5/32. ayette İsrailoğulları’na hitaben bir insanı haksız yere öldüren kimsenin bütün insanlığı öldürmüş gibi günaha girdiği ifade edilmektedir. Ayrıca bkz. 4/29-30, 92-93; 6/151; 17/33.

³⁰⁹ Mısır’dan Çıkış 20/12. Ayrıca bkz. Yasa’nın Tekrarı 27/16.

³¹⁰ Mısır’dan Çıkış 21/15.

eden kişi) nasıl öldürüleceğine dair açık bir bilgi yoksa o zaman o suçluya boğarak öldürme cezası uygulanır. Onun kanı helaldir.³¹¹

“*Annesine ya da babasına lânet eden*³¹² *herkes kesinlikle öldürülecektir. Annesine ya da babasına lânet ettiği için ölümü hak etmiştir.*”³¹³ Tevrat yasasına göre anne babaya itaat kutsaldır. Her ne sebeple olursa olsun, çocuk ister haklı ister haksız olsun- anne babasına karşı gelemmez, ona isyan edemez, eğer ederse Allah (c.c)’ın lânetine uğrayıp şiddetli şekilde cezalandırılır. Bir kişinin bu cezaya çarptırılması sadece anne ve babasına yaşarken lânet etmesi değil, bu kişi anne ve babası vefat ettikten sonra da onlara lânet okursa aynı cezaya çarptırılacaktır.³¹⁴

“*Eğer bir adamın dik başlı, başkaldıran, annesinin ve babasının sözünü dinlemeyen, onların tedibine aldırmayan bir oğlu varsa, annesiyle babası onu tutup kent kapısında görev yapan kent ileri gelenlerine götürecekler. Onlara şöyle diyecekler: ‘Oğlumuz dik başlı, başkaldıran bir çocuktur. Sözümüzü dinlemiyor. Savurgan ve içkicidir.’ Bunun üzerine kentin bütün erkekleri onu taşıyarak öldürecekler. Aranızdaki kötülüğü ortadan kaldıracaksınız. Bütün İsrâilliler bunu duyup korkacaklar.*”³¹⁵ Bu ayet Allah (c.c)’ın anne babaya ne kadar önem verdiği bir göstergesidir. Suç ne kadar büyükse ceza da o kadar şiddetli olacaktır. Allah (c.c) anne babaya itaati o kadar önemsiyor ki isyânkar ve itaatsiz bir çocuğu en şiddetli şekilde cezalandırmakla tehdit ediyor.

“*Annesine, babasına saygısızca davranana lânet olsun!*”³¹⁶ Burada Allah (c.c)’ın lânetinden kastedilen dünya rezil olmak, ahirette de şiddetli cezaya çarptırılma anlamındadır.³¹⁷

³¹¹ Baş, ‘*Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam*’, s. 239; Yahudi hukunda kanın akıtılması tabiri için ‘*taşlanarak (recm) öldürülme*’ cezası öngörülmüştür. Gaon, ‘*Tefsiru ’t-Tevrat Bi ’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1204, 3. dipnot.

³¹² Baş, ‘*Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam*’, s. 1204, 3.dipnot.

³¹³ Levililer 20/9. Ayrıca bkz. Mısır’dan Çıkış 21/17.

³¹⁴ Gaon, ‘*Tefsiru ’t-Tevrat Bi ’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 1204, 3. dipnot.

³¹⁵ Yasa’nın Tekrarı 21/18-21.

³¹⁶ Yasa’nın Tekrarı 27/16. Ayrıca bkz. Mısır’dan Çıkış 20/12; Yasa’nın Tekrarı 5/16.

³¹⁷ Kur’an-ı Kerim’de de anne-babaya hürmet gösterilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Eski Ahit’te ifade edildiği gibi anne ve babasına asi olanlara dünyevi bir cezalandırma verilmemektedir. Ancak anne ve babaya öf! Bile denilmemesi istenmiş, eğer bir kişi onlara saygısızlık yaparsa ahirette

Allah (c.c)'ın İsrailoğulları'na verdiği On Emir'in beş maddesi Allah (c.c) haklarıyla alakalıdır. Bu ilk beş maddeden hemen sonraki ilk madde anne ve baba hakkıdır. Allah (c.c)'ın anne ve baba hakkına bu kadar ehemmiyet vermesinin nedeni insanın dünyaya gelmesine aracı olan varlıkların, yani dünyaya gelmesine sebep olan kişilerin anne ve baba olmasıdır. Bu yüzden Allah (c.c), çocukların anne ve babasına karşı saygısına son derece ehemmiyet vermiştir. Bir çocuğun anne ve babasına karşı bir ahlaksızlık yapması, onları üzmesi Allah (c.c) yanında çok kerih görülmüş, o yüzden en şiddetli cezaya çarptırılması istenmiştir. Bu ahlaksızlık toplum düzenini bozan bir davranış olmasından dolayı bu kötü fiili yapanlar Allah (c.c) tarafından lânetlenmiş, toplumun da lânete maruz kalmaması için bu ceza (ölüm cezası) öngörülmüştür. Bu lânetleme, hem şahıs hem toplum açısından iki şekilde iki sonuç doğurmaktadır. Şahıs bazında (yani suçu işleyen) ömrünün kısa olacağı yönünde bir lânetlemeye maruz kalacağı yönündeyken, toplum bazında Allah (c.c)'ın İsrailoğulları'nı Filistin'de (kutsal topraklar) kalış sürelerini kısa tutacağı yönündedir.³¹⁸

G. Hırsızlık Yapmak

Ağır cezayı gerektiren suçlardan biri de hırsızlıktır. Allah (c.c) İsrailoğulları'na On Emirde “Çalmayacaksın!”³¹⁹ diye emreder. Yahudi şeriatine göre bir hırsız çaldığını öldürür veya bir başkasına satarsa, çaldığı öküzün beş katı, çaldığı bir koyunun dört katını ödemek zorundadır. Eğer çaldığı şey yaşıyorsa iki katını ödeyecekti³²⁰

Yahudi şeriatında hırsızlık büyük suç olmakla beraber, kutsal mekânlardaki eşyaları çalmak çok daha büyük cezayı gerektiriyordu. Peygamber Yeşu zamanın İsrailoğulları bir savaştan büyük bir yenilgiyle çıkmışlardı. Allah (c.c) Yeşu'ya

cezalandırılacakları dile getirilmiştir. 2/83, 180, 215; 4/36; 6/151; 13/19-21, 25; 17/23-25; 29/8; 31/14-15; 46/15; 47/22-23.

³¹⁸ Gaon, ‘*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabîyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*’, s. 848, 5. dipnot. Ayrıca bkz. Dinç, *a.g.e*, s. 287.

³¹⁹ Mısır'dan Çıkış 20/15; Levililer 19/11. Ayrıca bkz. Güllökü, Nimet Erenler ‘*İnsanlığın Apocrypha'sı Tora ve Tevrat'a Dair Bir Ta'likat*’, CBN Yayınları, İstanbul, 2012, ss. 196, 197.

³²⁰ Baş, ‘*Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam*’, s. 238. Ayrıca bkz. Mısır'dan Çıkış 21/15; Yasa'nın Tekrarı 24/7.

savaşta yenilmelerinin nedenini kutsal çadırındaki bir hırsızlık olduğunu bildirdi. Yeşu yaptığı tetkikatla İsrailoğulları'ndan Akan'ın bu suçu işlediğini tespit etti. Sonuçta Akan taşlanarak öldürüldü.³²¹

Hırsızlıkla alakalı Allah (c.c)'ın lânetlemesi hadisesine en çarpıcı örneklerden biri olması açısından olayı Tevrat'ta geçtiği şekilde aktarılmaya çalışılacaktır.

'Ne var ki, İsrâilliler adanan eşyalar konusunda Allah (c.c)'a ihanet ettiler. Yahuda oymağından Zerah oğlu, Zavdi oğlu, Karmi oğlu Akan adanmış eşyaların bazılarını alınca, Allah (c.c) İsrâilliler'e öfkeleni. Yeşu, Eriha'dan Beytel'in doğusunda, Beytaven yakınındaki Ay Kenti'ne adamlar göndererek, 'Gidip ülkeyi araştırın dedi. Adamlar da gidip Ay Kenti'ni araştırdılar. Sonra Yeşu'nun yanına dönerek ona, 'Bütün halkın oraya gidip yorulmasına gerek yok' dediler, 'Sayısı az olan Ay halkını yenmeye iki üç bin kişi yeter. Kentin üzerine yürüyen üç bin kadar İsrâilli, Ay halkının önünde kaçmaya başladı. Ay halkı onlardan otuz altı kadarını öldürdü, sağ kalanları da kentin kapısından Şevarim'e dek kovaladı. Bayırdan aşağı kaçanları öldürdü. Korkudan İsrâilliler'in dizlerinin bağı çözüldü. Bunun üzerine Yeşu giysilerini yırtarak İsrâil'in ileri gelenleriyle birlikte başından aşağı toprak döküp Allah (c.c)'ın Sandığı'nın önünde yüzüstü yere kapandı ve akşama dek bu durumda kaldı. Ardından şöyle dedi: 'Ey Egemen Allah (c.c), bizi Amorlular'ın eline teslim edip yok etmek için mi Şeria Irmağı'ndan geçirdin? Keşke hâlimize razı olup ırmağın ötesinde kalsaydık. Ya Rab, İsrâil halkı dönüp düşmanlarının önünden kaçtıktan sonra ben ne diyebilirim! Kenanlılar ve ülkede yaşayan öbür halklar bunu duyunca çevremizi kuşatacak, adımızı yeryüzünden silecekler. Ya sen, ya Rab, kendi yüce adın için ne yapacaksın?'

Allah (c.c) Yeşu'ya şöyle karşılık verdi: *'İsrâil halkı günah işledi. Onlarla yaptığım anlaşmayı bozdular. Benim kutsal kıldığım eşyaları çaldılar. Bundan dolayı onları düşmanlarının önüne attım. Onları lânetledim. Eğer suçluyu ortaya çıkarır ve cezasını verirsen o zaman onlara karşı lânetim kalkacaktır.'* Bunun üzerine Yeşu, bütün kavmi meydana toplar. Onları bölük bölük sorguya çeker. Araştırmalar

³²¹ Yeşeya 7/1-26.

sonucunda Yahuda oymağına mensup olan Akan'ın suçu işlediği tespit edilir. Yeşu, Akan'ı huzuruna çağırarak sorguya çeker. Sonuçta Akan suçunu itiraf eder. Eşyaları çadıra sakladığını söyler. Yeşu'nun görevlendirdiği adamlar hemen çadıra koşular. Gömülmüş eşyaları orada buldular. Gümüş en alttaydı. Tümünü çadırdan çıkardılar, Yeşu'ya ve İsrâil halkına getirip Allah (c.c)'ın önünde yere serdiler. Yeşu ile İsrâil halkı, Zerah oğlu Akan'ı, gümüşü, altın külçeyi, kaftanı, Akan'ın oğullarıyla kızlarını, sığır ve davarlarıyla eşeğini, çadırıyla bütün eşyalarını alıp Akor Vadisi'ne götürdüler. Yeşu Akan'a, «*Bizi neden bu felakete sürükledin?*» dedi, « Allah (c.c) *da bugün seni felakete sürükleyecek.*» Ardından bütün İsrâil halkı Akan'ı taşa tuttu; kendisine ait ne varsa taşlayıp yaktı. Akan'ın üzerine taşlardan büyük bir yığın yaptılar. Bu yığın bugün de duruyor. Bunun üzerine Allah (c.c)'ın öfkesi dindi. Oranın bugün de Akor Vadisi diye anılmasının nedeni budur.³²²

Ne var ki, çalmanın şiddetle yasaklanması Tevrat'ın da ifadesiyle İsrailoğulları'nın kendi içlerinde geçerlidir. Başka bir milletin veya kavmin eşyasını çalmak günah değildir. Bir örnek verecek olursak; İsrailoğulları Mısır'dan Firavun'un zulmünden kaçacakları gece Allah (c.c) tarafından şöyle bir emir gelecektir: '*Şimdi kavmin kulaklarına söyle ve her adam komşusundan ve her kadın kendi komşusundan gümüş şeyler ve altın şeyler istesin*'³²³ Buradan, aldıklarınız size hibedir istediğiniz gibi kullanabilirsiniz anlamı çıkmaktadır.³²⁴

Sonuç olarak hırsızlık Allah (c.c)'nın nefret ettiği suçlardan biridir. Bu nedenle en önemli Yahudi kitaplarından olan 'On Emir'de geçmektedir. Toplum düzeninin devamı ve bekası için bu günahı işleyenlerin mutlaka cezalandırılmamaları istenmiştir.³²⁵

³²² Yeşeya 7/1-26.

³²³ Mısır'dan Çıkış 11/1-2.

³²⁴ Arsel, İlhan; '*Tevrat ve İncil'in Eleştirisi*', Kaynak Yayınları, İstanbul, 2016, s. 72.

³²⁵ Kur'an-ı Kerim'de eğer bir kişi hırsızlık yaparsa, bu kişi ister erkek ister kadın olsun toplumun huzur ve refahı için, toplumun bozulmaması için ellerinin kesilmesi emredilmiştir. 5/38. Aslında bu ayette geçen ifadeler, Eski Ahit'te geçen ifadelerle aynı noktaya parmak basmaktadır. Gerçi cezalandırmalar farklıdır. Ancak sonuçta her iki şeriat de toplumun huzurunu ve sosyal adaleti temin etme gayreti içerisindedir.

H. Eski Ahit'e Göre Diğer Bazı Lânetlemeler

1. Bazı Peygamberlerin Zemmedilmesi

Yahudi inancına göre peygamberlik³²⁶ milli bir karakter arz eder. Dolayısıyla peygamberlerin büyük çoğunluğu Yahudi ırkıdan geldiği kabul edilmektedir. Peygamberlere ve onların getirdiği haberlere inanmak, Yahudiliğin 13 maddelik inanç esasından birisidir.³²⁷

İsrailoğulları'na göre peygamberler, gerçek ve yalancı olmak üzere ikiye ayrılır. Gerçek peygamber, insanları yaratıcıya ibadete davet etmeli, sahte tanrılara tapılmaktan menetmelidir. Bunun yanında peygamberler geleceğe dair haber verdiklerinde bu haberler doğru çıkmalıdır. Yalancı peygamberler ise puta tapmaya çağırır, içki içer, her türlü günahı işler ve geleceğe dair haberleri asılsız çıkar. Tevrat'ta yalancı peygamberler için ayrı bir isimlendirme yapılmamıştır. Yalancı peygamberlerin kehanetlerinin doğru çıkmaması ve başka tanrılara tapmaya çağırması onların en göze çarpan özellikleridir.³²⁸ Tanah'ta peygamberlik müessesesi gayretle değil Allah (cc) vergisi bir vazifelendirme olarak dile getirilir. Bu yönüyle peygamberler, büyücü ve medyumlardan ayrılırlar. Tevrat'ta bunlara '*Tanrı Adamı*' veya '*Tanrı Hizmetçisi*' ifadeleri kullanılmıştır. Talmud'da (Sözlü Tevrat)³²⁹ ise her ne kadar peygamberliği Allah (c.c) belirlese de bunun yanında güç, zenginlik, tevazu, hatta uzun boy Allah (c.c)'ın iradesini belirlemede etkili olduğu vurgulanmıştır.³³⁰

³²⁶ Eski Ahit'te peygamberlik müessesesi ile bkz. Dinç, '*Kutsal Kitaplar Ortak Konular Farklı Hükümler*' ss. 92-99.

³²⁷ 12. yy'da Musa b. Meymun (Maimonides)'un (1135-1204) girişimiyle belirlenen 13 maddelik inanç sistemi Yahudilerce benimsenmiştir. Bunlar: 1. Allah (c.c) var olan her şeyi yaratmıştır. 2. Allah (c.c.) birdir. 3. Allah (c.c)'ın bedeni yoktur, tasvir edilemez. 4. Allah (c.c)'ın başlangıcı ve sonu yoktur. 5. Yalnız Allah (c.c)'a dua etmeliyiz. 6. Peygamberlerin bütün sözleri doğrudur. 7. Musa, bütün peygamberlerin en büyüğüdür. 8. Elimizdeki Tora(Tevrat), Allah (c.c) tarafından Musa'ya verilen ve günümüze kadar değiştirilmeden gelen kitabın aynıdır. 9. Dinimiz ilâhî bir dindir. 10. Allah (c.c), insanların bütün hareket ve düşüncelerini bilir. 11. Allah (c.c), emirlerine uyanları mükâfatlandırır, uymayanları cezalandırır. 12. Allah (c.c) Mesih'i gönderecektir.13. Ruhum ölümsüzdür. Allah (c.c) dilediğinde ölüleri diriltecektir. Meral, Yasin; '*İbn Meymun'a Göre Yahudilik'te İman Esasları*', Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 52/2 (2011), ss. 243-266.

³²⁸ Gürkan, '*Yahudilik*', s.135.

³²⁹ Mişna ve Gemera adlarında iki kitaptan müteşekkildir.

³³⁰ Gürkan, '*Yahudilik*', s.129.

Yahudiliğe göre peygamberlik müessesesi, Hz. İbrâhim'le başlar. Hz. İbrâhim'den evvelki peygamberleri peygamber olarak değil de daha çok bir kabile reisi (Patriarch) olarak kabul ederler. Hz. Mûsâ Yahudilerin en büyük peygamberidir ve peygamberlik onunla beraber zirveye ulaşmıştır. Hz. Mûsâ'nın en büyük peygamber olmasının nedeni sadece kendisinin Allah (c.c) ile aracısız görüşmüş olmasıdır. Diğer peygamberler ya melek vasıtasıyla ya da başka araçlar vasıtasıyla görüşmüşlerdir. Hz. Mûsâ'dan sonra artık peygamberlik sadece İsrailoğulları'yla özdeşleşmiştir.³³¹ Hz. Mûsâ'dan sonra Kral Davut ve Süleyman'ın zamanında Samuel, Natan, Gad;³³² Kuzey ve Güney krallığı zamanında Ahiya, Mikaya, İlya ve Elişa; Yahudilerin sürgün hayatı yaşadıkları dönemde Hezekiel gibi peygamberler gönderilmiştir. Daha sonraki zamanlarda yazar/klasik peygamberler olarak bilinen ve Eski Ahid içerisinde kendilerine ait kitapları bulunan Hoşea, Yunus, İşaya ve Yeremya gibi daha birçok peygamber vazifelendirilmiştir. Bu grup içerisinde yer alan Malaki,³³³ Yahudilikteki son peygamber sayılır. Fakat Malaki, kendisinden sonra İlya adında bir peygamberin geleceğini bildirmiş, ama böyle bir peygambere Yahudilik tarihinde henüz rastlanmamıştır. Yahudiler ayrıca Hz. İsa ve Hz. Muhammed'in peygamberliğini de kabul etmezler.

Gerek Tanah (Eski Ahit), gerekse Talmud (Sözlü Tevrat)'ta kadın peygamberlerden de bahsedilmektedir. Bunların başında Mûsâ (a.s)'nın kız kardeşi olan Miryam, Debora ve Noadya gibi kadın peygamberler gelmiştir. Ayrıca Hz. Mûsâ'dan önce gelmiş beş kadın peygamberden bahsedilmektedir.³³⁴ İsrailoğulları

³³¹ Gürkan, 'Yahudilik', s. 131.

³³² Erken dönem peygamberleri içim daha çok Tanrı adamı, ileriye gören kahin olarak adlandırılmışlardır. Başkalarının göremediği veya anlayamadığı şeyleri görenler olarak şöhret kazanmışlardır. Bununla beraber Tanrı adamı olarak vasıflandırılan Samuel aynı zamanda ilk defa Roe olarak isimlendirilmiştir. Peygamberler için kullanılan üç terim üç ayrı kişiye atfedilmiştir. Bunlar: Samuel (Roe), Gad (Hoze), Nathan (Navi).

³³³ Tevrat'ta Hz. İbrahim ile başlayıp, Hz. Musa ile en mükemmel biçime ulaşan peygamberlik müessesesi m.ö. V. yy.'da yaşadığı kabul edilen ve genelde Ezda ile özdeşleştirilen Malaki ile sona erdiği ifade edilir. Talmud'da, mabedin yıkılmasıyla beraber artık peygamberlik yükünü kaldıracak kişi gelmediği için peygamberlik kurumu sonlandırılmıştır. Bu tarihten sonra Tanrı adamı (navi) kavramı yerine, bilge insanlar için Din adamı (Rabbi) tabiri kullanılmıştır. Bundan sonra artık insanlarda peygamber beklentisi yerine mesih kavramı ve beklentisi oluşmuştur. Mesih gelince Tevrat ve hükümleri tüm dünyaya hâkim olacak, o zaman tüm İsrâil kavmi peygamber mertebesine yükselecektir. Gürkan, 'Yahudilik', s.135.

³³⁴ Talmud'da yedi kadın peygamberden bahsedilmektedir. Sare, Meryem, Debora, Hana, Abigail, Hulda ve Ester (Megillah 14b). Tanah'ta ise Meryem (Mısır'dan Çıkış 15/20), Debora (Hakimler 4/4) ve Hulda'nın yanı sıra (II. Krallar 22/14) İşaya'nın karısı kabul edilen isimsiz bir kadın (İşaya 8/3)

dışında da peygamberler gelmiştir. Ancak İsrâil peygamberleri kadar Allah (c.c) yanında değer kazanamamışlardır. İsrailoğulları dışındaki peygamberler Allah (c.c) ile hep perde arkasından konuşurlarken, İsrâil peygamberleri gerektiğinde perdesiz konuşmuşlardır.³³⁵

Yahudi inancına göre peygamberlik inancı açık bir hüviyete sahip değildir. Krallar ve kâhinlerin de peygamberliği çağrıştıran benzer dini konumları bulunur. Onlara tam olarak peygamber denmese dahi bazen Eski Ahit'te Allah (c.c)'ın vahyine muhatap oldukları görülmektedir. Mesela Hz Dâvûd ve Hz. Süleyman kral olarak, Hz. Hârûn ise kâhin olarak kabul edilmektedir. Yahudi geleneğinde bazen peygamberler, bazen de kral ve kâhinler daha öne çıkar.³³⁶

Yahudilikte peygamberler Allah (c.c)'nın vahyini İsrailoğulları'na tebliğ etmekle mükelleftir. Bunun dışında diğer insanlardan hiçbir farkları yoktur. Eski Ahit'te yasaklanmış olmasına rağmen³³⁷ peygamberlerin günah işleyebildikleri³³⁸ ifade edilmiştir. Tevrat'ta peygamberlerin kimi zaman günah işledikleri bunun sonucunda Allah (c.c)'ın tazibine maruz kaldıkları dile getirilmiştir. Şimdi peygamber ve kâhinlerin zemmi ile ilgili bazı örnekler verilecektir:

Allah (c.c), kulu ve peygamberi Hz. Süleyman'ı eğer tebaasıyla beraber yolunda giderse onları mamur edeceğini³³⁹, nefis ve heveslerinin peşinden giderlerse

peygamber olarak nitelenmekte, bir de -sahte- kadın peygamber Noadya'nın ismi geçmektedir. (Nehemya 6/14).

³³⁵ Gürkan, 'Yahudilik', s.130.

³³⁶ Baş, 'Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam', s.160-163. Yahudilikte peygamber inancı için ayrıca bkz. Hasanov, Eldar; 'Yahudilikte Peygamberlik ve Peygamberler', İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Sayı: 4, Sakarya, 2014, 3/676-695.

³³⁷ Zina etme, yalan söyleme, adam öldürme ve puta tapmanın yasak olması hakkında sırasıyla bk. Tesniye 5/20, 22/22; Mısır'dan Çıkış 21/12; Tesniye 5/7-9. Eski Ahit'te şarap içmek doğrudan yasaklanmamış olsa bile peygamberler tarafından çirkin bir davranış olarak kabul edilmiştir. Konuyla alakalı olarak bkz. İşaya 28/7, 8; Mika 2/11.

³³⁸ Nuh'un, Lut'un sarhoş olması; Lût'un ve Davud'un zina yapması; Harun ve Süleyman'ın puta tapması örnek olarak verilebilir. Sırasıyla Tekvin 9/20-25. Ayrıca bkz. Tekvin 19/30-38; II. Samuel 11.bâb; Mısır'dan Çıkış 32/1-20; I. Krallar 11/1-13; Eyüp, 1/13. Ayrıca bkz. Arslantaş, Nuh, 'Yahudilere Göre Hz Muhammed ve İslamiyet', İz Yayıncılık, İstanbul, 2016, s. 72. Ayrıca bkz. Şimşek, 'Kur'an Kıssalarına Giriş', ss. 26, 27.

³³⁹ I.Krallar 9/1-5.

onları cezalandıracağını bildirmiştir.³⁴⁰ Bu şekilde hem peygamberini hem de onun şahsında halkını uyarmıştır.

Hz. Dâvûd işlemiş olduğu suç³⁴¹ nedeniyle Allah (c.c)'tan bağışlanma diler. Allah (c.c) ise kendisinin ve İsrailoğulları'nın lânetten kurtulması için önüne üç seçenek sunar. Bunlar üç ay düşmanlarının önünde kaçmak, ülkede yedi yıl kıtlık olması, salgın hastalık verilmesi. Hz. Dâvûd üçüncüsünü seçerek rabbin gazabının dinmesini sağlar. Bu arada salgında İsrailoğulları'ndan yetmiş bin kişi ölür.³⁴²

Peygamberleri uyaran ayetler çoktur. Mesela Yeremya'yı da uyarmış. Yolunda giderse mamur edileceğini yoksa düşmanlarına rezil rüsvay edeceğini bildirmiştir.³⁴³

Yine Hezekiel'i yanlış yolda giden halkını uyarmazsa onların günahını kendisine yükleyip kendisini perişan etmekle tehdit etmiştir.³⁴⁴

Hz. Eyüp Allah (c.c)'ın nimetlerini küçümser bir tavır takınca Allah (c.c) kâinattaki nimetleri sadece kendisinin yaratabileceğini başka hiçbir varlığın en küçük bir şeyi bile yaratamayacağını uzun bir açıklamayla peygamberine biraz da serzenişle dile getirir. Peygamberinin bu düşüncesini zemmeder.³⁴⁵

Hz. Mûsâ ve Hz. Hârûn İsrailoğulları başkaldırığında Allah (c.c)'tan medet ummak yerine kendi başlarına sorunu çözmeye çalıştıklarından Allah (c.c)'ın zemmine uğramışlardır. Rab Hz. Mûsâ'yla Hz. Hârûn'a, Madem İsrâilliler'in gözü önünde benim kutsallığımı sayarak bana güvenmediniz o halde; *'Bu topluluğu kendilerine vereceğim ülkeye de götürmeyeceksiniz.'*³⁴⁶ diyerek zemmeder.

³⁴⁰ I. Krallar 9/6-9; Ayrıca bkz. I. Krallar 11/1-40; II. Tarihler 7/19-22.

³⁴¹ Eski Ahit'e göre, Davud peygamber bir hileyle komutanının karısını hileyle kendisine eş olarak almış ve komutanın da savaşta ölmesini sağlamıştır.

³⁴² II. Samuel 24/1-25; Ayrıca bkz. I. Tarihler 21/1-30.

³⁴³ Yeremya 15/10-19.

³⁴⁴ Hezekiel 3/16-19.

³⁴⁵ Eyüp 38/1-41, 39/1-30, 40/1-24, 41/1-34.

³⁴⁶ Çölde Sayım 20/9-13.

Yahudalı peygamber (ismi zikredilmiyor) kral Yarovam'ı yanlış yoldan dönmesi için Allah (c.c) tarafından uyarması için görevlendirilir. Bu görevi yerine getirdikten sonra Allah (c.c) peygamberine; *'Hiçbir yerde oyalanma ne yemek ye ne de su iç emredilen yere git!'* diye buyurur. Buna karşın Beytelli başka bir peygamberin onu *'melek sana Allah (cc) adamının evine git!'* dedi diye kandırması sonucu, Beytelli peygamberin evine yemek yemeye gider. Allah (c.c) da emrine karşı gelmesi sonucu onu aslana boğdurarak lânetler ve *'cesedin atalarının mezarına gömülmeyecek'* diye lânetler.³⁴⁷

Peygamber veya kâhinlerin Allah (c.c)'nin yolundan gitmezlerse lânetlenecekleri aşağıdaki iki Tevrat bölümünde açıkça dile getirilmiştir.

*"Kendisine buyurmadığım bir sözü benim adıma söylemeye kalkışan ya da başka ilahlar adına konuşan peygamber öldürülecektir."*³⁴⁸

*"Kâhinler buyruklarıma uymalıdır. Yoksa günahlarının cezasını çeker, buyruklarımı çiğnedikleri için ölürler. Onları kutsal kılan Rab benim."*³⁴⁹

Allah (c.c) yaptıkları ahlaksızlıklar nedeniyle hem çocuklarını, hem de halkı uyarmamasından dolayı Kâhin Eli'yi lânetler. Öyle ki onun döneminde İsrailoğulları'nın Filistîlerle yapılan savaşta hem çocukları, hem de kendisi ölür. Aynı zamanda Kutsal Sandık düşmanın eline geçer. Bu şekilde yıllar öncesinden Samuel vasıtasıyla bildirilen lânet gerçekleşmiş olur.³⁵⁰

Yine Tevrat'ın başka bir pasajında kâhinlerin tapınakta uygunsuz davranışlar sergilemeleri ve sunuları usulüne uygun kesmemeleri ve kusurlu hayvanları kurban etmeleri, adam kayırmaları nedeniyle önce uyarılmış daha sonra Allah (c.c)'in lânetine uğramışlardır. Allah (c.c) onların soylarını lânetlemekle cezalandırmış ve yaptıkları sunuları yüzlerine savuracağını ifade etmiştir.³⁵¹

³⁴⁷ I. Krallar 13/11-27.

³⁴⁸ Yasa'nın Tekrarı 18/20.

³⁴⁹ Levililer 22/9.

³⁵⁰ I. Samuel 4/1-22.

³⁵¹ Malaki 1/6-14; 2/1-9.

2. Allah (c.c)'in Adının Boş Yere Ağza Alınması

Eski Ahit'te Allah (c.c)'in adının boş yere ağza alınması yasaklanmıştır. Konuyla alakalı Eski Ahit'te şu ayeti zikredebiliriz: “Allah (c.c)'in adını boş yere ağzına almayacaksın. Çünkü Allah (c.c), adını boş yere ağzına alanları cezasız bırakmayacaktır.”³⁵² Bu pasajda ifade edilen Allah (c.c)'in adını boş yere ağza almak tabirini, âlimler yeminler de dâhil olmak üzere Allah (c.c)'in adını sebepsiz yere kullanmak olarak anlamışlardır. Hatta bu şirk kadar tepki çeken bir davranıştır. Böyle bir fiili yapan kişiler mutlaka cezasını bulacağı ve lânete uğrayacağına inanılır. Allah (c.c) adını doğru bile olsa ağza almanın uygun olmadığı bir durumda, kişi eğer yalan yere yemin ve gereksiz kullanımlarda sarf ederse o zaman o kişi asla affedilmeyecektir. Yalan yere yemin için daha çok parasal konular kastedilmektedir. Borç, ticaret vb. konularda Allah (c.c)'in adını kullanarak yalan yere yemin edenler veya Allah (c.c)'in ismini ağzına sakız yapanlar Allah (c.c) tarafından şiddetle eleştirilmiş ve lânetlenecekleri bildirilmiştir. On Emir'de Allah (c.c)'in adını boş yere ağza almayacaksın derken genelde Yahve ismi anlaşılmaktadır. Yahudi âlimleri o yüzden bu isim yerine alternatif isimler kullanmayı tercih etmişlerdir. Mesela, ‘malum isim’ anlamına gelen Elohim adını kullanmışlardır. Genelde Yahudiler Allah (c.c) anlamına gelen ‘Elohim’ kelimesini kullanırlar. Yahudi geleneğinde günlük hayatta Allah (c.c) için ‘Yahve’ yerine ‘Onun güzel adı’ anlamında ‘ha-şem’, ibadet zamanlarında ‘Efendimiz’ anlamında ‘Adonay’ ifadeleri kullanılmaktadır. Bazı Yahudi gruplarında Allah (c.c)'in lânetine maruz kalmaktan korktukları için Allah (c.c) isimlerini heceleyerek yazmışlar, bazıları ise daha da ileri giderek Kutsal metinler haricinde her hangi bir kitaba dahi yazılmasına müsaade etmemişlerdir.

Allah (c.c)'a lânet okumak çok büyük bir günahdır. Yahudi şeriatına göre ise bunun cezası ölümdür.

“İsrâîliler arasında annesi İsrâilli babası Mısırlı bir adam vardı ³⁵³. Ordugâhta onunla bir İsrâilli arasında kavga çıktı. İsrâilli kadının oğlu Rab'be

³⁵² Mısır'dan Çıkış 20/7; Ayrıca bkz. Levililer 19/12.

³⁵³ Bu çocuğun bâbasıyla ilgili iki rivayet vardır. Birincisi, Hz Musa Mısır'dayken öldürdüğü adamın oğludur. İkinci görüş, Hz. Musa'nın dinine girerek İsrâiloğulları'yla beraber yaşamaya başlamış bir Mısırlıdır. İsrâiloğulları'ndan bir kadınla evlenen bu adamdan bir çocuk dünyaya gelmiştir. Bu çocuk,

sövdü, lânet etti.³⁵⁴ Onu Mûsâ'ya getirdiler. Annesi Dan oymağından Divri'nin kızı Şelomit'ti.³⁵⁵ Adamı gözaltına alıp Rab'bin kararını bekletiler. Rab Mûsâ'ya şöyle dedi: «Onu ordugâhın dışına çıkar. Ettiği lâneti duyan herkes³⁵⁶ elini adamın başına koysun ve bütün topluluk onu taşlasın. İsrâil halkına de ki, 'Kim Allah (c.c)'a lânet ederse günahının cezasını çekecektir. Rab'be söven kesinlikle öldürülecektir. Bütün topluluk onu taşılayacak. İster yerli ister yabancı olsun, Rab'be söven herkes öldürülecektir Rab'be söven kesinlikle öldürülecektir. Bütün topluluk onu taşılayacak. İster yerli ister yabancı olsun, Rab'be söven herkes öldürülecektir.»³⁵⁷

3. Kadınların Erkeklerle, Erkeklerin Kadınlara Benzemesi

“Kadınlar erkek giysisi, erkekler de kadın giysisi giymesin. Allah (cc)nız Rab bu gibi şeyleri yapanlardan tiksindir.”³⁵⁸ Allah (c.c)'ın kerih gördüğü bu durum giyim kuşamda olduğu gibi hal, tavır ve davranış için de geçerlidir. Yahudi şeriatine göre Yahudi bir kadının ordu teçhizatını kuşanarak savaşa gitmesi bile yasaklanmıştır. Kadının asıl vazifesi evde çocuklarına bakmaktır. Gerek asker gibi giyinmesi, gerekse erkek kıyafetlerinden herhangi birini (tsitsit, tefilin vb.) takması veya giymesi haramdır. Yahudilere kadının bu şekilde giyinmesi zinaya götürüleceğinden kesinlikle yasaklanmıştır. Bu şart erkek için de geçerlidir. Erkekler de kadın libası giymemelidir. Hatta bir erkeğin tüysüz olup da kadınlar arasında karışabileceğinden

bâbası Mısır'da kalmasına rağmen annesiyle beraber İsrâiloğulları'yla beraber gelmiş bir çocuktur. Bazı âlimler bu çocuğun anne ve bâbası her ikisi birden İsraili olsaydı çocuk bu günahı işleyecek kadar ileri gitmezdi deseler de sonuçta 'Altın Buzağı' ya tapanların İsrâiloğulları olması nedeniyle bu tez pek de tatmin edici değildir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1240, 2. dipnot.

³⁵⁴ Yahudi Tefsir âlimleri 'lanet etmek' tabirini, Allah (c.c)'ın nimetlerini inkar etmek, Tanrı'ya sövmek, yokluktan şikayet etmek vb anlamlar yüklemişlerdir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1240, 4. dipnot. Ama her ne olursa olsun sonuçta Tanrı'ya yapılan bir hakaret söz konusudur.

³⁵⁵ Bu kadının Hz. Musa'nın Mısır'da öldürdüğü adamın cinsel ilişkiye girdiği kadın olduğu rivayet edilmektedir. Bu adam Mısır'da vergi amiriydi. Kadının kocası da bu adamın yanında çalışıyordu. Bu adam kadının kocasını gecenin bir vaktinde kasten bir görevi göndererek kadınla beraber olmuştur. İşte bahsedilen çocuğun bu ilişkisinin meyvesi olduğu rivayet edilmektedir. Şelomit, 'selamcı kadın' anlamına gelir. Kadının çok rahat tavırlı ve gevezle olmasından dolayı bu duruma düştüğü ifade edilmektedir. Yahudi âlimlerine göre kötü huylu bir kadından zina sebebiyle olan çocuğun böyle bir günahı işlemesi gayet doğaldır. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1241, 1. dipnot.

³⁵⁶ Yani adamın lanetlenmesine şahit olan herkes. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1241, 2. dipnot.

³⁵⁷ Levililer 24/10-16.

³⁵⁸ Yasa'nın Tekrarı 22/5.

endişe edebileceği bir durumda erkeğin koltuk altı ve etek kıllarını da almaması uygun görülmüştür.

“Eğer iki adam kavgaya tutuşur da birinin karısı kocasını dövenin elinden kurtarmak için gelip elini uzatır, öbür adamın erkeklik organını tutarsa, kadının elini keseceksiniz; ona acımayacaksınız.”³⁵⁹ Yahudi geleneğinde erkeğin edep yerlerinin tutulması onun için büyük bir utanç kaynağıdır. Allah (c.c)’ın, bu davranışı yapan bir kadından tiksindiğini ve zahiri anlamıyla bu kadının elinin kesilmesiyle toplumun ahlaksızlıktan kurtulacağı ifade edilmiştir. İbn Ezra³⁶⁰ ve Raşy³⁶¹’ye göre el kesme yerine kadının hayâlarını tuttuğu erkeğe tazminat ödemesi yeterlidir. Ancak İbn Ezra’ya göre kadın eğer tazminatı ödeyemezse o zaman eli kesilir. Sonuç olarak ‘acımayacaksınız’ ifadesi ‘tazminatı mutlaka al’ şeklinde anlaşılmıştır.³⁶²

4. Kutsal Yere Yaklaşma Yasası

Tevrat akidesine göre kutsal yerlere yaklaşmak için herhangi bir nedenle kirlenen kişilerin mutlaka temizlenmesi gerekir. Kirli olanlar ya temizlenmeli veya cezalandırılmalıdır. Eski Ahit’te kirli olup da temizlenmeyenlerin Allah (c.c)’ın lânetine duçar olacağı bildirilmiştir.³⁶³

Tevrat akidesine göre kutsal yerlere herkes giremez. Kutsal yerlere girmek bazı kurallar çerçevesinde gerçekleşmektedir. Bu kuralları çiğneyenler zemmedilmişlerdir. Kuralları çiğneyenler her kim olursa olsun cezalandırılmalıdır.³⁶⁴

Tevrat’a göre Hz. Mûsâ’nın On Emr’i getirdiği, Allah (c.c) ile görüştüğü Sinay dağına İsrailoğulları’nın belli bir süre dokunması yasaktı. Bu yasağa uymayanlar yaratıcının lânetine uğrayacakları bildirilmiştir. Bu konuyla alakalı Eski Ahit’teki bölüm şöyledir: “*Rab Mûsâ’ya, Git, bugün ve yarın halkı arındır dedi,*

³⁵⁹ Yasa’nın Tekrarı 25/11-12.

³⁶⁰ İbn Ezra (1089-1167): Abraham ben Meir ibn Ezra, Orta Çağın en seçkin Musevilerinden biriydi. Felsefe, astronomi, astroloji, tıp, şiir, dilbilim dallarında çok bilgiliydi. www.tr.wikipedia.org.tr

³⁶¹ Raşy (Rabi Şelomo Yitshaki): (1040-1105) Orta Çağ’da tanınmış Talmud ve Tevrat yorumcusudur. Fransa’da yaşamıştır. Raşy’nin yorumuyla 1475’te çıkan Tevrat, ilk basılan Tevrat’tır. Besasel Yusuf, ‘Yahudilik Ansiklopedisi’, Gözlem Gazetecilik Basım ve Yayın A.Ş., İstanbul, 2002, II/519.

³⁶² Gaon, ‘Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabîyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’, s. 1773, 10. dipnot.

³⁶³ Mısır’dan Çıkış 19/20-22. Ayrıca bkz. Çölde Sayım 19/1-22; Eyüp 42/7-9.

³⁶⁴ Çölde Sayım 3/10- 38, 4/17-21, 18/1-7. Ayrıca bkz. Levililer 16/1-2, 22/1-4; Yeşu 6/18-19.

*Giyisilerini yikasınlar. Üçüncü güne hazır olsunlar. Çünkü üçüncü gün bütün halkın gözü önünde ben, Rab Sina Dağı'na ineceğim. Dağın çevresine sınır çiz ve halka de ki, 'Sakın dağa çıkmayın, dağın eteğine de yaklaşmayın! Kim dağa dokunursa, kesinlikle öldürülecektir. Ya taşlanacak, ya da okla vurulacak; ona insan eli değmeyecek. İster hayvan olsun ister insan, yaşamasına izin verilmeyecek.' Ancak boru uzun uzun çalınınca dağa çıkabilirler.'*³⁶⁵

Allah (c.c), sadece seçilmiş kişilerin kullanımına izin verdiği mesh yağı ve buhuru sıradan kişilerin kullanamayacağını eğer kullanırlarsa toplumdaki atılmaları gerektiğini bildirmiştir.³⁶⁶

5. Hayvanların İç Yağının Yenilmesi

Yahudilikte hayvanların kanı, iç yağları, dört ayaklı hayvanların (geviş getirenler ve çatal tırnaklılar hariç) etleri, böceklerin, tüm sürüngenlerin, devenin, tavşanın, domuzun etlerinin yenilmesi haramdır. Dokunulması bile doğru değildir.³⁶⁷ Tevrat'ta hayvan iç yağını yiyenler veya kanını içenlerin halk içerisinde atılması gerektiği dile getirilmektedir.³⁶⁸ Burada ifade edilen halk içerisinde atılmak tabiri, Yahudi şeriatinde 'karet' olarak adlandırılmaktadır. Karet, kökünü kazımak, izole etmek vb anlamlara gelmektedir. Karet cezasına mahkûm olan bir kişi toplumdaki dışlanır ve toplum dışına atılırdı. Çünkü eğer bu kişi toplum içerisinde kalırsa toplumda bereket ve esenliğin gideceğine inanılıyordu. Karet mahkûmu olan kişinin çocuklarının küçük yaşta öleceği, kendisinin ise 50 veya 60 yaşına gelmeden bu dünyadan göçeceğine inanılıyordu. Hatta bu kişinin temizlenebilmesi için öldükten sonra cesedinin yakılması ve rüzgâra savrulması gerektiği ifade edilmiştir. Fakat mabedin yıkılmasından sonra Yahudi âlimlerince karet yerine herem cezasını geliştirmişlerdir. Herem cezası, Hıristiyanlıktaki afazoz cezasına benzemektedir. Kurallara uymayan bir kişiyi toplumdaki dışlamak anlamına gelmektedir. Herem,

³⁶⁵ Mısır'dan Çıkış 19/10-13.

³⁶⁶ Mısır'dan Çıkış 30/30-38.

³⁶⁷ Akbay, Zeynep; Anday, Yaşar; Erkeller, İpek 'Dinler Tarihi Ansiklopedisi', Gelişim Yayınları, İstanbul, 1991, II/385.

³⁶⁸ Levililer 7/25-28, 17/10-13.

Sözlü Tevrat'ın tefsiri Talmud döneminde geliştirilmiş bir cezadır.³⁶⁹ Ancak Yahudiler Tevrat'ın birçok bölümünde olduğu gibi bu yasaklamayı da kendilerine göre bir yöntemle deldiler. Onlar hayvanın iç yağının yenilmesinin haram olmasından dolayı bu yağı eriterek yiyorlar ve bunda bir sakınca görmüyorlardı. Kendi keyiflerine göre Allah (c.c)'in şeraitiyle oynamalarından dolayı da Allah (c.c) onları huzurundan kovarak lânetlemiştir.³⁷⁰

6. Bayramlarda Mayalı Ekmek Yemek

Pesah, Fısıh veya Hamursuz Bayramı , (İbranice: Pesah) bir Yahudi bayramı ve festivalidir. Mısır'da kölelikten kurtarılan antik İsrâillilerin göç hikâyesini anar. Pesah, Yahudi takvimindeki Nisan ayının 15. günü başlar, bu tarih Kuzey Yarım Küre'de bahara denk gelir ve bayram 7 veya 8 gün kutlanır. Yahudilikte en çok kutlanan bayramlardan biridir.³⁷¹ Bu bayramda kesinlikle mayalı ekmeğe yenmemelidir.³⁷² Bu sayılı günlerde yasağa uymayanlar cezalandırılmalıdır. Eski Ahit'te konuyla alakalı şu ayet yer alır:

“Yedi gün mayasız ekmeğe³⁷³ yiyeceksiniz. İlk gün evlerinizden mayayı kaldıracaksınız. Kim bu yedi gün içinde mayalı bir şey³⁷⁴ yerse, İsrâil'den atılacaktır.”³⁷⁵

³⁶⁹ Gaon, 'Tefsiri't-Tevrat Bi'l-Arabîyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 774, 7. dipnot.

³⁷⁰ Şimşek, 'Kur'an Kıssalarına Giriş', s.90.

³⁷¹ Günümüzde Pesah şöyle kutlanmaktadır: Pesah akşamı, 'Seder' denilen akşam yemeğine bütün ev halkı oturur. Aile reisi eline mayasız ekmeğe alarak küçük parçalara böler ve ev halkına dağıtır. Daha sonra acı otlar yenilir. Bu otlar İsrâiloğulları'nın Mısır esaretinde çekmiş oldukları acıları temsil etmektedir. Sonra aile gençler aile büyüklerine sorular sorarlar. Son olarak dua yapılır ve ayin sona erer. Atasağun, 'İlahi Dinlerde Dini Semboller', s. 129.

³⁷² Mayasız ekmeğe yenmesinin hikmeti; İsrâiloğulları Firavun'un zulmünden Mısır'a kaçarken acele olarak evlerinden çıkmalarından dolayı ekmeği mayalayacak vakit bulamamalarından, yanlarına mayasız ekmeğe almışlardır. Allah (c.c) tarafından bundan sonra yaşayacak insanların bu günü hatırlamaları için böyle bir kural getirmiştir. Atasağun, 'İlahi Dinlerde Dini Semboller', s. 126.

³⁷³ Mısır'dan Çıkış 12/8.

³⁷⁴ Yahudi geleneğinde mayalı ve ekşimiş anlamında 'hamets' ifadesi kullanılmaktadır. Yasaklanmış günlerde hamets yemenin cezası vardır. Fakat bu ceza yenen hametsin çeşidine göre değişmektedir. Mesela, buğday arpa vb tahıllar suyla temas ederse bu tür mayalanmaya 'tam mayalanma' denir. Bazen her hangi bir yemeğe bir miktar hamets karışabilmektedir. Bir de ciltleme ve çömlek yapımında kullanılan mayalanmış hamur çeşidi vardır. Tam mayalanmış hamur yiyen kişilere 'karet' cezası uygulanır. İkinci durumda 'sopa cezası' uygulanır. Üçüncü durumda ise verilecek ceza hakimnin insiyatifine göre belirlenir. Günümüzde bir hamurun mayalanması için 18 dakika yoğrulmadan bekletilmesi gerekmektedir. Mayalı ne varsa yakılmalı, hayvanlara bile verilmemelidir. Sonraki

7. Sihir ve Büyü Yapmak

Allah (c.c); sihir, büyü ve falcılık gibi şeylerle uğraşanlar veya onlara danışanları her dönemde olduğu gibi Yahudi şeriatında da lânetlemiş ve bu tarz şeyleri yapanların şiddetle cezalandırılması gerektiğini muhtelif ayetlerde dile getirmiştir. İsrailoğulları eğer Allah (c.c)'ın ve peygamberinin yolundan giderlerse o zaman huzur ve refah dolu bir yaşam sürecekler, nübüvvet ve peygambere mazhar olacaklardır. Ne zaman ki Allah (c.c)'ın çizmiş olduğu yoldan çıkarlarsa o zaman çeşitli sapkınlıklara düşeceklerdir. Bu sapkınlık onları helakete ve Allah (c.c)'ın lânetine düşürülecektir.³⁷⁶ Konuyla alakalı Tevrat'tan birkaç örnek verilecek olursa:

“Kim cincilere, ruh çağıranlara³⁷⁷ danışır, bana ihanet ederse, ona öfkeyle bakacak,³⁷⁸ halkımın arasından atacağım.”³⁷⁹

“Cincilik yapan ve ruh çağıran³⁸⁰ ister erkek olsun, ister kadın olsun kesinlikle öldürülecektir. Onları taşılayacaksınız.³⁸¹ Ölümlelerinden kendileri sorumludur.”³⁸²

“Büyücü kadını yaşatmayacaksınız.”³⁸³ Bu pasajda özellikle büyücünün kadın olarak vasıflandırılması o dönemde bu işi yapanların daha çok kadınlar olmasındandır. Yahudi hukukunda büyücülük yapanların cezası recm edilerek

dönem Yahudi geleneğinde fışh bayramından önce mayalı ekme yapmak yapmış olan kişiler bayramdan sonra tekrar almak şartıyla Yahudi olmayan kişilere geçici olarak satma adeti başlamıştır. Buna ‘goy’ adı verilir. Gaon, *‘Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’*, s. 774, 6. dipnot.

³⁷⁵ Mısır’dan Çıkış 12/15. ‘Karet’ cezası için bkz. Gaon, *‘Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’*, s. 774, 7. dipnot.

³⁷⁶ Gaon, *‘Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’*, s. 1209, 1. dipnot.

³⁷⁷ Ruh çağıranlar ve cinciler için ‘sihirbaz’ tabiri de kullanılmıştır. Ayrıca bkz. Levililer 19/31.

³⁷⁸ O kişiye yüz vermeyeceğim, o kişiye suratımı asacağım, gazabım ona hak olacak vb anlamlara gelmektedir. Bu tarz üsluplar için ayrıca bkz. Levililer 17/10; 20/3.

³⁷⁹ Levililer 20/6. Tanrı’nın ‘Halkın arasından atacağım’ ifadesinin kullanıldığı yerlerde Yahudi şeriatinde ‘karet’ cezası uygulanmaktadır. Bu cezanın uygulanma şekli hakkında bilgi için ayrıca bkz. Mısır’dan Çıkış 12/15-21; Levililer 18/6-24.

³⁸⁰ Gaon, *‘Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’*, s. 1209, 1. dipnot.

³⁸¹ ‘Bu kişilerin öldürülmesi şarttır.’ demektir. Büyü ve sihir işiyle uğraşanlar, şahitler tarafından da tespit edilmesi durumunda taşlanarak (recm) öldürülmesi gerekir. Tanrı ancak o zaman toplumu refaha erdirecektir. Yoksa topluma (gerekli cezayı vermede ilgisiz davrandıkları için) kötü gözle bakacak ve onlara lanet edecektir. Gaon, *‘Tefsiru’t-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’*, s. 774, 7. dipnot. Ayrıca bkz. Levililer 20/9.

³⁸² Levililer 20/27.

³⁸³ Mısır’dan Çıkış 22/17. Ayrıca bkz. Yasa’nın Tekrarı 18/10, 11.

öldürülmektir.³⁸⁴ Ancak burada öldürülme şeklinden ziyade önemli olan bu kimselerin yaşatılmamasıdır. Çünkü büyü işiyle uğraşanlar kendilerini tanrı gibi görmekte ve her işi yapabileceklerine inanmaktadırlar. Bu yüzden Allah (c.c)'ın lânetine mazhar olmuşlardır.³⁸⁵

8. Ticarete Hile Yapmak

Allah (c.c), bir insanın başka bir insanı aldatmasından nefret eder. Özellikle ticari ahlakın bozulduğu toplumların maddi ve manevi zarara uğrayacağı kesindir. Eski Ahit'te ölçü ve tartıya riayet etmenin önemiyle alakalı aşağıdaki ayeti zikretmek yerinde olacaktır:

“Torbanızda biri ağır, öbürü hafif iki türlü tartı olmayacak. Evinizde biri büyük, öbürü küçük iki türlü ölçü olmayacak. Tartınız da ölçünüz de eksiksiz ve doğru olacak. Öyle ki, Allah (c.c)'in size vereceği ülkede ömrünüz uzun olsun. Allah (cc) bunları yapandan da, haksızlık edenden de tiksindir.”³⁸⁶

Ticari ahlakı ve değerleri darmadağın eden unsurlardan biri de faizdir. Yahudilerden bir kimse başka bir kimseye herhangi bir malı verir, daha sonra aynı malı daha ucuz fiyattan geri alırdı. Buna ‘örtülü faiz’ denmektedir. Allah (c.c), ister direkt faiz olsun, ister örtülü faiz olsun her ikisini de yasaklamıştır.³⁸⁷ Tevrat, Yahudilerin birbirleri arasında faizle alışverişi her halükarda yasaklarken, başka milletlerden olanlara faizin verilebileceğini dile getirir. Bir Yahudi yabancı birinden faizle borç aldığı anda, o kişiye borcunu faizli şekilde vermesinde bir sakınca yoktur.³⁸⁸ Buradan şu anlaşılmaktadır ki; Tevrat'ta ifade edilen yasaklama İsrailoğulları'nın kendi içindeki faizli alışverişidir.³⁸⁹

³⁸⁴ Levililer 20/9, 20/27.

³⁸⁵ Gaon, ‘Tefsiri’-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’, s. 867, 3. dipnot.

³⁸⁶ Yasa'nın Tekrarı 25/13-16.

³⁸⁷ Gaon, ‘Tefsiri’-Tevrat Bi’l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]’, s. 1760, 3. dipnot. Ayrıca bkz. Mısır’dan Çıkış 22/24.

³⁸⁸ Tensiye 23/21.

³⁸⁹ Faizle ilgili ayrıca bkz. Güllökü, ‘İnsanlığın Apocrypha’sı (Tora ve Tevat’a Dair Bir Ta’likat)’, ss. 205, 206. Ayrıca bkz. Dinç, ‘Kutsal Kitaplar Ortak Konular Farklı Hükümler’, s. 274. Kur’an-ı Kerim’de faiz kesin bir dille yasaklanmıştır. Müslümanların ne kendi aralarında ne de başka dinden birisine faiz vermesi ve onlardan faiz alması yasaklanmıştır. Faiz yiyenlerin kıyamet günü

9. Kurban İbadetini Usulüne Uygun Yapmamak

Yahudi inanisında kurban ibadeti³⁹⁰ diğer ibadetlere nazaran çok daha önemlidir. Kurban ibadeti çeşitli sebeplere bağlı olarak yerine getirilir. Örneğin kurban ibadeti, şükür ifadesi veya günahlardan keffaret için Allah (c.c)'a sunulur. Bu ibadetle Allah (c.c)'ın kızgınlığının yatışacağına inanılır, Allah (c.c)'a olan saygı açığa vurulmuş olur, Yahve'ye hediye verilmiş olur.³⁹¹

Kurban ibadeti, bazen kesilerek ve bazen de yakılarak yerine getirilir. Hayvanın kusursuz olması gerekmektedir. Kurban genelde sığır, koyun, keçi, güvercin, kumru ve bazı evcil olmayan hayvanlardan sunulur .

Yahudilikte insanın kurban edilmesinden de söz edilmektedir.³⁹² Yahudi tarihine bakıldığında insanın kurban edilme âdeti onlara Sami ve Kenan kültürlerinden geçtiği anlaşılmaktadır. Mesela Ba'l adındaki putun, taze etleri sevmesi nedeniyle, onun yemesi için çocukların kurban edildiği bildirilmiştir. Ayrıca Tora (Tevrat)'da ilk doğan çocukların kurban edilmesine dair bazı ifadeler bulunmaktadır. Mûsâ şeriatı ile çocukların kurban edilmesi yasaklanmış olmasına rağmen³⁹³ bazılarının bu âdeti devam ettirdiği saptanmıştır. Allah (c.c) dışındaki mâbudlar için kurban kesen kimse Allah (c.c)'ın lânetine uğramıştır. O yüzden toplumun bu suçluyu taşıyarak (recm) öldürmesi gerekir. Recm cezası Yahudi şeriatinde '*sekila*' olarak adlandırılmaktadır.³⁹⁴

Yahudilikte kurbanın Süleyman mabedi, toplanma çadırı ve kurban kesim yerlerinde yapılması gerekiyordu. Fakat M.S 70 yılında Kudüs'teki Yahudi kutsal

kabirlerinden şeytan çarpmış gibi kalkacakları ifade edilir. Bu kişiler; '*alışveriş tıpkı faiz gibidir.*' demelerinden dolayı lanetleneceklerdir. 2/275. Yahudi din âlimlerini Kur'an-ı Kerim; '*Hem yasaklıyor hem neden kendiniz yapıyorsunuz?*' diyerek zecretmektedir.4/160, 161. Ayrıca Allah (c.c), faizin malı artırmayacağını, bilakis azaltacağını (bereketsizleştireceğini), malı ancak sadaka ve zekâtın artıracığını bildirmektedir. 30/39.

³⁹⁰ Yahudi şeriatinde kurban ibadeti için bkz. Güllökü, '*İnsanlığın Apocrypha'sı (Tora ve Tevat'a Dair Bir Ta'likat)*', ss. 176-183.

³⁹¹ Atasağun, '*İlahi Dinlerde Dini Semboller*', s. 102.

³⁹² Mısır'dan Çıkış 13/1-2, 11/15, 22/28-29, 34/19-20; Tekvin 22/2.

³⁹³ Levililer 18/21.

³⁹⁴ Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 868, 2. dipnot.

mabedinin yıkılmasıyla kurban ibadeti terk edilmiş, bu ibadetin yerini dua almıştır.³⁹⁵ Sinagoglarda kanlı kurban kesme âdeti yoktur.³⁹⁶

Eski Ahit'te Allah (c.c)'a sunulan kurbanın mutlaka usulüne uygun yapılması gerektiği belirtilmiş, eğer usulüne uygun yapılmazsa kuralı çiğneyen kişinin Allah (c.c)'ın lânetine uğrayacağı belirtilmiştir.³⁹⁷

Allah (c.c)'a sunulan kurbanlar sağlam ve sağlıklı olmak zorundadır. Herhangi bir yerinde kusur³⁹⁸ olduğu halde kesilmemesi gerekir. Eğer kesilirse bu kurbandan dolayı Allah (c.c) o kişiye lânet edecektir.³⁹⁹ Tevrat'ın başka bir pasajında eğer bu kişi toplum tarafından cezalandırılmazsa Allah (c.c) o toplumun tamamını lânetleyecektir.⁴⁰⁰ Kurbanlık hayvan isterse çok pahalı olsun eğer kusurlu ise kesinlikle kurban edilmemelidir.⁴⁰¹

Eski Ahit'te Allah (c.c)'tan başkası adına kurban kesenlerin lânete uğramalarından dolayı öldürülmeleri gerektiği bildirilmiştir.⁴⁰² Zira kurban sadece Allah (c.c) içindir. Tapınmak maksadı taşıyan veya taşımaya bir melek, put veya başka ilahı aracı kılarak onlara kurban sunmak kesinlikle yasaktır. Bunlardan medet umarak, tütüsü, şarap veya ateş yakmak; tapınma maksadı olmadan puthaneleri temizlemek hep bu kapsam içinde değerlendirilmektedir. Zira Allah (c.c) nazarında putlar yok hükmündedir.⁴⁰³

Eğer bir kişi duyması günah olan bir ses işitir veya ve buna şahit olduğu halde yetkili yerlere söylemezse günah işlemiş olur. Çünkü her iki durumda da mağdurların hakkının çiğnenmesine neden olmaktadır. Bu duyarsızlığından dolayı gizlemiş

³⁹⁵ Yahudilikte kurban ibadeti hakkında bk. Özen, Adem 'Yahudilikte İbadet', Ayışığı Yayınları, İstanbul, 2001, s. 190-198.

³⁹⁶ Atasagun, 'İlahi Dinlerde Dini Semboller', s. 102.

³⁹⁷ Levililer 19/5-8. Ayrıca bkz. Çölde Sayım 18/30-32.

³⁹⁸ Kusurlu hayvana 'pigul' adı verilir. Hali vakti yerinde olan bir kişinin Tanrı'ya kusurlu adak sunması, durumu iyi olmayanın da 'nasıl olsa Tanrı kabul eder düşüncesiyle' kusurlu kurban sunması yasaklanmıştır. Bu kişilere Tanrı'nın kötü gözle bakacağı ifade edilmiştir. Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 1708, 2. dipnot.

³⁹⁹ Tesniye 17/1.

⁴⁰⁰ Malaki 2/11-16; 3/6-9.

⁴⁰¹ Levililer 18/22; 22/22-24.

⁴⁰² Mısır'dan Çıkış 22/19; Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 17/2-7.

⁴⁰³ Gaon, 'Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]', s. 868, 3. dipnot.

olduğu suçlunun günah ve sorumluluğunu da yüklenip Allah (c.c) tarafından lânetlenecektir.⁴⁰⁴ Şayet kişi yanılma veya unutmayla bu hatayı yaparsa o zaman Allah (c.c)'tan ciddi şekilde af dileyerek O'na kurban takdim etmesi gerekir. Çünkü Allah (c.c) hataen yapılan kusurları affedicidir.⁴⁰⁵

⁴⁰⁴ Levililer 5/1.

⁴⁰⁵ Gaon, '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye [Tevrat (Tora) Tefsiri]*', s. 1078, 3. dipnot. İslam dininde kurban ibadeti için Yahudilikte olduğu gibi yer sınırlaması yoktur. Hali vakti yerinde olan her yetişkin Müslümana kurban kesme günlerinde kurban kesmek vaciptir. Yahudilikte olduğu gibi İslamiyette de kurban şükür veya kefarete için kesilir. Kur'an-ı Kerim'de Allah (c.c); '*Kurbanın ne eti ne de kanı bana ulaşır. Bana ancak sizin takvanız ulaşır.*' İfadesiyle kurban ibadetinin usulünü anlatmaktadır. 22/37, 38.

III. BÖLÜM

KUR'AN-I KERİM'DE İSRAİLOĞULLARI'NIN LÂNETLENMESİ

Kur'an-ı Kerim 23 yıllık bir zaman diliminde nazil olmuştur. Muhatap kitle olan Müslümanların ilahi mesajı tam olarak özümseyebilmeleri için bir kısım ayetler çeşitli sebepler doğrultusunda nazil olmuştur.

Kur'an-ı Kerim'de Yahudilerle ilgili ayetlerin çoğu Müslümanların Mekke'den Medine'ye hicretinden sonra nazil olmaya başlamıştır. Hicretten önce Mekke'de Yahudiler yaşamadığı için onlarla ilgili ayetler çok sınırlıdır. Bu sınırlı ayetlerde İslam öncesi gerçekleşen Eski Ahit'in özellikle Mısır'dan Çıkış bölümünde geçen kıssa ve olaylar anlatılmaktadır. Bunun temel sebeplerinden biri Yahudilerin fikri destekleyicisi Müşrikleri uyarmaktır. Çünkü bu şekilde Müşrikler Yahudilerin iç yüzünü görebileceklerdi.⁴⁰⁶ Hicretten sonra ise Medine'de Müslümanların muhatap olduğu kesime Yahudiler de katılmıştır. Medine'de büyük bir nüfusa sahip olan (yaklaşık 4000)⁴⁰⁷ Yahudiler tahrif edilmiş olan Tevrat'a göre amel ediyorlardı. Hz. Muhammed (s.a.s) onların dinlerinin hükmünün ortadan kalktığını, kendisinin Allah (c.c) tarafından seçilmiş son peygamber olduğunu anlatmaya başladı. Fakat onların çoğunluğu bunu kabul etmediler. Yahudilerle ilgili ayetler genelde Hz. Muhammed'in Yahudileri dine davet ettiği zamandan itibaren inzal olmaya başlamıştır.

Kur'an-ı Kerim'de Ehl-i Kitab olarak daha çok Yahudi ve Hıristiyanlardan bahsedilir. Kur'an-ı Kerim'de Yahudilerden bahsedilirken; Cumartesi adamları,⁴⁰⁸ Kitab Ehli,⁴⁰⁹ İsrailoğulları,⁴¹⁰ Yahud,⁴¹¹ gibi isimler kullanılmaktadır. Ehl-i Kitab içerisinde en çok Yahudilerle ilgili ayetler yer almaktadır. Sadece Yahudi kelimesinin geçtiği ayet sayısı 64'tür.⁴¹² Bunun sebebi Yahudilerin Medine'de en

⁴⁰⁶ Gökçür, Necmettin 'Kur'an Dilinin Sosyo-Kültürel Bağlamı', İFAV Yayınları, İstanbul, 2014, ss. 101, 102.

⁴⁰⁷ Gündüz, Şinasi vd., *Kur'ân-ı Kerîm'de Ehl-i Kitab (Osman Güner'in yazısı)*, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2007, s. 206.; Ayrıca bkz. Araştırmacılara göre, Medine'de yaklaşık 1500 Müslüman, 4000 Arap müşrik, 4000/4500 Yahudi unsuru bulunmaktadır. Gündüz, *Kur'ân-ı Kerîm'de Ehl-i Kitab (Osman Güner'in yazısı)*, s. 244.

⁴⁰⁸ Nisâ 4/47.

⁴⁰⁹ Âl-i İmran 3/75, 187. Ayrıca bkz. Nisâ 4/47, 153.

⁴¹⁰ Bakara 2/40, 47, 122.

⁴¹¹ Mâide 5/64; Tevbe 9/30.

⁴¹² Cilacı, Osman 'Günümüz Dünya Dinleri', DİB Yayınları, Ankara, 1995, s. 74.

fazla nüfusa sahip olan kesim olması ve aynı zamanda Hz. Peygamberin Medine'ye hicretinden sonra Müslümanlarla en çok ilişki içerisinde olan dini grup olmasından dolayıdır.

Hz. Muhammed (s.a.s) Medine'ye hicretini müteakip farklı dini gruplarla ilişkiler kurmuş, vatandaşlık antlaşması yapmıştı. Yani Hz. Muhammed'in tebliğ vazifesi daha fonksiyonel bir şekilde girmişti. Hz Muhammed Yahudilere de tebliğ vazifesini yapmış. Fakat onlar İslam'ın en büyük düşmanı olarak Kur'ân'ın karşısına dikilmişler ve Hz Muhammed'e şiddetli şekilde muhalefete girişmişlerdi. Davet edildikleri dini ellerinin tersiyle itmeleri, aynı zamanda şiddetli şekilde düşmanlık etmelerinden dolayı Kur'an-ı Kerim'de açık şekilde kınanmış ve şiddetli cezayla tehdit edilmişlerdir. Onlar Kur'an-ı Kerim'de bozgunculuk çıkaran, kibirli, imandan yoksun vb. tabirlerle zecr edilmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim'de Yahudilerin zecr ve lânetlenmesi bazen doğrudan lânet kelimesiyle, bazen de dolaylı olarak; *dünyada aşağılanma*,⁴¹³ *zillet ve yoksulluğa düşme*,⁴¹⁴ *ahirette şiddetli azapla cezalandırılma*,⁴¹⁵ *kalplerinin mühürlenmesi*,⁴¹⁶ *kalplerinin kaskatı kılınması*,⁴¹⁷ *yıldırım çarpması*,⁴¹⁸ *maymuna çevrilme*,⁴¹⁹ *yerin dibine batırılma*,⁴²⁰ gibi tabirlerle de dile getirilmiştir.

Yahudilerin zemm ve lânetlenmesiyle alakalı aşağıda zikredeceğimiz ayetlerdeki hitaplar, halleri ve davranışları böyle olan Yahudileri kapsamaktadır. Diğerleri içinse birer ibrettir. Kur'an-ı Kerim, kıyamete kadar bütün beşeriyet için bir kurtarıcıdır. O, İsrâil halkının yerilmesini nakleden bir tarih ve hikâye kitabı değildir. O, bir milletin nefisini, ferdlerini veya toplumunu hesaba çekerek, Kur'ân'ı Kerim'de Allah (c.c)'ın kullarından istediği kulluk tarzına yönlendirmek için bir bakıma uyarı mahiyetindedir. Mesela, Yahudilerin Allah (c.c)'a karşı olumsuz tutumunu başka bir kavim de benimserse onların da aynı cezaya çarptırılacaklarına işaret edilerek herkesin kendisine çeki düzen vermesi istenmiştir. Çünkü ceza, şahısların veya

⁴¹³ Bakara 2/85.

⁴¹⁴ Bakara 2/61. Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/112.

⁴¹⁵ Bakara 2/85, 174. Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/77, 188; Mâide 5/41.

⁴¹⁶ Nisâ 4/155.

⁴¹⁷ Hadîd 57/16.

⁴¹⁸ Nisâ 4/153.

⁴¹⁹ A'râf 7/166.

⁴²⁰ Kasas 28/81.

kavimlerin sevgi tezahürlerine veya düşmanlıklarına göre değil; uzuvların ve kalplerin amellerine göredir.⁴²¹

Kur'an-ı Kerim'de Yahudilerin lanetlenmesiyle alakalı muhtelif ayetler zikredilmektedir. Şimdi bu ayetler konu başlıklarıyla aktarılmaya çalışılacaktır.

A. Âhiretle İlgili Yanlış Düşünceleri

Kâinat ve dünya Allah (c.c.)'ın kevnî ayetlerindedir. Dünya ve nimetlerine insanların verdiği değerle Allah (c.c.)'ın verdiği değer ölçüsü açısından büyük farklılıklar vardır. Aslında dünyanın üç yüzü vardır. Biri dünyanın ahirete⁴²² bakan ve onun mezrası olan yüzüdür. İkincisi esma-i ilahiye denilen Allah (c.c.)'ın isimlerine bakan yüzüdür. Üçüncüsü ise dünyanın sırf dünyaya ve dünyanın geçici heveslerine, arzularına bakan yüzüdür. İşte Kur'an-ı Kerim, üçüncü yüz olan sathî ve yüzeysel bir dünya anlayışını eleştirir. Yoksa diğer iki yüzü Allah (c.c.)'ın istediği ve hoşnut olduğu yüzlerdir. Âhiretteki sonsuz nimetlere karşın dünyanın geçici nimetlerine verilen değer, gerçekte birbirinin mütemmimi olan dünya ve âhret olgularını birbirinden ayırmak anlamına gelmektedir.⁴²³

Yahudiler aslında âhirete⁴²⁴ inandıklarını söylemekle beraber bu inancı kendi çıkarlarına göre yorumlamışlardır. Böyle söylemeleri kendilerini seçilmiş görmeleri⁴²⁵ ve dünya hayatına aşırı tutkularından⁴²⁶ kaynaklanmaktadır.⁴²⁷ Onlar korkak bir millettir. Korkularından ve hayata düşkünlüklerinden alınları her daim

⁴²¹Reşit Rıza, Muhammed ve Abduh, Muhammed 'Tefsiru'l-Menar', Ekin Yayınları, İstanbul, 2014, 3.bâb, I/297.

⁴²² Eski Ahit'te ahiret inancıyla alakalı bkz. Dinç, *a.g.e.*, ss. 134-158.

⁴²³ Altuntaş, Mehmet "Tevrat ve Kur'an'a Göre Yahudilerin Dünyaya Bakışı", Bozok Üniv. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Ocak-Haziran 2013, III/89.

⁴²⁴ Eski Ahit'te Daniel kitabına kadar ahiret inancıyla alakalı açık bir ifade yer almaz. İki yerde ahiret inancıyla alakalı kısım vardır. Bunlar; Daniel 12/2, 3; İşaya 26/19. Ayrıca bkz. Tümer, 'Dinler Tarihi', ss. 130, 131.

⁴²⁵ Bu durum bir ayette şöyle dile getirilmektedir:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ "Yahudiler ve Hıristiyanlar; 'Biz Allah (c.c.)'ın oğulları ve sevgilileriyiz' dediler. De ki: 'O halde niçin günahlarınızdan ötürü (Allah (c.c.)) size azap ediyor?' Hayır, siz de O'nun yaratıklarından birer insansınız." Bkz. Mâide 5/18.

⁴²⁶ Bakara 2/96. Ayrıca bkz. Karaman, Hayreddin vd., 'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir', DİB Yayınları, Ankara, 2012, I/160.

⁴²⁷ Yahudilerin salt ırkçı bakış açıları ve ahireti dünyaya feda etmeleriyle ilgili bkz. Şimşek, 'Kur'an Kıssalarına Giriş', s. 90.

yere bakar.⁴²⁸ Allah (c.c), peygamberine hitaben Yahudilerin dünyaya aşırı hırslarından dolayı bin yıl⁴²⁹ da dünyada kalsalar yine de ölümü temenni etmezler demiştir.⁴³⁰ Dünya hayatına en hırslı olan millet Yahudilerdir. Örneğin Müşrikler veya Mecusiler de dünyayı çok arzu ederler. Ancak onlar ahirete inanmadıkları için dünyaya meyletmeleri ve bütün benlikleriyle dünyayı istemeleri gayet doğaldır.⁴³¹ Ancak Yahudilerin hem ahirete inandık deyip hem dünyaya meyletmeleri çok daha farklıdır. Çünkü Yahudiler hem dünyayı çok sevmeleri hem de günahlarından dolayı ahirette cehennem azabından korkmalarından dolayı dünyayı isterler. Bu sebeple Yahudiler müşriklere nazaran iki cihetle dünyaya meyletmişlerdir. Dünyaya bu kadar meyleden insanlardan ölümü temenni mümkün olur mu? Elbette ölümü arzu etmezler.⁴³² Ancak ne kadar ölümü temenni etmeseler de yine ölüm onları ansızın yakalayacaktır. İşlemiş oldukları günahların karşılığı olarak da ebedi azaba düşer olacaklardır.⁴³³

Çok büyük bir günah ve Allah (c.c)'ın rahmetinden uzaklaşmaya neden olan peygamberlere eziyet etmeleri ve onları öldürmeleri⁴³⁴ âhiretle ilgili yanlış düşüncelerinin bir yansımasıdır. Çünkü Tevrat'ta masum bir şahsın suçsuz yere öldürülmesi bile yasaklanmışken, bu suçun çok daha şiddetlisi olan peygamberleri öldürmeleri onların ahiretle ilgili ne kadar sapkın bir düşüncede olduklarını kanıtlamaktadır.⁴³⁵

⁴²⁸ Kutub, Seyyid, '*Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde*', müt. M.Emin Saraç, İ.Hakkı Şengüler, Bekir Karlığa, Hikmet Yayınları, İstanbul, 1979, IV/172-174.

⁴²⁹ Bin rakamının özellikle ifade edilmesinin nedeni Yahudiler kendi aralarında selamlaşırken karşılıklı '*bin yaşa*', '*bin mehrican (bayram)lar*' derlerdi. Burada zikredilen bin ifadesi bir rakamdan ziyade sonsuz olarak dünyada kalmayı isterler. Ölümü hiçbir zaman arzu etmezler demektir. Bursevi, İsmail Hakkı, '*Ruhu'l-Beyan Tefsiri*', Damla Yayınevi, İstanbul, 1995, I/200.

⁴³⁰ Joseph Barclay'a göre; Yahudi din adamı olan hahamlar ölümden şiddetli şekilde korkmaktadırlar. Onlar cehennem azabından korktukları için ahiretle ilgili sapık düşünceler ortaya atmışlardır.' Aydın, Mehmet '*Yahudilik'de Talmud'un Mevkii ve Prensipleri*', İhya Yayınları, Ankara, 1980, s.76.

⁴³¹ Karaman, '*Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri*', I/159, 160.

⁴³² Vehbi, Mehmed '*Hülasatü'ül-Beyan fî Tefsir'il-Kur'an*', Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1968, I/180-181.

⁴³³ Bilmen, Ömer Nasuhi, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', Bilmen Yayınevi, İstanbul, 1964, I/92-93.

⁴³⁴ Bakara 2/91. Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/112; Mâide, 5/70; Bilmen, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', I/89.

⁴³⁵ Vehbi, '*Hülasatü'ül-Beyan fî Tefsir'il-Kur'an*', I/176.

Onlar işlemiş oldukları günahların cezası olarak cehennemde sadece birkaç gün yanacaklarını,⁴³⁶ daha sonra ise bağışlanacaklarını⁴³⁷ söylerler. Yahudilerin Sözlü Tevrat adını verdikleri Talmud'da cehennemle ilgili şu ifadeler geçmektedir; *'Bazı din adamlarına göre Cehennem ateşi ben-i İsrâil ve Hahamlar ve talebeleri üzerinde tesiri yoktur. Bazılarına göre ise, İsrailoğullarının günahkârları cehennemde 12 ay kalacaklar. Daha sonra ruhları yanarak külleri rüzgâr tarafından iyi insanların ayakları altına savuracaktır. İsrailoğulları dışındakiler ise ebedi cehennemde kalacaklardır.'*⁴³⁸ Onların bu şekilde kendilerine temize çıkarmaya çalışmaları⁴³⁹ kendilerinin bir kuruntusudur. Oysa Allah (c.c) hiç kimseye zulmetmez.⁴⁴⁰ Herkese layık olduğu karşılık ne ise onu verendir. Yahudiler cehenneme gitseler bile cehennemde sayılı günler kalıp çıkacaklarını iki şekilde tevil etmişlerdir. Birincisi, Mısır'dan Firavun'un zulmünden kurtulduktan sonra Sina'da buzağıya ibadet ettikleri kırk günün mukabilinde kırk gün cehennemde yanacaklarını daha sonra çıkacaklarını söylerler. İkincisi, onların inanişına göre dünyanın ömrü yedi bin yıldır. Her bin yıla karşılık bir gün cehennemde yanacaklarını hesaplayıp toplamda yedi gün yanıp daha sonra ebedi cennette kalacaklarına inanırlar.

Onlar kendilerini Allah (c.c)'in sevgilileri ve oğulları olarak adlandırmaktadırlar. Derler ki: *'Bir babanın evladına ya da sevenin sevdiğine verdiği ceza gibi çok az bir ceza alacağız'*⁴⁴¹ Fakat Allah (c.c) bu sözlerine karşılık der ki: *'Benden ahd mi aldınız ki böyle iftira atıyorsunuz. Çünkü ben vaadimde hulf etmem. İmanın neticesinde nasıl ebedi cennet varsa, küfrün neticesi de ebedi cehennemdir. Sizler bu düşüncenizle ebedi cehenneme gideceksiniz.'*⁴⁴² diyerek onların atmış oldukları iftiralarını yüzlerine çarpmaktadır. Nitekim Allah (c.c) kendilerini temize çıkaran söylemlerine karşı onları şöyle uyarılmaktadır: *"Uydurdukları şey onları dinlerinde yanılmıştır. Peki ya kendilerini, hiç şüphe olmayan günde topladığımız ve*

⁴³⁶ Bakara 2/80. Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/24, 25.

⁴³⁷ A'raf 7/169.

⁴³⁸ Aydın, 'Yahudilik'te Talmud'un Mevkii ve Prensipleri', s. 71.

⁴³⁹ Nisa 4/49.

⁴⁴⁰ Nisa 4/49.

⁴⁴¹ Yahudilerin cehennem inancıyla alakalı ayrıca bkz. Taşpınar, İsmail 'Yahudilik'te Ahiret İnancı', İFAV Yayınları, III. Baskı, İstanbul, 2015, ss. 333-341.

⁴⁴² Vehbi, 'Hülasatü'l-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an', I/ 570-571. Ayrıca bkz. Bursevi, 'Ruhu'l-Beyan Tefsiri', I/ 181; Bilmen, 'Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri', I/77. Ayrıca bkz. Esgin, Mehmet 'Kur'an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler', Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1990, s. 78.

herkesin kazandığı kendilerine tastamam verilip hiç kimseye haksızlık edilmediği zaman (durumları) nasıl olacak”⁴⁴³ şeklinde cevap verir. Yahudiler, ‘peygamber olan babalarımız bize şefaath ederler’ diyerek veya Allah (c.c)’ın, Ya’kub (a.s)’ın oğullarına çok az azap edeceği düşüncesine kapılarak, çok rahat bir şekilde günah işliyorlardı. Allah (c.c) Yahudilerin bu anlamsız düşüncelerine karşı, ahirette hiç kimseye imtiyaz verilmeyeceğini, herkes amelinin karşılığını alacağını, bu düşüncelerinin onları helakete sürükleyeceğini ifade eder.⁴⁴⁴

İsrailoğulları’na gönderilen peygamberlerden sonra dini temsil eden din adamları dini kendi heveslerine göre değiştirmişler, halkı da bu yanlış düşüncelerine inandırmışlardır. Yahudiler de nasıl olsa Allah (c.c) affeder mantığı hâkimdir. İslam âlimlerinden Said ibn Cübeyr, Katade ve Mücahid; ‘onlar(Yahudiler) dünyanın geçici metainâ yöneliyorlar, helal-haram demeden her türlü yasak davranışı yapıyorlar. Fakat iş hesap vermeye gelince, bizler Allah (c.c)’ın sevgili kullarıyız. İleride Allah (c.c) bizi bağışlayacak demekten de geri durmuyorlar,’ demişlerdir.⁴⁴⁵ Süddi der ki: İsrailoğulları’ndan hüküm verme yetkisine sahip bir âlime dertlerine derman olması için bazı insanlar geldiğinde, hüküm vermeye karşılık bu âlimler insanlardan rüşvet istiyordu. Neden böyle yaptıkları sorulduğunda ise, ‘ileride bağışlanacağız’ diyorlardı. Oysaki bu âlimler güya peygamberlerin varisleri olan zavallılar, halka örnek olacakları yerde ahiretle ilgili kendi heveslerine göre safsatalar çıkarmışlar ve Allah (c.c)’ın uğramışlardır.

Yahudilerin kendilerini seçilmiş görmeleri⁴⁴⁶ âhiretin tapusunu kendilerine mâletme sonucunu doğurmuştur. Nitekim onlar cennete sadece kendilerinin layık olduklarını savunurlar. Allah (c.c) bu konuda onları şu ayetlerle uarmaktadır:

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

“De ki: Eğer (iddia ettiğiniz gibi) Allah (c.c) katındaki ahiret yurdu (cennet) diğer insanlar için değil de, yalnız sizinse ve doğru söyleyenler iseniz haydi ölümü

⁴⁴³ Âl-i İmran 3/24-25.

⁴⁴⁴ Bursevi, ‘Ruhu’l-Beyan Tefsiri’, I/517.

⁴⁴⁵ Yahudilerin ‘bizler Allah (c.c)’ın oğulları ve sevdiği kimseleriz’ sözü için ayrıca bkz. Uraler, Aynur ‘Hz Peygamber’e Yahudi ve Hıristiyanların Yöneltiltikleri Sorular’, İFAV Yayınları, III. Baskı, İstanbul, 2016, ss. 281, 282.

⁴⁴⁶ Yahudilikte seçilmişlik kavramı için ayrıca bkz. Demirci, Kürşat ‘Yahudilik ve Dini Çoğulculuk’, Ayışığı Kitapları, İstanbul, 2015, ss. 26-31.

temenni ⁴⁴⁷ *edin!*" ⁴⁴⁸ Bu ayette Allah (c.c) İsrailoğulları'na; eğer davanızda haklıysanız ve gerçekten cennetin tek sahipleri olarak kendinizi görüyorsanız o zaman dünyadan her noktada mükemmel olan cennete gitmek için ölümü temenni edin, diye tehdit ediyor ve meydan okuyor. Ancak aslında onların yaptıkları kuruntudan başka bir şey değildir. Çünkü İsrailoğulları; dünyaya karşı aşırı hırslarından, dünyevi emellere aşırı bağlılıklarından ve işlemiş oldukları büyük günahlardan dolayı hiçbir zaman ölümü temenni etmeyeceklerdir. Onlar ayrıca kendilerini peygamber sülalesi olarak adlandırdıkları için seçilmiş olarak görmekte, bununla beraber kendilerini Allah (c.c)'ın sevgilileri ve oğulları olarak görmelerinden dolayı ahiretin kendilerine ait olduğunu belirtmektedirler. Buna karşın Allah (c.c) da onlara madem kendinizi böyle görüyorsunuz. O zaman '*ölümü temenni edin*' diyerek onları tehdit ediyor. ⁴⁴⁹

Başka bir ayette bazı nadanların cennete sadece Hıristiyan veya Yahudilerin gireceğini iddia etmelerine karşı eğer dedikleri doğruysa bununla alakalı deliller getirmelerini istemekte ve bu düşüncenin onların bir kuruntusu olduğunu dile getirmektedir. ⁴⁵⁰ Bu ayetten Yahudiler ve Hıristiyanların beraber cennete girmesi anlaşılmaz. Çünkü ne Yahudiler Hıristiyanları ne Hıristiyanlar Yahudileri kabul eder. İki grup da kendi dininden olanların ancak cennete gireceğini söylemektedirler. Dolayısıyla Yahudiler cennete ancak bizler gireceğiz derken, Hıristiyanlar ise cennete sadece kendilerinin gireceğini söylerler. ⁴⁵¹ Allah (c.c) da bunların kendi heveslerinden konuştuklarını ifade etmek için; '*eğer davanızda haklıysanız bununla alakalı delil getirin*' diyerek onlara hodri meydan demektedir. ⁴⁵²

⁴⁴⁷ Temenni: Bir şeyi nefiste istemektir. Bir belagat terimi olarak genelde gerçekleşme ihtimali imkansız şeyler için kullanılır.

⁴⁴⁸ Bakara 2/94. Ayrıca bkz. Cuma 62/6.

⁴⁴⁹ Vehbi, '*Hülasatü'ül-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an*', I/179-180. Ayrıca bkz. Bursevi, '*Ruhu'l-Beyan Tefsiri*', I/198; Bilmen, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', I/91; Karaman, '*Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri*', I/159.

⁴⁵⁰ Bakara 2/111.

⁴⁵¹ Onlar (Yahudiler ve Hıristiyanlar): '*Cennete, ancak Yahudi veya Hıristiyanlar girecektir*' dediler. Bu ayet, Hıristiyan olan Necran heyeti hakkında inmiştir. Necranlılar, Yahudilerle beraber Peygamberimizin de bulunduğu bir ortamda toplandılar ve birbirlerini yalanlayarak, her grup kendisinin cennetlik olduğunu ileri sürdü. Bu iki grubun bencilce cenneti sadece kendilerine maletmeleri Allah (c.c.) tarafından tekzip edilmiş ve onların anlamsız bir kuruntusu olduğu dile getirilmiştir. Bursevi, '*Ruhu'l-Beyan Tefsiri*', I/221.

⁴⁵² Vehbi, '*Hülasatü'ül-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an*', I/203-204. Ayrıca bkz. Bilmen, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', I/107-108.

Sonuç olarak Yahudilerin âhirete inandıkları, fakat âhireti kendi heveslerine göre anlayıp yorumladıkları anlaşılmaktadır.⁴⁵³

B. Allah (c.c)'ın Ayetlerini Gizlemeleri, Tebdil ve Tahrif Etmeleri

Allah (c.c)'ın gönderdiği kitaplara uymak, orada belirtilen emirleri yapmak ve yasakları terk etmek büyük öneme sahiptir. Dolayısıyla bu kitaplarda yapılacak bir değişiklik çok büyük bir sorumluluğu ve vebali beraberinde getirecektir. İşte Yahudilerin din adamları böyle bir vebali üstlenmişlerdir. Kendi menfaatleri uğruna ayetlere zarar vermişlerdir. Yahudiler Allah (c.c)'ın ayetlerine iki şekilde zarar vermeye çalışmışlardır. Bunlardan birincisi ayetleri gizleyerek, ikincisi ayetleri kendi hevesatlarına göre değiştirerek yapmışlardır.

1. Allah (c.c)'ın Ayetlerini Gizlemeleri

Kur'an-ı Kerim, Allah (c.c)'ın emirlerini ve yasaklarını saklamalarını aşağıdaki ayetle haber vermektedir:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ

“İndirdiğimiz apaçık delilleri ve hidayeti Kitap'ta açıklamamızdan sonra onları gizleyenler var ya, işte onlara hem Allah (c.c) lânet eder,⁴⁵⁴ hem de bütün lânet etme konumunda olanlar lânet eder.”⁴⁵⁵

Yahudiler, Hz Muhammed'in sıfatlarını, kıblenin değiştirileceğini ve recm'le ilgili esasları kendi kitaplarında gördükleri halde sırf dünya menfaatini elde etmek için Allah (c.c)'ın ayetlerini gizlemişlerdir. Bu şekilde kendilerini temize çıkarmaya çalışmışlardır. Fakat bu durum Allah (c.c)'ın en çok nefret ettiği davranıştır. Çünkü ayetleri gizlemek demek gerçekleri gizlemektir. Dolayısıyla günah büyük olunca cezası da azapların en çetini olan lânetlemeyle olacaktır. Bu ayette gizleme davranışını yapan özelde Yahudilerdir. Ancak Kur'an tüm insanlara

⁴⁵³ Ayrıca bkz. Esgin, 'Kur'an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler', ss. 89, 90.

⁴⁵⁴ Allah (c.c)'ın İsrâiloğulları'nı lânet etmesi üç farklı şekilde olmuştur. Bunlar; zillet, meskenet ve gazabı ilahidir. Esgin, 'Kur'an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler', s. 92.

⁴⁵⁵ Bakara 2/159. Ayrıca bkz. Bakara 2/174-176; Âl-i İmran 3/187; Nisa 4/44-46.; Esgin, 'Kur'an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler', s. 79.

gönderilmesinden dolayı bu uyarı bütün insanlığadır. Burada Yahudiler nezdinde Kur'an'ın tüm muhataplarına bir uyarı söz konusudur.

Dini ilimleri insanlara aktarmak farz-ı kifayedir. Dolayısıyla bu ilimleri bir kişi anlatmaktan imtina ederse o zaman farz-ı kifaye, farz-ı ayna döner. Bu şekilde kendisi lânete mazhar olurken diğerleri de mesul ve günahkâr olurlar. Gizlemek; ihtiyaç olmasına ve ortaya çıkarılması için sebep olmasına rağmen herhangi bir şeyi görmezlikten gelmektir. Gizleme farklı şekillerde olabilir. Bir şeyi sırf örtmek şeklinde olabileceği gibi, herhangi bir şeyi ortadan kaldırmak veya onun yerine başka bir şey koymak şeklinde de olabilir. Yahudiler Hz. Muhammed (s.a.s)'in Tevrat'ta geçen vasıflarını özellikle ortadan kaldırma veya yerine başka bir şey koyma şeklinde yapmışlardır.

Lânetin anlamı; kızarak ve öfkelenerek kovmaktır. Allah (c.c) bu ayette hem kendisinin hem de diğer lânet edenlerin lânetinden bahsetmektedir. Burada zikredilen diğer lânet ediciler, insanlar ve cinlerin mümin olanlarıyla, meleklerdir.⁴⁵⁶ Bir diğer rivayette '*diğer lânet ediciler*' derken, bütün mazlumlar kastedilmektedir. Hatta zâlimlerin yüzünden denizin dibindeki balıklar bile Allah (c.c)'a şikâyet ederek; '*Ya Rabbi! Zâlimlerin yüzünden yağmur kesilir ve bize gönderilen nimet azalır. Bu zâlimleri cezalandır,*' derler. Nasıl âlim ve ilmîni İlay-ı Kelimetullah için anlatan kimseye kâinat rahmet duası okuyorsa, insanları bilgisiyle zehirleyen veya hakkı gizleyenlere de kâinat kızıyor ve lânet ediyor. Bu da gösteriyor ki lânete müstehak olan bir kişi çok büyük bir vebale girmiş olmaktadır.⁴⁵⁷

Yahudi din adamları Allah (c.c)'ın ayetlerini gizleyerek sadece kendilerini değil aynı zamanda kendilerine tabi olanları da küfre sürükledikleri için Allah (c.c)'ın lânetine mazhar olmuşlardır. Ancak ayetin devamında eğer günah işleyenler günahlarında ısrarcı olmayıp pişmanlık gösterip nedâmet ederlerse muhakkak ki Allah (c.c) da onların günahlarını bağışlayacaktır. Bu ayetten çıkarılması gereken derslerden biri; din adamlarının her ne koşulda olursa olsun hakkı gizlememeleri ve kendi ilimlerini kendilerine saklayıp insanları ilimden mahrum etmemeleridir.⁴⁵⁸

⁴⁵⁶ Kutub, '*Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde*', I/313-315; Bilmen, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', I/152; Bursevi, '*Ruhu'l-Beyan Tefsiri*', I/278, 279; Karaman, '*Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri*', I/245.

⁴⁵⁷ Vehbi, '*Hülasatü'ül-Beyan fi Tefsiri'il-Kur'an*', I/271, 272.

⁴⁵⁸ Bilmen, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', I/152.

Eski şeraitlerde bir kimse Allah (c.c)’ın lânetini gerektirecek bir günah işlediğinde bu kimse artık Allah (c.c)’ın rahmetinden uzaklaştırılmış olurdu. Bu tarz kimselerin tevbeyle bağışlanabilmesi ancak Hz. Muhammed (s.a.s)’in peygamber olarak gönderilmesinden sonra mümkün hale gelmiştir.⁴⁵⁹

Yahudilerin Allah (c.c)’ın ayetlerini gizlediklerine dair Hz. Muhammed (s.a.s) zamanında cereyan eden ‘zinâ olayı’ konumuza en bariz örneklerden bir tanesidir.⁴⁶⁰ Medine’ye hicretten sonra zina eden iki Yahudi’yi Hz Muhammed’in huzuruna çıkarırlar. Tevrat’ta evli olarak zina edenler hakkında öldürülmelerine dair açık ayet olmasına rağmen⁴⁶¹ Yahudiler belki daha hafif bir ceza verir ümidiyle bu iki kişiye Resûlüllah’ın nasıl bir ceza uygulayacağını sorarlar. Onlardan bazıları; ‘Bizler bu şekilde suç işleyenlere yüz sopa vururuz, daha sonra yüzlerine zift sürerek eşeğe bindirir, sonra şehirde onları ifşa ederiz’ dediler.⁴⁶² Bunun üzerine Allah (c.c) Resûlü Yahudi âlimlerinden Vehb b. Yehoza ve İbn Sûriya’yı huzuruna çağırarak onlara hitaben: “Allah (c.c) için söyler misiniz, siz zinâ edenlere Allah (c.c)’ın recm ile hükmettiğini biliyor musunuz?” Yahudi âlimlerinden İbn Sûriya şu cevabı verir: “Allah (c.c) hakkı için evet, vallâhi onlar senin peygamber olduğunu biliyor, ancak hasetlerinden dolayı bunu itiraf etmiyorlar.” Bunun üzerine Hz Muhammed (s.a.s) zina eden kişileri recm ettirmiştir.⁴⁶³ Bu olayı müteakiben şu ayet nâzil olmuştur:

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَاعُونَ لِقَوْمٍ آخِرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يَحْرَفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِينَا هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ نُؤْتُوهُ فَاحْذَرُوا وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Ey Resûl ağızlarıyla “inandık” deyip kalpleriyle inanmamış olanlardan ve Yahudilerden küfürde yarış edenler seni üzmesinler. Onlar yalana kulak verirler,

⁴⁵⁹ İbn Kesir, ‘Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri’, II/ 642.

⁴⁶⁰ Ayrıca bkz. Uraler, ‘Hz. Peygamber’e Yahudi ve Hristiyanların Yöneltiltikleri Sorular’, ss. 296-312.

⁴⁶¹ Tesniye 22/22. Ayrıca bkz. Çölde Sayım 5/11-31.

⁴⁶² Karaman, ‘Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir’, II/274.

⁴⁶³ İbn Hişâm, Ebû Muhammed Cemâlüddîn Abdülmelik b. Hişâm b.Eyyüb (ö.218); ‘es-Sîretu’n-Nebeviyyeti’, thk.Mustafa es-Sekâ ve diğ., Şeriketu ve Matbaatu Mustafa el-Bâbî el-Halebî, 2. Baskı, Mısır, 1955, s. 213, 214.

kelimeleri yerlerinden değiştirirler,⁴⁶⁴ “Eğer size bu verilirse alın, bu verilmezse sakının” derler.⁴⁶⁵ Allah (c.c) bir kişiyi şaşırtmak isterse sen onun için Allah (c.c)’a hiçbir şey yapamazsın. Onlar öyle kimselerdir ki Allah (c.c) onların kalplerini temizlemek istememiştir. Onlar için bu dünyada rezillik var ve yine onlar için ahirette de büyük bir azap vardır.”⁴⁶⁶

Yukarıdaki ayet açıkça gösteriyor ki, Yahudiler kendi hevesâtları için Tevrat’taki ayetleri gizlemekten çekinmemişlerdir.

2. Allah (c.c)’ın Ayetlerini Tebdil ve Tahrif Etmeleri

Yahudiler menfaatlerine ters düşen konularda bazen ayetleri gizlemişler, bazen de kendi uydurma ifadeleri kullanmışlardır. Mesela Hz. Muhammed (s.a.s)’le alakalı ağza alınmayacak çirkin benzetmeler yapmaktan geri durmamışlardır. Allah (c.c) bu tarz davranışlarda bulunan Yahudileri şiddetle uyarılmış ve tehdit etmiştir.

مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعُوا غَيْرَ مُسْمِعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِأَلْسِنَتِهِمْ
وَطَعْنًا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمَعُوا وَانظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِن لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا

‘Yahudilerden, sözleri yerlerinden değiştirip: "İşittik ve karşı geldik, kulak vermeyerek dinle" ve dillerini eğip bükerek ve dini yererek: "Bizi de dinle" diyenler vardır. Şayet: "İşittik ve itaat ettik, dinle ve bizi gözet" demiş olsalardı, onlar için daha iyi daha doğru olurdu.⁴⁶⁷ İşte Allah (c.c) inkârları yüzünden onlara lânet etmiştir. Onların ancak pek azı inanır.”⁴⁶⁸

Aşağıdaki ayeti kerimede Yahudilerin dünya hırsı nedeniyle ahirette bir bilet ve kurtuluş vesikası olacak Tevrat ayetlerinde yapmış oldukları tahrif ve tebdil

⁴⁶⁴ Bkz. Zehebi, Muhammed Hüseyin ‘Tefsir ve Hadiste İsrailiyyat’, çev. Enbiya Yıldırım, Rağbet Yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 2011, s. 64. Ayrıca bkz. Esgin, ‘Kur’an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler’, ss. 77-82.

⁴⁶⁵ Bu casuslar, Tevrat’ın ayetlerini ağızlarını eğip bükerek, inananlara söylerler. Ayrıca bkz. Bakara, 2/75.

⁴⁶⁶ Mâide 5/41.

⁴⁶⁷ Cenab-ı Hak İbranice ifadeler olan *واعنا* ve *عصينا* kelimeleri yerine *انظرننا* ve *اطعنا* kelimelerini kullansalardı daha hayırlı olurdu, demektedir. Gökkır, ‘Kur’an Dilinin Sosyo-Kültürel Bağlamı’, ss. 103, 104. Ayrıca bkz. Karaman, ‘Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir’, II/274-276.

⁴⁶⁸ Nisa 4/46

nedeniyle Allah (c.c)'ın lânetine maruz oldukları, ahirette de şiddetli bir azaba uğrayacakları bildirilmektedir.

إِنَّ الَّذِينَ يُكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَسْتُرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمْ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابُ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ

Allah (c.c)'ın indirdiği kitaptan bir kısmını gizleyip onu az bir bedel ile değişenler (var ya); işte onlar karınlarına ateşten başka bir şey doldurmuyorlar. Kıyamet günü Allah (c.c) onlarla ne konuşacak, ne de onları arıtacaktır. Onlar için elem dolu bir azap vardır. İşte bunlar hidayeti verip sapıklığı, bağışlanmayı verip azabı satın alanlardır. Onlar ateşe karşı ne kadar da dayanıklıdılar(!) Bu (azab) da, Allah (c.c)'ın, Kitab'ı hak olarak indirmiş olması (ve onların bunu inkâr etmesi) sebebiyledir. Kitap konusunda anlaşmazlığa düşenler ise derin bir ayrılık içindedirler.⁴⁶⁹

Yahudiler kendi dünyevi menfaatlerinin ortadan kalkacağı düşüncesiyle Hz. Muhammed'e düşman olmuşlar ve O'nun hakkında müjdeler içeren Tevratı tahrif etmişlerdir. Allah (c.c) bu yaptıklarından dolayı ahirette karınlarına ateş doldurmakla tehdit etmektedir.

Bir insan dünyada ne kadar zengin olursa olsun ahiret nimetlerine karşı dünyevi nimetler çok azdır. İşte Allah (c.c) bu ayette Yahudilerin menfaatlerinin aslında çok az olduğunu ifade etmiştir.⁴⁷⁰

Ayet-i Kerime'de Yahudilerin ağızlarını ve dillerini bükmeleri nedeniyle Tevrat'ı kendi hevesatlarına göre değiştirmelerinden dolayı Allah (c.c) onların kalplerini katılaştırıp lânetlemiştir. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

فَبِمَا نَفْسِهِمْ مَبْتَاقَهُمْ لَعْنَاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“İşte, verdikleri sözlerini bozmaları⁴⁷¹ sebebiyledir ki onları lânetledik, kalplerini de kaskatı kıldık. Kelimeleri yerlerinden kaydırarak (tahrif edip)

⁴⁶⁹ Bakara, 2/174-176. Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/187.

⁴⁷⁰ Karaman, 'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir', I/263, 264.

⁴⁷¹ Yahudilerin ahitlerini bozlamalarıyla alakalı birçok örnek verilebilir. Ancak en önemlilerini söyleyecek olursak; kendilerini doğru yola iletmek için gelen peygamberleri katlettiler. Allah (c.c) katından gönderilen kutsal kitapları tahrif veya tebdil ettiler. Son peygamber Hz. Muhammed'in

değiştiriyorlar.⁴⁷² Akıllarından çıkarmamaları istenen şeylerden önemli bir kısmını da unuttular. (Ey Muhammed!) İçlerinden pek azı hariç, onların daima bir hainliğini görüyorsun.⁴⁷³ Yine de sen onları affet ve aldırış etme. Çünkü Allah (c.c) iyilik yapanları sever.”⁴⁷⁴

Allah (c.c) bir teşbihle Yahudilerin kalplerinin taştan daha sert⁴⁷⁵ olduğunu anlatıyor. Ne kadar sert olursa olsun taştan su çıkar, Allah (c.c)’ın istediği şekle girerler. Fakat Yahudilerin kalpleri taştan daha serttir. Yani inançsızlık ve inatçılıkta Yahudiler çok ileri gitmişlerdir. Onlara nasihat fayda getirmez. Yine inkârlarına devam ederler.⁴⁷⁶ Ayette geçen ‘فِيمَا’ kelimesinde yer alan ‘مَا’ fazlalıktır. Manayı kuvvetlendirmek ve iyi pekişmesini sağlamak için getirilmiştir. Onlar işlemiş oldukları günahları nedeniyle kalpleri o kadar katılaştır ki artık taştan daha sert hale gelir. İşte Yahudiler Allah (c.c)’ın ayetlerini tebdil veya tahrif etmek gibi büyük bir günahı pervasızca işlemelerinin altında yatan etmen, onların kalplerinin ve vicdanlarının mühürlenmiş olmasıdır. O yüzden ayette taştan bile daha sert ifadesi yer almaktadır.⁴⁷⁷ Yine onlar Allah (c.c)’a sağlam sözler vermişlerdi. Fakat sözlerinden caymalarından dolayı Allah (c.c) onları rahmetinden uzaklaştırdı. Kalplerini taşlaştırdı. Bundan sonra ayetleri tebdil ve tahrif etmekten imtina etmeyecek bir ruh haline büründüler. Yahudiler bu ruh halinde olmalarından dolayı daima hainlik ve alçaklık içinde olmuşlardır. Bu ayet bize günahların insanı ne hallere düşürebildiğinin en ibretlik örneklerinden birini sunmaktadır.⁴⁷⁸

peygamberliğini kabul etmediler. Kabul etmemekle kalmayıp türlü hile ve desiselerle karşısına dikildiler. Sonuçta Allah (c.c)’ın gazabını hak edip, huzurundan kovuldular. Bununla beraber kalplaeri katılaştı. Yapılan uyarı ve nasihatleri algılayamayacak bir hale girip cehennem ehli oldular. Kutub, ‘Fizilal-il Kur’an - Kur’an’ın Gölgesinde’, IV/172.

⁴⁷² Tahrif kelimesi genel olarak Hz Muhammed’in sıfatlarında yapılan kasti değişiklikleri ifade etmektedir. Bursevi, ‘Ruhu’l-Beyan Tefsiri’, II/394. Anlamını değiştiriyorlar manasına da gelir. Hamîdullah, Muhammed, ‘Aziz Kur’an Çeviri ve Açıklama’, Beyan Yayınları, Ekim, 2016, s. 77, 6.dipnot.

⁴⁷³ Bu ayette geçen pek azını muttaki bulursun diye bahsedilen âlimler; Abdullah b. Selam, Vehb b. Münebbih gibi birkaç kişiden ibarettir. Bilmen, ‘Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri’, II/741. Ayrıca ‘daima onların hainliğini görürsün’ den kasıt Mücahid’e göre; ‘Yahudilerin peygamberleri ortadan kaldırmak için kurdukları tuzakları görürsün’ demektir. İbn Kesir, ‘Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri’, VI/2169.

⁴⁷⁴ Mâide 5/13. Ayrıca bkz. Maide 5/44.

⁴⁷⁵ Bkz. Bakara 2/74.

⁴⁷⁶ Tabbâra, ‘Kur’ân Açısından Yahudi Menşei ve Karakteri’, ss. 92-93. Ayrıca bkz. Karaman, ‘Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri’, II/232, 233.

⁴⁷⁷ Bursevi, ‘Ruhu’l-Beyan Tefsiri’, II/394.

⁴⁷⁸ Taberi, ‘Taberi Tefsiri’, II/469. Ayrıca bkz. Kutub, ‘Fizilal-il Kur’an - Kur’an’ın Gölgesinde’, IV/172-174.

İsrailoğulları vaat edilmiş topraklara doğru ilerlerken Allah (c.c), Mûsâ (a.s)'ya Ken'âniler'le savaşmalarını, onları yendikten sonra vaat edilmiş topraklara girebileceklerini müjdeler. Allah (c.c) Hz. Musa'ya, Ken'ân topraklarına yaklaştıklarında İsrailoğulları'nın on iki kabilesinden on iki temsilci seçmesini ve bunların Ken'ân topraklarından bilgi getirmesini ister. Bunun üzerine Mûsâ (a.s) bu on iki temsilciyi⁴⁷⁹ Ken'ân toprakları hakkında bilgi almaları için gönderir. Ancak orayı gördükten sonra kendisinin haberi olmadan halka hiçbir şey söylememelerini sıkı sıkı tembih eder. Fakat çoğu geri döndüklerinde halka gördüklerini anlatırlar. Ken'ân halkının ne kadar güçlü ve kudretli olduklarını yenilmez orduları ve yıkılmaz surları olduklarından bahsederler. Sadece Keleb bin Yuhenna ve Yuşa bin Nun peygamberin sözünü dinlerler. Halk bunun üzerine korkaklık göstererek savaşa girmezler. Hatta, *'Ey Mûsâ! Sen ve Rabbin beraber gidip o ülkeyi fethedin. Biz burada oturup bekleyeceğiz derler.'* Allah (c.c) da sadece Keleb bin Yuhenna ve Yuşa bin Nun hariç diğerlerini lânetleyerek kırk yıl boyunca hepsi ölünceye kadar çölde kalmakla cezalandırır.⁴⁸⁰

Yahudilerin menfaatleri için her şeyi yapabileceklerine dair şu örnek çok manidardır. Yahudilerden bir grup Hz. Muhammed'in yanına gelerek şöyle dediler: *"Ey Muhammed biz Yahudilerin âlimleriyiz. Eğer biz sana tabi olursak kavmimiz de sana tabi olurlar. Bizimle bazı insanlar arasında anlaşamadığımız konular var. Eğer sen onların aleyhine hüküm verirsen biz sana iman ederiz."*⁴⁸¹ Onların bu sözleri üzerine şu ayet nazil olmuştur:

وَأَن اِحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَن بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِن تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ
أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُم بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِن كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ

*"Aralarında Allah (c.c.)'in ayetleriyle hükmet, onların keyiflerine uyma ve onların Allah (c.c.)'in indirdiği şeylerin bir kısmından seni şaşkırtmalarından sakın."*⁴⁸²

Yahudiler isteklerini yaptıramayınca bu sefer Allah (c.c) Resûlü'nü öldürmek için defalarca suikast girişiminde bulunmuşlardır. Mesela mahir bir sihirbaz olan

⁴⁷⁹ Bu temsilcilerin isimleri için bkz. İbn Kesir, *'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri'*, VI/2166-2167. On iki, yedi, kırk, üç tabirlerinin İslam tarihindeki yeri için bkz. İbn Kesir, *'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri'*, VI/2170-2172.

⁴⁸⁰ Bilmen, *'Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri'*, II/ 741-742.

⁴⁸¹ Karaman, *'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir'*, II/288.

⁴⁸² Mâide 5/49.

Lebid b. A'sam, Hz. Muhammed'e sihir yapmış fakat muvaffak olamamıştır.⁴⁸³ Yine Yahudiler Hz. Muhammed'in bir duvarın altında yalnız oturmasını fırsat bilerek üzerine taş atıp öldürmeyi düşünmüşler. Fakat Cebrâil (a.s)'in önceden bildirmesiyle Hz. Muhammed oradan uzaklaşmıştır.⁴⁸⁴ Bu şekilde birçok suikast girişiminde bulunmuşlar fakat muvaffak olamamışlardır. Çünkü Allah (c.c), peygamberini koruyacağını vaat etmiştir.⁴⁸⁵ Bütün bunlar Yahudilerin Hz. Muhammed'in peygamberliğini bilmelerine rağmen sırf inatları yüzünden yaptıkları çirkin davranışlardı. Bu ve buna benzer davranışları da onların Allah (c.c)'in rahmetinden uzaklaştırılmalarına sebep olmuştur.

C. Allah (c.c)'ı Cimrilik ve Fakirlikle İtham Etmeleri

Görünen ve görünmeyen, bilinen ve bilinmeyen her şeyin yaratıcısı Allah (c.c)'tır. Allah (c.c) bütün noksan sıfatlardan münezzeh ve bütün yüce sıfatlarla muttasıftır. Gerçek bir mümin bu duygular içinde olmalıdır. Yoksa Allah (c.c)'a noksan sıfatlar ve özellikler atfetmek küfürdür.⁴⁸⁶ Nitekim bir ayeti kerimede Allah (c.c)'ın nimetlerinin saymakla bitirilemeyeceğini anlatır. Ayetin devamında ise bu kadar verilen nimete karşı gözünü kapayan insanın pek zâlim ve çok nankör olduğunu dile getirir.⁴⁸⁷ Allah (c.c)'ın kâinata yaratmış olduğu nimetleri denizler mürekkep olsa, ağaçlar da kalem, bu nimetleri yazmakla bitiremezler.⁴⁸⁸ Hz. Muhammed (s.a.s)'den rivayet olunduğuna göre O şöyle demiştir; *'Allah (c.c) gecenin ve gündüzün bolluğunda her daim verir, ancak bu onun mülkünden hiçbir şey eksiltmez. Görmüyor musunuz gökleri ve yer yaratıldığından beri o infak ediyor da bu onun mülkünden hiçbir şeyi eksiltmiyor.'*⁴⁸⁹

⁴⁸³ Buhari, *Tıbb*, 47,49,50; *Cizye*, 14, *Edeb*, 56; *Bed'ul-Halk*, 11; Müslim, *Selam*, 43.

⁴⁸⁴ İbn Hişâm *'es-Sîretu'n-Nebeviyyeti'*, s. 211.

⁴⁸⁵ Bkz. *Mâide*, 5/11, 67.

⁴⁸⁶ Kesler, Fatih, *'Kur'an-ı Kerim'de Yahudiler ve Hıristiyanlar'*, TDV Yayınları, Ankara, 2012, s. 212.

⁴⁸⁷ İbrahim 14/34; Ayrıca bkz. İbn Kesir, *'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri'*, VI/2413.

⁴⁸⁸ Lokman 31/27.

⁴⁸⁹ İbn Kesir, *'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri'*, VI/2413.

1. Allah'ı Fakirlikle İtham Etmeleri

“Allah (c.c), ‘Allah (c.c) fakirdir, biz zenginiz’ diyenlerin sözünü işitti. Onların dediklerini ve haksız yere peygamberleri öldürmelerini yazacağız⁴⁹⁰ ve yangın azabını⁴⁹¹ tadın diyeceğiz.”⁴⁹²

Başka bir rivayette bu ayetin nazil olmasına sebep olan şahıs Şems b. Kays'tır. Bu Yahudi, Hz Muhammedin yanına gelerek; ‘Senin Rabbin cimridir, harcamaz’ dedi. Allah (c.c), bu ve benzeri düşüncelere sahip olanlara hitaben, ‘kendi elleri bağlansın, lânet olsun onlara’ demektedir. Nitekim bu sözlerinden ve düşüncelerinden dolayı Allah (c.c)’ın lânetine maruz kaldılar. Çünkü Yahudilerde cimrilik, kıskançlık, korkaklık ve alçaklık ana karakterdir.⁴⁹³ Aslında onlar da biliyorlardı ki Allah (c.c) fakir olmaz. Ancak Hz. Muhammed’e tabi olmamak için bu kuruntuyu uyduruyorlardı. Onlar her daim Allah (c.c)’ın açıkça emrettiği gerçekleri gizlemek, az bir dünyalık için dünyayı ahirete tercih etmek adetleridir. Başka hiçbir ümmete nasip olmayan nimetlere nail olmalarına rağmen her daim nankörlükte birinci safta yer almışlardır. Bu davranışlarından dolayı da dünyada zillet ve meskenete, ahirette şiddetli azaba müstehak olacaklardır.⁴⁹⁴

2. Allah'ı Cimrilikle İtham Etmeleri

Yahudiler Allah (c.c)’ı cimrilik ve fakirlikle itham etmişlerdir. Aşağıdaki ayet onların büyük bir yanlıgı ve gaflet içinde olduklarını bildirmektedir.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلَعْنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُوقِفُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

⁴⁹⁰ Allah (c.c)’a fakirlik isnad etmeleriyle, peygamberleri öldürmelerinin art arda zikredilmesi, Allah (c.c.)’ın zatı ulûhiyetine yapılan bu iftiranın peygamberleri öldürmek kadar çirkin bir davranış olduğudur. Nitekim Allah (c.c)’a fakirlik isnad etmekle peygamberleri (Hz. Yahya ve Hz Zekeriya gibi) öldürmelerinden dolayı onları lanetleyeceğiz. Hafaza melekleri de onların bu çirkin amellerini kaydedecekler. Onları geri dönüşü olmayan kıyamet gününde cehenneme göndereceğiz, diyerek akibetlerini haber vermektedir. Bilmen, ‘Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri’, I/510.

⁴⁹¹ ‘Harik-Cehennem veya Yangın-Cehennem’, cehennemın bir adıdır. Hamîdullah, ‘Aziz Kur’an Çeviri ve Açıklama’, s. 68, 3.dipnot.

⁴⁹² Âl-i İmran 3/181.

⁴⁹³ İbn Kesir, ‘Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri’, s. 2413.

⁴⁹⁴ Kutub, ‘Fizilal-il Kur’an - Kur’an’ın Gölgesinde’, II/ 580.

“Bir de Yahudiler, "Allah (c.c)'ın eli bağlıdır" dediler. Söylediklerinden ötürü kendi elleri bağlansın⁴⁹⁵ ve lânete uğrasınlar!⁴⁹⁶ Hayır, onun iki eli⁴⁹⁷ de açıktır, dilediği gibi verir. Andolsun, sana Rabbinden indirilen (Kur'ân) onlardan birçoğunun azgınlık ve küfrünü artıracaktır. Biz onların arasına kıyamete kadar düşmanlık ve kin saldık.⁴⁹⁸ Her ne zaman savaş için bir ateş yakmışlarsa Allah (c.c) onu söndürmüştür.⁴⁹⁹ Onlar yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya çalışırlar. Allah (c.c) bozguncuları sevmez.”⁵⁰⁰

Fahreddin-i Razi (ö. 606/1210), Kadı Beyzavi (ö. 684/1286) ve Taberi (ö. 310/923)'de beyan olunduğuna göre; Hz. Muhammed Yahudilerden Kaynukaoğulları'na onları İslama davet etmek için Hz. Ebubekir aracılığıyla bir mektup gönderir. Hz. Ebubekir bu kabilenin reisi aynı zamanda Yahudi bilgini olan

⁴⁹⁵ ‘Zincire vurulsun’ anlamı da verilebilir. Hamîdullah, ‘Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama’, s. 98.

⁴⁹⁶ Bu ayette yahudi millete karşı örnek verilerek tüm insanlığa bir ders verilmektedir. Kur'an-ı Kerim tüm insanlığa şamil bir kitap olmasından dolayı içindekiler sadece bir zümre veya topluluğu değil indirildiği günden kıyamet gününe kadar tüm insanlığı ferdi ve toplumsal olarak ilgilendirmektedir. Yoksa ayetteki ifadeyi sadece sarih manasıyla aldığımızda sanki Allah (c.c) aciz kalmış ve bundan dolayı onlara beddua ve lanet etmiş anlamı çıkar ki bu Allah (c.c)'in sonsuz kudretine yakışmaz. Böyle düşünmek de Müslümana yakışmaz. Bursevi, ‘Ruhu'l-Beyan Tefsiri’, II/ 450.

⁴⁹⁷ Burada zikredilen ye'd (el), kelimesi; güç, kuvvet ve kudret manasından kinaye olarak zikredilmiştir. Yoksa Allah (c.c)'a yaratılmışlar gibi vucüt tesmiye etmek küfürdür. Bu sebepten dolayı, Allah (c.c)'ın eli denildiğinde, Allah (c.c)'ın gücü ve kudreti anlaşılmalıdır. Mesela, ‘Hükümdar ülkeyi bir eliyle idare ediyor’ denildiğinde, buradaki el hükümdarın ülkeyi ne kadar mükemmel yönettiğiyle alakalıdır. İşte burada el hükümdarın gerçek eli değil, yöneticilik kabiliyetine atıftır Allah (c.c)'ın iki eli de açıktır demek; Allah (c.c) hem dünyada hem de ahirette mahlukatına bol rızık verendir, demektir. Fakat bu nimeti vermek veya vermemek Cenab-ı Hakkın tasarrufundadır. Ancak Allah (c.c) kimseye zulmetmez. Dünyada kimini zenginlikle, kimini fakirlikle imtihan eder. Allah (c.c) nimetini herkese adil olarak verendir. Bilmen, ‘Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri’, II/ 794.

⁴⁹⁸ Yahudilerin kendi aralarında bir birlik ve ortaklık olmayacak, kıyamete kadar kendi aralarında mezheb ve fikir ayrılıklarına düşeceklerdir. Tevrat'ın nüshasında fikir ayrılığına düşerek Yahudi ve Samiri diye iki farklı Tevrat ortaya çıkarmışlar. Bunun yanında ilk zamanlarda ferisilik, sadukilik, essenilik gibi bölümlere ayrıldıkları gibi özellikle modern çağla birlikte bu ayrılık daha da belirginleşmiş, modern ve klasik arası çok ciddi düşünce farklılıkları oluşmuştur. Sonuçta modernist, liberal, muhafazakar, Ortodoks vb fırkalara ayrılmışlardır. Her biri diğer grubu tekfir etmiş sadece kendi grubuna dahil olanların kurtuluşa ereceğini iddia etmiştir.

⁴⁹⁹ Ayeti kerimde geçen söndürdü ifadesi, kahretti, zelil etti, lanetledi ve anlamlara gelmektedir. Tarih sahnesinde bunlar ne zaman Allah (c.c)'a karşı isyankarlık ve bozgunculuk yaptılarsa, bunun karşılığı olarak başlarına çeşitli musibetler gelmiştir. Mesela, yaptıkları ahlaksızlıkların netice olarak yıllarca Bâbil ve Roma esaretinde uzun süre sürgün hayatı yaşamışlar. Peygamberimiz döneminde çıkardıkları fitnelerden dolayı Medine'den rezil ve rüsvay şekilde sürülmüşlerdir. Peygamberimiz döneminden sonra ise birçok devletin boyunduruğunda yaşamaya mahkum olmuşlar günümüze kadar da bir birlik oluşturamamışlardır. Günümüzde İsrail devleti adı altında bağımsız bir toprakları olduğu görülse de kurulduğu günden bu yana çatışma ve problemler devam etmektedir. Allah (c.c)'ın va'di gereği refahları uzun süreli olmayacaktır. Çünkü onlar Allah (c.c)'in lanetine uğramışlardır. Kıyamette de onları acıklı bir azap beklemektedir.

⁵⁰⁰ Mâide 5/64.

Finhas b. Âzura ve topluluğa karşı İslamı tebliğ ederek; İslamiyete girmelerini, namaz kılmalarını, zekât vermelerini ve karz-ı hasen yapmalarını tebliğ eder. Cümlesinin sonunu şöyle bağlar: *'Ey Finhas! Sen de çok iyi biliyorsun ki Muhammed Allah (c.c.)'in resulüdür. Çünkü sizin yanınızda bulunan Tevrat ve İncil'de Hz. Muhammed'in peygamber olarak geleceği ve sıfatları yazılıdır. 'Allah (c.c.)'a güzel bir ödünç verin ki Allah (c.c.) da sizi cennetine koysun'*⁵⁰¹ der. Fakat Finhas, Hz. Ebubekir'in bu sözüne karşılık, biz Allah (c.c.)'a muhtaç değiliz. Ancak o bize muhtaçtır. O bize yalvarıyor. Ama biz ona yalvarmıyoruz. Eğer gerçekten zengin olsaydı Muhammed'in zannettiği gibi bizden borç istemezdi. O faizi yasakladığını söylüyor. Gerçekten zengin olsaydı bize faizi vermezdi, dedi. Bunun üzerine Hz. Ebubekir, Finhas'ın yüzüne şiddetli bir tokat vurarak, eğer aramızda antlaşma olmasaydı senin boynunu vururdum diyerek oradan ayrılır. Bu olayın cereyan ettiği sırada diğer Yahudiler de orada olmasına rağmen hiçbirisi Finhas'ın düşüncesinin aleyhinde bir şey söylemezler. Bu sebeple bu kâfirane düşüncüyü bir kişi söylemesine rağmen diğerleri de onu desteklemelerinden dolayı onlar da kâfir olmuşlardır.⁵⁰² Finhas daha sonra Hz. Muhammed'in yanına giderek Hz. Ebubekir'in kendisine vurduğunu söyler. Hz. Muhammed bunun doğru olup olmadığını Hz. Ebubekir'e sorunca, Hz. Ebubekir yaşanan olayı olduğu gibi anlatır. Finhas ise Hz. Ebubekir'in yalan söylediğini iddia eder. Daha sonra bu ayet⁵⁰³ nazil olmuştur.⁵⁰⁴

İbn Abbas der ki: Kur'an-ı Kerim'de âlimi zemmeden ve onları endişelendiren bu ayetten başka bir ayet bilmiyorum. Yine İbn Abbas'ın düşüncesine paralel olarak Dahhak der ki: Eğer Allah (c.c.)'ın yasaklamış olduğu şeyleri insanlara haber verip onları menetmediğimiz sürece Kur'an-ı Kerim'de bu ayetten daha dehşetli bir ayet yoktur.⁵⁰⁵ Yahudiler, Allah (c.c.) hasis yani cimridir, Allah (c.c.)'ın bu hissetinden dolayı biz de fakirlik ve yoksulluk çekiyoruz derler. Oysa Allah (c.c) vaktiyle onlara bol bol rızık vermişti de onlar Allah (c.c.)'a karşı isyan edip, onları

⁵⁰¹ Bakara 2/245.

⁵⁰² Eskiden bir kabileden herhangi bir kişi başka kabileden bir kişiyi öldürdüğünde, eğer öldürenin kabilesi buna razı olurlarsa, filan şahsı filen kişi değil de, katilin kabilesini kastederek; *'filan kabile katletti.'* Denirdi. Bilmen, *'Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri'*, II/794.

⁵⁰³ Maide 5/64.

⁵⁰⁴ İbn Kesir, *'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri'*, IV/1496; Ayrıca bkz. Bursevi, *'Ruhu'l-Beyan Tefsiri'*, I/131; Kesler, *'Kur'an-ı Kerim'de Yahudiler ve Hıristiyanlar'*, s.212.

⁵⁰⁵ Taberi, *'Taberi Tefsiri'*, Tah. Muhammed Ali Sabuni, Salih Ahmed Rıza, Ter. Mehmet Keskin, Ümit Yayıncılık, İstanbul, 1995, II/500.

islah için gönderilen peygamberleri katlederek nankörlük etmişlerdi. Ayetin nazil olduğu dönemde Yahudiler herhangi bir peygamberi katletmemişlerdi. Ancak atalarının işlemiş olduğu bu günahları inkâr etmiyorlar ve onların işlemiş oldukları cinayetlere rıza gösteriyorlardı. Bu yüzden zulme rıza aynı derecede zulüm olmasından aynı cinayeti işlemiş gibi mesul olmuşlardır. Bunun sonucunda Allah (c.c) onlara zillet ve meskenet belasını vererek lânetlemiştir.⁵⁰⁶

Allah (c.c) herkese layık olduğu karşılığı verendir. Yahudiler'e Allah (c.c), tarihte kimseye tanımadığı kadar imtiyaz vermesine rağmen onlar bu fırsatı kaçırdılar.⁵⁰⁷ Günahlarımızı kendimizden, iyilikleri Allah (c.c)'tan bilmeliyiz. Çünkü Allah (c.c) hiç kimsenin kötülüğünü istemez. Kötülük ve isyan edenleri de zati ulûhiyeti gereği cezalandırır.⁵⁰⁸ İşte Yahudi tarihine baktığımızda Allah (c.c)'ın sayısız lütuf ve ihsanını her defasında nankörce çiğneyen bir topluluk görmekteyiz. Sonuçta Allah (c.c) bunların kötü davranışları, isyan ve bozgunculuklarını alışkanlık haline getirmelerinden dolayı onları lânetlemiştir.

Onların zihniyetleri bozuk olduğundan kendilerinden başkalarını yok etme meylinde idirler. Allah (c.c) bu kötü düşüncelerinden dolayı Yahudilerin kendi aralarında birlik oluşturmalarına mani olmuş ve kendi içlerinde ayrılığa maruz kalmalarını ve birbirleriyle didişmelerini sağlamıştır. Taberi, kendi aralarında ayrılık tohumu ektik ifadesini, Hıristiyan ve Yahudi milleti arasına ayrılık tohumu ektik olarak yorumlarken; tefsir âlimlerinin çoğu '*Yahudiler arasına düşmanlık ve kin saldı*' olarak anlamışlardır.⁵⁰⁹ Allah (c.c) bir ayeti kerimede Yahudilerin kendi içlerinde birlik oluşturamama ve birbirleriyle didişme ile cezalandırılmaları ile ilgili şöyle buyurmaktadır: '*Sen onları birlik ve beraberlik içinde sanırsın. Halbuki onların kalpleri darmadağındır*'.⁵¹⁰

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ
دُفُّوا عَذَابَ الْحَرِيقِ

⁵⁰⁶ Karaman, '*Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*', II/ 303-306.

⁵⁰⁷ Bilmen, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', II/793.

⁵⁰⁸ Vehbi, '*Hülasatü'ül-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an*', I/ 798.

⁵⁰⁹ Taberi, '*Taberi Tefsiri*',s. 501.

⁵¹⁰ Haşir 59/14.

Yahudilerin Allah (c.c)'ı cimrilikle itham etmelerine karşılık başka bir ayetinde; *'Yoksa onların Allah (c.c)'ın yarattığı mülkte bir ortaklıkları mı var? Eğer öyle olsa onlar insanlara bir çekirdek tanesi bile vermezlerdi. Ya da Allah (c.c)'ın insanlara verdiği nimetleri mi kıskanıyorlar'*⁵¹¹ diyerek onların ne kadar hasetçi olduklarını ifade ediyor. Bu ve benzeri davranışlarından dolayı Allah (c.c) onları zillet ve meskenet cezasına maruz bırakmıştır.⁵¹²

Yahudilerin büyükleri ne zaman bir ayet indirilse hemen o ayeti inkâr ediyorlardı. Geri kalan halk ise daima büyüklerini dinlediklerinden onlar da dolaylı olarak büyüklerinin düşüncelerini tasdik ettiklerinden aynı cezaya müstehak olmuşlardır.⁵¹³ Yahudiler Allah (c.c) cimridir, bizler ise zenginiz diyorlar. Allah (c.c) onların bu sözlerinden dolayı cehenneme gideceklerini beyan ediyor. Allah (c.c)'ın kendilerinden borç istediğini söylüyorlar. Halbûki bu bir şeyi ödünç almak anlamında değildi. Onlardan tek istenen şey iman edip salih ameller işlemeleri, günahlardan sakınmalarıydı. Yani Allah (c.c)'ın bütün insanlara verdiği ve Yahudilere de verdiği ömür ve vücut nimetini Allah (c.c) için kullanmalarıydı. Ancak onların zihniyeti bozulmuş olduğundan istenen borcu gerçek anlamıyla algılayarak Allah (c.c)'a iftira etmişlerdir. Bunun sonucunda Allah (c.c)'ın gazabına uğrayarak ebedi kalacakları cehenneme gönderileceklerdir.⁵¹⁴ Bir çekirdek tanesi eğer sümbül vermeye müsait değilse, bütün şartlar gerçekleşse de o çekirdek sümbül veremeyecektir. İşte Yahudiler Allah (c.c)'ın ve peygamberinin uyarılarına kulaklarını tıkayıp gözlerini kapadıklarından rahmetten mahrum kalmışlardır.

⁵¹¹ Nisa 4/53, 54.

⁵¹² Bakara 2/61. Günümüzde Yahudiler zahirde çok güçlü ve kudretli görünüyorlar. Ancak ayetten mana çıkarılırken kısa zaman dilimlerinden ziyade nazil olduğu dönemden itibaren kıyamete kadar geçen zaman dilimi nazara alınır. Dolayısıyla Yahudiler günümüzde güçlü ve kudretli görünseler de Allah (c.c) onları layık oldukları zillet ve meskenete düşür edecektir. Kutub, *'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde'*, IV/328.

⁵¹³ Bursevi, *'Ruhu'l-Beyan Tefsiri'*, II/ 450. Ayrıca bkz. Karaman, *'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir'*, I/726, 727.

⁵¹⁴ Kesler, *'Kur'an-ı Kerim'de Yahudiler ve Hıristiyanlar'*, s. 213.

D. Allah (c.c)'a Çocuk İsnat Etmeleri (Allah (c.c)'a Şirk Koşmaları)

Allah (c.c) ihlas suresinde dile getirildiği gibi ne doğmuştur. Ne de doğrulmuştur. Allah (c.c) tektir. O'nun ortağı ve benzeri yoktur. Allah (c.c)'a çocuk ve ortak isnat etmek şirktir. Şirkin sonucu ise cehennemdir.

Kur'an-ı Kerim'de Allah (c.c) şirk koşmaları nedeniyle Yahudileri muhtelif ayetlerde lanetlemiştir. Şimdi konuyla alakalı ayetler iki başlık halinde aktarılmaya çalışılacaktır.

1. Allah'a Çocuk İsnat etmeleri

İsrailoğulları arasında dolaşan rivayete göre: Buhtunnasr (Nabukatnezar), Kudüs'ü işgal etmesini müteakip kütüphanelerdeki bütün kitap ve nüshaları yaktırmıştı. Bütün kitaplarla beraber Tevrat'ta ortadan kalkmıştı. Bundan dolayı Hz. Üzeyir (Ezra)⁵¹⁵ Tevrat'ı daha sonraları ilham yoluyla yazmıştır. Bu rivayete göre Ezra'nın ölümünden sonra Mûsâ (a.s) döneminden kalan Tevrat bulunur ve Ezra'nın yazmış olduğu Tevrat'la karşılaştırılır. İki nüshanın birbiriyle aynı olduğu görülünce, bu lütuf ancak Allah (c.c)'nın oğluna verilir diyerek Ezra'yı Allah (c.c)'nın oğlu olarak vasıflandırır.

Bir başka rivayete göre İsrailoğulları, Mûsâ (a.s)'dan sonra gelen birçok peygamberi öldürdükleri için Allah (c.c) onların kalplerinden Tevrat ayetlerini sildi ve yok etti. Üzeyir (a.s) ise o zamanlar çocuktuktu. Allah (c.c) onu yüz yıl uyuttu. Yüz yıl sonra tekrar uyandı. Bir gün kendisine Cebrail (a.s) rastladı, Ona: "*Nereye gidiyorsun?*" diye sordu. Üzeyir (a.s) da: "*İlim elde etmeye gidiyorum cevabını verdi.*" Bunun üzerine Cebrail (a.s) ona Tevrat'ı ezberletti ve yazdı. Bu olayı duyan

⁵¹⁵ Hz. Üzeyir'in peygamber olup olmadığı şüphelidir. İbn Abbas Üzeyir'i peygamber olarak vasıflandırmaz. Çünkü ona göre Üzeyir, kaderle alakalı bir sorusu nedeniyle peygamberlikten uzaklaştırılmıştır. İbn Kesir, İslam âlimlerinin çoğunun Üzeyir'i peygamber olarak vasıflandırdığını eserlerinde yazmıştır. Hatta ona göre Hz. Üzeyir, Hz. Davud ve Hz. Süleyman veya Hz. Zekeriya ile Hz. Yahya arasında yaşadığını ve peygamberlik yaptığını belirtir. İslâm kaynaklarında açıkça ifade edilmemekle birlikte Müslüman âlimlerin çoğunun Üzeyir'i Yahudi geleneğindeki Ezrâ ile özdeşleştirdiği görülmektedir. Yahudi geleneği hakkında geniş bilgiye sahip bulunan İbn Hazm, Üzeyir ve Ezrâ isimlerinin aynı şahsa delâlet ettiğini açıkça söylememekle beraber eserlerindeki anlatımdan onun da bu yöndeki görüşü benimsediği anlaşılmaktadır. Mekki b. Ebi Talib'e göre, İslam âlimlerinin çoğu Üzeyir ve Ezra Arapçada aynı kökten gelen kelimelerdir. Bununla birlikte bazı İslam âlimleri de Üzeyir'in Tevrat'ı tahrif ettiğini söylerler. Fakat Yahudi düşünürlerine göre Ezra ile Üzeyir farklı kişilerdir. Adam, Baki 'Üzeyir', TDV, İstanbul, 2012, XLII/401-402.

Yahudiler: “Üzeyir bir çocuk olduğu halde Tevrat’ı ezbere biliyor. O halde kendisi Allah (c.c)’ın oğludur.” dediler.⁵¹⁶

Diğer bir rivayette Hz. Üzeyir Amalika kavminin, İsrailoğulları’nın âlimlerinin bir kısmını öldürüp bir kısmını da esir edince Tevrat’ın yok olacağından korkmuştu. Düşünceli bir halde mezarlığın yanından geçerken mezarın başında ağlayan bir kadınla karşılaştı. Bu kadın: ‘vay yediren vay içiren’ diye ağlayıp duruyordu. Hz. Üzeyir: ‘Daha önceden sana kim yedirip içiriyordu’ dedi. Bunun üzerine kadın: ‘Allah (c.c)’ dedi. Hz. Üzeyir: ‘Peki o zaman neden ağlayıp duruyorsun’ dedi. Bunun üzerine kadın Hz. Üzeyir’e: ‘İsrailoğulları’ndan önce Allah (c.c) başkalarına ilim nasip etmedi mi?’ dedi. Hz. Üzeyir: ‘Evet’ dedi. Bunun üzerine kadın: ‘O zaman neden ilmin yok olacağından üzülip ağlıyorsun.’ deyince Hz. Üzeyir bunun kendisi için bir ders olduğunu anladı. Daha sonra kadın: ‘Filan nehrin kenarına git. Oraya ulaştığında gusül al ve iki rekat namaz kıl. Orada bir kişiyle karşılaşacaksın. O sana gerekli şeyleri söyleyecek.’ dedi. Hz Üzeyir kadının dediklerini yaptı. İhtiyar bir adam geldi ve onun ağzına üç kere kor gibi bir şey koydu. Bundan sonra Üzeyir kavminin yanına Tevrat’ı en iyi bilenlerden biri olarak döndü. Kavmine Tevrat’ın tamamını ezbere bildiğini söyledi. Kavmi başlangıçta tereddüt yaşasalar da Hz. Üzeyir, kalemi eline alıp tüm Tevrat’ı baştan sona kadar yazdı.⁵¹⁷ Tevrat’ı tekrar yazarken İbranice alfabesiyle değil, Keldani alfabesiyle yazmıştır. Ayrıca bazı harflerin üzerine noktalar da koymuştur.

İsrailoğulları sürgün döneminde İbraniceyi unutmuş, Bâbil devletinin kullandığı Keldani alfabesini öğrenmişlerdi. Azra hem yeni yazılanları halkın anlayabilmesi için hem de daha kullanışlı olmasından dolayı Tevrat’ı Keldanice yazmıştır.⁵¹⁸ İsrailoğulları sürgün dönüşü daha önceden bir dağa saklanmış olan ve Mûsâ (a.s) döneminden kaldığına inanılan Tevrat nüshalarıyla Üzeyir’in eliyle yazdığı nüshaları karşılaştırdılar. İki kitabın birbiriyle aynı olduğunu anladılar. Bunun üzerine bazı cahiller: ‘Bunu ancak Allah (c.c)’ın oğlu olduğu için yaptı.’ dediler. Aslında bu düşünceye Yahudilerden başka kimse inanmamıştır. Hatta kendi

⁵¹⁶ Kesler, ‘Kur’an-ı Kerim’de Yahudiler ve Hıristiyanlar’, ss. 191-192.

⁵¹⁷ Bir rivayette Tevrat’ı yeniden yazarken ona beş kâtip yardım etmiştir.

⁵¹⁸ Kutub, ‘Fizilal-il Kur’an - Kur’an’ın Gölgesinde’, s. 254.

âlimlerinden bile bu fikre itirazlar olmuş konuyla alakalı kitaplar telif edilmiştir.⁵¹⁹ Bu konuya en büyük itirazlardan biri Azra'nın yazmış olduğu Tevrat'ın bir kısmının doğru olmakla beraber özellikle yetmiş sayfalık kısmın uydurma olduğu yönündedir.⁵²⁰

Hicaz Yahudileri aynı Hıristiyanlarda olduğu gibi bir Mesih beklentisi içindeydiler. Bu mesihi 'Allah (c.c)'ın yardımcı' anlamına gelen Azaryahu veya Azor olarak adlandırıyorlardı. Bu isimler Yahudiler tarafından Allah (c.c)'ın oğlu olarak vasıflandırılmıştır. Muhtemelen Azaryahu ve Azor isimleri Arapçaya Üzeyir olarak aktarılmıştır. Dolayısıyla birazdan aktaracağımız ayeti kerimede geçen Üzeyir, Yahudi inancına göre belirli bir isimden ziyade mesihi çağrıştıran bir ünvanıdır. Nitekim Newby'ye göre; Yahudilerin Enoh diye adlandırdıkları beklenen şahısla, Hıristiyanların Mesih olarak isimlendirdikleri Hz. İsa'ya yükledikleri sıfatlar hemen hemen aynıdır.⁵²¹ Yukarıda zikredilen iki görüş her ne kadar birbirinden farklı olsa da ortak noktaları, Yahudilerce Allah (c.c)'ın oğlu olarak vasıflandırdıkları bir şahsın olduğu gerçeğidir. Kur'an-ı Kerim'de Allah (c.c) Yahudilerin bu iftirasını sert bir dille yalanlamış, aynı zamanda onları lânetlemiştir. Allah (c.c.) bu durumu Kur'an-ı Kerim'de şöyle belirtmektedir:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عَزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهَوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ

Yahudiler, "Üzeyir⁵²² Allah (c.c)'ın oğludur"⁵²³ dediler. Hıristiyanlar ise, "İsa Mesih Allah (c.c.)'ın oğludur" dediler. Bu onların ağızlarıyla söyledikleri (gerçeği

⁵¹⁹ Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', s. 254.

⁵²⁰ Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', s. 255.

⁵²¹ Adam, 'Üzeyir', s. 402.

⁵²² Müslüman âlimlere göre Üzeyir'in öne çıkan iki özelliği vardır. Birincisi o Allah (c.c) tarafından yüz yıl uyutulmuştur. İkincisi Bâbil kralı tarafından imha edilen Tevrat'ı tekrar yazmıştır. Hamîdullah, 'Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama', s. 146, 3.dipnot. Ayrıca bkz. Üzeyir adı Kur'an-ı Kerim'de sadece bu ayette geçmektedir ve hakkında özel bir açıklama olmadığı için peygamber olup olmadığı şüphelidir. Çoğu âlime göre bu isim Arapça kökenlidir. Bazı âlimlere göre ise İbranice kökenlidir. Kökenini İbraniceye dayandıranlara göre Tevrat'ta ismi geçen 'Ezra' ile aynı kişiyi temsil etmektedir ve Tanrı'nın yardımını anlamına gelmektedir. Eski Ahit'in Grekçe ve Latince çevirilerinde 'Esdra' olarak isimlendirilmiştir. Fars kralı Ahtaşaşa (Artaxerxes) döneminde (M.Ö. 465-424) yaşamış ve sonu Hârûn (a.s)'ın zamanına kadar gitmektedir. Ahtaşaşa onu Yahudilere dini önderlik yapması ve mabedlerini tamir ettirmesi için Yerusâlim'e göndermiştir. Karaman, 'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir', II/757.

⁵²³ 'Allah (c.c)'ın oğlu' ifadesi Eski Ahit'te iki yerde geçmektedir. Tekvin 6/2-4; Eyyub 1/6. 'Allah (c.c)'ın çocukları' ifadesi ise üç yerde geçmektedir. Mısır'dan Çıkış 4/22, 23; Tesniye 14.bölüm; II. Samuel 7/14.

yansıtmayan) sözleridir. Onların bu sözleri daha önce inkâr etmiş kimselerin söylediklerine benziyor. Allah (c.c) onları kahretsin. Nasıl da haktan çevriliyorlar!⁵²⁴

Beydavi (ö. 685/1286), “Yahudiler yalanlamaya düşkün olmalarına rağmen, bu ayet Medine’de onların arasında okunduğu halde yalanlamamaları, bunu bildiklerinin delilidir.”⁵²⁵ der. Fakat burada Yahudiler gerçekte Hz. Üzeyir’i mi kastetmektedirler yoksa başka birini mi kastetmektedirler bu tartışmalıdır. Fakat ister Hz Üzeyir’i kastetmiş olsunlar ister başka bir şahsı kastetsinler, sonuçta Hicaz Yahudileri bu ayeti duydukları halde inkâr etmediklerine göre bu ayetteki bilgileri kabul ettikleri anlamı çıkmaktadır.⁵²⁶

İbn İshak (ö. 150/768), İbn Cerir (ö. 310/923), İbn Ebi Hatim (ö. 327/939), Ebu’ş-Şeyh (ö. 368/979) ve İbni Merdeveyh (ö. 410/1020); İbn Abbas’tan (ö. 67/687) şöyle rivayet ederler: Medine Yahudi âlimlerinden Selam ibn Müşküm, Numan ibn Evfa, Ebu Enes, Şas ibn Kays ve Malik bin Sayf, Allah (c.c) Resulüne gelerek; ‘Sen bizim kiblemizi bıraktığın ve Üzeyir’in Allah (c.c)’in oğlu olduğunu kabul etmediğin halde biz sana nasıl tabi olâlim’ dediler.⁵²⁷ Aslında Medine Yahudilerinin bu düşüncesi şirk düşüncesinden beslenen fikir olduğu açıkça görülmektedir. Bu yüzden Allah (c.c) onların bu düşüncelerinden dolayı şöyle buyurmaktadır: ‘Bu, daha evvel kâfir olanların sözlerine benzeterek ağızlarında geveledikleri sözdür.’ Ağızlarında gevelediklerinden maksat, bunu bizzat dile getirmelerinden dolayıdır. Daha evvel kâfir olanların sözleri derken, putperest düşünceye sahip olan özellikle Eski Mısır, Hind, İran, Asur ve Greklerin putperest inanışlarından etkilendiklerini göstermektedir.⁵²⁸ Nasıl Hıristiyanlar teslis düşüncesiyle şirke sapsınlarsa, Yahudiler de ‘Üzeyir Allah (c.c)’in oğludur.’ demelerinden dolayı şirke düşmüşlerdir. Allah (c.c) ayetin devamında şöyle buyurmaktadır: ‘Allah (c.c)’tan bulsunlar!.. Nasıl da uyduruyorlar?..’ Allah (c.c) bu sapıklıklarından dolayı onları lânetleyeceğini ifade etmektedir.⁵²⁹

⁵²⁴ Tevbe 9/30.

⁵²⁵ el-Beydâvî, Nasırüddîn Kâdî ‘Envâru’-t-Tenzîl’, [ys.], Mısır 1968, I/412.

⁵²⁶ Kutub, ‘Fizilal-il Kur’an - Kur’an’ın Gölgesinde’, s. 252.

⁵²⁷ Kutub, ‘Fizilal-il Kur’an - Kur’an’ın Gölgesinde’, s. 256.

⁵²⁸ Hamîdullah, ‘Aziz Kur’an Çeviri ve Açıklama’, s. 146, 5.dipnot.

⁵²⁹ Ayrıca bkz. Gökkır, ‘Kur’an Dilinin Sosyo-Kültürel Bağlamı’, ss. 134-140;

2. Allah'a Şirk Koşmaları

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

(Yahudiler) Allah (c.c)'i bırakıp, hahamlarını⁵³⁰; (Hıristiyanlar ise) rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rab edindiler. Oysa, bunlar da ancak, bir olan Allah (c.c)'a ibadet etmekle emrolunmuşlardır. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. O, onların ortak koştukları her şeyden uzaktır.⁵³¹

Başka bir ayeti kerimede ise kendilerine kitaptan nasip verilenlerin yani hahamlar ve rahiplerin kendileri sapık yollara girip halkı da kendi sapık yollarına yönlendirmelerinden bahsedilmektedir.⁵³² Bu sapık yollardan kasıt Allah (c.c)'ın emir ve yasaklarını ihtiva eden şariatini kendi heveslerine göre değiştirip halkı da bu değiştirdikleri şeylere uymalarını istemeleridir. Dolayısıyla halk Allah (c.c)'ın emirlerini değil de din adamlarının nefsâni isteklerini yapmalarından dolayı onları (dolaylı da olsa) hüküm koyan Allah (c.c) yerine koymuş olmaktadır.⁵³³

İmam Ahmed, Tirmizi ve İbn Cerir'den nakledildiğine göre, Adıyy ibn Hatim Allah (c.c), Resulü'nün (s.a.s) İslam dinine daveti kendine ulaştığında Şam'a kaçıyordu. O İslam gelmeden önce Hıristiyanlığı seçmişti. Adıyy'in kız kardeşi İslamı seçti ve gelip İslam dinini kendisine anlatarak Medine'ye davet etti. Medine'ye gelen Adıyy ibn Hatim Hz Muhammed'in karşısına çıktı. Boynunda gümüşten bir haç vardı. Hz Muhammed Adıyy'e hitaben: '*Onlar Allah (c.c)'tan ayrı hahamlarını ve rahiplerini rabler edindiler.*' dedi. Adıyy buna itiraz ederek: '*Biz din adamlarımızı rabler edinmedik,*' dedi. Bunun üzerine Hz. Muhammed (s.a.s): '*Hahamlar ve rahipler Allah (c.c)'ın helal kıldığını haram, haram kıldığını helal kılarak insanları aldattılar. İnsanlar da seve seve onların dediklerini kabul ettiler. İşte onların ibadeti budur,*' dedi.⁵³⁴ Daha sonra muhakkak Yahudiler gazaba uğramışlardır, Hıristiyanlar da sapıtmışlardır dedi. Süddi bu ayetle alakalı olarak: '*İnsanlar Allah (c.c)'ın*

⁵³⁰ Peygamberimizden geldiği kabul edilen bir rivayete göre; Yahudiler din adamlarını yanılmaz kabul ettiler. Yeni dini kurallar icad ettiler. Aynı zamanda mevcut dini kuralları da değiştirdiler. Hamîdullah', *Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama*, s. 146, 6.dipnot.

⁵³¹ Tevbe 9/31. Ayrıca bkz. Karaman, '*Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*', II/ 759, 760.

⁵³² Nisa 4/44.

⁵³³ Gökçür, '*Kur'an Dilinin Sosyo-Kültürel Bağlamı*', s. 132.

⁵³⁴ Gökçür, '*Kur'an Dilinin Sosyo-Kültürel Bağlamı*', s. 760.

nasihatını ve isteklerini bırakıp, din adamlarının sapık ve keyfi nasihat ve isteklerini yaptılar. Allah (c.c)'in emir ve yasaklarını ellerinin tersiyle ittiler. Bu nedenle görünüşte Allah (c.c)'a inandık deyip, fiilen din adamlarının dediklerini yaptıkları için şirke düştüler. Bunun sonucunda Allah (c.c)'ın lânetine uğradılar.' demiştir.⁵³⁵ Hz Muhammed'in bu hadisinden de anlaşılacağı üzere Yahudi ve Hıristiyanların, din adamlarını rabler edinmesinden maksat, bu din adamlarının keyfi olarak değiştirdikleri Allah (c.c)'ın emir ve yasaklarına insanların da severek dahil olmalarından kaynaklanmaktadır. Alusi, tefsirinde şöyle der: 'Birçok müfessir der ki: 'Ayette geçen 'Erbab-Rablar' ifadesinden maksat insanların Allah (c.c)'ı bırakıp din adamlarına tapmaları demek değildir. Bu ayetteki anlam, din adamlarının halka helali haram, haramı helal olarak anlatmaları, insanların da bu denilenleri sorgulamadan seve seve yapmalarıdır.'⁵³⁶ Bu kişiler isterse Allah (c.c)'a inandıklarını söylesinler, ister ibadet ve diğer vazifelerini yapsınlar yine de fark etmez. Bu kimselerin Allah (c.c)'a şirk koşmalarından dolayı ibadet ve imanları geçersizdir. Cenab-ı Hak bu ve benzeri ayeti kerimelerde, mutlak güç ve kuvvet sahibinin kendisi olduğunu, hiçbir şekilde başka bir ortak ve yardımcı kabul etmediğini ifade eder. Eğer böyle bir şeye tevessül eden olursa Allah (c.c) o kimseye lânet eder ve kâfirler zümresine iltihak eder.

E. Cumartesi Yasağını İhlal Etmeleri

Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğulları'ndan bahseden ayetlerin bir kısmında cumartesi gününe⁵³⁷ işaretler edilmiştir. Bu ayetlerde Hz. Mûsâ'nın cumartesi gününe riayet edeceklerine dair İsrailoğulları'ndan söz almasına rağmen verdikleri bu söze uymayarak haddi aşmalarına işaret edilmiştir.

وَأَسْأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ جِئَاتُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةً إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا

⁵³⁵ İbn Kesir, 'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri', VII/ 3456. Ayrıca bkz. Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', ss. 263-264.

⁵³⁶ Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', s. 264.

⁵³⁷ Cumartesi yasağı (Şabat) için bkz. ss. 37-39.

الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَدَابِ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيُبَعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

“(Ey Muhammed!) Onlara, deniz kıyısında bulunan kent halkının ⁵³⁸ durumunu sor.⁵³⁹ Hani onlar cumartesi yasağı konusunda haddi aşıyorlardı. Zira tatil yaptıkları cumartesi günü balıklar onlara akın akın geliyor, tatil yapmadıkları (diğer) günlerde ise gelmiyorlardı. İşte onları yoldan çıkmaları sebebiyle böyle imtihan ediyorduk. Yasaklandıkları şeylerden vazgeçmeye yanaşmayınca da onlara ‘aşağılık maymunlar olun’⁵⁴⁰ dedik. Rabbin, kıyamet gününe kadar, onları, kötü azaba uğratacak kimseleri üzerlerine göndereceğini bildirmişti. Doğrusu Rabbin, cezayı çabuk verir. Doğrusu O bağışlar ve merhamet eder.”⁵⁴¹

Yukarıdaki ayet-i kerimede: ‘Ey Allah (c.c)’in elçisi, cumartesi günü Allah (c.c)’in koyduğu sınırları çiğneyerek balık avlayan o denize yakın kasabanın ahalisinin “اصحاب السبت”, (Ashâb-ı Sebt) haberlerini İsrailoğullarına sor.’ der.

Hız Muhammed ahabına hitaben; ‘Siz Yahudilerin yaptığı gibi yapmayın. Çünkü onlar Allah (c.c)’in kesin olarak yasaklamış olduğu bir fiili kendilerince yaptıkları hileyle haramı helal hale getirmeye çalıştılar.’⁵⁴²

Allah (c.c) insanı imtihan eder. İşte bu imtihanlardan biri de sahil kenarında yaşayan İsrailoğulları’nın imtihanıdır. İmtihan da insanın en zayıf noktasından gelir. İsrailoğulları’nda dünya sevgisi ve hırs had safhadaydı. O yüzden Allah (c.c) da onları zayıf damarlarıyla sınamış. Allah (c.c) cumartesi günü çalışmalarını yasaklamasından sonra deniz kenarına bol miktarda balık geliyordu. Diğer

⁵³⁸ İbn Kesir bu kasaba ile alakalı olarak; Eyle Kasabasıdır ve Kulzum (Kızıldeniz)’un kıyısındadır, demektedir. Bazı rivayetlerde bu kasabanın adı, Medyen’dir. İbn Zeyd bu kasabanın Medyen ve Aynuni arasında ye alan Makna kasabası olduğunu yazar. Taberi, ‘Taberi Tefsiri’, II/705. Ayrıca bkz. İbn Kesir, ‘Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri’, VII/3109. Ayrıca bkz. Karaman, ‘Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir’, II/163.

⁵³⁹ Cenab-ı Hak ‘sor’ ifadesi Yahudileri kınama cümlesindedir. Efendimiz zamanındaki olumsuz davranışlarından dolayı onları uyarmak için gönderildiği rivayet edilmektedir. Taberi, ‘Taberi Tefsiri’, s.705.

⁵⁴⁰ Katade’den rivayet edildiğine göre: ‘Cumartesi halkı günahıta ve masiyette ısrarcı olunca Allah (c.c.) onları maymunlara dönüştürdü. Onların kuyrukları çıktı ve ulumaya başladılar.’ Muhakkak ki Allah (c.c) yaptıkları taşkınlıklardan dolayı onları lanetledi. Taberi, ‘Taberi Tefsiri’, s. 707.

⁵⁴¹ A’râf 7/163-166. Bu ayetler Medine’de nazil olmuştur. Dolayısıyla Medine Yahudilerine hitap etmektedir. Kutub, ‘Fizilal-il Kur’an - Kur’an’ın Gölgesinde’, VI/283. Ayrıca bkz. Nisâ 4/47.

⁵⁴² İbn Kesir, ‘Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri’, VII/3109.

zamanlarda ise denizde çok az balık bulunuyordu.⁵⁴³ Bu durum uzun süre devam etti. Sonuçta İsrailoğulları'nın içerisinde bazıları kendilerince bir yöntem geliştirdi. Onlar cuma günü deniz kenarına set koyuyorlar. Pazar günü bu setleri kaldırdıklarında birçok balıkla karşılaşıyorlardı. Bu olaydan sonra halk kendi içerisinde üç gruba ayrıldılar Birinci grup, cumartesi yasağını ihlal edenlerdi. İkinci grup, cumartesi yasağını ihlal edenleri uyarıyorlardı. Sizin yüzünüzden başımıza Allah (c.c) bela gönderecek, bu davranışınızdan vazgeçin diyorlardı. Aslında onlar emri bil maruf nehyi anil münker kaidesince sorumluluktan kurtulmak için uyarıyorlardı. Üçüncü grup ise, ne cumartesi yasağını çiğniyorlar ne de bu yasağı çiğneyenleri uyarıyorlardı. Onlar: *'Yasağı çiğneyenleri uyarsak da onlar yanlış yollarından dönmeyecekler. Zaten onlar bu davranışlarıyla Allah (c.c)'ın cezasını hak etmişlerdir,'* diyorlardı. Sonuç olarak birinci grup, hilekâr ve isyancı topluluğu oluşturuyordu. İkinci grup, isyânkar ve günahkârları uyarıp, onların salahını arzu ediyorlardı. Üçüncü grup ise, kendileri isyânkar olmamakla beraber azgın grubu da kendi haline bırakmışlardı.

Üçüncü grupta alakalı üç farklı görüş vardır. Birinci görüşe göre aslında bunlar da ikinci gruptakiler gibi öncesinde cumartesi yasağını çiğneyenleri uyarılmışlardı. Fakat tüm uyarılara rağmen günahkârların azgınlıkları daha da artmıştır. Bunun üzerine uyarıcıların içindeki bazı kimseler, *'Biz bunları ne kadar uyarsak da günahlarından dönmeyecekler. Bunlar Allah (c.c)'ın gazabını hak etmiş olduğu kimselerdir.'* diyerek tebliği ve uyarıyı bıraktılar. Bu kimseler her ne kadar tebliği bıraksalar da başlangıçta günahkârları uyarmalarından dolayı helak edilmemişlerdir. İkinci görüş: İkrime'nin rivayetine göre, bunlar her ne kadar uyarımasalar da günaha tevessül etmemelerinden ve günahkârları tasvip etmemelerinden dolayı kurtulmuşlardır. Üçüncü görüş: İbn Abbas cumartesi halkını üç gruba ayırmış. Bunlardan sadece emri bil maruf nehyi anil münker yapanların kurtulabileceğini ifade etmiştir. Sonuçta birinci ve üçüncü grup yaptıklarında ısrarcı olunca Allah (c.c)'ın lânetine⁵⁴⁴ uğradılar.⁵⁴⁵

⁵⁴³ Hamîdullah, 'Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama', s. 132, 2.dipnot.

⁵⁴⁴ Tabbâra, 'Kur'an Açısından Yahudi Menşe'i ve Karakteri', s. 58. Ayrıca bkz. Taberi, 'Taberi Tefsiri', VII/704-708.

⁵⁴⁵ Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', VI/288-299. Ayrıca bkz. Taberi, 'Taberi Tefsiri', VII/704-708; İbn Kesir, 'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri', VII/3110-3115.

Allah (c.c) bir şeyi emrediyorsa bunda mutlaka hayır ciheti aranmalıdır. Cenab-ı Hak, onların nefislerini terbiye etmek ve cennete layık bir kul olabilmeleri için İsrailoğulları'nı bu imtihana tabi tutmuştur. Cumartesi yasağını çiğneyen halk kendilerini kandırıp nefislerine uydukları için takva ve salih kul olma çizgisinden çıkmışlardır. Sonuçta İsrailoğulları Allah (c.c)'in yolundan sapınca maymuna çevrilmişlerdir.

İsrailoğulları'ndan cumartesi yasağını çiğneyenlerin akibetiyle alakalı İbn Abbas'a nisbet edilen bir rivayete göre; İkrime bir gün İbn Abbas'ın yanına gider. Bakar ki İbn Abbas ağlıyor. Canım sana feda olsun Ey Ebu Abbas! Seni ağlatan nedir? dedim. Şu okuduğum Mushaf sayfaları dedi. Ben de baktım ki A'raf suresini okuyor. Bana Eyle halkımı biliyor musun? dedi. Evet dedim. Bundan sonra bana şöyle anlatmaya başladı. Eyle kasabasında Yahudilerden bir kabile vardı. Bu kasaba denizin kenarındaydı. Onlara cumartesi denizden avlanmaları Allah (c.c) tarafından yasaklanmıştı. Allah (c.c) onları imtihan etti. Cumartesi günü geldiğinde deniz kenarına balıklar yığılıyor, fakat diğer günler hiç balık gelmiyordu. Bu arada diğer günler balıklar o kadar az oluyordu ki balıkları tutabilmek için çok zahmet çekiyorlardı. Bir süre bu şekilde devam ettiler. Bir süre sonra şeytan onların bir kısmını kandırdı. Onlara cumartesi günü tutun fakat diğer günlerde yiyin dedi.⁵⁴⁶ Bazıları da bunu yaptı. Bunun üzerine halktan bazıları bu günahı işleyenlere; Allah (c.c) sizi bundan menettiği halde neden bu çirkin fiili yapıyorsunuz, dediler. Bundan sonra halk üç gruba ayrıldılar. Sağdakiler günah işleyenleri uyaran grubu oluşturdu. Soldakiler günah işleyenlere uymamakla beraber sessiz kalanları oluşturdu. Sağdakiler, Allah (c.c)'in yasaklamış olduğu ve tiksindiği şeyi neden yapıyorsunuz. Allah (c.c)'tan korkun ve bu günahı kaçının dediler. Soldakiler ise; *'Bunlar biz ne kadar uyarsak da yapmış oldukları günahı dönmeyecekler. Bunlar Allah (c.c)'in gazabını hak etmişlerdir,'* dediler. Daha sonra uyaranlar günahı işlemekte ısrarcı olanlara hitaben; *'Siz işlemiş olduğunuz bu günahı dolaylı Allah (c.c.) ya sizi yere batıracak, ya sizi rahmetinden uzaklaştıracak. Bu nedenle biz de bu gece sizden uzak duracağız, diye karar aldılar.'* Öte yandan günahında ısrarcı olanlar

⁵⁴⁶ Bir başka rivayete göre bir adam cumartesi günü ip ve kazıktan tuzaklar kurup denize yerleştiriyor, Pazar günü olunca bu tuzaklara yakalanan balıkları alıp yiyordu. Bir gün bazı insanlar balık kokusu alıp yanına geldiler. Adam da olanları anlattı. Siz de benim gibi yapabilirsiniz, dedi. Daha sonra halk içerisinde bu adam gibi yapanlar çoğaldı. İbn Kesir, *'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri'*, VII/3113.

orada kaldı. Diğerleri oradan uzaklaştılar. Ertesi sabah şehrin kapısına yaklaşır seslendiklerinde içeriden ses gelmediğini gördüler. Birkaç kişi merdivenle kapının üzerine tırmandı. Aşağıdakilere şöyle seslendiler: *'Ey Allah (c.c)'ın kulları bunlar maymunlar. Allah (c.c)'a kasem ederiz ki bunlar kuyrukları kıvrım kıvrım olan maymunlardır,'* dediler. Halk kapıyı dışarıdan açınca bir de baktılar ki içeride bir sürü maymun var. Bu maymunlar akrabalarını tanıyıp onlara sürtünmeye, onları koklamaya ve ağlamaya başladılar. Fakat insanlar o maymunların kimler olduklarını bilemediler. Halk; *'Biz sizi yapmış olduğunuz kötü davranıştan dolayı uyarmamış mıydık,'* dediler. Maymunlar 'evet' anlamında başlarını salladılar. İbn Abbas sözlerine şöyle devam etti: *'Allah (c.c) nefesine zulmedenleri cezalandırdı ancak yasaklanmış davranıştan dolayı uyarınları kurtardı,'* dedi. İkrime de; *'Ey Ebu Abbas! Günah işlemeyenler her ne kadar uyarınsalar da günah işleyenleri tasvip etmemişlerdi. Bu onlar için bir kurtuluş değil mi?'* dedi. Bunun üzerine İbn Abbas bunu tasdik etti.⁵⁴⁷

Onlar insanlık vasfını yerine getiremedikleri için Allah (c.c) onları ibret olsun diye hayvanlık derekesine düşürmüştür. Allah (c.c) bu cezalandırma ile bütün insanlığa büyük dersler vermektedir. Allah (c.c) insanları halife-i arz olarak dünyaya göndermiştir. Bu imtihan meydanı olan dünyada insan kulluk vazifelerini yapmazsa artık insan vasıflarını üzerinde barındıramaz. İşte Cenab-ı Hak da hayvanlık mertebesine düşen bu habisleri maymuna çevirmiştir. Allah (c.c)'ın âdetullah kanunu bazen ibret olması için bu şekilde işletmektedir ki sonrasında gelen insanlara ders olsun. Tarihte bu tür vakıalar pek çoktur. Kur'an-ı Kerim'de özellikle kavimlerin helakıyla alakalı ayetler insanlık için büyük ibretler teşkil etmektedir.

Cumartesi halkının maymuna çevrildikten sonra ne kadar bu halde kaldıklarıyla alakalı farklı rivayetler varsa da, bir kısım âlimler; *'Meshe uğrayan yani şekilleri hayvan suretine çevrilmek suretiyle cezalandırılan kavim yaşamaz, çok değil üç gün sonra Ashab-ı Sebt'in hepsi helak olmuşlardır.'* dediler. Bazı âlimler ise; *'Bir kavim olarak maymun şeklinde hayatlarını devam ettirmişlerdir.'* derler.⁵⁴⁸ Mesh konusunda yüce kitabımızda müteaddid ayetler yer almaktadır.⁵⁴⁹ Konuyla alakalı

⁵⁴⁷ İbn Kesir, *'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri'*, VII/3112-3113.

⁵⁴⁸ Kutub, *'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde'*, VI/288-290.

⁵⁴⁹ Bkz. Nisâ 4/47; A'râf 7/163.

H. Muhammed (s.a.s)'den bir hadis rivayet edilmektedir. Bir gün H. Muhammed (s.a.s)'e kızartılmış kertenkele getirdiler. H. Muhammed de eline bir çubuk alarak parmaklarını saymaya başladı. İsrailoğulları'ndan bir grup helak edilmişti. Bilmiyorum o hayvan hangisidir. Bunun üzerine orada bulunanlar: 'Ya Resulallah! İnsanlar bunu yiyorlar' deyince, ne yenilmesini tavsiye etti ne de yenilmesini nehy etti.⁵⁵⁰ Başka bir rivayette, bir gün H. Muhammed'e bir adam elinde kertenkele ile geldi. Allah Resülü onu inceledi ve şöyle dedi: 'Bir toplum insan şeklinden hayvana dönüştürülmüştü. Onlara ne oldu bilmiyorum. Belki de bu da onlardandır,' dedi.⁵⁵¹ Aynı hadis, 'Bir toplum şeklen değiştirilmişti' şeklinde de rivayet edilmiştir.⁵⁵² Bu hadislerden anlaşıldığına göre İsrailoğulları ya farklı hayvan şekillerine dönüştürülerek de cezalandırılmışlardır. Ya da İsrailoğulları dışında farklı kavimlerden de hayvan şekline dönüştürülerek lânetlenenler olmuştur.

Yine Ashab-ı Sebt hakkında Cenab-ı Hak şöyle buyurur:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَتَّقُمُونَ مِمَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْنَا وَمَا أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَأَنْ أَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ قُلْ هَلْ أَنْتُمْ بِبَشَرٍ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ

"De ki, "Ey kitap ehli! Allah (c.c)'a, bize indirilene ve daha önce indirilene inanmamızdan ve çoğunuzun fasık olmasından ötürü mü bizden hoşlanmıyorsunuz?"De ki: Allah (c.c) katında cezası bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi? Onlar Allah (c.c)'ın lânetlediği ve gazabına uğrattığı, içlerinden maymunlar ve domuzlar çıkardığı kimseler ile tâğuta⁵⁵³ tapan kimselerdir. İşte bunların yeri daha kötüdür ve onlar doğru yoldan daha çok sapmışlardır."⁵⁵⁴

Yahudilerden bir grup H. Muhammed (s.a.s)'in yanına gelerek İslam diniyle alakalı sorular sordular. Fakat H. Muhammed (s.a.s) sorularına cevap vermesine rağmen inat ve kinlerinden doğruları kabullenmeye yanaşmadılar. Hatta İslam, dinini kötüleyip aşağıladılar. Kendi düşüncelerini ise yücelttiler. H. Muhammed bunun üzerine şöyle dedi: 'Bizi sevmemenizin nedeni, bizim Allah (c.c)'a, bize ve bizden

⁵⁵⁰ Ebu Davud, *Et'ime*, 28; İbn Mace, *Sayd*, 16.

⁵⁵¹ Ebu Davud, *Et'ime*, 28; İbn Mace, *Sayd*, 16.

⁵⁵² Ebu Davud, *Et'ime*, 28; İbn Mace, *Sayd*, 16.

⁵⁵³ Şeytan. Ayrıca bkz. Hamîdullah, 'Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama', s. 98, 1.dipnot. Tağut; Allah (c.c.)'ı tanımayan ve O'na karşı olan her şeyi ifade eder. Tağut hakkında geniş bilgi için bkz. Karaman, 'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir', II/300.

⁵⁵⁴ Mâide 5/60.

önceki indirilenlere inanmamız, sizin ise çoğunuzun fisk içerisinde olmanızdır.⁵⁵⁵ İslam dininde emredilenlerle sizin dininizde zikredilenler aslen aynı olduğunu bildiğiniz halde bilerek tağuta sapıyorsunuz. Sizler İslam dinini aşağılıyorsunuz. Ben size o aşağılık olduğunu düşündüğünüz İslam dini eğer şerli bir dinse, o zaman sizin takip ettiğiniz yol ondan binlerce kat daha şerlidir. Çünkü sizin atalarınız Allah (c.c)'a karşı gelmelerinden dolayı lânete uğradılar ve maymun ve domuza çevrildiler. İslam dinine girmezseniz atalarınızın domuz ve maymun şekline dönüştürüldüğünü bilerek hala onların inatçılıklarını sürdürürseniz o zaman Allah (c.c) katında makamları en kötü ve yolları en sapık olanların defterine yazılırsınız. Ve Allah (c.c)'ın lânetine maruz kalırsınız.⁵⁵⁶ Hz. Muhammed ayrıca Yahudilere Müslümanları alaya almalarından dolayı onları tahkir ederek; 'Asıl siz atalarınız maymun ve domuza dönüştürülmelerinden dolayı tahkire layıksınız. Çünkü İslama girmezseniz atalarınız gibi lânetlenerek ebedi cehenneme gireceksiniz.' dedi. Bunun üzerine orada hazır bulunan bazı sahabeler İslam'a girmemekte inatçılık gösteren Yahudilere, 'Ey maymunların ve domuzların kardeşleri' diyerek alay etmişlerdir.⁵⁵⁷

Sahabeler Hz. Muhammed (s.a.s)'e: 'Ya RasulAllah (c.c), maymunlar ve domuzlar Allah (c.c)'ın ters yüz ettiği insanlar mı?' dediler. Hz Muhammed cevaben: 'Allah (c.c) soyları devam eden hiçbir kavmi ters yüz etmemiştir. Domuzlar ve maymunlar bundan önce idi,' dedi. Başka bir rivayette 'Domuzlar ve maymunlar Yahudilerin neslinden midir?' denildi. Hz Muhammed cevaben: 'Hayır, Allah (c.c) bir kavmi lânetleyip veya ters yüz etikten sonra bu kavmin soyunu devam ettirmez. Bunlar başka bir yaratık idiler. Allah (c.c) Yahudileri de ters yüz etti, ' dedi. Bu hadise benzer fakat garip olarak nakledilen bir hadiste Hz. Muhammed buyurdu ki: 'Domuzlar ve maymunlar ters yüz edildikleri gibi, yılanlar da cinlerden ters yüz edilmişlerdir.'⁵⁵⁸

⁵⁵⁵ Ayrıca bkz. Tevbe 9/74; Buruc 85/8.

⁵⁵⁶ Bursevi, 'Ruhu'l-Beyan Tefsiri', II/ 445, 446. Ayrıca bkz. Bilmen, 'Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri', II/790, 791.

⁵⁵⁷ Taberi, 'Taberi Tefsiri', II/ 498. Ayrıca bkz. Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', IV/319-322.

⁵⁵⁸ İbn Kesir, 'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri', VI/2409.

F. Dînî Asabiyete Sahip Olmaları

Yahudilerin İslam'a karşı soğuk davranmaları ve inkârcı yaklaşımları onların dînî asabiyete sahip olmalarından kaynaklanmaktadır.

Aslında Yahudi âlimleri bir kitap ve peygamber gönderileceğini biliyorlardı. Fakat onlar kendi ırklarından yani İsrailoğulları'ndan bir peygamber bekliyorlardı. Üstelik sadece kendilerine has bir peygamber bekliyorlardı. Ancak Hz. Muhammed (s.a.s) milliyeten Araptı. Hem de belli bir millete değil tüm insanlığa gönderilmiş bir peygamberdi. Bu nedenlerden dolayı O'nun peygamberlik vasıflarını taşıdığını çok iyi bildikleri halde sırf hıyanetlerinden inkâr ettiler.⁵⁵⁹

Yahudiler Tevrat'tan sonra herhangi bir kitap gönderilmediğini de iddia etmişlerdir.⁵⁶⁰ Yahudilerin bu tutumu Kur'an-ı Kerim'de şöyle açıklanmaktadır:

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ

“Kalplerimiz muhafazalıdır”⁵⁶¹ dediler. Öyle değil. İnkârları sebebiyle Allah (c.c) onları lânetlemiştir. Bu yüzden pek az iman ederler. Ne zaman ki onlara Allah (c.c) katından yanlarında bulunan (Tevrat)'ı doğrulayıcı bir kitab (Kur'ân-ı Kerim) geldi, daha önce inkâr edenlere karşı yardım isteyip dururlarken o bildikleri (Kur'ân-ı Kerim) kendilerine gelince onu inkâr ettiler. Artık Allah (c.c)'ın lâneti inkârcıların üzerine olsun.”⁵⁶²

Yahudilerin kalplerimiz muhafazalıdır demeleri âlimler tarafından farklı şekillerde yorumlanmıştır. Muhammed bin İshak'a göre; ‘gizlidir’ anlamındadır. Ebu Talha'ya göre; ‘anlamaz’ demektir. Mücahid'e göre; ‘üzerinde örtü vardır’, demektir. Avni'ye göre; üzerine damga vurulmuştur, demektir. İkrime'ye göre; üzerine damga vurulmuştur, demektir. Ebu'l-Aliye'ye göre; anlamaz, demektir. Süddi'ye göre; üzerinde örtü vardır, demektir. ‘Bizim kalplerimiz örtülüdür (muhafazalıdır)’ ayeti, ‘kalplerimiz sizin bizi çağırdığınız ve davet ettiğiniz şeylere karşı örtülüdür’ ayetiyle paralellik göstermektedir. Yani Yahudiler; ‘Ey Muhammed!

⁵⁵⁹ Arslantaş, Nuh ‘Hz Muhammed Döneminde Yahudiler’, Kuramer Yayınları, İstanbul, 2016, ss. 152-156. Ayrıca bkz. Şimşek, M. Sait ‘Kur'an'ın Anlaşılmasında İki Mesele’, Kitap Dünyası Yayınları, 6. Baskı, Konya, 2016, ss. 131, 132.

⁵⁶⁰ Kesler, ‘Kur'an-ı Kerim'de Yahudiler ve Hristiyanlar’, s. 206.

⁵⁶¹ ‘Kalplerimiz sünnetsizdir’ şeklinde de ifade edilmiştir. Nisa 4/155. İsrâiloğulları'nın peygamberleri de insanların kalplerini sünnetsiz olmalarından dolayı kınıyor. Bkz. Tesniye 30/6; Yeremya 9/26. Ayrıca bkz. Esgin, ‘Kur'an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler’, ss. 79-82.

⁵⁶² Bakara 2/88, 89.

Sen ne söylersen söyle, biz kendi doğrularımıza göre hareket edeceğiz. Senin söylediklerine karşı bizim kulağımız ve kalbimiz kapalıdır. Bizim kalbimiz başka bilgilerle doludur. Muhammed veya başka birinin vereceği bilgilere ihtiyaç hissetmez.' derler.⁵⁶³ Bunlar Tevrat'ın bilgisinin yanlarında olmasından dolayı övünüyorlar. Ancak bu övündükleri Tevrat'ı tebdil ve tahrif ederek aslında onun aslını inkâr ediyorlar. Hem Tevrat'ın aslını inkâr hem de Hz. Muhammed (s.a.s) ve Kur'an-ı Kerim'i inkârlarından dolayı Allah (c.c) onların kalplerini mühürlemiş ve lânetlenenler güruhuna iltihak etmiştir.⁵⁶⁴

Müfessirler '*onların pek azı inanırlar*' ayetini iki farklı şekilde anlamışlardır. Bazı âlimler bu ayeti; onlardan iman eden kimseler çok azdır. Çoğunluğu küfür deryasında boğulmaktadır, şeklinde anlamışlardır. Bazı âlimler ise, onlar iman etmişlerdir. Ancak imanları çok zayıftır. İmanları her an kopmaya mahkûm bir ip veya yıkılmaya ramak kalmış bir bina gibidir. Çünkü onlar Mûsâ (a.s)'nın şeriatinin az bir kısmına inanırlar. Hz. Muhammed'in getirdiği şeriatı inkâr ettikleri için de iman dairesinden çıkmışlardır.⁵⁶⁵ Nitekim Bakara suresi 89. Ayetinde ifade edildiği gibi, Yahudiler kendi dinlerini tasdik edici bir peygamber geleceğini biliyorlardı. Bu gelecek peygamberle de başka milletlere (müşriklere) galebe çalacaklardı. Ancak bu davetin Hz. Muhammed'den yani Arap olmayan bir peygamberden gelmesi onların inat ve hasetlerini artırdı. Onlar sadece kendilerine gönderilecek ve kendi milletlerini irşad edecek bir peygamber tasavvuruyla beklenti içinde idiler. Aslında Hz. Muhammed'in sıfatları da kendi kitaplarında yazılıydı. Tüm bunları bilmelerine rağmen inat ve hasetlerinden ayrıca mevkilerini kaybedeceklerinden dolayı inkâr ettiler. Hatta Medineliler; '*Sizin bahsettiğiniz peygamber Hz. Muhammed değil mi?*' diye sorularına karşılık pişkin ve aymaz bir şekilde; '*bizim vasıflarını saydığımız peygamber o değil,*' dediler. Çünkü onların hedefi Müslümanlara karşı Hz. Muhammed'in ve Kur'an'ın saygınlığını azaltmaktı.⁵⁶⁶ Sonuçta gerçeği bile bile

⁵⁶³ Karaman, '*Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*', I/155.

⁵⁶⁴ İbn Kesir, '*Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*', II/413, 414. Ayrıca bkz. Bilmen, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', I/86, 87.

⁵⁶⁵ İbn Kesir, '*Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*', II/415.

⁵⁶⁶ Kutub, '*Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde*', I/193.

inkâr etmeleri ve kendilerini üstün görmeleri nedeniyle Allah (c.c) tarafından lânetlendiler. Allah (c.c)'ın lâneti kâfirlerin üzerine olsun.⁵⁶⁷

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا انظُرْ كَيْفَ يُفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ وَكَفَى بِهِ إِنَّمَّا مُبِينًا

“Kendilerini temize çıkaranları görmedin mi?⁵⁶⁸ Allah (c.c) dilediğini temize çıkarır⁵⁶⁹ ve kendilerine kıl kadar haksızlık⁵⁷⁰ yapmaz. Allah (c.c)'a nasıl yalan yere iftira ettiklerine bir bak. Bu, apaçık bir günah olarak yeter.⁵⁷¹

Yukarıda geçen ayetlerde Yahudiler inanmış oldukları yanlış hayat tarzı ve itikada rağmen (Allah'ın kelamını tebdil ve tahrif etme, Müslümanlarla muharebeye girişme, putlara tapma, peygamberleri öldürme vb.) kendi nefislerini temize çıkarmalarından bahsetmektedir. Onlar kendilerini Allah (c.c)'ın sevgili oğulları ve dostları olarak görmektedirler. Ayrıca cennete sadece kendilerinin gideceklerini düşünmektedirler. Cehenneme girseler bile kısa süre kalıp çıkacaklarını düşünmektedirler. Onlar gündüz işledikleri günahların gece affedileceğini, gece işledikleri günahların gündüz affedileceği düşüncesine sahiptirler. Hahamları seçkin eşrafın ve saltanat sahiplerine yardımlık yapmak için Allah (c.c)'ın kitabını keyiflerine göre değiştirdiler. Helali haram, haramı helal hale getirdiler. Tüm bu düşüncelerinden ve Allah (c.c)'ı kendi ağızlarından konuşturmalarından dolayı zecredilmişlerdir. Allah (c.c) onların kuruntu içinde olduklarını ve hidayeti verecek olanın kendisi olduğunu anlatır. Yahudilerin kendi lisanlarıyla ve düşünceleriyle

⁵⁶⁷ İbn Kesir, 'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri', II/415, 416. Ayrıca bkz. Bilmen, 'Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri', I/87; Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', I/188-193.

⁵⁶⁸ 'Görmez misin nefsini temize çıkaranları' ayetinin iniş sebebi şöyle rivayet edilir; 'Yahudiler ölen çocuklarımız bizim için şefaati olacaklar ve cennete girmemize vesile olacaklar' derlerdi. Dahhak'a göre; 'Çocuklarımızın günahı olmadığı gibi bizim de günahımız yok' derlerdi. Bunun üzerine Allah (c.c) da; 'Ben bir günahkârı, günahı olmayan bir kişiyle temize çıkarmam.' diyerek, her kişinin kendi günahından sorumlu olduğunu belirtmiştir. İbn Kesir, 'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri', V/1729, 1730. Ayrıca bkz. Bakara 2/134; Necm 53/32.

⁵⁶⁹ Tezkiye, bir kişiyi veya grubu temize çıkarmak demektir. İslam dininin uygun gördüğü tezkiye iki şekilde olur. Birincisi, kişinin fiili olarak ahlaklı davranışlar sergilemesidir. İkincisi, kişinin ahlaklı davranışlarını başkalarının tasdik etmesidir. Bu her ikisi de İslam onayladığı tezkiyedir. Yahudiler ise kendileri layık olmadıkları halde bizzat kendilerini temize çıkaran sözler söylemektedirler. Mesela, 'Biz Allah (c.c)'ın sevgili kullarıyız.' veya 'Cennete sadece Yahudiler gidecekler.' derler. İslam dini böyle bir tezkiyeyi uygun görmez. Karaman, 'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri', II/ 79, 80.

⁵⁷⁰ 'Hainlik' anlamı da verilmektedir. Burada ifade edilen hainlikten maksat baskı altına alıp ezme. Hamîdullah, 'Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama', s. 78, 2.dipnot.

⁵⁷¹ Nisa 4/49, 50.

Allah (c.c)'ı konuşmalarını tekzip eder. Oysaki bir kişi tezkiye-i nefis ile kendini temize çıkarırsa o kişinin amelleri kabul edilmez.⁵⁷² Hz Muhammed bir kimsenin başka bir kimseyi övmesini veya kendisini övmesini yasaklamıştır. Hz Ömer'in şöyle dediği rivayet edilir; '*Sizin hakkınızda en korktuğum şey kişinin kendini beğenmesidir. Kim ben mü'minin derse o kâfirdir. Kim bu âlimdir derse, o cahildir. Kim bu cennetlidir derse o cehennemlidir.*' Bu hadisten günümüz Müslümanlarına uyarladığımızda içler acısı bir tabloyla karşılaşmaktayız. Günümüz Müslümanı İslami hayat tarzından uzaklaşmış bir durumda olmasına ve Allah (c.c)'ın emir ve yasaklarına riayet noktasında çok gevşek davranmasına rağmen sırf Müslüman oldukları için cennete gideceklerini, kurtulacaklarını, çünkü İslam dinine inandıklarını düşünürler. Ancak cenneti kazanmanın yolu sadece Müslüman olduğuna inanmak değil, onun yanında emir ve sorumlulukları yerine getirmeyle bağlantılıdır.⁵⁷³

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا

Kendilerine kitap⁵⁷⁴ verilmiş olanların, puta ve şeytana⁵⁷⁵ kanıp, inkâr edenlere.⁵⁷⁶ "Bunlar, inananlardan daha doğru yoldadırlar" dediklerini görmedin mi? İşte, Allah (c.c.)'ın lânetledikleri onlardır. Allah (c.c.)'ın lânetlediği kişiye asla yardımcı bulamayacaksınız."⁵⁷⁷

Bu ayet Yahudilerin Uhud savaşından sonra Mekke müşrikleriyle yaptıkları ahitleşme nedeniyle inmiştir. Rivayete göre, Yahudilerden Hüvey b. Ahteb ve Ka'b b. Eşref ile beraberindeki yetmiş civarında Yahudi, Uhud savaşından sonra Mekke'ye giderek Mekkeli müşriklerle anlaşma yapmak istemişlerdir. Fakat Mekkeli müşrikler bundan şüphelenerek; '*Siz de Muhammed gibi tek Allah (c.c.)'ya*

⁵⁷² Bilmen, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', II/ 604-606.

⁵⁷³ Kutub, '*Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde*', III/265-268. Ayrıca bkz. Bursevi, '*Ruhu'l-Beyan Tefsiri*', II/228, 229.

⁵⁷⁴ Allah (c.c.)'ın buyrukları anlamındadır. Hamîdullah, '*Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama*', s.78, 3.dipnot.

⁵⁷⁵ Put ve şeytan ifadeleri; cibt ve tağut veya sihir ve şeytan olarak da yorumlanmıştır. İbn Kesir, '*Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*', V/1732.

⁵⁷⁶ Mekkeli Müşrikler kastedilmektedir. Hamîdullah, '*Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama*', s.78, 5.dipnot. Ayrıca bkz. Esgin, '*Kur'an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler*', s.73.

⁵⁷⁷ Nisa 4/51, 52.

inaniyorsunuz. Siz eğer bizimle sulh ve anlaşma yapmak istiyorsanız bizim putlarımıza secde etmeniz gerekir. Çünkü Kâbe'ye ve Kâbe'ye gelen insanlara biz sahip çıkıyoruz. Akrabalarımıza gelip gideriz. Esirleri salıverir, süt üzerine su veririz. Yüksek hörgüçlü develeri kurban ederiz. Muhammed ise soyu kesik bir adamdır. O akrabalarına gelip gitmeyi terk etmiştir. Gaffaroğulları'nın hırsızları ona inanmıştır. Muhammed ise bizden atalamızın taptığı putları terk edip kendisine inanmamızı bekliyor. Sizce bizim dinimiz mi hak yoksa onun dini mi?' diye sordular. Bunun üzerine Yahudiler inandıkları dini sırf dünya menfaati için ellerinin tersiyle iterek Allah (c.c)'a ihanet ettiler. Sonuçta müşriklerin isteklerini yapıp putlara secde ettiler ve şöyle dediler; 'sizin dininiz doğru, Müslümanların dini ise yanlıştır.'⁵⁷⁸ Konuyla alakalı başka bir rivayete göre; Kureyşliler, Ben-i Kureyza Yahudileri ve Gatafan müşrikleriyle anlaşma yapmışlardı. Bu Yahudiler içinde ünlü hahamlar da vardı. Orada bulunanlardan bazıları Kureyş müşriklerine hitaben; 'Bu hahamlar ilk kitabı en iyi bilenlerdir. Sorun onlara sizin dininiz mi hayırlıdır, yoksa Muhammed'in dini mi hayırlıdır?' Bunun üzerine Kureyş müşrikleri orada hazır bulunan Yahudi alimlerine bu soruyu sordular. Yahudiler cevaben; 'Sizin dininiz Muhammed'in dininden hayırlıdır.' dediler.⁵⁷⁹ Allah (c.c) bu ihanetlerinden dolayı onları lânetlemiştir.

Yahudilerin inkârcı tutumlarıyla alakalı yukarıdaki ayetlerde Allah (c.c), inananların (müşriklerin), inananlardan daha üstün olduğunu ima eden bazı Yahudi âlimlerinin yalancı ve iftiracı olduklarını, müşrikleri Müslümanlarla kıyaslayarak "Bunlar, inananlardan daha doğru yoldadırlar" demelerinden dolayı da onları lânetlemiştir. Aslında Allah (c.c) bu ayeti kerimede Resulüne şöyle hitap eder: 'Ey Allah (c.c)'ın peygamberi, şu kendilerine Tevrat'tan bir ilim verilenleri görmedin mi? Onlar, putperestlere, daha doğru yolda olduklarına dair hükümler veriyorlar. Fakat gerçek onların düşündükleri gibi değildir. Bu düşüncelerinden dolayı Allah (c.c) tarafından huzurdan kovulmuş ve lânetlenmişlerdir.'⁵⁸⁰ Yahudiler asırlar boyunca putperest kavimlerden sırf tek Allah (c.c)'a ibadet etmelerinden

⁵⁷⁸ Bilmen, 'Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri', II/606, 607. Ayrıca bkz. İbn Kesir, 'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri', V/1728.

⁵⁷⁹ Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', III/269, 270. Ayrıca bkz. Bursevi, 'Ruhu'l-Beyan Tefsiri', II/230, 231; Karaman, 'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri', II/80.

⁵⁸⁰ Tabbâra, 'Kur'ân Açısından Yahudi Menşei ve Karakteri', s. 113.

dolayı sayısız işkence ve zulüm görmelerine rağmen sırf İslam ve Müslümanlara garazlarından dolayı putperestliği tercih etmeleri düşündürücüdür.

Yahudiler aslında Davut soyundan bir peygamberin geleceğini bekliyorlardı. Bunu Medine’de iki Arap kabilesi olan Evs ve Hazreç kabilelerine söyleyerek övünüyorlardı. Hz Muhammed (s.a.s) risaletini tebliğ etmeye başladıktan sonra ise sırf bekledikleri peygamber kendi ırklarından olmadığı için “*Bizim size sözünü ettiğimiz peygamber O değildir.*”⁵⁸¹ dediler. Hz. Muhammed (s.a.s)’e karşı olabilmek için *أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيحًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْحَبِيبِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا* “*Cibt ve Tağut’a inanıyorlar ve kâfir olanlara: ‘Bunlar iman edenlerden daha doğru yoldadırlar’ diyorlar.*”⁵⁸² “*تاغوت و حبت*” Cibt ve tâğut iki puttur veya cibt sihir, tâğut da şeytandır, izahları da yapılmıştır.⁵⁸³ Yahudilerden Huyeyy b. Ahtab ile Ka’b b. Eşref, bir grup Yahudiyle Mekke’ye giderek Kureyş’e Hz Muhammed (s.a.s) ile savaşıcaklarını söylemişler, Kureyşliler: “*Siz Ehl-i Kitapsınız, inanmıyoruz, şu putlarımıza secde edin ki inanâlim*” deyince onlar da secde ettiler. Bununla da kalmayarak müşriklerin Müslümanlardan daha üstün olduğunu söylemişlerdi.⁵⁸⁴ Böylece Hz. Muhammed (s.a.s) ve İslam dinine olan düşmanlıkları onları ölçüsüzlüğe ve kendi dinlerinden bile vazgeçmeye götürmüştür.⁵⁸⁵ Bu şekilde Yahudiler bilerek ve isteyerek imansızlığı ve inkârı tercih etmişlerdir. Yahudilerin bu tutumları nedeniyle Hz Muhammed (s.a.s) şöyle buyurmaktadır: “*Eğer şu Yahudilerden bana on kişi iman etseydi, onların hepsi de bana iman ederdi.*”⁵⁸⁶ Buyurarak bazı gerçekleri dile getirmekteydi. Aslında Yahudiler Hz. Muhammed (s.a.s)’e inanmakla mükelleftiler fakat buna yanaşmayarak inkârı tercih edip küfre girmişlerdir. Allah (c.c) Yahudileri tarih boyunca emirlerine karşı gelme ve yasakladıklarını yapma noktasında ısrarcı ve inatçı olmaları nedeniyle onların başka milletler ve kavimler eliyle cezalandıracağını ve bu durumun kıyamet kopuncaya kadar devam edeceğini aşağıdaki ayeti kerimede şöyle dile getirmektedir:

⁵⁸¹ İbn Hişâm, ‘*es-Sîretu’n-Nebeviyyeti*’, II/40.

⁵⁸² Nisa 4/51.

⁵⁸³ et-Tûcîbî, Ebu Yahya Muhammed b. Sumâdih (ö. 484/1091), ‘*Muhtasar min Tefsîri’l-İmam et-Taberî*’, ys., Mısır 1970, I/111.

⁵⁸⁴ ez-Zemahşerî, Mahmûd b. Ömer ‘*el-Keşşaf an Hakâiki’t-Tenzil*’, Kahire 1968, I/521.

⁵⁸⁵ Mâide 5/80-81.

⁵⁸⁶ Buhârî, *Kitabu Menâkıbi’l-Ensâr*/51; Müslim, *Kitabu Sıfatı’l-Munafikin*/3; İbn Hanbel, *Müsned*, I/150.

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَوْرٌ

رَجِيمٌ

"Rabbin, kıyamet gününe kadar, onları, kötü azaba uğratacak kimseleri üzerlerine göndereceğini bildirmişti. Doğrusu Rabbin, cezayı çabuk verir. Doğrusu O bağışlar ve merhamet eder."⁵⁸⁷

Yahudilerin Allah (c.c)'ın rahmetinden uzaklaştırılmalarının sebeplerinden bazıları; onların Allah (c.c)'a isyanları, haramları işlemeleri, peygamberleri öldürmeleri, yanlış davranışlarından dolayı birbirlerini uyarmamalarıdır.⁵⁸⁸

Yahudilerin muhalefetleri sadece Kur'an-ı Kerim'e değildi. Daha önce kendilerine gönderilen kutsal kitaplara da muhalefet ediyorlardı. Bu konu Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette dile getirilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de Yahudilerin kendi çıkarları için Tevrat'ı değiştirdikleri, içindeki hükümleri bildikleri halde yanlış yollara saptıkları anlatılmaktadır. Mesela:

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرَجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَسْفَهُونَ ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرَجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَطَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِنْ يَأْتُوكُمْ أُسَارَى فَاقَادُوهُمْ وَهُوَ مَحْرَمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفْئُوتُ مِثْلِهِمْ بَعْضٌ الْكِتَابِ وَتَكَفُّرُونَ بِبَعْضِ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

Hani, "Birbirinizin kanını dökmeyeceksiniz, birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmayacaksınız" diye de sizden kesin söz almıştık. Sonra bunu böylece kabul etmişsiniz. Kendiniz de buna hâlâ şahitlik etmektesiniz. Ama siz, birbirinizi öldüren, içinizden bir kesime karşı kötülük ve zulümde yardımlaşarak; size haram olduğu halde onları yurtlarından çıkararak, size esir olarak geldiklerinde ise, fidye verip kendilerini kurtaran kimselersiniz. Yoksa siz Kitab'ın (Tevrat'ın) bir kısmına inanıp, bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Artık sizden bunu yapanın cezası, dünya hayatında⁵⁸⁹ rezil olmaktan başka bir şey değildir. Kıyamet gününde ise onlar azabın en şiddetlisine uğratılırlar. Çünkü Allah (c.c) yaptıklarınızdan habersiz değildir.⁵⁹⁰

⁵⁸⁷ A'raf 7/167.

⁵⁸⁸ Karaman, 'Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir', II/ 616-618.

⁵⁸⁹ Müfessirler hayatı ikiye ayırmışlardır. Birinci hayat, geçici olan dünya hayatını, ikinci hayat ise ebedi olan ahiret hayatını temsil eder. Dünya hayatı için el-Hayat'üd-Dünya, şimdiki hayat, bu dünya; ahiret için el-Hayat'ül-Ahire, öteki dünya son hayat ifadeleri kullanılmıştır. Hamîdullah, 'Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama', s. 25, 2.dipnot.

⁵⁹⁰ Bakara 2/84, 85; Ayrıca bkz. Âl-i İmran 3/19-23, 112; Nisa, 44-46, 155-158; Mâide 43-45; En'am 6/91.

Yahudiler yapmış oldukları haksızlıklar ve Allah (c.c)'a karşı isyanları nedeniyle daha önce kendilerine gönderilen peygamberler tarafından da zemm veya lânete uğramışlardır. Aşağıdaki ayet bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

Diğer bir ayet-i kerimede Allah (c.c) buyuruyor ki:

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ
كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُمْ
أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ

“İsrailoğulları’ndan inkâr edenler, Dâvûd ve Meryemoğlu İsa diliyle lânetlendi. Bu, onların isyan etmeleri ve hadlerini aşıyor olmalarından dolayıydı.⁵⁹¹ Onlar, işledikleri herhangi fenalıktan birbirini vazgeçirmeye çalışmazlardı. Hakikat, yapmakta devam ettikleri (o hal) ne kötü idi... İçlerinden birçoğunu görürsün ki (peygambere ve mü’minlere olan kinlerinden dolayı) kâfirlerle dostluk ederler. Nefislerinin, kendileri için (ahretleri hesabına) öne sürdüğü (o kötü haberleri) andolsun ne çirkin şeylerdir. (Çünkü onların kazancı) Allah (c.c)’ın kendilerine gazap etmesi ve onların o azap içinde ebedi kalıcı olmalarıdır...”⁵⁹²

Bir toplumun sorumluluklarından ve onu ayakta tutan dinamiklerden bir tanesi de bireyleri kötü alışkanlıklardan ve davranışlardan uzaklaştırmaktır. Eğer bir toplum nemelazımcılık yaparak bu otokontrol mekanizmasında gevşeklik ve tembellik gösterirse milletin ve toplumun yıkılmasına ve Allah (c.c)’ın gazabını hak etmeye sebep olur.

Ayrıca Yahudilerin müşrik putperestlerle beraber, Müslümanların aleyhinde bulunmaları ve onları dost edinmeleri ve Müslümanlarla harp etmek için yardımlaşmalarıdır. Onların yapmış oldukları ihanet nedeniyle Allah (c.c)’ın gazabına uğrayarak ahirette ebedi kalacakları cehenneme gönderileceklerdir.

G. Peygamberleri Öldürmeleri

Kur’an-ı Kerim’de Yahudilerin lânetlenmesiyle alakalı ayetlere baktığımızda peygamberleri⁵⁹³ haksız yere öldürmelerinden⁵⁹⁴ de bahsedilmektedir. Peygamberler

⁵⁹¹ Ayrıca bkz. Mezmurlar 109. bâb.

⁵⁹² Mâide 5/78-80.

⁵⁹³ Yahudi şeriatine göre peygamber inancı için bkz. 43-45.

⁵⁹⁴ Esgin, ‘Kur’an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler’, ss. 101-106.

haklı oldukları halde neden ‘haksız yere’ ifadesi kullanılmış olabilir? Tefsir âlimleri bu ayetlerde Yahudiler nezdinde bile peygamberlerin haksız yere öldürdüklerini ifade ederler. Yani Yahudiler öldürdükleri peygamberlerin haklı olduklarını adları gibi bilmelerine rağmen böylesine çirkin bir işe tevessül edip lânetlenmişlerdir.

وَإِذْ قُلْنَا يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاجِدِ قَادِحًا لَنَا رَبِّكَ يُخْرِجُ لَنَا مِمَّا تُنْبِئُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصِلِهَا قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ اهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مِمَّا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاؤُوا
بِعِصْيَانٍ مِّنَ اللَّهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ

Hani, "Ey Mûsâ! Biz bir çeşit yemeğe asla katlanamayız. O halde, bizim için Rabbine yalvar da, o bize yerden biten sebze, kabak, sarımsak,⁵⁹⁵ mercimek, soğan versin" demiştiniz. O da size, "İyi olanı düşük olanla değiştirmek mi istiyorsunuz? Öyle ise inin şehre!⁵⁹⁶ İstedikleriniz orada var" demişti. Böylece zillet ve yoksulluk onları kapladı. Onlar, Allah (c.c)'in gazabına uğradılar. Bunun sebebi, onların; Allah (c.c.)'in ayetlerini inkâr ediyor, peygamberleri de haksız yere öldürüyor⁵⁹⁷ olmaları idi. Bütün bunların sebebi ise, isyan etmek ve aşırı gitmekte oluşlarıydı.⁵⁹⁸

İsrailoğulları'na gönderilen peygamber sayısı hakkında net bir bilgi olmamakla beraber, Yahudilerin dini kaynaklarından Talmud⁵⁹⁹'a göre toplam 55 peygamber gönderilmiştir. Talmud'a göre, İsrailoğullarına gönderilen ilk peygamber Hz. İbrahim'dir. Talmud'a göre 48 erkek, 7 kadın peygamber gönderilmiştir.⁶⁰⁰

⁵⁹⁵ Diğer bir anlamı da ‘tahıl’ dır. Hamîdullah, ‘Aziz Kur’an Çeviri ve Açıklama’, s. 23, 1.dipnot.

⁵⁹⁶ Alaya alma ve aşağılama anlamı vardır. Burada bahsedilen şehirden maksat, Allah (c.c.)’in İsrâiloğulları’na vaat edilmiş topraklara giderken hücum edip fethetmelerini istediği, fakat İsrâiloğulları’nın bundan imtina ettikleri ve savaşmaktan korktukları Ken’an’lılara ait şehirdir. Hz. Musa; ‘eğer topraktan yetişen sebze ve hububat yemek istiyorsanız o zaman o şehri fethetmelisiniz’ diyerek Allah (c.c.)’in emirlerini onlara ulaştırır. Hamîdullah, ‘Aziz Kur’an Çeviri ve Açıklama’, s. 23, 2.dipnot.

⁵⁹⁷ Burada Kur’an-ı Kerim’in muhatabı olan Yahudiler peygamber öldürmemelerine rağmen neden bu ayete muhatap olmuşlardır? Çünkü onlar gerçi peygamber öldürmemişlerdi. Fakat iki sebepten dolayı lanetlenmişlerdir. Birincisi, atalarının peygamberleri öldürmelerini tasvip etmişlerdir. İkincisi, Hz. Muhammed (s.a.s)’e çok defa suikast girişiminde bulunmuşlardır. Esgin, ‘Kur’an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler’, ss. 93, 94.

⁵⁹⁸ Bakara 2/61. Ayrıca bkz. Bakara 2/91; Âl-i İmran 3/21, 22, 112, 181-184; Nisa 4/155-158.

⁵⁹⁹ Hz Musa’ya Sinay dağında verilen Sözlü Tevrat diye adlandırılan Mişna ve Gemera’nın yorumunu teşkil eder. M.S 70 yılında Süleyman Mabedi’nin yıkılmasından sonra Yahudi din âlimleri rabbiler tarafından kaleme alınmıştır.

⁶⁰⁰ Eldar Hasanov, ‘Yahudilikte Peygamberlik Geleneği’, www.sonpeygamber.info.

Ayete dikkat edildiğinde Allah (c.c)’ın ayetlerini inkâr ve peygamberlerini öldürme ardı ardına zikredilmekte ve bu iki günahı işleyenler Allah (c.c)’ın lânetine uğrayacakları belirtilmektedir. Dolayısıyla Allah (c.c)’ı inkârla, görevlendirmiş olduğu elçisini öldürmek aynı derecede atfedilmiştir. Abdullah b. Mesud’dan rivayet edildiğine göre, ahirette azapların en şiddetlisine uğrayacak olanlar bir peygamberi öldürenler, bir peygamberin öldürdüğü kişi veya dalalet önderleriyle temsilcilerden bir temsilcidir. Görüldüğü gibi peygamberleri öldürmek günahların en büyüklerindedir. Ebu Ubeydullah bin Cerrah (r.a) bir gün Hz Muhammed’e; ‘Ya Resulallah! Hangi günah daha büyüktür?’ diye sorar. Hz Muhammed (s.a.s) şöyle cevap verir: ‘Peygamber öldürmek veya emri bi’l-maruf nehy-i ani’l-münker yapan âlim (ve âbid) kişileri öldürmektir’ buyurdu ve şu ayeti okudu: ‘Allah’ın ayetlerini inkâr edenler ve haksız yere peygamberleri öldürenler, insanlar içinde adaleti emredenlerin canına kıyanlar yok mu? Bunları acıklı bir azapla müjdele!’⁶⁰¹ Sonra şöyle buyurdu: ‘Yahudiler, bir günün ilk vaktinde bir saat içerisinde tam kırk üç peygamber şehit ettiler. İsrailoğulları’nın âbid ve âlimlerinden yüz on iki kişi onlara nasihat etmeye başladı. Emri bi’l-maruf nehy-i ani’l-münker yaptılar. Yahudilerin kendilerine iyilik emreden ve kötülükten alıkoymaya çalışan yüz on iki salih insanı akşamüstü öldürdüler.’⁶⁰²

Onlar peygamber olarak görevlendirilen Şa’ya (Eş’iya), Yahya ve Zekeriyya (a.s) gibi peygamberleri şehit etmişlerdir. Abdullah ibn Mesud’dan rivayet edildiğine göre; İsrailoğulları bir günde üç yüz peygamber katlediyorlardı. Ardından hiçbir şey olmamış gibi aynı akşam sebze–meyve pazarı⁶⁰³ kurup alışverişlerine devam ediyorlardı, der. Ebu Ubeyde bin Cerrah’tan rivayet edildiğine göre Hz. Muhammed şöyle buyurmuştur: ‘Yahudiler günün ilk saatlerinde kırk üç peygamber şehit ettiler. Bunun üzerine içlerinden yüz yetmiş adam çıktı ve peygamberleri öldürenlere iyiliği tavsiye, kötülükten nehy ettiler. Yahudiler günün sonunda bunları da öldürdüler.’⁶⁰⁴

⁶⁰¹ Âl-i İmran 3/21.

⁶⁰²Şeyhülislam Ebussuud Efendi; ‘Ebussuud Tefsiri’, Ter: Ali Akın, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 2007, II/19.

⁶⁰³ Bir rivayette bakla pazarı kurdular.

⁶⁰⁴ İbn Kesir, ‘Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri’, IV/1204.

Yahudiler bu peygamberleri, öldürülmeyi hak ettikleri için mi öldürdüler? Hayır, çünkü kendileri de çok iyi biliyorlardı ki onlar suçsuz ve günahsızdır. O zaman neden böyle bir günaha ve suça giriftar oldular. Çünkü onlar günah işlemekte ve haddi aşmakta sınır tanımaz hale gelmişlerdi. Bu da gurur ve kibirlerinden kaynaklanıyordu. Hz Muhammed (s.a.s)'in ifadesiyle kibir ve gurur Allah (c.c)'a karşı şımarıklık etmek ve insanları aşağı görmektir. Malumdur ki Allah (c.c)'a karşı ilk isyan bayrağını açan ve karşısına dikilen İblis'in Hz. Âdem'e karşı verdiği imtihan kibir ve gururdu. İblis, kibir ve gururundan kaybedenler defterine yazıldı. İşte Yahudiler de peygamberleri hakir görüp kendilerini üstün ve benzersiz görmeleri nedeniyle onları katledebilecek kadar yoldan çıktılar. Allah (c.c) buyuruyor ki; *'Yoksa siz bir peygamberin getirdiği hüküm nefsinizin hoşuna gitmediği için mi onlara karşı gururlanır durursunuz? İçinizden bazıları onları yalanladı, kimi de daha ileri giderek onları öldürdü.'*⁶⁰⁵ Tarihte onlar kadar haddi aşan ve günahlarda ısrarcı olan başka bir millet gösterilemez.⁶⁰⁶

Hz Muhammed (s.a.s) Yahudilere İslamı tebliğ ettiğinde onlar; *'Biz ancak bize indirilene tabi oluruz'* dediler. Allah (c.c) da Yahudilere söylemesi için Hz. Muhammed (s.a.s)'e hitaben; *'Madem kendi dininize tabi idiniz. O zaman neden size dininizi tebliğ eden peygamberleri katlettiniz? Oysa size gönderilen kitapta peygamberlere uymanız ve onları tasdik etmeniz emrediliyordu.'* buyurarak söyledikleriyle yaptıklarının birbirini tutmadığını onların yüzüne şamar gibi vurmaktadır. Mesela Mûsâ (a.s) Yahudilere apaçık delillerle gelmişti. Onlara sayısız mucizeler göstermişti. Bu mucizelerden bazılarını zikredecek olursak; tufan, çekirge, güve, kurbağa, kan, âsâ, yed-i beyza, yarılan deniz, bulutla gölgelenme, mann ve selva, su fişkırın taş ve daha nice mucizelerine rağmen ona her daim itaatsizlik etmişlerdi. Kendilerine göre en büyük peygamber olarak adlandırdıkları Mûsâ (a.s)'ya türlü sıkıntılar vermişlerdi.⁶⁰⁷ Bütün bunlar gösteriyor ki onlar günah

⁶⁰⁵ Bakara 2/87.

⁶⁰⁶ Kutub, *'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde'*, II/246, 397, 582-583.

⁶⁰⁷ İbn Kesir, *'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri'*, II/ 418-419.

işlemekte sınır tanımıyorlardı. Bu günahları yüzünden dünyada zillet ve meskenet, ayrıca horluk ve yoksulluk, ahirette de cehennemi hak etmişlerdir.⁶⁰⁸

Değerlendirme

Kur'an-ı Kerim'de ve Eski Ahit'te İsrailoğulları örneğinden hareketle, insanın yeryüzündeki varoluş gayesine uymayan davranışlar sayılarak belirginleştirilmekte, bir topluluğun lânetlenmesine yol açan dalaletlerin ve kötü hasletlerin haritası çıkarılmaktadır. İnsanların arasında yaşayan ve insanlığın nefsi emmaresi sayılabilecek kadar her türlü kötülüğe kaynaklık etmiş bir kavmin Allah (c.c) katındaki durumu ve onu bekleyen neticeler anlatılırken, beşerin dünyadaki imtihanının nasıl cereyan ettiği gözler önüne serilmektedir. Gerek Kur'an-ı Kerim'de, gerekse Eski Ahit de genel olarak bir insan topluluğunun yaşantıları ve inançları nazara verilmekte; insanlığı lânete, zillete, meskenete, azaba ve şekavete götüren kötü hasletlerden ancak Hüdâ'ya tabi olmakla kurtulmanın mümkün olduğu vurgulanmaktadır. İsrailoğulları'nın maruz oldukları oldukları azab, meşakkat ve lânet mensup oldukları etnik köken yüzünden değil, saplantıları ve kötü hasletleri yüzündendir. Yahudi milletinde ekseriyet itibariyle bu vasıflar yoğun bir biçimde bulunduğu içindir ki; Kur'an-ı Kerim ve Eski Ahit onları lânetlemiştir. *Bir bakıma lânetlenen Yahudi milleti değil, onların ekserisinin sahip olduğu kötü vasıflardır.* Bu duruma yol açan fiillerin başkaları tarafından yapılması halinde onların da aynı gruba dâhil olmaları ve aynı sonuçlarla karşılaşmaları söz konusudur.

Daha önce de bahsedildiği gibi, İsrailoğulları'na Mûsâ (a.s) ile Firavun'un zulmünden ve denizde boğulmaktan kurtulmak, çölde kendilerine gönderilen yiyeceklerle doyurulmak, susuzluklarını gidermek için kayadan su çıkarmak gibi nimetler verilmiş ve azaptan korunmuşlardır. Buna mukabil onlar verdikleri sözü tutmamışlar, daha sonraları bazı peygamberlerini öldürmüşler, Allah (c.c)'ı unutup puta tapmaya başlamışlar, yeryüzünde bozgunculuk çıkarmışlardır. Onlar, verilen nimetlere karşı nankörlük etmeleri, zulme sapsmaları, hile, fesad ve fitne dolaplarını

⁶⁰⁸ Bilmen, 'Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri', I/ 60-61. Ayrıca bkz. Vehbi, 'Hülasatü'ül-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an', I/141-142; Kutub, 'Fizilal-il Kur'an - Kur'an'ın Gölgesinde', I/154-156; İbn Kesir, 'Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri', II/361-362.

çevirmeleri, gurur, inat ve taassupları, haris bir şekilde mala ve dünyaya tapmaları neticesinde Allah (c.c) tarafından lânetlenmişlerdir.

Fakat bu lânetlenmenin sadece ırkî bağlamda ele alınması yanlış olur. Çünkü onlar içinde de hak ve hakikati teslim eden, iyiliği emredip, kötülüğü nehyeden kimselerin olduğu gerçektir. Nitekim Hz. Muhammed (s.a.s) döneminde Yahudi âlimlerinden olan Abdullah b. Selam kitaplarında Hz. Muhammed (s.a.s)'in vasıflarını okumuş ve Peygamber'i görür görmez "*Bu yüзде yalan yoktur.*" diyerek hemen iman etmiştir.

Hiç kimse milliyetinden ve ırkından dolayı şekavete mahkûm olmadığı gibi, saadete de nail olmayacağı, üstünlüğün ancak takvada olduğu, kim zerre kadar hayır işlerse veya zerre kadar kötülük yaparsa muhakkak karşılığının verildiği hakikati mutlak adaletin iktizasıdır.

SONUÇ

Bu tezde, Eski Ahit'te ve Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı davranışların neler olduğunu aktarılmaya çalışılmıştır. Konuyu aktarırken üç bölüme ayrılması uygun görülmüştür. Birinci bölümde, tezin ana temasını oluşturan lânet kavramı ve bu kavramın hangi anlamlarda kullanıldığı aktarılmaya çalışıldı. Ayrıca Eski Ahit ve Kur'an-ı Kerim'de lânet kavramı genel itibarıyla hangi amaçlarla kullanıldığı irdelenmeye çalışıldı. Ayrıca konunun daha iyi kavranabilmesi açısından İslam ve Yahudi tarihinde İsrailoğulları'nın tarih sahnesine ne zaman çıktıkları ve zaman içerisindeki serüvenlerini aktarmanın uygun olacağı kanaati hâsıl olmuştur. İkinci bölümde, Eski Ahit'te İsrailoğulları'nın lânetlenmesine sebep olan davranışların neler olduğu ve lânetlenme şekilleri üzerinde duruldu. Konuyla alakalı ayetler incelenirken aynı zamanda Yahudi kaynaklarından, makale, tez ve ilgili kitaplardan faydalandı. İkinci bölümde, Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğulları'nın lânetlenmesine sebep olan davranışların neler olduğu ve lânetlenme şekilleri üzerinde duruldu. Kur'an-ı Kerim Yahudilerin inanç problemlerini hem İsrailoğulları'nın tarihindeki bazı olaylar, hem de nüzul sürecinde Medine'de Müslümanların muhatap olduğu Yahudiler üzerinden anlatır. Fakat çoğu kez bu inanç problemleri başka birtakım ahlaki ve ameli problemlerle iç içedir. Özellikle tahrif meselesini araştırırken bunu çok ciddi düzeyde hissettik. Hatta tahrif konusu Hz. Muhammed (s.a.s)'in sıfatlarının gizlenmesi Tevrat'ın ayetleri içerisinde işlerine gelmeyeceğini düşündükleri şeyleri saklama açısından Yahudilerin müşterek olduğu bir odağa tekabül eder. Bu ve benzeri olumsuz karakterlerini daha iyi kavrayabilme ve konu hakkında sağlıklı bir sonuca ulaşabilme adına özellikle ilk dönem İslam tarihinde yazılmış tefsir kaynaklarını, konuyla alakalı yazılmış makale ve kitaplar incelendi.

Tez tamamlandığında konuyla alakalı Eski Ahit pasajları ve Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetlerde İsrailoğulları'nın lânetlenmesiyle alakalı; Allah (c.c)'a isyan etmeleri, bozgunculuk yapmaları, dünyaya aşırı meyil göstermeleri gibi noktalarda benzerlik gösterdiği kanaati hâsıl olmuştur.

Bu tezde sadece Kur'an-ı Kerim'de geçen lânetleme kavramları alınmış olsaydı belki de amaca tam manasıyla ulaşılmış olunmayacaktı. Çünkü İslam'ı kabul etmeyen Yahudiler Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetleri yalanlayabileceklerdi. Bu

nedenle söz konusu Yahudiler ya da diğer bir ifadeyle İsrailoğulları olunca, Eski Ahit ayetlerinde geçen lânetleme ifadeleri çok büyük önem arz edecektir. Bu yüzden özellikle Eski Ahit'te geçen ayetler üzerinde daha fazla durmanın uygun olacağı sonucuna varıldı. Çünkü Yahudilerin kabul ettiği ve kıyamete kadar baki kalacağına inandıkları kitap içerisindeki lânetlenmeleriyle alakalı bilgiler konumuzu objektif olarak değerlendirme ve sonuca ulaştırma bağlamında büyük öneme sahiptir.

Tezin özellikle ikinci ve nc bölümünde ele alınan konulara başta belirlenen yöntem gereği sadece ilgili ayetlerin ilk anlamı ve buna dayalı meşru yorum sınırları üzerinden içerisinde yer aldığı başlıkta nereye tekabül ettiğini ortaya koymak ve aynı konuyla ilgi diğer ayetlerle ilişkisini tespit etmek şeklinde olmuştur. Bu araştırmada Kur'an-ı Kerim ve Tevrat'ta yer alan lânetlenen kısımlarda birbiriyle örtüşen kısımların olduğu kanaatine varıldı. Bunun ötesinde dinler tarihinin araştırma sahasına girebilecek ayrıntılardan kaçınılmıştır.

KAYNAKÇA

ADAM, Baki; *‘Yahudi Kaynaklarına Göre Tevrat’*, IV. Baskı, Pınar yayınları, İstanbul, 2015.

-----; *‘Kur’an’ın Anlaşılmasında Tevrat’ın Rolü’*, İslami Araştırmalar, Ankara, 1996, IX.

-----, *‘Üzeyir’*, TDV, Ankara, 2012, XLII/619, 620.

AĞAOĞLU, Ahmet; *‘İslamiyette Kadın’*, çev. Hasan Ali Ediz, Birey ve Toplum Yayınları, Ankara, 1985.

AKBAY, Zeynep Yaşar Anday, İpek Erkeller, *‘Dinler Tarihi Ansiklopedisi’*, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1991, II.

ALALU, Suzan ve dğr.; (ed. Yûsuf Altıntaş), *‘Yahudilikte Kavram ve Değerler’*, II. Baskı, Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş., İstanbul, 1996.

ALTUNTAŞ, Mehmet; *‘Tevrat ve Kur’an’a Göre Yahudilerin Dünyaya Bakışı’*, Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, III. sayı, Ocak-Haziran, Yozgat, 2013, III/89-110.

ALTUNTAŞ, Halil-Şahin Muzaffer; *‘Kur’ân-ı Kerim Meâli’*, XII. Baskı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2012.

ARSLANTAŞ, Nuh; *‘Hz. Muhammed Döneminde Yahudiler’*, Kuramer Yayınları, İstanbul, 2016.

-----; *‘Yahudilere Göre Hz. Muhammed ve İslamiyet’*, II. Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul, 2016.

-----; *‘Dünyanın Kısa Tarihi’*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2014.

ARSEL, İlhan; *‘Tevrat ve İncil’in Eleştirisi’*, VIII. Baskı, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2016.

ATASAGUN, Galip; *‘İlahi Dinlerde Dini Semboller’*, Sebat Ofset Matbaacılık, Konya, 2002.

AYDIN, Mehmet; '*Yahudilik'te Talmut'un Mevkii ve Prensipleri*', İhya yayımları, Ankara, 1980.

el-BAR, Muhammed Ali; '*Kamûsû'l-Kitâbî'l-Mukaddes*', ys., Beyrut, 1967.

BAŞ, Erdoğan-İnci Salih; '*Ana Hatlarıyla Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam*', Erkam Yayınları, İstanbul, 2004.

BAŞARAN, İsmâil; '*Muhafazakar Yahudilik*', Arı Sanat Yayınevi, İstanbul, 2017.

BESALEL, Yûsuf, '*Yahudilik Ansiklopedisi*', Gözlem Gazetecilik Basım ve Yayın A.Ş., İstanbul, 2002, I-III.

el-BEYDAVÎ, Nasırüddîn Kâdî, '*Envâru't-Tenzîl*', ys., Mısır, 1968.

BİLMEN, Ömer Nasuhi, '*Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*', Bilmen Yayınevi, İstanbul, 1964, I.

BUHÂRÎ, Muhammed bin İsmâil (ö. m.s. 1 Eylül 870), '*Tıbb*', 47,49,50; '*Cizye*', 14, '*Edeb*', 56; '*Bed'ul-Halk*', 11, '*Kitabu Menâkıbî'l-Ensâr*', 51.

BURSEVÎ, İsmâil Hakkı (ö. 1137/1725); '*Ruhu'l-Beyan Tefsiri*', Erkam Yayınları, İstanbul, 2018, I-XXIII.

CİLACI, Osman; '*Günümüz Dünya Dinleri*', DİB, Ankara, 1995.

ÇETİNER, Bedreddin vd.; '*Kur'an-ı Kerim'de Ehl-i Kitab*', Ensar Neşriyat, İstanbul, 2007.

EBÛ DÂVÛD, es-Sicistani (m.s. 817-889), '*Et'ime*', 28.

DEMİRCİ, Kürşat; '*Yahudilik ve Dini Çoğulculuk*', Ayışığı Kitapları Yayınevi, İstanbul, 2005.

DİNÇ, Hasan; '*Kutsal Kitaplar Ortak Konular Farklı Hükümler*', TDV, Ankara, 2005.

DURANT, Will, Lambelin, Roger; '*Yahudi tarihi ve Siyonist Liderlerin Protokolleri*', çev. Sami Sabit Karaman, İnkılap Yayınları, İstanbul, 1992.

EBUSSUÛD EFENDİ (Ö. 982/1574); '*Ebussuûd Tefsiri*', Ter: Ali Akın, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 2007,

ESGİN, Mehmet; '*Kur'an-ı Kerim Açısından İslam Dışı Dinler*', Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1990.

-----; '*Kur'an-ı Kerim'in Diğer Dinlere Karşı Tavrı*', Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 5. Ocak-Haziran, Yozgat, 2014, V.

FİRİDİN, Mete, www.akevler.org./Akevler Makaleler/Lânet, (11.04.2019).

GAON, Sa'adya (Ö. 330/942); '*Tefsiru't-Tevrat Bi'l-Arabiyye (Tevrat (Tora) Tefsiri*', tah: Nuh Arslantaş, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, İstanbul, 2018, I-II.

GÖKKİR, Necmettin; '*Kur'an Dilinin Sosyo-Kültürel Bağlamı*', İFAV Yayınları, İstanbul 2014.

GÜÇ, Ahmet; '*Putperestlik*', DİA, İstanbul, 2004, XXXIV/365-368.

GÜLKÖKÜ, Nimet Erenler; '*İnsanlığın Apocrypha'sı (Tora ve Tevat'a Dair Bir Ta'likat)*', CBN Kitap Cafe Yayıncılık, İstanbul, 2012.

GÜNDÜZ, Şinasi vd., '*Kur'an-ı Kerim'de Ehl-i Kitab (Osman Güner'in yazısı)*', Ensar Neşriyat, İstanbul, 2007.

GÜRKAN, Sâlime Leyla; '*Yahudilik'te Şabat (Sebt)*', Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1994.

-----; '*Yahudilik*', İsam Yayınları, 5. Baskı, İstanbul, 2015.

-----; Gürkan, Sâlime Leyla; '*Anahatlarıyla Yahudilik*', İsam Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2016.

-----; '*Sebt*', DİA, İstanbul, 2008, XXXVI/256-258.

HAMİDULLAH, Muhammed; '*İslam Peygamberi*', Yeni Şafak Yayınları, Ankara, 2003.

-----, Muhammed; '*Aziz Kur'an Çeviri ve Açıklama*', Beyan Yayınları, İstanbul, 2016.

İBN HANBEL, Ahmed (Ö. 240/855), '*Müsned*', çev. Zekeriya Yıldız, Hasan Yıldız, Hüseyin Yıldız, Ocak Yayınları, İstanbul, 2013, I-XXI.

HARMAN, Ömer Faruk; “*Buhtunnasr*”, DİA, İstanbul, 1991, VI/380, 381.

-----; ‘*Günah*’, TDV, İstanbul, 1994, XIV/278-282.

-----; ‘*Hârûn*’, DİA, İstanbul, 1991, XVII/254-256.

-----; ‘*Metin, Muhteva ve Kaynak Açısından Yahudi Kutsal Kitapları*’, İstanbul, 1988.

-----; ‘*Men ve Selva*’, TDV, Ankara, 2004, XXIX/107-108.

HASANOV, Eldar, ‘*Yahudilikte Peygamberlik ve Peygamberler*’, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Sayı: 4, 2014, III/676-695.

-----; ‘*Yahudi Hukukunda Zina ve Benzeri Suçlar*’, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniv., İstanbul, 2007.

-----; ‘Yahudilikte Peygamberlik Geleneği’, www.sonpeygamber.info

İBN HİŞÂM, Ebû Muhammed Cemâlüddîn Abdülmelik b. Hişâm b.Eyyûb (ö.218/833); ‘*es-Sîretu’n-Nebeviyyeti*’, thk.Mustafa es-Sekâ ve diğeri., Şeriketu ve Matbaatu Mustafa el-Bâbî el-Halebî, 2. Baskı, Mısır, 1955, I-II.

İBN KESİR, Ebü'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâîl b. Şihâbiddîn Ömer (ö.157/774); ‘*Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*’, thk. Muhammed Hüseyin Şemsüddîn, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, h. 1419 (1998), I-IX.

-----, ‘*Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*’, çev. Bekir Karlığa, Bedreddin Çetiner, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1988.

el-İSFEHÂNÎ, Rağıb (Ö. 501/1108), ‘*Müfredat: Kur'ân Kavramları Sözlüğü*’, çev. Abdülbaki Güneş ve Mehmet Yolcu, Çıra yayınları, İstanbul 2010.

KARACOŞKUN, Mustafa Doğan; ‘*Kutsal Metin Seküler Analiz*’, Çamlıca Yayınları, İstanbul, 2013.

KARAMAN, Hayrettin vd.; ‘*Kur'ân Yolu*’, DİB Yayınları, Ankara, 2012, I-II.

KARAMAN, Fikret vd.; ‘*Dini Kavramlar Sözlüğü*’, DİB Yayınları, İstanbul, 2009.

KESLER, Fatih; ‘*Kur'an-ı Kerim'de Yahudiler ve Hıristiyanlar*’, VII. Baskı, TDV Yayınları, Ankara, 2012.

KİTAB-I MUKADDES ŞİRKETİ, ‘*Kutsal Kitap Dizini*’, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul, 2004.

....., ‘*Kutsal Kitap, Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur, İncil)*’, İstanbul, 2009.

KUTUB, Seyyid b. İbrâhîm b. Hüseyin (ö. 1966); ‘*Fizilal-il Kur’an - Kur’an’ın Gölgesinde*’, müt. M.Emin Saraç, İ.Hakkı Şengüler, Bekir Karlığa, Hikmet Yayınları, İstanbul, 1979, I-XVI.

İBN MÂCE, el-Kazvini (Ö. 273/887), ‘*Sayd*’, 16.

İBN MANZUR (ö. 711/1311); ‘*Lisanu’l-‘Arab*’, Dar’ul-Kitab’ul-İlmiyye, Beyrut, 2009, V.

MERAL, Yasin; ‘*İbn Meymun’a Göre Yahudilik’te İman Esasları*’, Ankara Üniversitesi ilahiyat Fakültesi Dergisi, 52/2 (2011), ss. 243-266.

MEVDÛDÎ, Eb’ul A’la (1903-1979), ‘*Tefhim’ül-Kur’an*’, İnsan Yayınları, İstanbul, 1997, I-VII.

MÜSLİM, bin Haccac (Ö. 261/875), ‘*Selam*’, 43; ‘*Kitabu Sıfatu’l-Munafikin*’, 3.

ÖZSOY, Ömer ve Güler, ‘*İlhami Konularına Göre Kur’an*’, Fecr Yayınları, Ankara, 1997.

ÖZEN, Adem, ‘*Yahudilikte İbadet*’, Ayışığı Yayınları, İstanbul, 2001.

ÖZTÜRK, Yaşar Nuri ‘*Kur’ân’daki İslam*’, Yeni Boyut Yayınları, VII. Baskı, İstanbul, 1994.

PARLATIR, İsmâil ve diğerleri, ‘*Türkçe Sözlük*’, Türk Dil Kurumu, VIII. Baskı, Ankara, 1998, II.

RÂZÎ, Ebû Abdillâh Fahrüddîn Muhammed b. Ömer b. Hüseyin (ö. 606/1209); ‘*Mefâtihu’l-Gayb - et-Tefsîru’l-Kebîr*’, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992, I-VII.

RIZA, Muhammed Reşit (1865-1935) ve Muhammed Abduh (1849-1905), ‘*Tefsîru’l-Menar*’, Ekin Yayınları, İstanbul, 2014.

SHAHAK, Israel, ‘*Yahudi Tarihi Yahudi Dini*’, Düşün Yayıncılık, İstanbul, 2015.

ŞİMŞEK, M. Sait, '*Kur'an Kıssalarına Giriş*', Kitap Dünyası Yayınları, Konya, 2013.

-----, '*Kur'an'ın Anlaşılmasında İki Mesele*', Kitap Dünyası Yayınları, VI. Baskı, Konya, 2016.

TABBARA, Afif Abd'ül-Fettah, '*Kur'an Açısından Yahudi Menşe'i ve Karakteri*', Rabıta Yayınevi, İstanbul, 1978.

TABERÎ, Muhammed b. Cerîr (ö. 310/922), '*Taberi Tefsiri*', çev. Mehmet Keskin, Ümit Yayıncılık, İstanbul, 1995, I-II.

TAŞPINAR, İsmâil; '*Yahudi Kaynaklarına Göre Yahudilik'te Ahiret İnancı*', III. Baskı, İFAV Yayınları, İstanbul, 2015.

TÛCİBÎ, Ebu Yahya Muhammed b. Sumâdih (ö.484/1091), '*Muhtasar min Tefsîrî'l-İmam et-Taberî*', ys., Mısır, 1970.

TÜMER, Günay-Küçük, Abdurrahman; '*Dinler Tarihi*', Ocak Yayınları, Ankara, 1988.

TÜMER, Günay; '*Biruni'ye Göre Dinler ve İslam Dini*', DİB, Ankara, 1986.

UĞUR, Hakan; '*Tevrat'ın Kur'an'a Arzı*', Emin Yayınları, Bursa, 2011.

URALER, Aynur; '*Hz. Peygamber'e Yahudi ve Hıristiyanların Yöneltiltikleri Sorular*', III.Baskı, İstanbul, 2016.

VEHBÎ, Mehmed (1862-1949), '*Hülasatü'ül-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an*', Üçdal Neşriyat, I, İstanbul, 1968.

YAZIR, Elmalılı Hamdi (1878-1942); '*Hak Dini Kur'an Dili*', Çelik Yayınevi, I-X, İstanbul, 2018,

YETİK, Zübeyir; '*Yahudi (İsrâiloğlunun Metamorfozu)*', Pınar Yayıncılık, İstanbul, 2012.

YILDIRIM, Murat Hakan; '*Yahudi ve Hıristiyan Kaynaklarında Allah (cc) İmgesi*', Ozan Yayıncılık, İstanbul, 2010.

ZEHEBÎ, Muhammed Hüseyin (1915-1977); çev. Enbiya Yıldırım, '*Tefsir ve Hadiste İsrâiliyyat*', III. Baskı, Rağbet Yayınları, İstanbul, 2011.

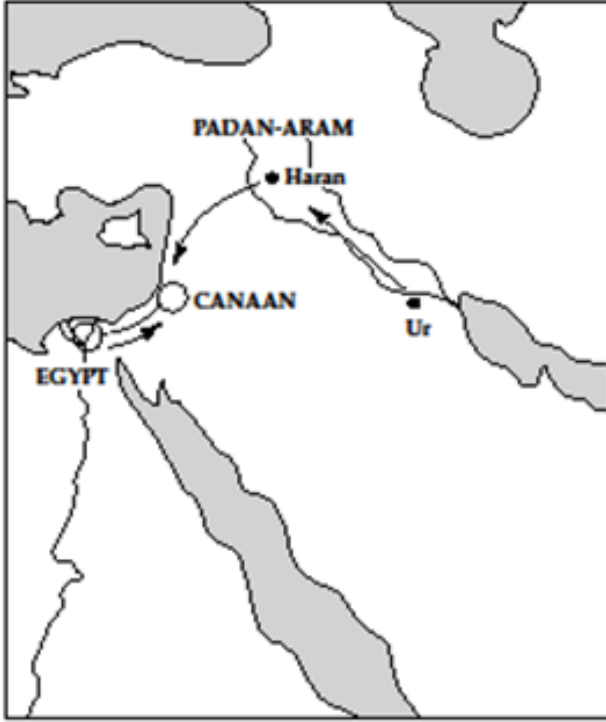
ZEMAŞSERÎ, Mahmûd b. Ömer (Ö. 538/1144), '*Esasu'l-Belağâ*', ys., Beyrut, 1979.

-----, '*el-Keşşaf an Hakâiki't-Tenzîl*', Daru'l-İttihadi'l-Arabi, Kahire, 1968.

EKLER LİSTESİ (HARİTA, PLAN, ÇİZİM, TABLO VE FOTOĞRAFLARIN LİSTESİ)

<https://tarihegitimi.blogspot.com/2016/04/ibrani-tarihini-ve-kulturunu-incelemek.html>

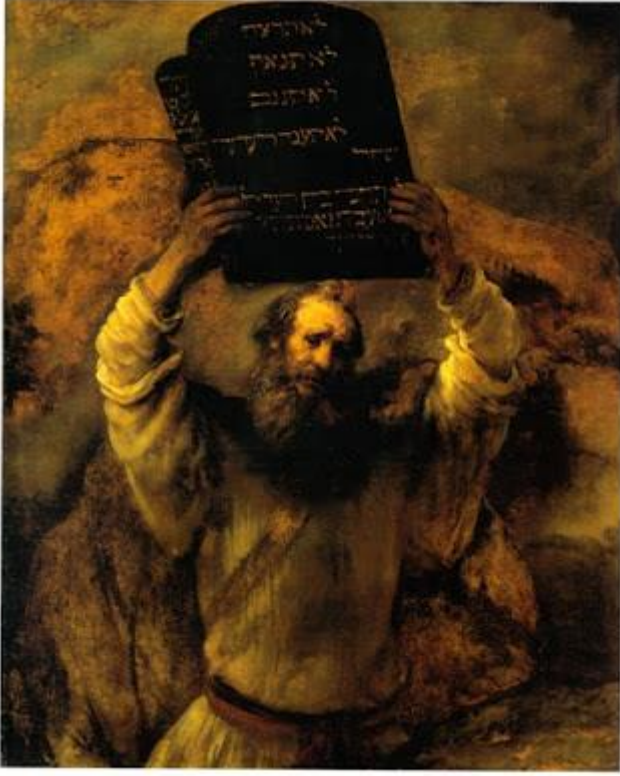

İbrâhim'in Ur'dan çıkışı, Harran'a gidişi, oradan da Kenan diyarına gelişini gösteren Harita. Ayrıca İsrailoğullarının Mısır'dan çıkışı da gösterilmektedir.

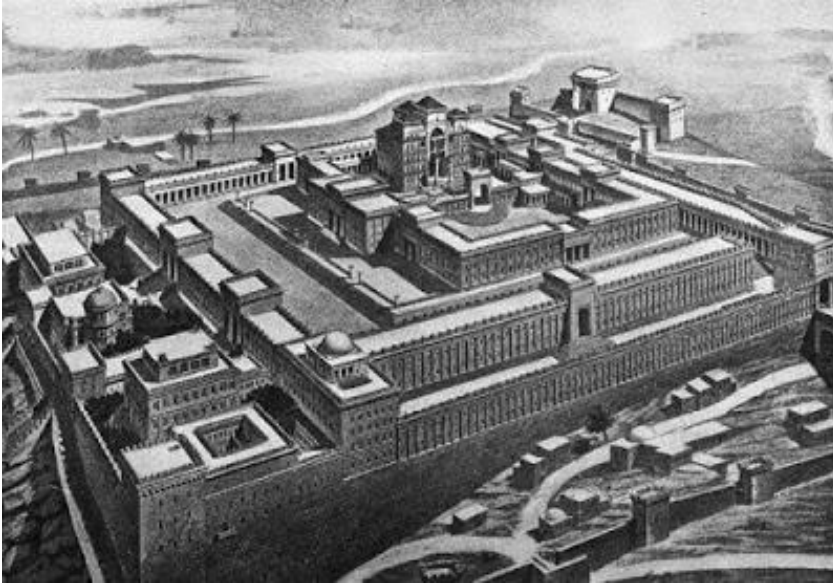
<https://kuran-ikerim.org/hz-Mûsâ-ve-denizin-yarilmasi>

İsrailoğulları'nın Kızıl denizi geçmeini tasvir eden çizim.

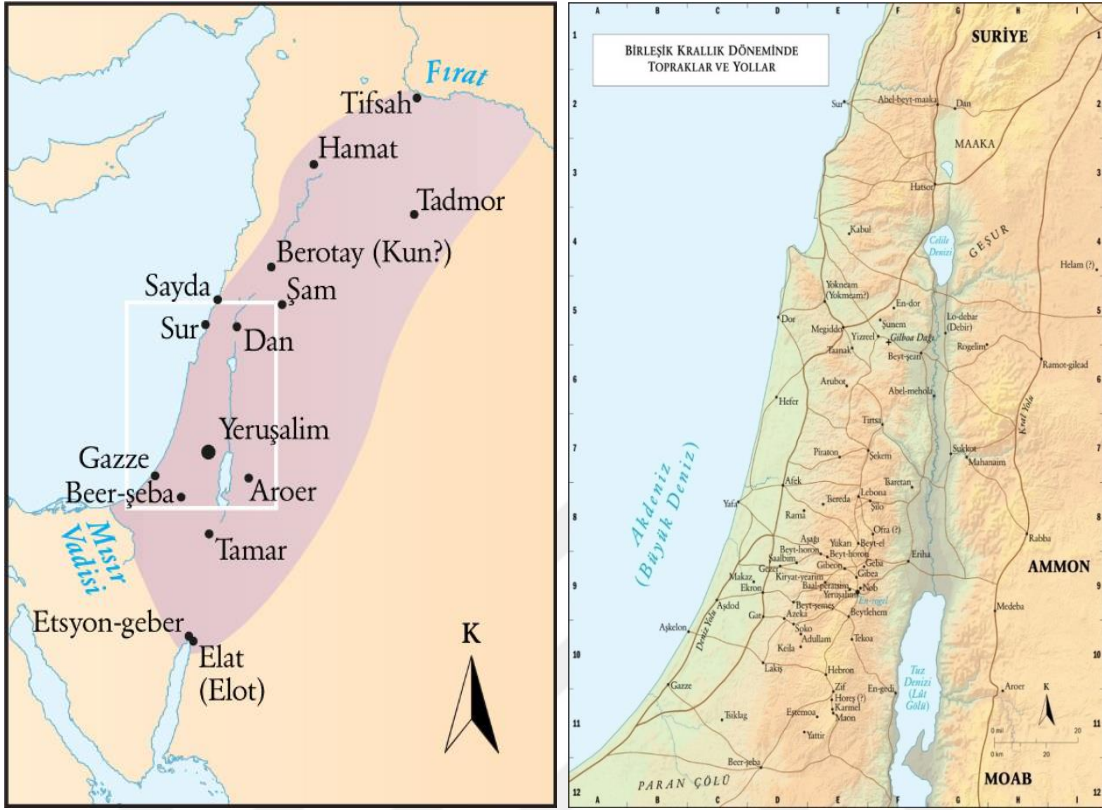

Mûsâ On Emir ile. Rembrandt'ın tablosu. 1659

Süleyman Mabedi'nin Kutsal Kitaplardaki tasvirlerle dayanılarak hazırlanan çizimi.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Jerusalem_Ugglan_1.jpg

<https://wol.jw.org/tr/wol/d/r22/lp-tk/1102003124>

Hız. Dâvûd ve Hız. Süleyman'ın Döneminde İsrâil

<https://derinlerde.wordpress.com/tag/İsrâil-kralligi/>

Hız. Süleyman'dan sonra İsrailoğulları'nın Yahuda ve İsrâil olarak ikiye ayrılması.

<https://sarizeybekhaber.com.tr/tarihte-ilk-kez-İsrâilogullarinin-surgunu-nereden-nereye>

<https://bilgeturkhaber.com/yahudi-tarihinin-en-buyuk-surgunu-Babil>

ÖZGEÇMİŞ

1980 yılında Çiçekdağı/Kırşehir’de doğdu. Zonguldak Merkez Gücek Köyü İlkokulu’nu bitirdikten sonra Akhisar/Manisa Hilaliye Kur’an Kursu’nda hafızlık yaptı. Daha sonra Yerköy/Yozgat’ta, Hüseyin Erbaş İmam Hatip Lisesi’nden mezun oldu. 1999 yılında KTÜ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans eğitimine başladı. 2005-2010 yılları arasında ücretli öğretmenlik yaptı. 2007 yılında Osmaniye’de vatani görevini yerine getirdi. 2010 yılında Sorgun/Yozgat Doğankent Kasabası’nda Müezzin-Kayyım olarak göreve başladı. Aynı yıl Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi’nde İlahiyat Önlisans okudu. Bu fakülteden sonra, dikey geçiş yaparak eğitime başladığı Ankara Üniversitesi’nden 2014 yılında mezun oldu. 2013 yılında Merkez/Yozgat Bölge Yatılı Kur’an Kursu’nda Kur’an Kursu Öğreticisi olarak göreve başladı. 2014 yılında Samsun Diyanet Eğitim Merkezi’nde “Tashih-i Huruf” kursunu tamamladı. Bozok Üniversitesi’nde Temel İslâm Bilimleri alanında yüksek lisans eğitimine başladı. 2018 yılı bahar döneminde Necmeddin Erbakan Üniversitesi Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tefsir Bilim Dalı’na yatay geçiş yaptı. Halen Konya Meram Müftülüğü Seyrantepe Kur’an Kursu’nda görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Said AKBIYIK